

Ex Libris Bened. Boudon
Med. Doct.

MED. 4319

4280

~~Philadelphia~~ ~~1870~~
~~Medical Practice~~
~~Philadelphia 1870~~
~~Wm. B. Bevier, M.D.~~

From ~~the~~ ~~author~~, for ~~the~~ ~~author's~~ ~~use~~
Edward S. Lippincott.

3-4-A

2039

69-20

THOMÆ BARTHOLINI
HISTORIARUM

Anatomicarum & Medi-
carum Rariorum.

Centuria V. & VI.

Accessit

Viri Clarissimi

616-007

JOANNIS RHODII

R36

Mantissa Anatomica

H A F N I Æ,

Typis HENRICI GÖDIANI, Reg.
& Acad. Typogr.

Sumptibus **PETRI HAUBOLDI** Bibl.

clō Ibc LXI.

*Illustrissimo & Excellen-
tissimo*

**DN. PETRO
REEDTZ**

Toparchæ in Tyggestrup,
Magno Seren. Reg. Maj.
Dan. & Norw. &c.

Cancellario & Senatori,
Collegij Cancellariæ Præsidenti,
Assessori Collegij Status,

Regio Insulæ Mønæ Præsidi,
Academiæ Conservatori,
Literatorum Mecænati
perbenigno,

S. D. P.

Thomas Bartholinus.

DEDICATIO.

Quoties bellorum nostrorum injurias pressius ad memoriam revoco, toties displicere mihi soleo, quod ad literas principem curam contulerim. Duras enim ibi rerum vicissitudines innocentes Musæ patiuntur, & quæ mollissimè pacis indulgentia habentur, sæviente Bellona asperius tractantur, ut prisca majestate privatæ vix inter cruenta arma respirent. Justas querelæ causas turbulenti fati vitio, neutiquam hominum, habeo, hic reticendas, quia præterita lamenten-

DEDICATIO.

mentis exacerbantur, non emendantur. Optandum fanè melius cum pace restituta seculum, quàm & hic satietate rerù bonarù subinde laborent mortales, & nisi inducta parsimonia novus excitetur appetitus, fastidij nulla superesse soleat medicina. Non spero visurum me denuò immerfam ruinæ suæ patriam, aut orbem Christianum barbarie, quam cœli omina portendunt, fœdatam. Vitæ summa brevis huic me forsan eximet infelicitati. Commiseratione tamen moveor & inhorresco, si fortè liberos posteritati educem & libros, qui ingra-

DEDICATIO.

to suo seculo & corrupto debent ludibrium. Rectius enim tum inertiae meae olim indormivissem. Haec sollicitudo publica anxiam mentem torquet, quae id semper egit, ut ad publicam laudem & utilitatem aliquid conferret. Fractus verò laboribus, & oppressus inutili conatu, animum desponderem, si nemo succurreret, si nos digni videremur, quos seculi faeces involverent, &

*Premeret quos everso
Cardine mundus.*

Utinam recurrant prisca literarum praemia, quibus accensimor-

DEDICATIO.

mortales amare pergant, quod
in scia alioqui negligentia tan-
dem amittent. Quodcunq;
fatum mundi sit futurum, ani-
mum suum constantibus ex-
emplis obfirmabit sapiens &
Medicus. Ille enim pacis
belliq; tempora juxta æstimat,
nec in pace tumidus, nec in
adversis abjectus. Hic verò
ubique invenit, quo artis suæ
experimenta & victuræ secu-
lis historiæ medicæ commen-
dentur, spectis faucibus orci,
ubi

*--- ultrices posuere cubilia
curæ,*

Pallentesq; habitant morbi.

DEDICATIO.

Magna interim omnes spe erigimur, qui antiqua Tua decora, Cancellarie Magne, haud ignoramus, fore ut optatum à Te laborantes Musæ & bellorum æstu ad exilium accinctæ solacium impetrent, & Medicina stabilimentum. Domestica hæc Tua est virtus, & consueta in literas propensio, quam à Maximo Tuo Socero, **DN. CHRISTIANO THOMÆ SEHSTED** Herœe Divino, quem nemo satis laudaverit, quia immortalibus in Rempublicam literariam beneficiis omnium laudes nœruit vel superavit, jure hæreditario & successionis ad Te transmissam

DEDICATIO.

missam ita in generoso pectore enutrivisti, ut magna sui parte auctam uberrimo ad alios fructu diffundas. Hæc causa ad paucarum linearum ductus me animavit, quod videam superesse velut ex Phœnicis cinere renatum nobis Cancellarium, qui pari cum majoribus exemplo, domi forisque probata virtute, fugientes Musas sistet sibi prorsus addictas. Hinc tanta in rebus gerendis dexteritas, in regni negotiis prudentia, in legationibus obeundis gravitas & fides, in dubiis expediendis facilitas. Jamq; ad illud fastigium in patria Te virtus & Regis favor

DEDICATIO.

evexit, ut quod bonarum, mentium alumnis optamus, tuo consilio & authoritate præstare possis ut obtineant. Nul- lum excellentius in temporum inclinatione studium, quam, ut literis faveas, sine quibus nihil in imperio salutare pro- stat. Tantam fiduciam no- bis mens tua omnibus literis imbuta concitavit, ut tuis ho- noribus debeant Musæ nostræ, si receperint veteris præroga- tivæ securitatem. Inprimis pro Anatomæ gloria interce- do, quæ propius me tangit, quæque deliquium passa est, ne committas ut mecum hic adulta, mecum quoque inte- reat,

DEDICATIO.

reat, mihiq; tandem scribendi, Tibi benè merendi occasio præripiatur. Cæterum publicis pro salute Tua & familiæ votis, debita erga Te devotio, & orientis anni crescat, felicitas.

Hafniæ Cal. Januar.

CLo Ioc LXI.

THO.

TH. BARTHOLINUS
LECTORI S.

Progredimur Secretiora
Naturæ instituta si-
gnato vestigio persequi.
Tam prodiga sui est Natura,
ut sicut per dies in se recurrit re-
rum ordo, ita nova semper par-
turiat & curiosis oculis offerat.
Plerumq; quidem sibi est simi-
lis & eodem tramite decurrit,
sed subinde vel impedita defle-
dit & inusitados edit eventus,
vel ignoto nobis consilio, non
viam mutat sed novam amba-
gibus admirationem concitat.
Nos Naturæ devoti, etiam
ma-

maxima rerum temporumq;
difficultate, neglecta aliis colle-
gimus, alios ad facilem imita-
tionem provocaturi. Interru-
pit quidem nonnunquam Mars
improbis studiorum quietem:
tamen & inde Historiarū crevit
augmentum. Pro lucro imputat
veri rectiq; cultor quidquid ex
transverso evenit, quod mutare
nescit, ut quod aliis in poenam,
illi cedat in solacium. Illustria
exempla Mars habet, quibus ad
præclara quævis excitamur, &
ubiq; gloriæ campus Medico
panditur, Tarentinis aut Siculis
voluptatibus præferendus. Stu-
pendi

pendi Naturæ effectus hic se
produunt, ubi contra naturam ma-
ximè in mutuum exitium arma-
mur. In uno militiæ supergredi-
mur sæveritatem. Nam in ra-
ra Naturæ serie enarranda,
singulis sua reddidimus, nec ul-
lum humanitatis aut diligentiae
laude fraudavimus. Fidem nar-
ratorum vel exempla firmant,
vel autores præstant, vel ratio
tuetur. Verè enim Vellejus
Paterculus l. 2. quanquam
in autore fatis rationis
est, tamen ratio quemli-
bet magnum autorem
faceret. Vale.

Viro

Viro celeberrimo
Thomæ Bartholino
Medicinæ Doctori & P. P.

Facultatis Decano,
Novum opus edenti.

Quicquid mortalis fingit so-
lertia curæ
Vel Natura suo parturit
alma sinu,
Exequitur paribus felix indu-
stria scriptis,
Quæ pridem mundum de-
meruere sibi:
Aonidum immortale decus,
BARTHLINE, Sororum
Ingenio quantum secula
nostra beas;
Per te Parrhasiis Helicon con-
scenditur oris,
Barbara nec posthac Græcia
Delon habet,

Tu cœlum, & terras scrutaris, &
excutis undas,
Quicquid & est terras inter,
& inter aqvas,
Imus, & immenſum per te trans-
mittimus æquor,
Quà patet, & laxis finibus or-
bis abit: (ſecli,
Sis felix noſtri florentis adorea
Spectatum terris, cœlicolisq;
caput:
Gratia ſi ſuperest geſtis bene, ſi
quis amoris,
Si fidei reſtat, ſi pietatis honor;
Jam mox venturis oriere nepoti-
bus aſtrum,
Nec metues, mundo non pe-
reunte, mori.

V. Bering.

THOMÆ

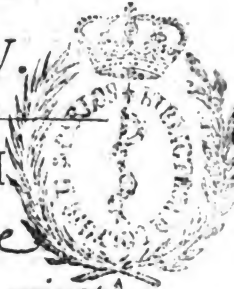
THOMÆ BARTHOLINI

Historiarum Anatomicarum &
Medicarum Rariorum

CENTURIA V.

HISTORIA I.

Undecim costæ in thorace

N Anatome privatâ corporis virilis & robusti, Hafniæ 1657. suspensi, id præter alia merebatur observationem, quod uno latere undecim tantum costæ conspicerentur, in altero duodecima quidem compareret, sed valdè esset exilis. Suspiciabar vel fuptam fuisse duodecimam primi lateris, vel in muscutorum separatione relictam esse nec observatam, quod *Fallopianus* quoq; in Obs. Anat. inter coquendum evenire persuadet; sed scrupulis his exemptis, visus mihi est qui cum Adamo in di-

A

scip.

sceptationem venire posset. *Galenus* l. 8. Adm. Anat. c. 1. testatur, rarissimo decimam tertiam costam videri, atq; hac adhuc rarius undecimam, idq; tam rarum esse, ut inter mille vix unum tali costarum numero invenias. *Columbus* modo XI, modo XII se observasse dicit. *Riolanus* c. 19. comm. in Gal. de oss. incertum numerum fatetur, quia habuit sceleta, quæ XI ex utroq; latere costas monstrarent, viditq; alia quæ XIII utrinq; costas ostenderent. Hinc non à vero abluere videtur, primum Parentem alterutro latere tertiam decimam costam accepisse, quam cum musciosa carne adnata exemptam in Evæ corpus transmavit Jehovah, quæ sententia quoq; est *Conradi Aslaci* nostri Phys. Christian. p. 38 §. Dissentit *Vesalius* l. 1. c. 19. unam ex XII Adamo ademptam, neq; ideò omnibus viris unam defuturam. At nos ægrè imperfectionem istam in mortalium primo ferimus. Nec *Laur. Eichstadio* in Colleg. Anat. credimus ex duodenario numero exemptam costam aliâ costâ noviter generata refarcitam: quia tacet *Moyfes*, & frustra ad novos labores creationis DEum accersimus. Neq; tamen *Dressero* in App. Corp. Hum. concedere possumus, vertebram

bram decimam tertiam unà cum costa fuisse extractam: Ita enim iusta Adami statura unius vertebræ defectu defecisset, & medulla spinalis interrupta fuisset tota. In nostro homine processus styliformes tam erant protensi, ut digitum indicem meum exæquarent. Adhæc ossa duo articuli pedis digiti minimi connata erant.

HIST. II.

Convulsio oppositæ partis in capitis vulnere.

PUer duodecennis mense Majo, satis An. 1657. fervente, in area arcis Hafniensis à collusoribus lapillo in dextris temporibus læditur, vulnere prorsus prima fronte contemnendo. Neglexit id, sed exacto die tertio dolere cœpit. Siccum vulnus nec pus nec aliam humiditatem emisit, unde convulsio seqvuta oppositæ partis. Convellebantur sinistram partem versus nares, os, brachia, &c. Per vices convulsio repetebat, vixq; semihoræ inducias largiebatur. De ampliando vulnere differuimus, ut materiæ exitus procuraretur, sed metu retrahebamur, ne major succederet convul-

fio ex temporali musculo dilata to. Igitur sine turunda vulnus procuratum petiis cum digestivo & Emplastro de Betonica. Nonnihil profuit clyster. Sed non cessare convulsiones, quæ nono die diutius solito ægrum præhendunt. Per sedem vermes prodire visi. Undecimo convulsus obiit. *Hippocratis* est prognosticum in Coacis: quibus tempora secantur, iis ex adversa sectionis parte convulsio contingit. Quod repetit l. de Cap. Vuln. & inter peritura signa numerat. Cur opposita pars convellatur inter Medicos dubium. Per nervorum decussationem id non fieri, rectè contra *Cassium* probat *Hollerius* Comm. in Coac. qui in convulsione facilè fieri ait, ut pars læsa sanam contrahat, & ita alterius partis convulsio sequatur. *Jac. Berengarius Carpenfis* de fr. cran. c. 3. laborat ut per materiam vel subtiliorem vel crassiorem se extricet. *Ballonius* lib. de Convuls. varias sententias affert, quibus acquiescere nemo possit. Primò id fieri asserit, propter spiritus & sanguinis partis sanæ consumptionem, quæ suppetias fert laboranti parti. Deinde propter translationem humoris morbifici à parte læsa ad sanam. Tertiò, per sympathiam dextræ partis cum sinistra. Deniq;

Deniq; propter conatum naturæ sanæ partis, conantis se liberare, quum periculum sit, ab eo, quod transmittitur. Ultrò citroq; ventilat hoc argumentum *Facotius Comm*: in *Coac.* tandemq; fauciatis temporibus duobus modis convulsionem in opposita parte deducit. Uno quidem propter naturalem musculorum motum, altero verò propter evaporationem & saniei suppressionem, quæ cerebrum petens spiritus animales dissipat, torporemq; inducit; principia verò nervorum afficiens in parte quidem oblæsa resolutionem, in ea verò quæ integra est, convulsivos motus excitat. *Durerus* quoq; subtilis hic est & doctus, sed rem eandem clarè exponit *Fabric. Hildanus* Cent. 2. Obs. 8: Dum enim oppositus musculus seu partis sanæ, fungitur officio suo, maxillam ad se trahit, læsus verò quia interim quiescit, fit, ut maxilla versus partem sanam non sine maximo dolore & vitæ discrimine trahatur. Internè tamen aliquid putridi vaporis communicari ex convulsione brachii apparet.

HIST. III.

*Calculus magnus ex urethra
disrupta.*

Vir plebejus & fortis tenuioris in Insula maris Baltici Borringholmo 1657 calculosus, semel tres calculos ex crevit, quorum maximus fabam grandioreni superabat. Consuluit præsentem Chirurgeni Krygerum Senioreni, qui pertentato digito abdomine, circa urethræ initium, de cuius dolore conquerebatur, deprehendit tumorem durum, prædixitq; ægro, adesse ibidem calculum ingentem. Diureticis & lithontripticis exhibitis, tandem 24 Januarij erupit calculus nucis juglandis magnitudine Unciam pendens, per urethræ latus prope exortum, quod impetu calculi miserè fuit ruptum. Interea decubuit cum ægro Chirurgus, unde ob causam hujus fonticam, grangrænam vulnus minabatur. Adveniens verò junior Krygerus Ystadiensis, quantum potuit à putredine & fœtore vulnus vindicavit, per quod lotium à solita via diverterat. Martio mense sanguis floridus ex vulnere ubertim fluxit, potu vini concitatus, quem fluxum sentiit, quotiescunq;

cunq; merum gustaret, ut vino illi profus fit interdictum. Per vulnus urethræ lotium exinde reddidit. Antonius Valetius similem lapidem Burdigalæ vidit, qui per urethram sibi ipsi viam fecerat, narrante *Schenckio* juniore c. 15. Lithogen.

HIST. IV.

Anatome febricitantis Ducis.

FEbre acuta correptus FRIDERICUS natu major filius Celsissimi Principis FRIDERICI Hæredis Norwegiæ, Ducis Sleswicæ, & Holsatiæ, A. C. 1657. sexto die Parisiis extinguitur. Aperto defuncti Principis corpore, visa est cerebri partium integritas summa, cor ipsum quale in sanis: Pulmones per febrile incendium à constitutione naturali aliquantulum degeneres. Hepar parte sui cava & majore lobo à calore febrili exsuccum & subnigricans. Lienis color immutatus, vergens in cœruleum, omentum exaruerat. Renum parenchyma parte sui interiore subangustum & subdurum. Mesenterium magna sui parte putrilagine & sanie velut quadam conspersum. Intestina subtumida & subnigricantia. In-

testinum Ileum duobus in locis exesum & perforatum. In vesicæ cavo glandulosa quædam substantia ad nucis avellanæ magnitudinem, non adherescens, sed mobilis. Deniq; per totas alvinas regiones prorupta & effusa tam ingens vitiosorum & terosorum humorum saburra, ut æquare videretur pondus librarum duarum & trium. Probabile videbatur Medicis Parisiensibus Clarissimis, qui subscripserunt & curationi ad fuerunt, *Dn. le Chambre, Gorraeo, Guenaultio, Benedicto*, laudati Principis mortem contigisse ex intestinorum inflammatione propter acrem illam & corruptam biliosorum humorum illuviem, qui cum exitu suo prohiberentur propter constricta & coangustata intestina, inusitatam sibi viam in abdominis spacia, patefecerunt, pereso & perforato ileo intestino, unde vel modica Chirurgi compressione excidentes totam abdominis capacitatem abundè replebant. Hinc acerbissimi illi in alvinis partibus dolorum morsus, hinc hypochondriorum obstinata & pervicax distensio, hinc febris, animi defectiones, obortoq; tandem fædo vomitu, mors brevi consecuta. Observandum autem monent iidem Medici, decubuisse & occubuisse Principem Mense Augusto, can-

canicula regnante, atq; vigente calore fer-
vidissimo, iisq; temporibus, quibus apud
Parisienses visi sunt morbi complures, quos
cumulatio bilis, eaq; maligna & effera ex-
citavit, cum plurimorum & præstantissi-
morum Virorum interitu. Notant præte-
rea, quum in morbum illum incideret, ten-
tatum fuisse Bubonocèle, in quam ajunt ab
annis tenerioribus fuisse pronum. Inde su-
spicabantur nonnulli hinc repetendam pri-
mam labem & originem mali, quanquam
intestinum tum perfectissimè in proprium
locum sit reductum. Aperto tamen corpo-
re inspectisq; singulis particulis, desit illa
suspicio, quod mihi testatur ex scheda Me-
dicorum Parisiensium *Joel Langelotius* Cla-
rissimus Archiater Gottorpianus.

HIST. V.

Osse temporum fracto, mors.

IN platea orientali Hafniæ 1657, 20 Maij
prope oenopolium repertus est horis ve-
spertinis Radkerus Faust in vico sagitta-
rum habitans, sive lapidis angularis allisu
sive alia ratione contuso capite mortuus.
Nullum externum vulnus, nec ullum re-

A 5

pen-

pentinæ mortis indicium comparuit, nisi
 quod supra futuram coronalem levis exco-
 riatio cutis fuerit. Igitur Prætoris urbani
 jussu cadaver inspiciunt aperiuntq; urbis
 Chirurghi. Discissa cute pilosa invenerunt
 fissuram ingentem à superna futuræ corona-
 lis parte ad dextrum temporum os & ocu-
 los protensam. Inter cutem capitis calva-
 riamq; copiosus sanguis ad dextrum quoq;
 oculum confluxerat. Calvaria dissecta, in
 dextro latere incumbebat cerebro coagu-
 latus cruor, à regione oculorum ad aurem
 usq; diffusus, quo absterfo, in conspectum
 venit fractura ossis temporum, longitudi-
 ne articuli unius cum dimidio, & duos di-
 gitos transversos lata. Os temporum in
 quatuor partes erat divisum cerebroq; im-
 pactum venas jugulares internas læserat,
 unde sanguis ille in cerebro stagnans &
 copiosè per os naresq; cadaveris effusus, e-
 manarat. Cur periculosa sint ossis tempo-
 rum vulnera, videndi *Hippocrates* l. de

Vuln. Cap. *Arantius* in Comm:

Pavius ibidem, aliiq;.

HIST. VI.

Morbi An. 1657. grassantes.

HYems frigida quidem, sed sine multa nive, in urbe nostra affectus soporosos excitavit, accuratis periodis molestos. Non pauci nostrâ curâ soporem perpetuum evasere. A meridie sopor mensis spacio obrepebat, & ab astantibus excitati in somnum relabebantur. Expurgato capite & exsiccato, inprimis cucurbitulis dorso affixis convalescerunt.

Vere ejusdem anni Pleuritides Epidemias grassabantur, cum febre acuta, doloribus pungitivis &c. Multi ad orcum abierunt, sed plures revixerunt, quibus mature secta fuit vena, & expectorantia exhibita. Matronam quadragenariam inter alias sanitati restitui, cui ter secta vena, semel pedis, bis brachij. Superficies candida glutinosa. Postridie ultimæ venæ sectionis instante novilunio menses prodierunt, solito copiosiores, sed decolores, similes sanguini per venam extracto. Febris cum pleuritide statim jugulata. Profuere frequentes vomitus spontanei materiæ pituitosæ. Subinde horrores oriebantur in nostris
Pleu-

Pleuriticis, quorum rationem inquirat *Bal-
lonius*.

Æstas calidissima & siccissima nullis mor-
bis obnoxia sine pluviis, nisi quod ob aëris
æstum defluxiones ad pectus, collum &c.
concitarentur. Declinante verò æstate, fe-
bres Ephemerae invaluerunt, spacio 24. ho-
rarum desinentes, invadentesq; cum vo-
mitu, calore intenso perdurante. Ecstasi
quadam correpti de capitis doloribus
conquerebantur. Nonnullis morbilli socia-
bantur, aliquibus petechiæ.

Autumno sicco & calido morbilli infan-
tes infestabant, facile curationi cedentes,
sed, quocunq; loci errore, morbos postea
pectoris, destillationes & suffocationes,
cum convulsionibus, quibus non pauci ex-
tincti, advocantes. Succedere quartanae
Epidemiæ contumaces & medicorum arca-
na eludentes.

HIST. VII.

Anatome Phtisici.

Diu lassam animam anhelantemq; spi-
ritum circumtuleraat bajulus Hafnien-
sis extra portam occidentalem. Orta nu-
per

per contentione à socio vapular. Decumbit sed sine vulnere. Redit ad onera quarto decimo die, & sub onere deficiente spiritu occumbit. Alter, à quo vapularat, in jus trahitur. Igitur à Chirurgis urbis cadaver exenteratur, nullumq; in eo vulnus, contusio nulla observatur. Hinc phthisi consumptum, vero simili conjectura divinavimus. Pulmo enim sinister computruerat totus, scatebatq; pure foetidissimo, tunica externa plauræ adnatâ. Sana pars superstes pendebat libras quinq; civiles. In corde adiposæ frustulæ oblongæ lumbricorum instar cernebantur. Auricula cordis dextra sex digitos transversos longa diaphragmati accreverat. Hepar sine lobis rotundum magnæ molis diaphragmati ad hærebat. Lien ponderosior solito. Omentum vesiculæ fellis arcto nexu implicabatur.

HIST. VIII.

Paralysis pedum ex lapsu.

Olaus rusticus in pago Lundby uno lapide ab urbe distante mense Julio 1657 in usum domesticum ligna ex arbore cæsurus, deciduo ramo, cui innitebatur,

in altum humi prostratus cecidit. Ramus anticæ parti pubis impactus, vesicæ regionem in tumorem compressit. Dorsum autem isto casu ita afflixit, ut vertebræ dorsi fractæ viderentur & contusæ, præterea os sacrum vulnere vitium contraxit, unde Paralysis statim omnium partium inferiorum, ad quas nervi ab osse sacro disseminantur, subsequuta. Crura pedesq; motu privati & sensu. Calor tamen partis & nutritio superstes fuit, etiam quinta hebdomade quum ipsi adessem, quia arteriæ liberæ remanserant à compressione & lapsu. Hinc inter tot tormenta avidè cibum cepit. Sed fæces & urina præter voluntatem excretæ. Musculi tandem natium & crurum ad gangrænam vergebant, osq; sacrum ante fatalem horam prorsus denudatum viscebatur. *Trincavellius* l. 3. Consil. 85, de muliere refert, cui casu ab alto in sinistrum latus & dorsi spinam, & brachij & pedum motus fuerit impeditus.

HIST. IX.

Pudendi muliebris monstrosa conformatio.

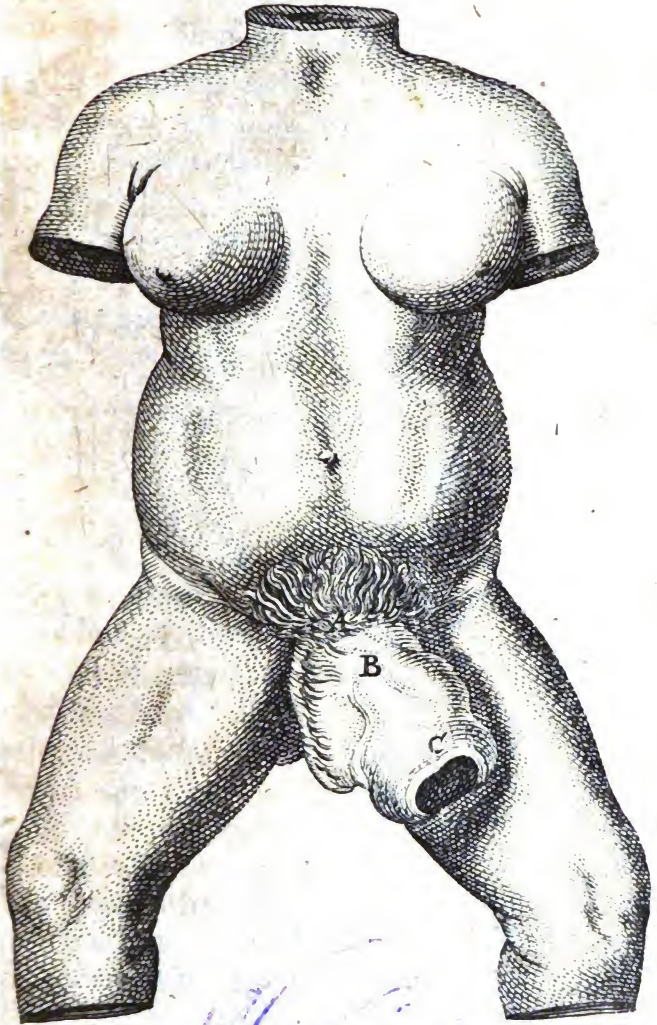
UXor mercatoris Bergensis honesta, annorum 36, primo post celebratas nupti-

nuptias anno, qui erat 1652, abortum paritur, & sequenti 1653. foetum mortuum edit. Anno 1655 tertium imprægnata, eodem infelici successu præsentem Medico D. *Joh. Frid. Treublero*, amico nostro, cujus fide hæc referuntur, in lucem edit infantem mortuum fereq; putridum, debitâ tamen lochiorum purgatione sequente. Admonuit maritum vir laudatus ut à veneris conflictu tam diu abstineret, donec ab omnibus impuritatibus salutari medicamentorum usu liberaretur uxoris uterus. Sed postposito sano consilio, quartum gravida 10 April. 1657 eadem difficultate, pariq; miseria infantem enixa est mortuum, capite compresso & putredine in vertice infantis apparente, unde summus foetor assidentium nares feriebat. Lochia ritè fluxere: sed secunda post partum die, forsan diætæ errore, in febrem incidit, moriturq;. Quærit ex obstetrice D. *Treublerus*, an nihil memoriâ dignum in partium genitalium structura observavit. Negat obstetrix se quicquam revelaturam contra datam denatæ fidem. Tandem quum acrius instaret, ecce monstrat cadaver, monstrosa partium genitalium conformatione stupendum, cujus figuram celerrimè expressam hanc obtinuit,

● mihiq;

mihiq; Vir curiosus cum historiæ enarra-
 tione transmisit. Nempe ex vulva mem-
 brana carnosâ, vulvæ labiis internè undi-
 quaq; adnata, imò pudendo muliebri cir-
 cum circa ita connexa, ut instar marsupij
 propenderet. Foramen in principio con-
 spiciebatur amplius. In congressu, ne ma-
 rito monstrosa pars innotesceret, duobus
 digitis mulier intrudebat sine molestia ulla,
 ad corporis autem vehementiorem com-
 motionem, aut frequentem deambulatio-
 nem, longius extra prominebat. Instante
 partu ab obstetrice interioribus vulvæ pa-
 rietibus tam aptè affigebatur, ut ne mini-
 mum in fœtus egressione impedimentum
 objiceret; foramen enim hujus marsupij
 post intrusionem ossi pubis adsociatum,
 tam concinnè dividebatur, ut duabus ob-
 stetricis manibus satis amplum relinqueret
 spacium. Non esse uteri prolapsum, crebri
 conceptus testantur. Verosimilius dices
 vaginæ esse dilatationem, nisi frequentes
 abortus dissuaderent. Forsan à nativitate
 superflua membrana, sensim deinde afflu-
 entibus humiditatibus intumuit. De men-
 tula monstrosa inspiciendus est *Hochstette-*
rus Dec. 6, Obs. Med. cas. 8.

Figur-

Figuræ Explicatio.

A. Pudendum muliebre.

B. Membrana carnosâ, pudendo muliebri firmiter undiq; adnexa, in nimia corporis commotione instar marsupij propendens flaccida, iterumq; in coitu partuve ad instrusionem apta.

C. Foramen, quod ad egressionem infantis ampliatur, & duabus obstetricis manibus spacium satis amplum relinquit.

HIST. X.

Erysypelas post mensium fluxum.

HYbernas curas 1657. in curanda muliere juvencula, boni habitus & plethorica partitus sum, cui, inter alia consueta mala, finito mensium fluxu Erysypelas phlegmonodes brachium dextrum deturparat, quo humerus intumuit, & colore prorsus sanguineo tinctus insigni doloris sensu medicam manum advocavit. Venam sani brachij depleri jussi, unde subsedit tumor, calor extinctus & dolor remisit. Circa noctem tamen rediere symptomata eadem.

B

dem.

dem. Exulcerata inde fuit pars, carne emortua sua sponte decedente, & per Chirurgum ulcere ex lege artis curato, sanata feliciter est mulier. Pestilentiae anthracem dixisses, si ullum hujus malignitatis indicium comparuisset. Regurgitans verò ad superiora sanguis menstruus, symptomata solet inferre quæ malignitatem æmulantur.

HIST. XI.

Gangræna subitanea in pedis fractura.

Jacobus Belga in tenebris vespertinis mense Novembri 1657 rheda excussus, pedem fregit dextrum prope calcaneum, utroq; osse extra vulnus prominente. In suburbio, quia clausæ erant urbis portæ, pernoctaturus, absente Chirurgo, Coprianum ibi habitantem advocat, qui nescio quæ calida applicat, arctiusq; fracturam constringit, unde intra 24 horas gangræna pedem vulnusq; infra & supra occupat, ut sedari à Chirurgo urbis perito Wilhelmo vix potuerit. Postridie deliravit. Nonnunquam convellebatur. Febris erat continua.

Octavo

Octavo die à nimio motu irritatus pes, rupta arteria largior hæmorrhagia supervenit, quæ ægrè sistebatur. Visus sanior pes, sed delirio, convulsionibusq; per vices redeuntibus, undecimo expiravit.

HIST. XII.

Intumescencia corporis vulnerato jugulo.

Robustus juvenis, faber ferrarius Generalis Locotenentis Uldarici Christiani Gyldenløw, nocturnis horis mense Novembri 1657 in platea nostra à duobus aulicis ministris ebrijs circumvenitur, punctimq; gladio duobus locis transfigitur. Primum vulnus prope claviculam dextram antè inflictum, an ad thymum, vel jugulum, vel pulmones penetraret, non facile dijudicavimus, conciderant enim labia vulneris, nec stilus profundè adigi poterat. Posterius vulnus alterum prope scapulam sinistram thoraci adactum, stilo persequentes, intercutaneum deprehendimus. Sanguis exspuebatur, difficultas spirandi urgebat, tumorq; non faciem solam invasit, sed universum corpus reliquum, quod ve-

Iut spongia vento plena, quocunq; tangebatur, palpantibus occurrebat. Postridie venæ sectionem suasi, & inunctiones ex carminativis, quibus non nihil tumor remissit, sed cum profundo suspirio per vices rediit, semperq; de sinistri magis lateris dolore quam dextri conquestus, sicco vulnere & solidationem urgente, donec quarto decimo die anhelus exspiraret. In dissecto cadavere, cætera sano, nullum vulnus profundum invenimus, nec ullam partem interiorem læsam observare potuimus. Sed ingens copia materiæ purulentæ candicantis in sinistra cavitate thoracis instar empyematis profiliit, sine insigni fœtore, quæ aliquot mensuras nostras facile implevit, & diaphragmati incumbens respirandi difficultatem & dolorem ejus partis auxit. Sinister pulmo inusitatæ parvitatæ, sed cætera sine manifesto vitio. Ex pericardio crassissimo pus quoq; emanavit. Hinc dubium, an ex vulneribus homo perierit, an potius ex apostemate thoracis interno, quod forte in conflictu ruptum fuerat. Nullus alioqui sanguis extravasatus inventus, paucus in corde & pulmonibus, nisi hinc in thoracem destillarit & in pus postea sit conversum. In hujusmodi vulneribus quomodo effla-

efflatio corporis sequi possit, inquit *Sme-*
ivus l. 10. *Miscell. Med.* p. 541.

HIST. XIII.

Intumescencia ex casu fortuito.

Nobilis Holsati Buchwaldi cubiculari-
 us, hospitis sui ancillæ osculum figere
 conatus, à puella vi repellitur, quæ tamen
 inter hanc luctam & in hoc pudicitiae pu-
 gna, corrui ipsa, & scrinio vicino sinistram
 capitis partem prope futuram coronalem
 allidit, levi cutis læsione insequuta. Hinc
 propter parvum cruoris fluxum extra pe-
 riculum, ut credebat, posita, vulneri ipsa
 linteum vino & saccharo imprægnatum
 imponit, & munia domestica more solito
 obire pergit. Tertio die de dolore capitis
 sollicita Chirurgum Flensburgensem Ola-
 um Richardi advocat, qui nudatæ crini-
 bus parti, cum exigua solutio continui ap-
 pareret, digestivum imponit, emplastrumq;
 superaddit. Sed cum dolores necdum re-
 mitterent, consilij auxiliq; gratia quinto
 die prima pomeridiana accersitur *D. Paulus*
Moth, Amicus noster veteri necessitudine
 conjunctus, qui Chirurgum domesticum

cum Marco Schmidio Regio Chirurgo, ad impedienda symptomata imminencia de vena dextri brachij aperienda constituisse invenit. Verum ille, quum pulsum febrilem, totum corpus æstuans & tumidum, caput planè tuberosum, atq; superiorum palpebrarum cutim, mirum dictu, gangræna jam defædatam, ægræq; mentem non satis sibi amplius constare cerneret, neglectâ phlebotomiâ, vulnus satis exile amplâ novaculæ incisione extendit, mox carpto linteo molliter, quantum fieri potuit, dilatavit, deinde caput fomentatione ex cephalicis roboravit, & palpebris gangrænosis scalpello leniter scarificatis linteolum linimento ex Ægyptiaco cum pauxillo spiritus vini parato imbutum imposuit, angulis tamen omnibus probè prius munitis. Circa vesperam ejusdem diei reversus, tumorem parum remisisse vidit, & pus confectum, sed parvâ quantitate, carptis linteis adhæsit. Hora una post deligationem clyster evacuationis & revulsionis gratia felici successu fuit injectus. Sexto die reducta per noctem quiete, febris remiserat, & ad interrogata cœpit respondere, pusq; laudabile & copiosius profluxit, & capitis tumor detumuit. Sequentibus diebus pus non tantum ma-
jori

jori copia prorupit, sed & per superiores oculorum palpebras gangrænâ ferè consumptas sibi viam cum impetu quæsivit, quod in tantum exinde accrevit, ut cutim cum musculis à cranio fermè separaverit; & nisi spleniis aptis & ligaturis commodis illius prolapsus fuisset impeditus, ad ipsa tempora subjectasq; partes sibi viam elegerit.

HIST. XIV.

Martis Anatome.

IN dissectione Martis, quem in ædibus meis alueram, interiorum fabricam observavi. Peritonæum non comparuit. Omentum verò in marsupio omnia intestina includebat, tenuè, sine pinguedine. Intestinorum nulla animadvertēbatur differentia. Crassius enim Ileon erat quam Rectum. Cœcum nullum. In medio intestini Recti calculi duo plani latebant, sine dubio cum alimentis assumpti. Pancreas candicans. Lien rubicundus, & oblongus. Pallidius hepar, sex lobis distinctum. Vesicula fellis lobo inclusa, quasi plicatis fimbriis. Ventriculi forma consueta. Pulmones tribus

utrinq; lobis conspicui. Cor & cætera nihil insolitum aliis animalibus ostentabant. Penis osseus. Alias in Marte observationes videndæ apud *M. A. Severinum* part. 4. Zootom. pag. 317. seq. Figuram ossium exprefit *Volcherus Coiter*. Sceleton ipsum in Museo Academico visitur, à Prædecessore meo Viro Cl. D. *Simone Paulli* exstructum.

HIST. XV.

Fons medicatus S. Helenæ.

IN Sælandia nostra prope pagum Tiifwelde ad maris littus in fissura collis elatioris arenosi, fontes aquæ limpidissimæ saliant quam plures, ad quos plusculis abhinc annis confluerunt multi, superstitione majori quam religione, ad varios morbos pelendos, sola aquæ aspersione, vel balneo, vel potu sanitatem sibi promittentes. Ferunt circa hoc littus appulisse S. Helenæ cadaver, quod in tumulo vicino, saxi circum septo, reconditum creditur, exindeq; salutare fontes emerfisse. Triplici imprimis fonte ex fissura collis exsiliunt aquæ, quæ ligneo sepimento colliguntur in cisternam. Unus aquis purioribus scaturiens,
 tecto

recto ligneo munitus est. Tertius ferè exaruit, quia referunt quendam lue venerea vel scabie infectum huic se balneo merfuisse. Collis ipse arena flavescente increvit, seu marga per laminas quasi compacta, quæ exili vi pollere videtur, nisi in rotulas reducta ignis vi majorem adstringendi potentiam nanciscatur. Ex arenoso hoc colle passim prope littus aqua limpida salit, percolataq; nullius odoris est aut saporis. Crebris destillationibus nihil, quod minerale referat, prodire visum, nisi ex ochra aliquid attrahat. Aliquando tamen vitrioli vestigia apparuere. In vasis vitreis puris ad annos quinq; & amplius incorrupta manet, maximo puritatis simplicitatisq; argumento. *T. Perronius* tres annos aquam tiberinam incorruptam servavit l. i. de Aq. Tiber. c. 4. Subinde tamen vidi prima hebdomadè putrescere, alienis forsan rebus permixtam. Credit vulgus post solis occasum & antequam resurgat usui esse aptam, præsertim vigilia S. Joannis, quo tempore magno numero undiq; confluunt ægri: Sed alia æstatis tempora non excludenda, meo iudicio, quando nobis sol verticalis. Mansit hujus festi religio, quod olim S. Helenæ honori cultuiq; dicaverint has vigilias.

Neq; ut persuasit sibi vulgus, omnibus affectibus est proficua, sed illis tantū, qui à causa calida ortum trahunt, nisi si quis ad balnea & infessus calida uti velit, quo fine in pago vicino Rex Augustissimus CHRISTIANUS QUARTUS domum cum balneis idoneis publicum in usum exstrui curavit.

In primis incolæ commendant ad oculorum vitia quæcunq;, quod ex digito S. Helenæ traxisse credulitas vulgo persuasit. Experimenti hujus multa afferunt exempla, adduntq; ad augendam fidem, fabulam: Quendam nempe experimenti gratia, sive ut eluderet sacrum fontem, adduxisse eqvum lippientem, vel monoculum; eqvum verò esse persanatum, sed ipsum dominum idem vitij contraxisse; qvumq; sera pœnitentia ductus serò hos fontes consuleret antea spretos, sine auxilio tamen recessisse. Falluntur, qui in omni oculorum vitio hinc sperant remedium. In ophthalmia, ubi refrigerio & repulsione opus est, prodest: at in lippitudine vel cataracta, vel humida frigidave defluxione, cum insigni valetudinis detrimento adhibetur, quod non semel observavi. Luxati, contracti, claudi huc quoq; spe salutis concurrunt, sanatiq; dicuntur, quemadmodum erecti

erecti cippi, & relictī pedes lignei testantur. Sed sæpe simulatī affectus nos deludunt, lucrique causa plures mentiuntur. Non dubito, quia eventum vidi, defluxiones calidas hic temperari, alios quamplurimos, quorum morbi à frigore dependent, frustra ex hoc fonte observavi quæsisse incolumitatem. Valetudinarius puer, hoc fonte merfus, toto statim corpore intumuit, mox gangrænâ nigrore se prodente, præcedenti nocte obiit, quam hæc scribuntur.

Fontis laudati originem, usum abusumq; & pias quæstiones singulari opusculo vernacula lingua descripsit non ita pridem Vir Doctus & Religiosus *Dn. Ericus Johannis* apud Græstadenfes & Morumenses, nostros Pastor fidelissimus, ubi fontis decantatum usum tribus quatuorve exemplis illustrat, quæ ipse suis oculis vidit. Non gravabor in gratiam lectorum, qui nostra non callent, eadem exempla, latio donata, repetere.

Anno 1636 die 4 Augusti in pago Græstød puella Maria Petri filia sementi intenta præter spem à serpente in calcaneo mordetur, unde virus ad universum corpus serpebat, ut totum intumuerit. Parentes dictum factum ad fontem Helenæ sacrum
fili-

filiam deduxerunt, & consilio Dn. Erici, non aquæ tantum immerferunt, sed aliquot cyathos ipsi in nomine Jesu propinarunt. Subfedit illico tumor, dolorq; corporis sedatus, & quieti reddita, continuatoq; aquæ lavacro, post aliquot dies excoriata fuit cutis illis locis, quo venenum penetraverat, maculæq; parvæ quales serpentum esse solent, conspiciebantur. Cæterum sanitati pristinae restituta, adhuc inter vivos est.

Anno 1641. in eodem pago viduæ pauperculæ Catharinæ Petræe surditas molesta à defluxu frigidus supervenit, ut diu audiendi facultate destitueretur. Confugit ad salutarem hunc fontem, quo aliquoties se abluit, nec spe frustrata, tantum sensit levamen, ut jam laus DEo & concionatorem in templo, & aliorum amicorum colloquia accuratè audire queat.

Anno 1645 die 23 Augusti, Laurentius Petræus ex Sundby parœchia ad Dn. Ericum accessit, retulitq; se quinq; annorum spacio mutum fuisse, loquendiq; facultate de repente privatum, remedioq; fuisse fontes nostros, quibus, invocato prius divino Numine, aliquoties ibidem se abluerat, horis antemeridianis submissam vocem exortam, post meridiem adhuc cum diffi-
cultata-

cultate loqvutum, certò autem se credere, si ex usu fore judicaverit DEUS, usu lympharum planè se iri restitutum.

Anno 1646 in ædibus Pastoris Græstediani puellæ cuidam Christinæ Petri filiæ tanta defluxio femori dextro incubuit, ut nec stando nec ambulando requiem dolorum inveniret, auctoq; deinde malo, circa genu ulcuscula 14. exorta. Interea apud fontes laudatos, invocato prius, supplice voto, JESU nomine, se diligenter abluit, terq; lota tandem sanitatem recuperavit, DEiq; misericordiam grata voce ubiq; de prædicat.

Anno 1648. vere primo juvenis quidam rusticus Nicolaus Petri filius, in agro operas suas curans, oborta nube quasi densa ante oculos, visum amisit. Lumine cassum sæpe confessionarius invisit, solabaturq; remediumq; suasit, pacato prius Numine, fontes pio animo plenaq; in DEUM fiducia, adeundos. Sanum istud consilium sequutus, visum recuperavit, ut operibus suis vacare, ut antea, expedire possit.

Fontes laudatos sæpius invisit & in precio habuit Rex nunquam satis laudandus divus CHRISTIANUS IV. qui ut securius & sibi & subditorum saluti illis prospiceret,

ret,

ret, Magni Medici *D. Thomæ Finckij*, Medicæ Facultatis in Academia Regia Haffniensi supra 56 annos Professoris, Senioris & Decani, iudicium clementissime expetiit, cujus Responsum subjungam ex Cista nostra Medica depromptum.

Quandoquidem Regia Majestas clementissime ex subjectissimo meo responso intelligere voluit, an securè & sine ullo periculo aqua fontis Helenæ bibi possit, hæc obsequio subjectissimo priori meæ de immistis substantiis sententiæ adjicere debui: siquidem terra vel marga, bolo & terræ sigillatæ non admodum dissimilis, aquæ sine dubio immista, hic reperitur, non possum non concludere, quod aqua hæc in affectibus nominatis, in destillationib⁹ ad pulmōnes, & sanguinis sputo, aliisq; sanguinis fluxionibus hepaticis, hæmorrhoidibus, menstruis, dysentericis, imò febribus Hecticis, corporibusq; à putredine & malignitate præservandis, viribusq; cordis conservandis, aliisq; ejus generis, sine damno potari possit, potissimum ad Medici prædantis consilium cum acetosæ, acetositatis citri ejusq; generis syrupis aliis, pro & saporis gratia & sitis sedandæ necessitate. XIX. Jan. 1645.
T. F. D.

HIST.

HIST. XVI.

Ruminantis hominis Anatome.

P *Aponensis* sect. 10. Probl. 44. fibras transversas in interiore gulæ tunica ruminationis seu pabuli ex ventre ad os retrocessionis causam dicit, quem fusius explicat *Jo. Æmylianus* syntagm. 1. de Rumin. Hist. Monacho Benedictino, S. Justinæ Patavij geminum fuisse ventriculum, quum ruminaret, putabat *Jo. Th. Minadous*. Aperto verò defuncti cadavere, quod me monuit *Jo. Rhodius*, Polyhistor magnus, repetitq; Cent. 2. obs. 59. oesophagum undiq; musculi instar carnosum deprehendit *Fr. Plazzonus* Anatomicus Patavinus, reliquis partibus rectè se habentibus, nisi quod duo habuerit Monachus cornua. Ruminantes enim bestiis affines, ferè cornua habent, ut alter ruminans Patavinus testatur, de quo agit *H. ab Aquapendente* de Var. ventriculor. p. 135. Ruminantem hominem quoq; vidit *Salmuth* Cent. 1. Obs. 100. *Jo. Faber*, ut testatur *P. Castellas* l. 1. Emetic. c. 4.

HIST.

HIST. XVII.

*Virgo X annorum nupta & juvenis
XII anno generans.*

Antiquitatis normam in feminis bene
positam, in suo ordine reliquit Imperator
Justinianus tit. 22. Instit. ut post duodecim
annos completos Viri potentes esse
credantur. Vidimus tamen in hospicio nostro
Lugduni ad confluentem Rhodani &
Araris, servam grandævam, quæ olim anno
ætatis suæ decimo nupta Viro 38. annorum,
ætatis duodecimo puerpera fuerat. Cujus
etiam in patria exemplum meminimus. Inter
Brachmannas in India id usitatum, quæ
quinto, sexto &c. anno elocantur, puerperæ
nonnunquam ante decimum annum
fiunt. Sexto ætatis anno quandam infantem
masculum peperisse refert *Job. Albertus*
Mandestoo l. 1. Itin. Oriental. c. 39. De
Marsilio Patavo narrat *Jo. Mich. Savonarola*
tr. 6. Pract. Maj. rubr. 6. quod viderit puellam
Papiæ annorum IX. imprægnatam.
M. Ant. Ulmus l. de Uter. Mul. sect. 1. c.
10. novit puellam octennem quæ virum
deperibat, & illo fruebatur.

Masculis pubertatem post XIV annum
com-

completum initium accipere, idem *Imperator* prodidit, cui consonat *Galenus* noster comm. in 5. Aph. 7. Ante hunc verò annum masculos progenerasse, exemplis conquisitis docet *Schenckius* in Observationibus. Anno 1621 Bergis Norwegorum puer XII. annorum puellulum progeneravit, nec ipso nec matre diffitentibus. Episcopus loci ad Patrem meum beatum perscripsit, plerosq; ibi existimare per naturam id fieri non posse. Ille verò respondit, rarò id fieri, quia rarò ad venereos complexus admittuntur pueri, quod impotentes credantur.

HIST. XVIII.

Tonsillarum exulceratio.

INflammationis tonsillarum curatio traditur à *Celso* l. 6. c. 10. & *Paulo* l. 6. c. 30. Ibidem quoq; exulceratio illarum expenditur, cujus tamen non semper optatus est successus. Ulcus enim subinde non admittit consolidationem propter humiditates continuò affluentes. Nuperis annis Consobrino meo svavissimo *Theodoro Fuiren* post febrem tonsilla sinistra in faucibus, absces-

scellum passa est. Post curationem sinus relictus cavitasq; remansit, quæ deinceps ex pituitoso capite excepit pituitam seu serum tussi socia continuò irritans, cui, in consensum tracto ventriculo, vomitus ferè iungebatur, ut nihil ex cibis assumptis retinuerit; quanquam ventriculus assumpta ægerimè remiserit, vacuusq; doluerit. Nonnunquam pure concreto, escharam æmulante, excreatò, ingens hæmoptois sequuta. Gargarismatis, linctibus, aliisq; purgata quidem per vices cavitas, concretaq; ibidem pituita expulsa, sed recurrente ad partem exulceratam fluxu, idem incommodum rediit, ut tandem ciborum abstinentiâ, atrophia successerit, viribusq; sensim attritis, fatis cesserit XV. Januar. 1656. Vir candore, omnibusq; virtutibus conspicuus, nobis omnibus triste sui desiderium relinquens.

HIST XIX.

Vena sponte aperta.

NUtrix Jacobi filioli Viri Clarissimi M. Erasmi Pauli Vindingi, Regij Professoris & Affinis nostri suspiciendi, lactis uber-

ubertate per triennium mensibus destituta, cætera sana cum mense Octobri 1657 commissum sibi puellulum tractaret, animadvertit sanguinem ex dextræ manus salvatella sponte exsurgentem, quasi acu puncta. Testabatur verò nullam vim venæ quocunq; modo à se illatam, seu acu, seu alio instrumento, sed sponte apertam esse venam, ut vinculo necesse fuerit cohibere. Spontaneam sanguinis è basilica dextri brachij eruptionem, notavit *Hechstetterus* decad. 2. Obs. 7. & ex saphena *Schenckius*. Venæ sectioni assueti statis vicibus in vena pungi solita, titillationem sentiunt, quasi Natura ad solitas evacuationes monente. Sponte verò aperta vena, vel cutis vasorumq; subtilitatem vel sanguinis tenuitatem indicat, quæ causâ quoq; est, quod nonnulli sanguine sudaverint, de quibus egimus *Hypomn.* 4. de sud. sang.

HIST. XX.

Vermes in Variolis.

CUm variolæ infantes adultosq; 1656. per universam patriam defædarent, & sequenti anno per multorum mortes vagarentur

rentur, observavit Bergis Norwegorum D. Joh. Frid. Treublerus in filiolo lanionis Andreae Tritt, quatuor annorum, qui variolis decumbebat & jam vix spiritum amplius haurire poterat, vermem spithamæ longitudine è naribus extractum ab astantibus, quo extracto, statim è vita excessisse. De variolis verminosis plura annotavit multiscius noster Joh. Rhodius Cent. 3. Obs. 64.

HIST. XXI.

Stranguria ex cantharidibus.

CORPORI foris applicatas Cantharides emictionem sanguinis provocare prodidit Jo. Langius l. 1. Epist. 47. Capivaccus l. 7. Prax. c. 11. Hildanus Cent. 6. obs. Chir. 98. aliq; Negat id Cl. Sennertus l. 6. Prax. part. 8. c. 26. Nam etsi sexcenties vesicatorij loco iis usus sit, nunquam tamen tale quid observare potuit. Mirum id certè. Nam quoties non ita pridem Hafniæ Consobrinus meo dilectissimo Theodoro Fuirren, Paristhmiarum exulceratione afflicto, vesicatoria ex cantharidibus pone aures & in nucha applicarentur, toties difficultatem

tem urinæ expertus est. In matrona simile annotat magnus noster *Rhodius* ad Scrib. compos. 189.

HIST. XXII.

Tartarus Cydoneorum.

S Tomacho utilia esse poma cotonea *Dioscorides* prodidit l. 1. c. 161. contentitq; passim *Galenus*, & *Placarius* de simpl. Med. l. M. c. 11. insigni nempe adstringendi facultate. Incommoda tamen vini cydonitis describit variis in Ungaria exemplis *Thobias Coberus* dec. secunda observat. Castrenl. & Ung. 9. eorum qui post usum in Iliacos & colicos dolores inciderunt. Sed commoda istius vini in roborando stomacho non semel sum expertus. Notandum tamen ne impuro ventriculo committatur, quia suppressio sequitur pravorum humorum, quod in allatis evenit exemplis. Notat quoq; *Dioscorides* l. d. urinam ciere. Unde Rex Neapolitanus *Alfonsus* ex esu horum in diabetem dicitur incidisse apud *Mich. Job. Paschali* l. 1. Meth. cur Morb. c. 50. quem damnat *Job. Mattheus* Quæst. Med. 54. propter manifestam vim adstringendi, adeoq;

Dioscoridem de magnis cotoneis seu Galeni struthiis explicat, quæ dulcedinis nonnihil habent. Sed eadem struthia contra alvum citam in vino commendat ibidem *Dioscorides*, & *Galenus* l. 2. de Alm. Fac. struthiorum malorum succum adstringentem concedit, quanquam minus quam cydoniorum. Post cibum alvum laxant, adstringunt ante pastum sumpta. Cur urinam moveant ex sequenti experimento forsan innotescet. Cydoniorum succum sine saccharo vel melle coctum in vitro ad usus reposuerat *Esaias Fleischer* Pharmacopola urbis nostræ primarius. Post semestrem spatium forte inspiciens vitrum, vidit lateribus affixos tartaros velut crystallifatos, quos collegit, servavit, mihiq; pro re insolita monstravit. Sapor illis gratus acidiusculus, stomachoq; perutile medicamentum, & diureticum. Similis tartarus in sero lactis *Tamarindis* separato, quod ad laxandam alvum svasimus, in fictili observatus nuper *Cl. Viro M. Erasmo Enw. Brochmanno* Professore Regio, Collegæ nostro æstimando, unde, metu calculi, eo postea abstinuit.

HIST. XXIII.

Colica lethalis post purgationem.

Vir Clarissimus M. Severinus Petrus Phil. Pract. P. P. annorum 50 Cachecticus & Scorbuticus, mense Novembri 1657, præter consuetudinem, cætera sanus, proprio consilio assumpsit purgantem medicinam ex speciebus Dialappæ ad scrupulum unum, in officinis nostris usitatæ. Decies & ter soluta illi fuit alvus, sine insigni molestia. Circa vesperam loco jusculi ab uxore præparati, pultem sumpsit. Postridie summo mane ventrem cessantem sollicitaturus, frigido aëri humido & nivoso se commisit. Hinc in musæum reversus tormina inusitata universi abdominis sensit, quibus inguina in tumorem elevata, viresq; subitò conciderunt, ut de salute desperarit. Advocatus ego vix micantem pulsum inveni, mirabarq; subitaneum virium lapsum. Ille verò ad mortem composito animo, mihi uxorem liberosq; commendans, de nullo alio symptomate conquerebatur, præter tormina. Ego colicam ratus, vacuis post largas dejectiones intestinis in hypochondriaco, sacculos calidos ex carmina-

tivis applicui, aquam carminativam exhibui, & clysteres ex lacte, Fl. chamom. Sem. carvi &c. injici curavi, quos licet refugeret, nunquam alias ipsi usitatos, victus tamen dolorum impatientia, diebus sequentibus admisit, eductisq; pituita viscida & flatibus, remiserunt quidem tormina, sed vires prostratae refici non potuerunt, quia omnia ciborum genera averfabatur. Octavo die in deterius cuncta ruere, extrema frigere, intercepto pulsu de vita conclamatum. Quumq; cordialibus nihil proficeremus, dolore stomachum occupante, compos mentis nono die, ipso novilunio, placide exspiravit. Malignitatis suspicionem ingerebat eventus inopinatus, sive quod purganti pulveri in officina aliquid sit à vicinis urceis affricum, sive quod in corpore cachectico per medicamentum commoto delitescens virus se exseruerit. Assumpta quotidie revomebat & dolores pertinaces vel iliaci principium indicabant contortis circa inguina intestinis, vel à medicamento erosa intestina suspicionem dubiam suggerabant.

HIST. XXIV.

Pili Ursini in puero.

Bergis Norwegorum apud Petrum Hi-
 bermind 1657. famulatur puer, cujus
 pili prorsus ursinos pilos referunt & colore
 & figuræ similitudine. Monstrosos pilos
 à Matre contraxit, quæ in oppido Hous-
 giæld habitat. Gravida illa quum sacræ
 synaxi interesset, attentis nimium oculis
 novam Ursi pellem contemplantur, quæ
 nuper, pro more loci, ad aram strata fue-
 rat. Adolevit jam ad justam hominis ma-
 gnitudinem, sed barbâ caret, quæ qualis sit
 futura, sequuturum tempus edocebit. Janus
 Buggeus, bonarum literarum studiosissi-
 mus, Bergis per Petrum Erasmium Trivia-
 lis Scholæ Collegam benè meritum, hæc
 ad me detulit.

HIST. XXV.

Emplastra in Nucha.

Pro Epilepticis aliisque capitis affectibus
 emplastrum ex gummatibus in nucha
 gestatum prodest, quod magno levamine

expertus est consilio Empirici Vir quidam Generosus, sive quia vaporum calidiq; sanguinis ad caput impediatur adscensum, sive quod vellicantes humores à nervorum principio absumat. Tria successivè imponuntur. Singula, donec sponte decidant, in nucha relinquenda, quod ad aliquot hebdomadas protrahitur, deinde calida aqua abluendus locus, ut aliud applicetur. Ita temporibus utrinq; & fronti emplastra ex racamahaca, caranna &c. imposita, à dentibus, ab oculis &c. depluentes humores intercipiunt, viaeque in venis adstringunt. Damnat illorum morem *Sanctorius* l. 4. Meth. Vit. Error. c. 5. & 13. qui cerata & emplastra tam diu relinquunt, donec sponte cadant, quia nihil ab assuetis emolumentis. Sed ubi adstrictione opus est & interceptione, non sine detrimento sæpius mutantur. De nucha illud monendum, sedulo cavendum ne in fetaceis tendines lædantur. Novi enim Capitaneum, cui fetaceo læsi hi, ea parte perpetuum dolorem inusserunt, quanquam oculorum vicio liberatus sit.

HIST.

HIST. XXVI.

*Instrumentum pro ventriculo
eluendo.*

P*Aulus Ægineta* l. 6. c. 32. pro eximenda gutturi spina spongiam exiguæ magnitudinis lino illigatam deglutire jubet, linoq; apprehenso retrahi. Aliis instrumentis idem artificium æmulantur *Hildanus* Cent. 1. Obs. Chir. 36. *Aquapendens* in Oper. Chir. Non ita pridem in vicinia nostra ingeniosus homo virgulam flexilem, mollem, & oblongam, cui scopa ex linteis carptis alligabatur, in usum traxit, quam pro lubitu per fauces in ventriculum demittebat, ad eluendum ventriculum ejusq; sordes, & sine nausea retrahebat. Si quis imitari velit, cavere debet, ne vel virgula frangatur, vel scopæ faucibus inhæreant. Cannulæ seu fistulæ cum vesica usum in Angina laudat *Capivaccus* l. 1. Prax. c. 53. ad ingerendum ventriculo cibum. *Ægineta* l. 4. c. 57. fistulam clysteri alligatam habet, ut pueris amara per os intrudat. Idem *Capivaccus* candelam ceream in gulam immittit in læsa deglutitione. *Barthasar à Blyenburg* Medicus doctissimus incurvum syphonem possidebat, quo in omnibus catarrheumatibus
usus

usus est, asseruitq; velut incantamento quodam non solum à capite defluentes humores excipere, sed & in profundo corporis ventriculoq; impactos elicere. Figuram siphonis depingit *Ronsseus* Epist. Med. 47. sed non approbat, quia subvertat stomachum, & nausea cibiq; fastidium oriatur, & quanquam crudum expurget humorem, eidem generando novam suppeditet materiam. Quæ incommoda, meo iudicio, vitari possunt, si finita ciborum concoctione & distributione dextrè instrumentum ingeratur. *Columella* l. 6. R. R. c. 18. hiru-
dinibus *deglutitis medicamenta per fistulam & per cornu in ventriculum infundit.*

HIST. XXVII.

Virgo Cornuta.

ME præsentè Anatomicus summus *Jo. Vestlingius* virgini claustrali Patavinæ annorum ætatis sexaginta, in cœnobio S. Sophiae, precibus ejusdem victus, corniculatam epiphysin excidit, in frontis elatiore parte sinistrorsum enatam. Substantia cum vaccino cornu eadem erat, durities, lentor, ac color similis. Ex ampliore basi
pau-

paulatim in acumen fursum extollebatur, extremo nonnihil inflexo, longitudine digiti articulum & latitudine adæquans. Reliquias, cum sæverius remedium abhorre-
ret, chalcanti spiritu exedere conatus est. Attamen cum pullulare denuo veluti rad-
culas videret, ignis exposuit necessitatem, & Hippocratis illud objecit, ἀνίατα εἶναι, ὅσα πῦρ ἐκ ἰήται. Alia cornutorum exempla in
*observationibus de Unicornu, & Cent. Hist, A-
nat.* signavimus. Unum hic addam à ma-
gno Viro D. Jo. Casp. Baubino Basileensium
Celeberrimo Professore, mihiq; multis no-
minibus suspiciendo, olim amicè commu-
nicatum. George Cheuffroy de Montba-
zon tertio lapide de Turonum Galliæ ci-
vitate distans sartor, ætatis suæ præter pro-
pter Sexagesimo anno, 1630. ex lapsu con-
tusionem bregmatis dextri passus est, qua,
ut credebatur, in speciem sanata, paulo post
juxta aurem dextram gravissimo dolore
oborto, materia carnosâ pullulavit, ex hac
tanquam ex radice materia durâ, quæ in-
dies aucta est, & tandem in cornu abivit,
quod sive formam, sive duriciem spectes
simile arietino fuit. In radice dolorem
sensit satis acrem, præcipuè si cornu illud
moveretur, sensu alioqui destitutum. Sunt
hæ

hæ melancholici succi progenies, quod alibi probatum, & testatur cornu illud vetulæ supra Zigoma apud *Petrum Estanove* chirurgum Monspeliensem in observat. 6. *Riverio* communicata, quod sponte decidit, & illius loco cancer obortus est.

HIST. XXVIII.

Longævitatis exempla nupera & Cause.

VARIA longævitatis extant in sacris exempla, quia simplici olim victu contenti fuere. Defecere exinde nobis anni, quia auctus luxus, rariq; numerantur, qui ad tot annos vitam producant. Multos ex infima plebe novi ætatis annos supra centesimum numerasse, quibus tamen securè credi non potest, quia conjectura potius quam accurato calculo annos supputant. Nolo aliis memorata referre, paucis, nuperq; editis, contentus. *Johannes de Temporibus Gallus*, tempore *Caroli Magni*, 300 annos fertur vixisse. Quidam ex genere *Bengala Lusitanus* superavit annum 335, imperante *Joanne Tertio Rege Lusitaniæ*, ut scribit *Auctor Hist. Lusit. Antwerp. edit. 1621*, De *Ahaswero* quodam *Ebræo*, suto-

re

re Hierosolymitano fama fert, passioni Christi salvatoris interfuisse, & adhuc per orbem vagari. Publicè impressa extat narratio *Pauli Eitzen* S. S. Theol. D. & Episcopi Sleswicensis, qui vidit Ebræum Hamburgi 1547, nudis pedibus, statura procera, crinib⁹ prolixis, & summa animi devotione Jesu nomen inclamantem, narrantemq; iusta ferie quæ gesta fuerant tempore passionis Christi, Apostolorum & sequentium utriusq; Imperij Principum. Impositam sibi hanc per orbem universum errandi pœnam dixit, quod ostio suo, ubi quiescere ad crucis supplicium ducendus voluit, acerbis verbis servatorem submoverit. Quanta huic historiæ sit fides habenda, judicet lector. Ego parum fido, quia tacet Ecclesiastica Patrum Historia, in minoribus subinde accurata. Nostro seculo Thomam Parr Anglum 130 annus excessisse, nostrorum temporum Annales testantur. Natus is memoratur A. 1483, fasces regni Britannici gerente Eduardo Rege quarto, vixitq; ad annum 1635, 22. Novembris diem, sub ditione Comitum Arundeli. Anno ætatis 80 primam uxorem duxit Janneam, ex qua spacio 32 annorum, duos tantum filios suscepit vitæ brevioris, primus enim vix mensem

fem explevit, alter paucos annos supervixit. Alteram uxorem post prioris obitum, in thalamum decennio viduum induxit senex annorum 120, quacum adhuc 1635 vixit. Viduus autem anno ætatis 115 amore Catharinæ Milten deceptus, eandem insigni corporis robore compressit. Non absimilis huic fuit Avus F. Plateri, de quo in Paradox. Quæst. qui post 100 annum filium suscepit. Homo præsumitur vivere ad annos 100. l. 56. ff. de Usu fruct. l. ult. Cod. de S. S. Ecclesiis, & Novell. 9. cujus legis rationem expendit Bronchorst in Cent. Quæst.

Longævitatatis princeps causa est simplex victus Patribus olim usitatus, quo etiam Eremitæ quamplures consenuerunt: Saturni ævo morbis infestatos non fuisse mortales, adeoq; nec cita morte præreptos Diæarchus apud Porphyrium l. 4. de Abstin. testatur, quod carnibus abstinerint, sponte ex terra nascentibus contenti, atq; ita summa illorum vitæ fuerit cum ocio, sanitate, pace, amicitia & necessariorum in futuros usus segnitie. Felices quoq; bene nati, quiq; connatum robur temperantia conservant.

Ingluvies omnium morborum mortisq; est causa. In simplicibus alimentis cavendam

dam etiam satietatem monet *Porphyrius* l. 1. ut in pleno carniū variarum victu sapiamus. *Aloisius Cornelius Venetus* ad libellam vixit, qua annum 97. attigit, tenera ætate valetudinis prostratæ, solâ temperantiâ, pro pastu enim Uncias 12 cibi, & 14 vini assumpsit, ut docet ipse *lib. de Vita sobria*. *Thomas Parr* lacte, butyro, caseo, allio &c. vescebatur, tenuiq; salina contentus, serum potabat, rarò cerevisiam, nunquam vinum. Quantum huc conferat animus semper sibi similis, nullisq; passionibus in transvorsum raptus, effari nequeo. Nolo veterum Stoicorum exemplis me tueri. Avus meus maternus *D. Thomas Finckius* (priori seculo libris, Geometria Rotundi, Horoscopia &c. hoc seculo liberis clarus; numeravit enim liberos, nepotes, pronepotes, abnepotes 97.) annum ingressus erat 96 hac animi constantia, & diutius vitam in senio vegetam protraxisset, nisi febris filum abruptisset. Per universum vitæ cursum à se pompam removit, & usu rerum ornamenta metiebatur. Teneram ætatem ægritudinibus habuit obnoxiam, ut Medicus curæ illius præfectus sponderit parentibus, omnes itinerum vias, quas emensurus esset, auro se obducturum. Cæterum à longa peregrina-

D

tione

tione redux, prognosticum elusit temperantia & morum facilitate. Coërcuit luxuriam, gulam temperavit, cui tamen necessaria suggessit etiam durioris substantiæ, quæ libentius avidiusq; appetebat, quam cupidias; divitias æquis oculis aspexit, frugalitatem coluit, & animum metu vel gaudio affectum, sub vinculis habuit, iracundiam linivit, adversitates sprevit, & quamquam liberorum, Generum, Nepotum, abnepotum, Affinium amicorumq; sæpius funera audiverit, & inter tot vitæ grandævæ molestias versaretur, constanti tamen animo omnia perpeffus nunquam lacrymas fudit nisi defunctæ conjugis & Bibliothecæ Vulcanano consumptæ, memoria recurrente. *August. Thonerus* l. 6. Epist. Med. 4. fusè recitat causas, ob quas ad annum 82 ipse pervenerit. Quin medicamenta currentis naturæ cursum subinde adjuvent, dubitari non debet. *Democritus* interrogatus, quibus mediis tantam ætatem attigisset, respondisse fertur, intus melle, extra oleo, cujus unctionis utilitatem probat *Verulamius* in Hist. Vitæ & Mortis. *Riolanus* jam senex valetudinem suam crebris venæsectionibus adscribit. Quibus mediis *Postellus* canus, nigros cum juventute receperit capillos

los, memorat *Raynaudus* c. 2. l. de convers. cler. cum fem. ubi & ex literis Indicis ad A.C. 1603. refert, quendam annos 370 attigisse. Consultissimus Vir *D. Pieruccus* Ictus Paravintus, magni *Scioppij* hospes, de Germano quodam in Italia degente mihi fidem fecit, quod 60 ætatis anno dentes novos & nigros capillos sibi refecerit solo Ellebori nigri Extracto cum vino & Rosis, & ad plures annos ævum extenderit. *Jo. Ernestus* Tr. de oleis chym. dest. miris encomiis hoc extractum prosequitur, protrahere nempe vitam ad 120 annos, & ulterius, senibusq; vigorem adeo restituere, ut juvenescere videantur. *Sanctorius* pilulas habere se jactabat, quibus in agone exhibitis, vitam ad 24 horas ægris protraheret. Si promissis eventus responderet, anticipari possent horæ novâ pilularum dosi, & in æternum superviveremus, ut jocabatur *J. D. Sala* Vir gravis, facetus tamen & humanus.

HIST. XXIX.

Laryngis prolapsus.

GAlli gallinacæi caput ad ædes meas attulit amicus, cui in faucibus tumor ro-

tundus, rubicundus, quasi oculis, palpebris & osculo donatus, conspiciebatur. Territi eo domestici caput amputarunt. Per os foramen patebat. Oesophagus liber erat. Pressius intuentibus videbatur esse asperæ arteriæ caput, nescio quo vitio ad exteriora prolapsum & dilatatum. Rem visam sequens idea exprimit.

HIST. XXX.

Diabetes in Senē.

Diabeten, rarissimum affectum renum & vesicæ, similem esse ventriculi intestinorumq; lævitati, *Galenī* est sententia l. 6. de Loc. Aff. c. 3. Hic cibus per alvum, ibi potus per vesicam celeriter impermutatus excernitur, nec pot⁹ tantum, qui quo simplicior eò minorem perfert mutationem, sed quævis assumpta liquida celeri cursu, eodem sapore, odore ad vesicam permeant. Quum ætatis anno 68 Magnificus Reg. Maj. Cancellarius Dn. CHRISTIANUS THOMÆUS SEHSTED, litterarum Patronus, fractus curis æstiva tempestate 1657. & marasmo senili contabesceret, restaurantibus sustineretur, emulsiones & consummata biberet,

testa-

pag. 52

testabatur mihi inclytus Heros, statim post sumptum consummatum, copiosam urinam reddi eodem odore tinctam quo fuerant assumpta, Ut mirum non sit marasmm, tales affectiones comitari, ubi tanta celeritate per lacteas venas ad renes decurrunt alimenta.

HIST. XXXI.

Elephanti docilitas.

DE solertia & docilitate Elephantorum multa varij prodiderunt, *Plutarchus* de sol. Animal. *Lipsius* in Epist. *Christ. à Costa* de Aromat. &c. Singulis plenam fidem do, quia ipse oberrantem per Europam Elephantum vidi, gladio pugnare, bombardam minorem explodere, nummos venari proboscide ex astantium crumena, pileo spectatores salutare, eundemq; capiti possessoris reponere, genua submittere, procumbere, subitoq; iterum resurgere, proboscida ad nutum adscendentis custodis flectere, & reconditos in faucibus nummos educere. Adeò verum est *Plinij* l. 8. c. 1. proximum esse humanis sensibus, quippe intellectus illis sermonis patrij, & imperiorum ob-

oedientia, officiorumq;, quæ didicere memoria. P. Crinitus lin. 5. de Honest. Disc. c. 13. funambulos ex *Seneca* & *Plinio* probat. Cætera de Elephanto apud Auctores videantur, imprimis *Petrum Gillium* in Elephanti nova descriptione, missa ad Cardinalem Armaignacum ex urbe Berrhoëa Syriaca; *Chokierum* Fac. Hist. Cent. 1. c. 36. qui in hunc sensum varia ex variis congestit. Constantiam verò & fidelitatem exemplis novis comprobat *Polytropos Ad. Olearius* l. 3. Itin. Ind. Mandess. p. 202.

HIST. XXXII.

Menstrua per vomitum.

ANnus volvitur, ex quo solitæ mensium purgationes mulieri Hafniensi substerunt. Statis verò mensium vicibus vomitum sanguinis, satis subinde grumosi patitur, sine ulla de liene quærimonia. Hanc viam frequentius in virginibus quam mulieribus affectare menstrua notavit *Hippocrates* l. 1. de Morb. Mul. Ex pulmonibus sanguinem prodiisse in Catharina filia Francis Chardon ob diu suppressa menstrua observavit *Jø. Chiffletius* Obs. Med. 25. quam

quam ideò phtisicam fore divinavit, quia natura viam solitam noluerit repetere, licet omnibustentatis remediis. Idem per tussim *Christoph. Bennetus* Theat. Tab. Vestibul. Exerc. 14.

HIST. XXXIII.

Menstruus fluxus in juvene.

Patiuntur & mares magno valetudinis commodo fluxus menstruos. Famulo primarij mercatoris Haffniensis singulis mensibus ordinato fluxu sanguis per inferiora expurgatur. In Lotharingia & Germania visos nonnullos à se testatur *Andr. Lacuna* p. 7. de Meth. cur. Carunc. quì purgationes muliebres ordinata vicissitudine paterentur, ac lac in mammillis gignerent. Judæi per naturam habent fluxum sanguinis per virgam secundum lunam quibusdam guttis, ut mulieres, si credimus *Michaeli Scoto* c. 10. Physiogn. Hæmorrhoidas menstruas viris erupisse testantur *Amatus Lusitanus* Cent. 5.

Cur. 3. aliq;

HIST. XXXIV.

Ex pilorum tractione mors.

IN mensa simul discumbentes amici duo in patria, nescio quam ob causam dissentientes, invicem pugnis commissi sunt. Surgens primus alterum è regione sedentem capillis comprehensis concutit, ut subito exanimis concideret. Delata re ad Academiae Regiæ Theologos, reus homicidij adjudicatur ille. Duplex hujus mortis repentinæ causa esse potuit, vel Apoplexia, vel Cardialgia. Apoplexia agitatione spirituum turbatorum in valida concussione, & ventriculorum exinde constrictione induci potuit, sive ruptis in cerebro vasis, sive alio humore concitato. Hinc sola alapa nonnullos paucis horis interiisse testantur *Benivenius Obs. Med. c. 110. Hildanus Cent. 6. Obs. 11. H. Saxonia Præl. Pract. part. 1. c. 12. Camerarius Cent. 10. Mem. Med. part. 43. & alia quacunq; cerebri concussione, Horstius l. 2. Obs. 5. Dodonæus Obs. Med. 1. Ictu sinistri oculi vehementiore, Fernelius l. 2. de Abd. Rer. Caus. c. 15. qui in aperto capite veram mortis causam invenit, venas contusionis vi disruptas, è quibus sanguis*

guis cochlearium duorum mensura in cerebri basin procubuerat. Ex vulnere igitur quocunq; etiam externo capitis levissimo periculum subinde mortis imminere probat post *Hippocratem Valleriola* l. 3. *Obs. Med.* 8. & 1. ubi de hujusmodi casibus iudicium à Magistratu rogatus tulit. Sed pili ipsi sine damno extrahuntur, & integra cutis pilosa, quod *Cent. 3. Hist.* monstravimus. Perit quidem *Samsoni* robur, de *tonso capillitio*, & si *hirco* barbam abraferis, non fugiet, teste *Constantino Casare* l. 15. *Geopon. c. 1.* de vita verò securi sunt, nisi alia vis accesserit. Potest & à compressione vel diaphragmatis vel stomachi violenta ad mensam, suffocatio & mors advocari. *Bellonius* enim *Cap. 110.* fullonem quoq; novit nomine *Petrum*, qui unico pugno stomacho cujusdam juvenis violentius impetito, hominem interemit. A prolapsu mucronatæ cartilaginis solo gravia symptomata stomacho, diaphragmati vicinisq; partibus imprimi fatetur *Codronchius* l. de *Morb. nov. c. 5.* Quid si vis major partem sensilem urserit? *Moysem* legiferum calce *Ægyptium* perculsum interemisse scribit *Sulpicius Severus* lib. 1. *Hist. Sacre.*

HIST. XXXV.

Signa morborum magicorum.

Monachus Haffniæ ægris omnibus, quorum ædibus non vocatus, se ingessit, persuadere conabatur, ut sibi divinæ artis gloriam compararet, ex incantamento affectiones esse quæ vulgaribus Medicorum remediis curari non possent. Ut verbis certo signo fidem apud vulgus adstrueret, ex culcitris lecti quibus incumbebant, pennis anserinis repletis, apertis & discissis exemit orbiculos ex iisdem pennis elegantè varia ordinataq; serie contextos & involutos, quos pro magicis pleno ore venditavit. Cæterum, quanquam mirum videatur ex pennis artificium, tamen etiam in sanorum lectis invenias. Diutius enim in culcitris plumæ anserinæ apud pauperculos factæ, varioq; quotidie in lectorum stratione motu agitatae, implicantur & in globulos cœunt, accedente ex corporum vaporibus humiditate glutinante. Certius alij incantamenti hoc signum habent. Corylum recentem in furno seu clibano benè expurgato in cineres comburunt, & accurate deinde combustos nitidosq; per cribrum

brum trajiciunt. Inde ægrum de quo suspicio est, nocte media super cineres mingere jubent, lasanumq; lotio plenum lento igni imponunt ut vaporum specie exhalet liquor, tumq; si morb⁹ est magicus, in residuo cinere crines inveniri credunt, quos tamen ex resinoso ligno eductos suspicarer, si fides experimento. Nam ridicula hæc omnia, & in mei excusationem, illud *Constantini Caesaris* l. 13. Rei Rust. c. 5. in re simili prætendo: Scripsi hæc, ne quicquam præterire viderer. Nec probo quidem ut fiant talia, sed potius consulo omnibus, ne inducant animum alicui horum quæ digna sunt risu. Pro vero tamen haud absimile experimentum acceptat *Jo. Agricola* Tract. 5. Chir. Parv.

HIST. XXXVI.

Cauteria potentialia tutissima.

QUæ ex Mercurio sublimato fiunt Cauteria, valdè sunt periculosa, & inflammationes partium doloresq; accersunt, ut non paucis Chirurgis pessimè cesserint, nisi temperata sint camphora &c. Tutiora alij proponunt, quæ videantur apud *Parentem nostrum*

nostrum b. m. de Cauteriis, *Fienum*, *Glandorpium*. Multi sua secreta servant, mortaliumq; salutem invident. Non ita animatus esse debet Medicus, sed sine invidia detegat, quæ feliciter hominibus successerunt. Chirurgi nostri inter cauteria tutissimum habent cinerem fraxini, quem ita præparatum applicant. Abrafo diligenter externo cortice aspero, medianus fraxini cortex in frustula concisus exsiccat & comburitur. Cinis per cribrum transmissus lineo globulo detrito includitur, & aquæ calenti tamdiu immergitur, donec totus incalescat, tum statim signato loco globulus applicatur & emplastris tegitur. Operatio spacio 4 vel 5 horarum absolvitur & eschara post totidem dies decedit. Nullus dolor, nulla symptomata comitantur. Duo tamen incommoda habet, quod cinis recens semper esse debeat, deinde quod latius fluendo serpat. Insigni efficacia & commoditate antecellit cauterium ex Aqua forti & Auripigmento; cujus vim cum stupore vidi. Succedit calx viva, quando haberi potest, saponi immixta, & lamina coriacea perforata inclusa. Sicca forma quibus placet, monetam argenteam in aqua forti solutam, & in vase super ignem evaporante, com-
modè

modè in usum trahent. Ex carbonibus culinariis alia cauteria efficiuntur, in quibus tamen doloris metus est.

HIST. XXXVII.

Pulsus observatio accurata.

Soverus celebris Patavij Mathematicus, Pulsus sui differentiam à prima ætate ad ultimam diligenter observavit, ut corporis exinde robur æstimaret. Unde posterioribus annis quum defecisse pulsum in numero rarioresq; fieri micationes animadverteret, ex corporis imbecillitate vitæ finem sibi brevi imminere divinavit, quod *Carolus Avantius Rhodiginus*, incomparabilis Botanicus, olim mihi narra vit.

Non tamen Medicum terrere semper debet pulsus intermissio, si ægri vires contentent, nec prava in morbis adsint symptomata. Anceps de salute nephritici foci non ita pridem hæsitabam. Nam subinde in carpo vigesimus, aliquando decimus pulsus intermittebat, brevi tamen excretis lapillis & arenulis suspensum animum dubio exsolvit. Hinc rectè *Hollerius* de Col. dol. in Schol; vires ex pulsu non esse colligen-

gendas in magnis doloribus, quia tum solet esse admodum parvus.

HIST. XXXVIII.

Tabes à spiritu Vini.

Civis quidam noster longa aquæ vitæ bibendi consuetudine eò rem perduxerat, ut per biennium omni ferè cibo potuq; abstinerit. Interea nocte dieq; aquam vitæ pitissando se saturavit, nisi coactus interdum magnis conjugis precibus jusculum forberet, quod tamen rarissimè admisit. Tandem tabe extinctus est.

HIST. XXXIX.

Secundarum Extractio.

Magni mei Amici uxor lectissima, annorum 26. sanguinea & cætera sana, feliciter 1657. filium primogenitum enitur. Negligentia verò obstetricis secundinæ remanserunt, quæ religione quadam vel metu indecoro manu deinde extrahere propendente funiculo, intermisit. sed variis propinatis expellentibus, repetitisq; balneis

neis puerperam enervavit. Tertio die amici mariti precibus adductus, jussi aliam obstetricem nostram Catharinam, consentientibus D. Simone Paulli, & D. Paulo Moth, collegis meis honorandis, secundinas manu extrahere retentas, quod incerti scirem esse eventus, naturæ id committere, & jam à retentis vaporibus febris immineret. Illa leniter inclinato puerperæ corpore facillime sine ullo doloris sensu manu eduxit secundas integras, quæ tanto promptius trahentis arbitrium ductumq; sequebantur, quod liberæ in utero essent, osq; uteri adhuc hisceret. Nullus exinde labor, nulla puerperæ molestia excitata, sed quæ febris antea fuerat accensa, perseverabat, non sine grassantis malignitatis suspicione, frustra; exhibitis cordialibus & aliis, quæ ex usu præsentis esse judicavimus, optima femina magno egregij mariti mœrore, die septimo è vivis excessit. Dubitatum fuit à nonnullis, an satis tutò secundæ retentæ manu obstetricis nostro consilio sint extractæ, an verò prudenti? naturæ negotium illud fuisset committendum. Ut omnium scrupulo & dubitationibus satisfacerem, plenius hoc argumentum persequutus sum & publicæ ventilationi proposui in Academia

mia

nia. Non ingratum fore judicavi, si repetitoprælo antea scripta & ventilata hic exhibeantur.

I.

SECUNDARUM nomine complectimur Placentam uterinam, membranas foetum involventes, & vasa umbilicalia, Græcis χόριον vel χώριον, quanquam & tunicam solam nonnunquam denotet, *Galeno* in *Defin. Med. foetus est χώρημα, Suida τὸ κάλυμμα.* Alibi variata nomenclatura ὕσερα Græcis, quæ ἀπὸ τῶν ὕσερῶν accuratè distinguit *Galenus* com. l. 5. Aph. 49. δευτέρειον *Paulo Ægineta* l. 6. c. 75. Malè interpretes Locos exponunt, qui propriè uterum signant, ubi nascendi initium consistit, quod ex *Plinio* l. 11 c. 37. *Columell.* l. 6. c. 27. & *Celso* monet *Fuchsius* com. 5. Aph. 35. Quibus addendus *Scribonius* comp. 156. *Varro* l. 4. de L. L. *Cato R. R.* c. 157. Usitatius Latinis secundæ vel secundinæ, quod secundum foetui sint receptaculum, vel quod post foetus initia generentur, vel deniq; quod secundo quasi partu post foetum excludantur, nam è vestigio editum infantem sequi debent, si facilis sit naturalisq; partus.

2. Si enim cum placenta priore loco exiret umbilicus, non utiq; per ipsum ad puel- lum permearet alimentum, cum ex eo pro- pendeat, autore *Hippocrate* l. I. de Morb. Mul. Transigat bonus ille senex cum juni- oribus, quibus absurdus videtur. Divortij occasionem ipse dedit l. de Nat. Pueri & l. de Carnibus, quod os embryonis in par- ticipationem admiserit. Audaciores inde alii, in varias iverunt sententias. *Arantius* arterias negat jungi uterinis. *Harvejus* De Anim. Gen. Exerc. 69. venarum quoq; commercium excludit, sed per arteriolas mucaginem albam advenire, quas vasorum lacteorum fines esse non dubitat *A. Deusingius* de Gen. Fœt. §. 33, etiam ex nostris observationibus. Prorsus inutilem vasorum umbilicalium operam damnat *Courveys* in- geniosus de Nut. Fœt. quod sanguinem à fœtu tantum referant pro colliquamenti fusione & refrigerio, placenta verò succum album ab utero defluentem percolet, qui per chorion & amnion in usum embryonis transudat. De his alii dispiciant, nos no- stra curamus.

3. Sæpe evenit, ut in utero remaneant secundæ, anxiasq; puerperas reddant, cu- jus affectionis variæ sunt causæ. Nonnun-

E

quam

quam incuria obstetricis negliguntur, dumq; ea aliis rebus circa infantem diutius iusto intenta est, sæpe vulvæ os comprimitur: Subinde uteri coryledonibus arctius connascuntur: Aliquando liberæ sunt, sed vel pilæ instar in angulo uteri delitescunt, vel tumidas exsiccatasve vias inveniunt & æstu aridas: Non rarò puerperarū defatigatæ vires in excutiendis secundis deficient: Sæpe ruptus umbilici funis præter spem recedit, secumq; connatam molem ad interiora abducit, ut manus medicæ eo duce destituantur, quam solam causam annotat *Hippocrates* l. i. de Morb. Mul. unde vel umbilicus à foetu non rescindendus, quod alienis magis quam nostris moribus est receptum, infans enim negligitur, sanguisq; liberè in illius detrimentum per vasa umbilicalia egreditur, præsertim ubi sequaces non sunt secundæ, quanquam huic moræ remedium indicaverit *Hippocrates* l. De superfœt. supposita lana & utriculis aqua plenis; vel reflectus umbilicus femori puerperæ alligatur, si manibus adstantium non satis fidimus, & obstetrix sit impedita, alias enim monente *Jo. Heurnio* comm. 5. Aph. 49, obstetrix nunquam digitum ab interno ore uteri amoveat; vel deniq; si umbilicus reflectus

sectus satis fit robustus, appensis ponderibus retinetur, ex consilio *Hippocratis*, seu appendicibus ex stanno vel plumbo, quemadmodum explicat *Hollerius* comm. in Aph.

4. Non video quomodo secundæ retineantur, quia pecus generatum est in matrice, quod appellatur frater Lombardorum apud *Gordonium* part. 7. de Pass. Mul. c. 17. Molæ enim secundis carent, proximèq; more secundarum utero cohærent. Et observavit *Hildanus* Cent. 2. Obs. 52. in Isabella Mace post partum puellæ secundinam mox ejectam, quanquam mola restiterit, aliquot exinde diebus manu extracta. In abortu similia nos in *Historiis* annotavimus. Excusari potest *Gordonius*, si proximè orificio uteri cohæreat pecus, moleq; sua egressum secundis invadeat. Sed cur foetum non impedit?

5. Quocunq; modo subsistant, periculo haud carent. Naturæ molestæ sunt, quando foetu excidente ab officio destinato cessant. Facile lubrica concreti sanguinis massa putrescit, & mille affert puerperis incommoda. Oraculum est *Hippocratis* l. 1. de Morb. Mul. si secundæ statim à partu non discesserint, imi ventris dolores in lateris inanitate suboriri, & rigores ac febres.

Apertius mox loquitur: Si mulieri foetus involucri intus remanserit, nisi uteri amplo ore fuerint, parcior quam conveniat purgatio prodit, venter durus & magnus evadit, frigus detinet, & febris acuta, dolor totum corpus præcipuè ventri partem umbilico inferiorem occupat, pondusq; in uteris ac tormina non aliter quam foetu existente sentiuntur. *Jasonis à Pratis* l. de Par. & Part. c. 5. est sententia: certam mortem adducere, si à nixu confestim elapsa non sit secundina, quum epistomia occludat, quibus sanguinis fluvius ex parituræ laboribus procellosi excurrere debet. *Joh. Marchandetus*, in Edit. hist. mem. *Jo. Heurnius*, *Rod. à Fonseca*. comm. in Aph. aliiq; prædixerunt ex sola retentione secundinæ febrem ardentem & continuam, spasmodum, & syncopen, aliaq; gravissima symptomata, tandemq; subitariam mortem sequi. Elatis enim in cor, cerebrum, pulmones vaporibus putrescentibus, non mirum dolores capitis, deliria, vigilias, convulsiones, & asthmata &c. excitari, quæ plenis buccis enarrant Autores nostri, & quotidie ante oculos obversantur. Frequentissima est *Hysterica passio*, in qua sæpe moriuntur, teste *Scip. Mercurio* l. 2. de Obst. c. 30. Præceptum

ceptum est *Hildani* in Epist. ad Crocquerium: Extracto foetu, secundinam nullo modo esse negligendam: Illa enim nisi protinus post foetum extrahatur, de puerpera actum esse, quod singulari exemplo illustrat in Epist. ad Doringium. Si utero adhæreat, majus imminet periculum, & immaturo partu si relinquatur, quod fatale fuit puerperæ apud *Platerum* l. I. Observat.

6. Igitur si salus puerperarum, si propria existimatio nobis cordi est & curæ, quam citissimè huic malo occurrendum, tollendumq; è corpore, quod illi noxium est. Nocet mora, secumq; pœnitentiam ducit seu obstetricis negligentia, seu Medici præsentis damnosa dubitatio. Tria remediorum genera occurrunt, quibus residuæ secundæ excutiuntur. Vel enim medicamentis tam internis, quam externis pelluntur, vel manu extrahuntur, vel Naturæ beneficio seu integræ seu putridæ excernuntur.

7. De Causarum amotione parum laboramus, quæ omnibus in confesso. Si enim uteri osculum nimis sit adstrictum, certum est omni conatu tentandam esse ampliacionem, medicamentis laxantibus, emollientibus, quibus sæpissimè loci dehiscunt, ut de

speculo uterino nihil dicam, quo remedio extremo vi clausum uteri ostium referatur. Si verò inflammatae sint partes tumidaeq; à puerperij laboribus, commodis remediis temperandus æstus, tumorq; comprimatur. Si vires puerperae sint imbecilliores, nemo tam est ignarus, quin refocillandas esse & sciat & jubeat. Si deniq; arctius secundæ utero connatae sint, cum ipso morbo causa tollitur. De quo accuratiori cura videamus.

8. Internis utimur externisq; ad pellen-
das secundas. Interna vel occulta proprie-
tate, vel manifesta ratione naturam ad ex-
pellendum sollicitant roborantq;. Dictam-
nus familiam ducit, Borax, Myrrha. Se-
quuntur longo medentium usu approbata,
Leucoium, agnus castus, fœnum græcum,
Crocus, Cinamomum, pulegium, artemisia,
Castoreum, testiculi equini, Succinum &
alia quæ passim legantur ex *Hippocrate* l. 1.
de Morb. Mul. *Galeno* l. 7. Med. Facult. *Aetio*
tetr. 1. f. 1. & f. 2. c. 177. tetr. 4. f. 4. c. 24.
Oribasio l. 2. de Virt. simpl. *Actuario* l. 5.
Meth. Med. c. 6. *Myrepsō* sect. 1. de Antid.
c. 26. & sect. 38. c. 109. *Dioscoride* l. 3. c. 138.
& alibi. *Fr. de Pedemontio* De ægrit. Matr.
sum. 4. c. 18. *Bonaciolo* de form. foet. c. 8.

Rom-

Rondeletio Meth. cur. Morb. c. 65. *Paschalis* l. 1. Meth. cur. c. 59. *H. Augenio* l. 7. Epist. 8. *Foresto* l. 28. obs. 80. *Jo. Heurnio* in Aph. *Lelio à Fonte* Cons. 118. *Gabelchovero* Cent. 3. Cur. 68. *Mercurio* l. 2. de Obst. c. 30. *Rod. à Castro* l. 4. M. Mul. c. 7. *Sennerto* l. 4. Prax. *Foële* l. 8. Prax. f. 4. c. 3. *Tulpio* l. 4. Obs. c. 41, *Thonero* l. 3. Obs. 2. *Lotichio* l. 5. Obs. c. 1. Obs. 20, ut alios taceam numero plures.

9. Inter externa primas defert *Hippocrates* sternutatoriis lib. 2. Epid. sect. 5. *secundarum purgatio si quid supersit, ad nares apponere ut sternutet, & apprehendere nares & os sternutantis.* Repetit eadem 5. Aph. 49. causamq; reddit *Galenus* Comm. 5. Aph. 35. quod vehementiore quassu & jactatione partim naturam excitent, partim quæ corporis partibus tenaciter impacta sunt, excutiant. Nempe commoto cerebro, simul concutuntur omnia viscera, arctanturq; abdominis muscoli, qui operam insignem conferunt tum pellendo fœtui, tum secundis exturbandis. Cur nares & os apprehendi debeant, explicat *Philobertus* in Aph. ut spiritus ad inferiora descendens sternutamenti violentia & concussione secundam deorsum ferri faciat. Pressius

ad rem *Cardanus & Rod. à Fonseca Comm.*
 in Aph. quia aër pellitur ad pulmones, hinc
 ad diaphragma, quo presso premuntur in-
 testina & uterus. In sternutatione totum
 corpus parturientis commoveri & agitari
 probat *Harvejus* l. de Partu, exemplo juven-
 culæ, quæ licet stupida & comatosa, adeò
 tamen penna sternutatorio fortiori illita
 commota fuit, ut convulsione totius cor-
 poris tentaretur, quæ ab humeris exorta
 paulatim per universum corpus ad inferio-
 ra pertingebat, insciaq; Matre nasceretur
 sanus infans. Pro sternutatorio *Casto-*
reum & piper laudat *Aetius* tetr. 4. s. 4.
 c. 24. In officinis prostant usitati pulveres
 ex floribus lil. convallium, betonica, *Majo-*
rana, tabaco, ex quibus tamen ambra &
Moschus eliminanda. *Nicotianæ* pulveri,
 si minus efficax sit, *helleborus* substituen-
 dus. Nonnunquam evulsi narium vibrif-
 si sufficiunt. Cautione tamen hic opus.
 Præcedant medicamenta per os sumenda,
 suasu *Heurnij* l. 1. Meth. ad Praxin. Præte-
 rea abstinendum ab illis, monente *Aetio* l.
 d. si vires debiles fuerint.

10. Vomitum procurat *Nic. Myrepsus*
 sect. 38. de Propom. c. 109. & sapa ovo
 crudo & aqua calida. Eundem pro exitu
 secun-

secundinæ commendat *Isaac* l. 6. Viat. c. 17. (quod *Constantinus* Aphricanus suo nomine divulgavit,) cineremq; aqua infusum & colatum cum sem. malvæ in aqua calida, & crocum propinat. *Guinterius Andernatus* de Puerpera, qui ex Bibliotheca Schenckiana prodiit, succum Borruginis laudat. In-ferto digito vomitum ciet *Bourgesia* Obs. Obstetr. c. 14. Mihi vomitus suspectus videtur quia nixum puerperæ impedit, uterumq; cum ventriculo sursum revellit, nisi cum *Gordonio* p. 7. c. 17. existimemus, suscitari virtutem expulsivam partium inferiorum, quæ suscitata expellat nociva. Ad-do commoveri secundas, & facilius deinde utero excuti.

II. Naribus admovenda gravi odore foetentia, quæ uterum & in illo contenta foetore suo à se propellant, ut asa foetida, Castoreum, suffitus ex stercore bovino, canino, columbino, plumis perdicis, unguis animalium, imprimis capræ, equi &c. Partibus verò profundius à Natura occultatis benè olentia apponenda, moschus, ambra, suffitus ex cassia, nardo, sabina &c. Quibus & os uteri laxatur, & astu quodam grato secundæ eliciuntur. Ne ad nares gratus odor transmeet, stragulis diligenter in-

feriores partes obvolvendæ. Pessi quoq; conficiantur, & uterini clysteres.

12. De balneo & inessu dubitatur. Suedet *Ætius* l. d. *Gordonius* l. d. *Aquapendens* in Oper. Chir. Difficultatem tamen video. Facile enim vires dejiciunt, & calore suo vasa dilatant, augentq; fluxum sanguinis, præsertim in plethoricis. Si tamen ob siccitatem os uteri clausum sit, diligenterq; puerpera custodiatur, damnari prorsus non possunt. Aliòquin præferendi sacculi abdomini impositi, inunctiones, cataplasmata, & emplastra, quorum formulæ passim apud Medicorum filios prostant.

13. Magnam famam habent *Ætites*, seu lapides *Aquilinares*, nostrarum quoq; feminarum felici experientia noti. Ad alligatos gravidis mulieribus retinere partus *Plinius* tradit l. 35. c. 21. quod eleganter *Solinus* *Polyhistor*. c. 37. spem uteri defendere dixit. Quid fluxus abortivi sint, docet alter *Polyhistor* *Salmasius*. Uterq; verò, *Plinius* & *Solinus* addere debuisset, cui corporis parti ætites sit applicandus. Disertius id signant *Ætius* tetr. 1. serm. 2. c. 32. *Dioscorides* l. 5. c. 161. *Camillus Leonardus* l. 2. de Lapid. G. *Agricola* l. 5. Fossil. c. 17. *Aldrovandus* l. 4. Mus. Metall. c. 4. *Ans. Boot.* l. 2. de gem. & Lap.

Lap. c. 198. appensum nempe lapidem sinistro brachio prohibere abortum, & femori sinistro alligatum partum accelerare, ut sine doloribus pariat puerpera. Subinde tam potenter femori appensus trahit, ut nisi fœtu secundisq; eductis removeatur, uterum ipsum prorsus extra locum suum dimoveat. *Valleriola* l. 1. Obs. 10. exemplum vidit in conjuge Urbani Prætoris Valentiaë, quæ neglecto post puerperium in femore ætite, elapsa matrice, fuit extincta. Gravidæ signaturam gerunt ætites, moreq; prægnantis alium lapidem vel arenulas continent, ut notat *Barth. Anglicus* l. 16. de Propr. Rer. c. 39. Nec sine his pariunt aquilæ, auctore *Plinio* l. 36. c. 21.

14. Cingulum corij humani in precio esse cæpit, nescio quo suo merito. Vel enim alia ligamenta idem efficiunt, vel certe inutilis est ejusmodi ligatura, in hysterico affectu quidem laudanda, hic vero oppido importuna. Constringuntur enim muscoli abdominis, ut in expellendo segniores evadant. Forsan hoc sine ætites in pelliculis sacrificatorum animalium inclusit *Plinius* l. d. Nec minus peccant, qui frictionibus manu rudi validis secundas conantur deducere. Tantum proficiunt, ut excoriata cute dolo-

dolores augeant. & tormenta, unde postea vigiliæ, febres aliaq; mala subleqvuntur. Manus sola super ventrem validè apposita sufficiat, præsertim cum circa pectinem dolores senserit fœmina, consilio *Rod. à Castro* l. 4. de Morb. Mul. c. 7. & lenta manu à lateribus ad ventrem reducendæ, monente *Bourgesia* c. 14. Obs. Obst. quasi tremula frictione.

15. Manus opera sæpissimè necessaria ad educendas secundas. Facillima ea est, si os vulvæ apertum, & secunda sejuncta reperitur, non connata, circa aliquam uteri partem instar pilæ convoluta: Sinistra enim manus calida (alii dextram amant) & pingvedine inuncta seu oleo cheirino, vel amygdalarum dulcium, vel liliorum alborum, vel mucagine althææ, in profundum immittenda, arreptaq; secunda leniter extrahenda, ut docent *Ælius tetr.* 4. f. 4. c. 24. ex *Philumeno*, *Paulus Ægineta* l. 6. c. 75. *Albucahis* de Aff. Mul. c. 78. *Donatus ab Altomari* de med. hum. corp. mal. c. 115. *Fr. Pedemontius* c. 18. sum. 4. *Balduin. Ronsseus* de hum. vit. Primord. c. 22. *Jo Marinellus* l. 3. de Med. mulier. c. 13. *Campanella* l. 6. Medicinal. c. 21. Artic. 13. *Henr. Petrus* Ench. Chir. l. 10. c. 15,

16. Ope-

16. Operatio facilior succedet, si umbilicus vel non rescisus sit à foetu, vel rescisus adhuc promineat, ita enim hujus ductum facile manus obstetricis vel Chirurgi sequetur, & foetus si adhæreat, pondere suo deorsum promovebit secundam ex *Hippocrate* l. de superfœt. Antiquatus verò nostris obstetricibus iste mos, quæ edito infante statim umbilicum decurtant. Pro antiquo pugnat *Rod. à Castro* l. 4. c. 7. sed ultra sex horas non differt. Nos huc nulla compellit necessitas, quia manus obstetricis trahentis id pondus spondet, quod adhærens foetus, qui sine ratione trahit. Resecto umbilico & commodius obstetrix venatur secundas, & tutius ipse foetus procuratur, & ab externis injuriis defenditur. Quod si utero cohæreat, ruptusq; sit umbilicus, & intro recesserit, quanquam majori constet labore, neucquam incerta spe relinquenda secunda, sed leniter quærenda, & dextrè extrahenda.

17. Ne verbis meis credatur & experientiæ, quanquam & pro me anni intercedant, advocabo præter nuper laudatos, alios artis nostræ peritos. Audiamus *Moschionem* de *Mul. Affect.* c. 53. & ex eo *Gesnerum Harm.* *Gynæc.* p. 1. c. 14. Cum infans in manus obstet-

obstetricis ceciderit, si ad umbilicum adhuc
 cohæret, obstetrix debet etiam attentare
 leviter hac & illac adducens, an per ipsum
 umbilicum infantis possit foras adduci, ad-
 juvante conatibus suis & ipsa parturiente,
 idq; fiat quando fundo non adhærent &
 orificium patet. Sed si ruptus vel præcisus
 umbilicus statim se intus absconderit, orifi-
 cio Matricis patente, perunctam manum
 statim obstetrix immittere debet, & si
 jam ad fundum matricis recesserint, & ob-
 volutæ sint & natent, quacunq; parte ap-
 prehensis tolli debent. Eadem est senten-
 tia *Martini Akakie* l. 2. de Morb. M. c. 8.
Nic. Rochei de cur. M. M. c. 30. *Jac. Rueff.* l. 3.
 de Muliebr. c. 4. *Mercati* l. 4. de puerp.
 affect. c. 4. *Rondeletij* Meth. cur. c. 65. *Ran-
 chini* de Morb. in part.

18. Modum clarioribus verbis exponens
Aquapendens in Operat. Chir. dextra manu
 inuncta, intus in uterum immissa, secundas
 se extraxisse testatur: Etenim ubi manu ad
 uteri fundum pervenit, statim digitis inter
 placentam & uteri tunicam interpositis, sic
 eam ungvibus parumper circumcisis & re-
 tufis, & summis digitis ab utero totam sepa-
 ravit & felici successu extraxit. Lucem fe-
 neraturus *Scipio Mercurius* l. 2. de Obstetr.

c. 30. jubet Obstetricem funem cum secundis inventum sinistra manu apprehendere, & dextram inter uterum & secundas ingerere, digitoq; separare adhærentes secundas, sicut lanij pellem animalib⁹ detrahunt. *Galenus* κατὰ δάσιν vocat, frequensq; est Anatomicis membranas levi digitorum insertione divisuris.

19. Si os clausum, non statim desistendum ab opere, sed præeunte *Aëtio* l. d. reliquisq; supra laudatis, perfusionibus pingvibus utemur, & per manus digitos leniter aperire ac dilatare conabimur, cataplasmatibus, sternutatoriis, potionibus, suffitibus tentabimus, tumq; si aperiatur os, man⁹ altera immittenda. De speculo uterino ne verbum addo.

20. In omni verò extractione, ne error committatur, votoq; excidamus, necessariae Cautiones notandæ. In primis cavendum, ne in directum trahatur, ne uterus simul educatur, sed obliquè hac illac vertenda secunda, sensimq; validius attrahenda, monentibus *Aëtio* l. d. *Moschione* l. d. *Hildano* Epist. ad Doring. *Foresto* l. 28. Obs. 79. *Lal. à Fonte* Conf. 118. Blanda quoq; manu non vi aut subito agendum, ob metum inflammationis *Hipp.* l. de super foet. *Trincavell.* l. 6. c. 28. ne simul anima & secunda edu-

educantur, *Mich. Job. Paschalius* l. 1. Meth. cur. c. 59. Terreat nos puerpera *Schiedamensis* apud *Forestum* l. 28. Obs. 80. in Scholiis, quæ cum obstetrix quædam nimis audax subito ad se secundinam retentam atraheret, illico in deliquium animi cadens statim exspiravit.

21. Caveantur vesicæ orificium, uteriq; membranæ, ne ungvibus lædantur, quod prudentem obstetricem monere opus non est. Imperita est de umbilico puerperæ dubitatio, qui rumpi creditur, subitamq; mortem afferre. Si enim in partu vero ruptus non fuit tenso abdomine, vanus hic erit metus, nec à manu obstetricis periculum, quia extra uteri regionem sub peritonæo ad hepar progreditur. Taceo falsum esse, rupto umbilico mortem repentinam instare, quod *Prosectorum* observationes refellunt. Obstetrices probatæ & artis & fidei commendat *Ulpianus* 25. D. tit. 4. de Ventr. inspic. Inprimis in obstetrice requirimus rerum Anatomicarum peritiam, quod in Chirurgo quoq; desiderat *Aquapendens*, ut sciat situm, figuram & magnitudinem placentæ, & uteri, partiumq; genitalium constitutionem, alioquin pro placenta uterum eximunt & abscindunt, quale exemplum
reci-

recitat ex D. Stapedio *Hildanus* Epist. ad Doringium. Albo hæ corvo rariores, quia discere ab Anatomicis erubescunt obstetrices, nec unquam dissectionibus intersunt. Hinc negotium istud in Gallia & Italia Chirurgis committitur, Anatomes peritissimis, quicquid viros artem dedecere clamitet *Rod. à Castro* l. 4. c. 1. Aliter de Medico sentit *Celsus* l. 7. c. 29. quem & ad partum mortuum & secundas admittit. Monet deniq; *Gordonius* p. 7. c. 17. ut obstetrix secundas extractura, manum habeat parvam.

22. Si molli umbilici tractu non sequatur secunda, sellæ puerpera imponatur, quasi paritura, sicut suadent *Paraus* l. 23. de Hom. Gen. c. 17. *Forestus* l. d. Obs. 80, quia obstetrici ille situs commodior, & conatus puerperæ promovet. Sunt quæ in lecto enitantur, aliæ sellam perforatam eligunt. Consuetudini id concedendum, & robori cujusq; *Hippocrates* de superfoet. ad deturbandas secundas, puerperam velut super *Lasano* collocat; si supra lasanum sedere nequeat, in sella recubitoria perforata locat; Si verò præ imbecillitate prorsus sedere nesciat, lectum à capite quam erectissimum exstruit, ut deorsum declinet, & puerperam sub alis supra stragula fasciâ aut loro la-

to & molli ad lectum alligat, ne lectulo erecto corpus ejus subterlabatur. Λάσανον vas est humanis necessitatibus subserviens. Significat etiam χυτροπόδες ollas culinarias pedibus instructas, quod habet *Suidus*, *Hesychius*, *Pollux*. Videndus de illo *Fæsius* in *Oecon. Hippocratica*. *Horatius* l. i. sat. 6.

Pueri lasanum portantes, œnophorumq;

Ubi *Pulmannus* Lasanum exponit, quo venter exoneratur, quem qui ferebat λασανοφόρος olim vocabatur. *Turnebo* quoq; l. 13. Adv. placet ista notio, ut alvo subserviat. Aliis matula. Simile erat ollæ culinariæ altioribus pedibus instructæ, quia utrumq; denotat λάσανον. & *Hippocrates* l. d. in altum quid comparatum esse vult, ut secundæ pondere fætus propendentis extrahantur. Unde *Bayssium* l. de Vascul. p. 142. errare constat, qui lasana virorum vocat, mulierum verò σκάφιον. Sellæ recubitoriae perforatæ, quam *Cous* ἀνάκλιτον δίφρον τετραπύημενον appellat, puerperisq; concedit, alvo exonerandæ vaporiq; recipiendo destinatæ, ex thermis Romanis figuram ostendit *Jo. Rhodius* patriæ nostræ ornamentum. Not. ad *Scribonium* comp. 193. *Heliogabali* luxus eò pervenerat, ut teste *Ælio Lam-*
pri-

pridio, onus ventris auro exceperit, in myrrhinis & onychinis minxerit.

23. Omni labore provideat obstetrix, ut tota secundina eximatur, nec particulæ relinquantur, suasu *Mercurialis* l. 3. *Morb. Mul.* c. 4. *Bourgesia* c. 14. quia creditur vel frustulum relictum, mortem inferre, *Foël* l. 8. *Prax.* f. 4. c. 3. Coriarij uxori apud *Hippocratem* l. 2. *Epid. sect.* 2. cum peperisset & soluta esset perfectè, visum est secundinæ aliquod membranofum remanere. Erupit quarto malè. Nam stranguriosa fiebat, cujus stranguriæ causam exponit *Vallesius* in commento. Mulieri apud *Hollerium* *Obs. sing.* 9. post 15 annos à conubio parere contigit. Laboravit multum à partu. Secundæ substiterunt; evulsæ frustulatim. Febris nata, septimo die mortua. In dissecta inventa fuit caro oblonga adnata utero, & membranarum parum quæ computruerant.

24. Procurandum ut vires constent, quum conatibus suis ipsa puerpera adjuvare debeat, *Moschion* l. d. Hinc in crastinum non differenda operatio, nisi os vulvæ clausum sit, tum enim ad tertium diem *Aënius* differt. Peracta exercitatione manuali, consilio *Celsi* l. 7. c. 29. compressis in unum fe-

minibus, in conclavi illa collocanda est, modicum calorem sine ullo perflatu habente. Leniendæ partes, quieti danda puerpera, virium instaurationi incumbendum, quod nec inter initia omittendum fuerat, & lochiorum ratio habenda.

25. His accuratè expensis, injurijs sunt & in artem nostram, & in mortalium salutem, qui manus operam in extrahendis secundis damnant, quum tuta sit nec infelicis successus exemplis suspecta, præsertim si vires sint robustæ à partu facili, primis diebus exerceatur, interna simul propinentur, perita sit facilisq; obstetrix, umbilicus promineat, pateat os uteri & secundæ in utero liberæ sint. Pollicentur quotidie puerperarum exempla eventum prosperum. Etiam connatas utero secundas manu eximi feliciter, non semel de puerperis testari possum. Nihil periculi video, metusq; vanus est. Molam *Hildanus* Cent. 2. Obs. 52. manu eduxit. Fœtum mortuum manu ex voto extrahi autor est *Hippocrates* l. de superfoet. & *Celsus* l. 7. c. 29. Cur de secundis desperandum, quæ sua sponte in partu naturali sequuntur. Imò eadem ratione secundas educi ibidem docet *Cous*, & confirmat *Celsus*, cujus hic modus; Medicus dein-

deinde (extracto foetu mortuo) sinistra manu leniter trahere umbilicum debet, ita ne abrumpat, dextraq; eum sequi usq; ad eas, quas secundas vocant, quod velamentum infantis intus fuit, hisq; ultimis apprehensis venulas membranulasq; omnes eadem ratione manu diducere à vulva, totumq; illud extrahere, si quid intus præterea concreti sanguinis remanet.

26. Infortunata si quæ memorentur exempla, non arti nec artifici, sed accidentibus aliis imputanda. De filia sua Catharina refert *Smetius* l. 10. Miscell. ad ann. 1598. à retentione secundinæ post partum & molas, tertia hebdomade obiisse, quanquam varia remedia, sed frustra adhibita fuerint, digitisq; obstetricis aliqua chorii frustra educta sint, ac forcipe chirurgica correpta eximere conatus sit ipse, præ dolore tamen puerperæ intolerabili, abistere esse coactus. Dolor à difficili partu & molarum excretionem. Oritur & ille à rudi obstetricis manu. *Valleriola* l. 5. Obser. Med. 5. Andriam uxorem Antonij Bossicandij Arelatensis memorat, quum puerum feliciter peperisset, retentis secundis & imperitè viq; evulsis, miserè mortuam esse. In facili verò partu, obstetrice perita, secundis

solutis & facile prodeuntibus, extra teli hujus jactum sunt puerperæ, quanquam & præter spem ex transverso subinde succedant quæ non expectes, febres aliaq; symptomata, sicut mulieri, evenit extra fossæ aqueæ portam habitanti apud *Forestum* l. 28. Obs. 80. quæ quidem, à tertia obstetricæ perita eductis secundinis, paucos post dies incidens in febrem & fluxum ventris ad plures abiit. Ita si prostratis prorsus uteri viribus sphacelimus repentinus certam mortem adferat, quod vidit *Harvejus* p. 274. nosq; non ita pridem, nemo hujusmodi mortalitatis incertiq; infortuniij damna præstare potest.

27. Tandem auxilio esse solet Natura, quæ relictam secundam vel statim integram, vel putredine absumptam postea expellit. Tertia die mulieri *Larissæ*, eadem noctis hora, qua puer ex utero excidit, l. 5. *Epid. hist.* 13. Inter rarissimas enim fuit uxor *Dn. de Grassier*, quæ narrante *Riverio* Cent. 2, Obs. 3, post duos menses cum dimidio, secundinam exsiccatam per frustula rejecit. *Hippocratis* est sententia l. 1. de *Morb. Mul.* plerumq; secundas putrescere, sexto tamen aut septimo die aut etiam posterius exire. Fiduciam augent *Aetius* tetr.

4. l. 4.

4. f. 4. c. 24. *Ægineta* l. 6. c. 75. Si secunda educi nequeat, perturbari nos non debere, intra paucos enim dies putrefactam & in saniem dissolutam excidere. *Zecchij* idem est consilium *Consult. Med.* 68, quia naturæ opera feliciter interdū extrudatur. In puerpera quadam præpingui nostra obstetrix *Elisabetha* partem secundinarum facile prodeuntem extraxit, sed partem abruptam relinquere coacta est, propter vesicæ impedimentum. At post paulo cum lotio residuam partem sponte ejecit natura, sine alia vel mora vel noxâ.

28. Sed aliàs fallax ea spes, & anceps remedium est, si statim à partu non sequatur, Naturæ deinde negotium committere. Mora periculosa, nec omnium robur perennaturum nobis polliceri possumus, aut successus optati certitudinem. A putredine secundarum relictarum dira symptomata oriuntur, quæ suffumigiis demulcenda, & suppurantibus ad maturitatem provocanda. Cautè id faciendum monent *Mercatus* l. 4. c. 4. *Rondeletius* c. 65. subindeq; per intervalla injicienda quæ detergunt. *Lalivus à Fonte* *Consult. Med.* 118. quotidianam experientiam affert, puerperis gravissima symptomata inferre secundinarum

retentionem, ut illarum plurima pars quarto die intereat. Periculosum igitur suppurationem expectare, quum de natura dubium sit, & incerta symptomata. *Paræus* l. 23. c. 18. visas mulieres narrat, quæ secundas, quas nulla ars revellere poterat, putridas, & temperie corruptas, frustatim per vulvam multis horrendis symptomatis supervenientibus excluserunt. Ex relicto secundinæ frustulo malè auguramur. Quid de tota fiet, quam non ita facile Natura sine sui detrimento superat. Sæpè sæpius nulla suppuratio sequitur, sed ex retentis mors. *Joh. Christ. Eisenmenger* Obs. 6. ad *Horstium* l. 1. Part. 2. tres vel plures numerat, quæ sublequentibus uteri suffocationibus & lipothymiis intra paucas horas miserè obierunt. Ipse *Horstius* Pater l. 1. Part. 2. Obs. 21. in aliquibus retentionem salutarem, in aliis prorsus lethalem vidit. *Aquapendens*, in operat. Chir. in saniam versas excidisse intra paucos dies annotat, licet interdum interierint. *Hollerius* Comm. in 5. Aph. 49. nonnunquam totas putrefactas die 2. 3. 4. 5. 6. 7. exire, aliquando tamen ante mori puerperas. *Hildani* observatio memoriam meretur, cujus hic ex epistola ad *Doringium*, faciam compendium. *Mariæ Peliseriæ*
post

post partum facilem, secundina remansit. Illam quum obstetrix manu non extraxisset, multa variaq; medicamenta, eaq; calida frustra exhibita. Tertio die natura sponte secundinam sed putridam foetidamq; expulit. Successit febris continua, ardens, lipothymia, angustia pectoris, vigiliae, inquietudines, foetidus odor, alvi fluxus, subita deniq; mors die morbi decimo septimo.

29. Si igitur de ordine remediorum propositorum sit quaestio, magno autorum consensu manuale se primò opus commendat, mox medicamenta, deniq; suppuratio. Siquidem negligens primo nixu fuit in expellendo Natura, obstetrixq; in educendo, & nocet differre paratis, manus promptior erit & securior, quam medicamenta, quæ vel nihil subinde observavi profecisse, ut inter raros eventus merito numerentur, vel tardius auxilium pollicentur & incertum. *Fabr. Hildanus* Chirurgorum Princeps, Resp. ad Doringium, duplici nomine manus operam præfert. I. quia medicamenta in actum deduci debent naturæ beneficio, quæ præcedentibus doloribus prostrata, antequam novum robur cum tempore requirat, ostium uteri clauditur,

putrescitq; secundina, & putredine sua adjacentes partes inficit, corrumpit, viresq; magis magisq; prosternit. 2. quia medicamenta expellentia pleraq; sunt calida vel calidissima, partes internas supra modum excalefaciunt, unde febris, inquietudines, vigiliæ, aliaq; symptomata, atq; ut plurimum mors ipsa sequitur. Magnus *Aquapendens* in Operat. Chir. ipse primum manum intromittit unctam, & felici successu secundam extrahit. *Lalius à Fonte* Conf. 118. pro Cl. Blanga Miana puerpera, curationem ab obstetrice auspiciatur. *Paraus* l. 23. c. 17. edito fœtu, vult obstetricem blandè quantum fieri potest, *statim* educere secundinam: Sin minus, etiam immissa in uterum manu revolvere, alias si quæ interponatur mora, majorem fore in extrahendo laborem, quia à partu uteri orificium statim contrahitur & obseratur. *Forestus* l. 28. Obs. 79. ex Andreae Cloetij uxore puerpera annorum 40, obstetricis manu secundas evocavit. Quod etiam suadet *Wolrad Huxholtz* part. 1. de Obstetr. c. 20.

30. Urgendum opus, si vel æstas fuerit, vel ob grassantes febres malignas suspecta est omnis putredo, quæ currente anno puerperis nostris fuit inimica. Loquatur
lau-

laudatus *Forestus* in scholiis: Edito tandem Partu, secundas lethaliter interdum hæere vidimus, quas non minus quam abortivum reformidamus, corruptionem enim accelerat. Propterea protinus eximendas procuramus *æstate* præsertim, unde facile mulieres exanimari videntur, ubi putridi vapores cordis vitalia, stomachum cerebrumq; subeunt. Methodus hæc est *Aëtij, Pauli, Trincavelli* l. 6. de part. Gen. aff. s. 5. c. 28 *Sennerti* l. 4. Prax. p. 2. s. 7. c. 2. *Aquapendentis, Ranchini* de morb. in Part. & aliorum præstantium Virorum, quam tutò sequimur, quia certum remedium in casu periculoso, præferendum incerto, nec in nostra potestate sunt haustæ medicinæ, nec Naturam ad arbitrium nostrum volutamus.

31. In manu si operam oleumq; perdimus, sive ob vulvæ os clausum, sive absentiam umbilici, sive quodcunq; secundarum uteriq; vitium; jam medicamentis iisq; fortioribus erit locus, confugiendumq;, consilio *Aquapendentis*, ad spiritus cohibitionem, ad sternutamenta provocantia, ad suffitum aromatatum ex fictili, ad conquesationes, ad clysteres emollientes &c. Nec velim eorundem remediorum usum ante
dissua-

diffuadere, quam manum salutarem adhibeamus, ut junctis utriusq; copiis promptius malum expugnetur, conatusq; tam puerperæ quam obstetricis promoveatur.

32. Tandem ubi prorsus pertinaces hæferint, nec ulla seu manus seu aliorum auxiliorum operâ cesserint, puerpera exquisitis epulis recreanda, hortante *Fasone* l. de Part. c. 5. cordialibus conservanda, & expectandum si forte labefactæ diffluant, perq; saniem dissolvantur. Subinde suppurantia in uterum injiciantur, & detergentia, ne exulceretur uterus, ne pravus foetensq; odor puerperas extingvat, odoramenta assiduè suggerantur, ex cardamomo, caricis, bdellio, sabina, rhure, styrace, lapide gagate, onyge, ladano. Deniq; symptomatis supervenientibus, quæ horrenda esse solent, quantum in Medico occurrendum, & reliqua naturæ benignitati, Deiq; imprimis clementiæ relinquenda. Satius quippe est anceps experiri remedium, quam nullum, ubi cætera conclamata:

*Multos alterna revisens
Lusit, & in solido rursus fortuna locavit.*

HIST.

HIST. XL.

Alvi pertinax obstructio.

Plincerna Regius, Vir corpore athletico, sed antiqua fide & virtute, post viscerum intemperiem & gravem morbum per 18 dies alvum habuit suppressam, cui ter injecti clysteres, sed in ventre restitantes, & alia medicamenta exhibita, non potuere ad obsequium sollicitare. Tandem quum omnia videret esse conclamata, nec ullam superesse sanitatis vitæq; diuturnioris spem, amicos convocat, insciisq; Medicis aliquot vini Rhenani cyathos ebibit, solitas delicias, ultimum ita vale illis dicturus. Dehinc tamen, post vini, cujus usu assueverat, haustum, siccatosq; calices, murmure in ventre oborto, liberaliter soluta alvus, ægerq; Medicis stupentibus celeri pede ad se & sanitatem rediit, diuq; superstes inter amicos pancreaticè vixit.

HIST. XLI.

Sphaceli remedium.

Fermentum quod cerevisiæ calenti post quinque vel sex horas demitur, sphacellum

lum sistit, experimento mulierculæ Bata-
vicæ, quæ pistori, cui sequenti die crus am-
putandum erat, fermento super linteum
illito, non sine Chirurgorum admiratione
summa, naturalem cruri colorem concilia-
vit, continuatoq; ejus per aliquot dies usu,
ab omnī labe miserum vindicavit. Immi-
nentem ex frigore gangrænam facie cere-
visiæ melioris extinctam in ancilla no-
stra vidi.

HIST. XLII.

Uteri clausi apertio.

PUella semestris, filiola Nobilis Viri men-
se Junio 1658. ad meas ædes in urbe
deferebatur, cui orificium colli matricis
tenui membrana claudebatur, exiguo fora-
mine prope clitoridem aperto pro urinæ
excretionem, quod vix aciculæ minoris ca-
put æquabat. An hæc utriusq; lateris com-
missura à prima nativitate fuerit, an postea
accesserit, nec à Matre nec aliis expiscari
potui. Naturale vitium negabat Mater,
quod diebus abhinc quatuordecim ex uri-
næ stillicidio primum animadvertit, quum
antea liberalius fluxerit. Alii clam mihi
retu-

retulerunt, excoriatae parti ministrantium culpa impositum medicamentum adstringens, quo excoriata latera coaluerunt. Quidquid sit, clausum viscebatur uteri col- lum tenui membrana obductum, quasi hy- mē amplior justo obtenderetur. Cæteroqvi sana erat virguncula & alacris. Opem me- am consiliumq; implorans Mater cum pu- ellula recessit. Sequenti die cum Chirurgo ipsam revisi, alteriusq; remedij spem nega- bam, nisi levi sectione membrana discinde- retur, agi de salute virgunculæ, diffici- lem urinæ & angustum esse exitum, impe- diri cum ætate grandiore matrimonium, & maximum ex menstruorum impediendo fluxu impendere periculum. Annuit faci- lè uterq; parens. Hinc mensæ impositam puellam, nutrice mammas præbente, didu- ctis cruribus ad sectionem, magno moli- mine propter ejulatus continuos, compo- suimus. Levi scalpelli incisione dividebat Chirurgus tenuem membranam parca cum hæmorrhagia, impositisq; stuppis subtilio- ribus ovi albumine imbutis, & emplastro albo, pertuso pro lotij exitu, crura commis- sa ligavimus. Postero die stuppæ siccæ sufficiebant, quia omnia benè se habebant, sicq; aptam olim marito, si quis futurus, pu- ellu-

ellulam dimisimus. *Benivenius* Obs. Med. c. 28. in nubili puella eandem sectionem feliciter expertus est, & in semestri *Hildanus* Cent. 3. Obs. 61.

HIST. XLIII.

Vulvæ clausæ spontanea curatio.

FORTE de præcedente operatione inter familiaria colloquia apud Matronam Primariam ortus sermo, quæ mirabatur, autorem me fuisse ut manus sectioni cruentæ adhiberentur, habuisse enim se filiam, cui naturalia à vitæ primordio clausa, cum ætate tamen, sponte sua sine ullis remediis referata fuisse, quæ jam elegantissimorum liberorum Mater est. Non negavi subtilem membranulam sive nimio motu & partium attritione, sive aucto corporis calore, sive humorum acrimonia, posse dirumpi; cæterum quia incertus eventus, nolle me certa remedia postponere, si enim cum ætate crassior membrana evaderet, difficiliorem fore operationem. De calore quod dixi, experiuntur virgines Prayanæ in Campania quibus anno duodecimo rumpitur hymen, ut deflorentur omnes, interno æstu exsiccante virginitatis claustrum.

HIST.

HIST. XLIV.

Cranij robur.

Debilissimum esse sinciput *Hippocrates* l. de Vuln. cap. pronunciat. At hac parte tam firmum compactumq; habet cranium *Vir Religiosus* quadragenarius, ut sine damno rotam quadrigarum supertranscurrentem pertulerit. *Juvenis* quidam haut satis compos mentis, pertranscurrentis caput ingenti lapide cocto ex alto editoq; loco collisit. Sed ex simplici vulnere brevi convaleuit optimus ille Deoq; dicatus *Vir. Pavius & Hildanus* similia crania observarunt. De crano *Egilli Scallagrimij* ex terra in *Islandia* fosso narrat *Arngrimus Jonas* l. 2. *Crymogææ* seu *Rerum Island.* nec securi nec malleo grandi ab adstantibus potuisse frangi. Ad cujus firmitatem profuisse credunt, quod cranium undiquaq; undulatum, continuis velut futuris invicem undarum in morem succedentibus & paululum quasi assurgentibus.

HIST. XLV.

Loci in morbis mutatio.

G

Celsi

CELSI monitum est l. 1. c. 3. neq; ex salu-
 cari loco in gravem, neq; ex gravi in
 salubrem, transitum satis tutum esse. Idq;
 in sano statu. Nam de morbis alibi l. 2. c. 1.
 peluimum ægro esse cœlum monet, quod
 ægrum fecit. In pestilentia, quæ loci vitio
 & hominum grassatur, perutilis est loci mu-
 tatio, sed hac cautione ut viribus adhuc in-
 tegris fiat, nec multum dissito loco, aliàs
 subitæ hujusmodi mutationes periculosæ.
 Notum in nostris pestilentiiis, servos quam-
 plurimos infectos ex ædibus dominorum
 vel extra mœnia urbis vel ad alia loca pro-
 pe mœnia translatos convaluisse. Hinc in
 suburbiis nostris Nosochomia olim exstru-
 ebantur loco patulo & perflatili, lacui vici-
 na, quo multi ægri deportati ad se redie-
 runt. Alibi memini extra urbes tentoria
 frequentia tempore pestilentiaë erecta, quo
 commigrant infecti. Quid in aliis morbis
 loci mutatio possit nec *Galeno* ignotum qui
 phthisicos ad Tabias ablegavit l. 5. meth.
 c. 12 nec *Plinio*, qui ad sylvas amandavit l.
 24. c. 6. Quartanariis plurimis idem apud
 nos auxilio fuit. Cavendum, ne subita fiat
 mutatio. Hinc optimo consilio in Nosochomiis
 Italiaë convalescentes in tectum pri-
 mò demittuntur, quod planum ibi, præfer-
 tim

tim Neapoli, ut aëri sensim affuescant, antequam in publicum prodeant. Veterinarij oves infectas in alium locum transferunt, ne scilicet earum labes sanis etiam communicetur, ipsæ verò dum alia aqua, spiritusq; alio fruuntur, ut roborentur & convalescant. Vide Constantinum Cæsarem Geopon. & *Vegetij* l. I. Art. veterin. c. 17. Si loci mutatio impeditur, at aëris saltem procuranda, qui perflandus, temperandus & corrigendus odoribus vaporibusq; fragrantibus & alexipharmacis, ne ulterius inclusa malignitas ægrorumq; tabes, adstantibus ægroq; sit molesta. Diligenter in quovis morbo attendendum, ne nimia superstitione clausis fenestris, ægri inficiantur & intereant, qui alioqui servari possent.

HIST. XLVI.

Hydropica curata.

Generosa Matrona Catharina Krabbe Gannorum 60, sed boni habitus & robusta, nescio qua viscerum intemperie, in Ascitem incidit distento in tumorem ventre. Omnia pro aquæ expurgatione ten-

tavimus, alvum ducentia, clysteres, pilulas, pulveres, vina medicata, emplastra purgantia, diuretica, sudorifera cum scorbuticis, laconica, sacculos siccos ex tritico arefacto, sem. cumini, carvi, gr. Juniperi, nonnunquam ex cineribus herbarum siccantium & arena & sale benè sicco, balnea seu infellus, & sacculos pro abdomine ex fol. menthæ crispæ, Becabungæ, sambuco, ebulo, chamæmelo, Meliloto, bacc. lauri, Juniperi, sem. carminativis, &c. Nunquam omissis quæ viscerum robori solent dicari. His tamen similibusq; universa æstate profecimus nihil, quanquam remiserit nonnihil subinde tumor & abdominis tensio, brevi tamen ad consuetam mensuram rediit. Igitur domum circa hyemem digressura, secum clysteres sumpsit, Unicornu nostrum Groenlandicum, & Tragæam pro stomacho. Hisce longa & molestissima hyeme 1658 per vices domi usurpatis, tandem solo Unicornu nostro non tantum largissimè in sudorem est soluta, quem nunquam ferè antea ex voto Natura, etiam provocata, voluit excitare; Sed tumor quoq; universus subsedit, & ad consueta munia prompta rediit, & adhuc laus DEo hyeme finita benè valet. Succrevit tandem tumor durus

ovi anserini magnitudine in dextro hypochondrio, mobilis, qui decumbente Matrona Nobili à nobis tangebatur, in erecto verò corpore manus subterfugit, quem credidi esse glandulam omenti, imbibito humore ex morbi reliquiis tumentem, idq; bono ægræ laudatissimæ levamine. Forsan scirrhus est in aliquo intestinorum, qualem annotavit Cl. *Joh. Rhodius* noster Cent. 2. Obs. 75. & frequentes tales ex sero in hydropicis invenit P. *Guiffartus* Considerat. de Hydrop. 15. adeò ut sine scirrho nullum hydropicū intefire credat. Non adducor ut credam *Highboro* Exerc. 2. de Aff. Hypoch. c. 3. tumores tales, quos glandularum esse medici hæctenus æstimavimus, à flatibus in gyris intestinorum, fibris laxatis, dependere. Nam laxatæ fibræ facilius flatibus exitum concedunt, quam perpetuum habitaculum. Præterea tumores illi duri esse solent, at flatu lenti non item.

HIST. XLVII.

Apartu difficili mors.

CAtharina Johannis filia, uxor civis
Haffniensis, corpore obæso & cache-
ctico

G 5

ctico

&ico, sextum gravida catarrhis tussiq; vo-
 xatur. Gemellos verò gestare creditur ob
 molem ventris amplam. Partus deinde la-
 boriosissimus tribus diebus vere anni 1658
 miseram torquet & exercet, tandem puel-
 lam vi summa enititur, magnitudine binas
 æquantem, aliquot horis à partu extinctam.
 Incredibilis aquæ sanguinisq; copia succes-
 sit, & secundinæ utero connatæ, manu ob-
 stetricis violenta sunt extractæ. Præterea ob
 fœtus magnitudinem perinæum disruptum
 fuit seu paries inter anum vulvamq;. Ex-
 inde debili puerperæ lochia præter morem
 substiterunt, unde dolor pungitivus in sini-
 stro Epigastrio, pleuritidem æmulatus,
 quem à lochiis retentis dependere suspi-
 cati, saphænâ apertâ, sed nihil ferè profun-
 dente, pulverem ad lochia pellenda *Plateri*
 in aqua buglossata dedimus, sed loco sac-
 chari, utero inimici, substituimus *Anthe-
 ram Fl. lil. alborum*. Rediere ilicò lochia,
 & dolor pungitivus remisit. Vires tamen
 deficientes, cibi inappetentia, febris conti-
 nua, respirandi difficultas à tussi diuturna,
 cum *Hystericis passionibus*, tertia
 hebdomade spiritum inter-
 ceperunt.

HIST.

HIST. XLVIII.

Ex Pipere remedia popularia.

Per familiare remedium febris inter vulgus nostrum ex pipere percrebuit, quo etiam cum successu usum magnum olim Selandiæ Episcopum D. Johannem Resenium seniore accepimus. In ipsa accessione piper cum spiritu vini exhibent, vel abfinthium in aceto coctum cum pauco pipere tribus diebus continuis propinant. Quamquam malè multis cesserit, non paucis tamen profuit sive quod vomitum provocarit, sive quod horrorem febrilem discusserit, quo consilio ante accessionem allium, calidamq; aquam cum pipere laudat *Celsus* l. 3. c. 12. Et ante tremorem febris cum lauri baccis sumptum piper frigus febrile compescere canit *Macer de Herb. Virt. c. 66.* sive *Walfridus*, cui Msti nonnulli codices illam carminis particulam assignant. *Fr. Joel Sect. 2. de Febr:* novem piperis integra grana plures dies deglutita liberare à quartana asserit. *Ernestus* quoq; l. de ol. destill. oleum piperis ad gutt. tres cum myrrhæ rubræ scrupulo, ad horrorem præcavendum commendat. Sed leni purgatione prius corpore mundificato. Tantis autori-

bus se vulgus tuetur, quibus hæc aliaq; furripuit, sibiq; ascribit quod Medicorum docuit experientia. Ut in eadem linea pergam piperis rotunda figura capitis speciem refert, unde capiti dicatur. Quia verò & manifesto calore pollet, frigidam cerebri emendat intemperiem, ex qua dolores capitis sæpe emergunt. Piperis longo vel essentiâ piperis longi sacculum succino albo repletum imbuit *Hartmannus* in *Pract. Chymiatica*, calidumq; futuræ coronali in dolore applicat. Aliter vidi externum remedium adhiberi. In contumaci dolore capitis quidam Centurio piperis pulverem cum ovi albumine subactum temporibus applicuit, sæpiusq; repetiit; unde postea immunis à dolore capitis vixit. Alius idem remedij genus pari successu nuchæ imposuit. Alvum ducere in prunis emol-litis cum *Cratone* in *Consiliis*, experientia confirmat, cujus rationem ab acrimonia piperis repetit *Smetius* l. 2. *Miscell. Med.* c. 59. Pro secreto refert in stomachi debilitate *Jo. Bapt. Theodosius* *Epist. Med.* 9. ante cibum 4 vel 5 piperis grana deglutire. *Alexander* tamen *Aphrodisæus* in *Problematis* quærit, cur piper & sinapi integrè devorata, ventrem minimè exalfaciant, sicut trita?

HIST.

HIST. XLIX.

Civettæ feminae Anatomie.

IN arce Regia Haffniensi ob intolerabile
 I frigus hybernum An. 1658, Civetta fe-
 mina mortua est. Commodè defertur ad
 ædes D. Simonis Paulli, quo me convocat
 Vir laudatus, amicitia & affinitate mihi su-
 spiciendus, ut dissectioni à filio instituendæ
 cum aliis interesset quos Anatomes curio-
 sitas eò pellexerat. Gaudebam impensè
 historiæ primæ Centuria quarta signatæ
 complementum à me addi posse, vel eo
 nomine, quod nemo hactenus, quos vide-
 rim, Civettæ feminae interiora sit scruta-
 tus. Nihil tamen à mare differt, si vasa ge-
 nerationi dicata exceperis. Mortis causa
 creditur frigus hyemis intensum, quo mi-
 nus Hyenæ assuetæ, unde paucus in corpo-
 re dissecto sanguis, isq; nigricans, crassus
 & ferè congeatus. Renes sani, plani, nec
 foraminulis distincti, quod in mare fuerat
 præternaturam.

Vasa spermatica breviter Iustravimus.
 Uterus triangularis, cujus cornua utrinq;
 altius protensa testes glandulosos attinge-
 bant, hiulco tamen sine. A testibus liga-
 men-

mentum utrinq; membranofum teres ad renum adipofam tunicam adfcendebat. Os vulvæ prima fronte quadrangulare apparebat, latius verò diductum oblongius vifèbatur. Sub hoc vafculi Civetici ofculum eminet, in quo vafculo feu claufo feu diffecto nihil fingulare notavimus, nec ulla parte à mafculo differens, unde illi diutius non immorabimur, contenti in tabella ante oculos ponere fitum partium & formam.

FIGURÆ PRIMÆ

Explicatio.

- a. a.* Renes, dexter & finifter.
- b. b.* Renes fuccenturiati, dexter major, anguftior finifter.
- c. c.* Venæ & arteriæ descendentis truncus.
- d. d.* Ligamentum teres membranofum.
- e. e.* Testiculi glandulis infinitis diftincti.
- f. f. f. f.* Vafa fpermatia præparantia, partim ex truncis, partim ex emulgentibus orta.
- g. g.* Cornua uteri utrinq; protenfa.
- h.* Uterus ipfe.
- i.* Os vulvæ quadratum.
- k.* Vefica ad latus reflexa, ut melius cætera veniant in confpectum.

l. l. l. l. Ur-

Fig. i.

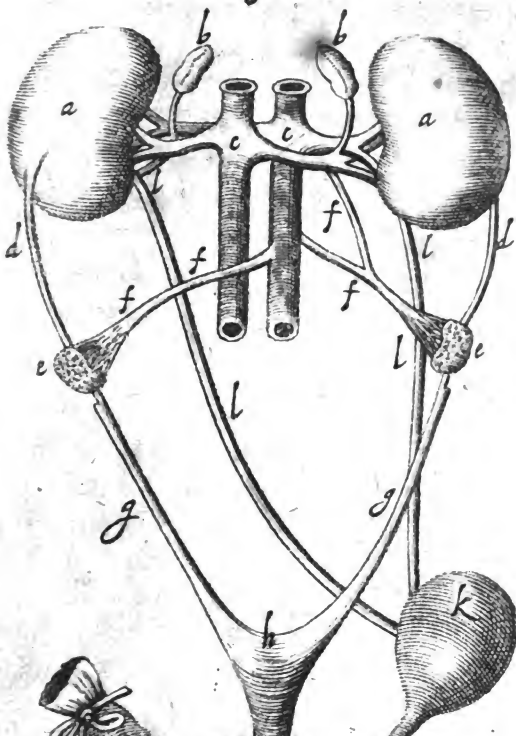
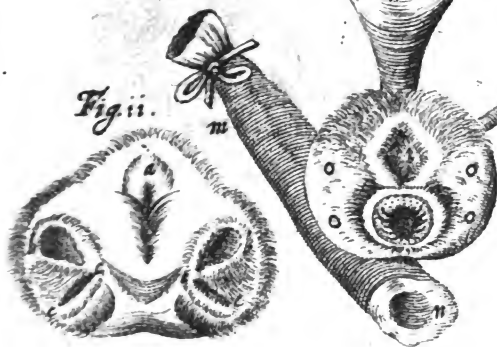

Fig. ii.

l.l.l.l. Ureteres.

m. Intestinum rectum extra situm, supra vinculo adstrictum & resectum.

n. Anus.

o.o.o.o. Vasculum Zibethicum rotundum seu globosum, integrum adhuc, cum suo foramine patente, sive

p. Osculo vasculi Zibethici.

FIGURA SECUNDA
*Exhibens vasculum Zibethicum per
medium dissectum.*

a. Vulvæ per medium fissæ rima.

b.b. Orificia vasculi Zibethici utrinq; conspicua.

c.c.c.c. Rimæ seu fissuræ pilosæ vasculi.

HIST. L.

Pulvis Febrifugus Peruvianus.

Nuperis annis in Europam delatus est cortex arboris Peruvianæ, cujus pulvis ad febres tertianas & quartanas efficacissimus deprædicatur. Arbor ab Incolis Peruvianis vocatur *Gannanaperide*, ab Hispanis *Palo de calenturas* h. e. lignum febrium. Cortex ipse *China* febris appellatur, colore fer-
rugi-

rugineo, sapore amaro, à Gentiana non valde dissimilis, sed orbe nostro ignotus. Unde Gentiana Indica frutescens *Hoefero* appellatur l. 6. Herc. Med. c. 3. Romam ad Eminentissimum Cardinalem Lugo primo pervenit, exinde in Belgium. Romæ venalis est pulvis apud Patres societatis Jesu, qui soli ex orbe Americano corticem habent, & per Europam distribuunt. Scedion Romæ Italica lingua prodiit de modo præparandi & assumendi pulverem, cujus hic sensus:

„ Cortex hic ex Peru Regno affertur,
 „ vocaturq; China China seu febris, qui fe-
 „ bribus quartanis & tertianis cum frigore
 „ invadentibus adhibetur. Hoc modo in u-
 „ sum vocatur. Sumuntur drachmæ duæ, sub-
 „ tilissime tritæ, & per cribrum pollinarium
 „ trajiciuntur. Tribus circiter horis ante pa-
 „ roxysmum infundantur in phiala vini albi
 „ generosissimi, & ingruente febrili horrore,
 „ primoq; paroxysmi indicio vel levissimo,
 „ universa dosis præparata assumatur, &
 „ æger lecto committatur.

„ Notandum, exhibendum esse laudatum
 „ corticem prædicto modo in febre tertiana,
 „ aliquot dierū decursu inveterata. Præterea
 „ exhibeatur quoq; prædictus cortex in fe-
 bre

bre quotidiana cum rigore incipiente, & post febris declinationem æger quietus permaneat; nec assumatur nisi elapsis 25 vel 30 diebus, ex consilio dominorum Medicorum.

Experientiâ longâ omnes ferè illos liberavit, qui eo usi sunt, purgato primum benè corpore, nec ullo alio medicamento per quatuor dies ab assumptione, propinato. Cavendum tamen, ne porrigatur sine dominorum Medicorum venia, ut judicent illi rectius commodum sumendi tempus. Observandum, opus non esse forti alia purgatione ad hujus pulveris usum, si per morbi necessitatem corpus satis sit expurgatum: sufficiet pridie alvum fuisse laxam quocunq; leniore medicamento vel clystere.

Proficuum pulveris usum experta sunt Romæ aliquot hominum millia, quum A. C. 1653. febres malignæ, quartanæ simplices & duplices in urbe grassarentur. Archiater Pont. Max. Innocentij X, Experimentissimus D. *Fonseca*, pulveris naturam & indolem suâ Cardinalis de Lugo, diligenter indagavit, & propriis experimentis edoctus non innoxium tantum, sed etiam saluberrimum deprehendit. Ejusdem Cardinalis laudatur pietas, quod pauper culis & reli-

religiosis viris magnam copiam pulveris, quam propriis sumptibus Romam adferri curavit, liberali manu distribuerit, de Medici tamen consilio cujus schedulam ante monstrari sibi postulavit, quam pulverem elargiretur. Plus mille hujusmodi schedulas asservare fertur, totidem scilicet exhibitæ feliciter pulveris testimonia. Datæ similiter in Belgio serenissimo Archiduci Leopoldo Guilielmo 16. Oct. 1652, hora 7. vespertina, duplici quartana detento pulveris febrifugi drachmæ duæ, quaternis Unciis vini albi veteris Hispanici permixtæ. Arsit nocte tota serenissimo ventriculus, ultro citroq; commeante ac concertante Natura. Horis matutinis decimi septimi diei remisit febris, tandemq; intermisit, superveniente copioso sudore. Eadem die 17 circa vesperam invasit eundem eadem quartana, sed duplex: verum 19 & 20, qui dies erant febris utriusq; recursus, neutra comparuit, adeoq; benè Archiduci cessit medicamentum, ut per dies 33, h. e. per undenos circuitus, qui 18. Nov. absoluebantur, nullam senserit febrem. Sed sequenti statim 19, relapsus est in eandem cum frigore, siti, oris amaritie, & salugine. Ex qua recidiva elevat pulveris decantatum

tum usum *Jo. Jac. Chiffletius* Primarius Medicus Archiducalis c. 4. quod Bruxellis omnes quartanarios, qui ex assumpto pulvere se convalituros sperabant, viderit relapsos. Cui dubio ut occurrat *Animus Conygius*, Anonymus Autor Romanus, in Defensione ejusdem pulveris c. 3. jubet proximè recurrente paroxysmo pulverem repetere, & certam convalescentiam spondet, rarò enim evenire, ut post iteratam summptionem perfecta valetudo non obtineatur, secus si contingat, tertio exhibendum pulverem, ut firma deinde ac longa sanitas sequatur. Quod recidiva subsequatur, crassioribus pulveris partibus c. 8. imputat, quæ à subtilioribus segregandæ sunt, ut sola pulveris virtus sine vitio exhibeatur. Ut autem segregentur, quum altè & arctè insint, longa maceratione opus esse, 40 scilicet vel 50 horarum, expresso deinde per telam laxiorem diluto. Fæcem, quæ restat, inutilem esse & valdè terrestrem, ut aquæ injecta perinde quasi arena esset, magno impetu deorsum feratur. Pulverem in diluto ita exhibitum, iusta mensura, duarum scilicet drachmarum, sed majore vi & nisu expresso, febrem fugare citra ullum recidivæ periculum ipse Conygius exper-

expertus est. Monet idem per destillationem ex eodem pulvere liquorem parari posse, qui eadem vi polleat, & longè facilius sumatur. Seriem modumq; curationis in seipso periclitatus est laudatus Conygius, ut c. 7. testatur, qui ut commodius à febricitantibus exerceatur, quibus pulveris copia suppetit, quia insigne remedium & hactenus in Europa desideratum in usum Medicum trahi meretur, historiam Morbi ab illo signatam breviter contraham.

Anno 1653, quinto Idus sextiles in simplicem quartanam Conygius lapsus est. Paroxyismi diuturni erant, 20 circiter horarum, extremus horror. Transactis quatuor paroxysmis, vis morbo accessit, & quartana simplex in duplicem abiit, qua fractus viribus, alvo constricta & atrocissimis colicis doloribus, prostratus lecto affigebatur. Elapsis ab ortu morbi 40 circiter diebus, cum jam aliquid maturitatis humori febrili accessisse crederetur, ipsi bis corpus purgatum est, sena, polypodio, cassia &c. bis scissa vena, quibus tamen peractis nihil prorsus de rigore suo febris remisit. Sub finem Septembris, expurgato iterum corpore, pridie scilicet ejus diei, quo febris recurrebat, Pulvis ipsi porrectus fuit,

fuit, Syracufano vino eoq; generosiffimo & frigido maceratus. Sub initium paroxyfmi potionem haufit, rigor febris folito major fæviit, æftus verò paullo remiffior, cruciatus colici mitiores, delirium abfuit. Poft ridie paroxyfimum exfpectabat, fed minimè accessit, nec etiam altera poft die, dolores colici foluti, difcufla febris & fanitas reftituta; Poft 35 enim circiter horas ab affumpto pulvere, non fine mediocri corporis agitatione, alvus foluta eft, dejectioq; multiplex fuit, egeftæ materiæ non magna copia, quæ ferruginei coloris erat, tenax & glutinofa. Vix autem duo de viginti dies fluxerant, cum recidiva febris ipfum corripuit, paulò mitior, dolores colici æquè acerbi. Poftero die alter paroxyfmus accessit. Die fequenti, qua liber à febre fuit, fenæ diluto, admixto cremore Tartari in jufculo vitulino purgavit corpus. Altero die, ineunte paroxyfmo iterum pulverem fumpfit, eodem quo prius modo, nec difpari eventu, fed diverfa folutionis ratione, nam præter urinæ copiofæ fluxum, magna quoq; fudoris copia toto corpore manavit, non fine molefto quodam pruritu. Per fequimensẽ liber à febre fuit, viresq; receptæ, fed dum fe pro

H

fano

sano gereret, æger iterum fit, febrisq; revixit triplex, longè tamen mitior, breviores paroxyfmi, nullus rigor, modicum frigus, & vicem colici doloris supplebat tuffis ficca paroxyfmo imminente. Bruma erat, & ferè mensis excurrerat, cum fena iterum corpus purgavit, ac pulveris febrifugi dilutum hauit. Similis prorsus eventus fuit, sed quia levioze tantum digito exprefserat, dofis jufto minor fuit. Hinc ex triplici quartana fimplex evafit. Deinde novum dilutum paravit, quod quarto poft die, novo paroxyfmo leviffimo accedente fumpfit in ipfo ferè brumali folftitio, quo febris penitus extincta eft. Dilutum pulveris in Syracufano albo vino, citra ullam exterioris caloris operam paratum fuit, & per 40 circiter horas pulvis maceratus eft. Modus folutionis per alvum fuit cum maxima & ferè incredibile vi fputi, idq; prima vice; altera verò partim per urinas, partim per fecreta effluvia, per aliquot dies lotio ubertim fluente.

Ego quoq; curiofitate remediique novitate accenfus, quum corticis tres dofes Româ reduces amici mecum communicaffent, experimentum in quartanaria feci. Lectiffima puella juvencula, quartana primum
sim-

simplici, deinde duplici, vario typo, spacio octo mensium divexata, nullis remediis potuit sublevari. Tandem placuit pulverem Peruvianum exhibere, quanquam copiam fastidiret. Assumpsit in vino maceratum, sed per vomitum mox rejecit. Ex duplici tamen simplex evasit, & mitior, sed brevi post duplex rediit. Supererant nobis duæ doses, quas, ne nauseam excitarent, secundo modo per 40 horas in vino albo maceratas expressimus, expressumq; vinum bis dedimus sine nausea, nam sapor potionis grate amarus, quasi semina citri gustares. Iterum in simplicem mutata febris, sed penitus extincta non fuit, nec ulterius experimentum facere licuit, ob corticis penuriam, qui copiosius ut advehatur autor sum, quippe tantum tamq; efficax quartanæ remedium diu desideravimus. Quod si fors copiam denegaverit, substitui potest gentiana, cujus extracto feliciter in quartana utimur, & succum laudat *Cardanus* de Admirand. Curat. 24.

Arboris iconem beneficio *Hieronymi Bardi Viri Clarissimi* nobisq; faventis Romæ per *D. Moimichenium* nostrum accepi, quam curiosis hac tabella exhibeo.

HIST. LI.

Bubonoccele rara.

EX Falstria ad me consilij gratia accessit Vir annorum 30, eufarcus & sani coloris, qui ab annis decem & quinq; in inguinis sinistri regione tumorem habuit amplitudine ovi anserini. Nuper ab Empirico purgans medicamentum assumpserat, quo ita ampliatus fuit tumor, ut jam caput meum magnitudine superet. Sursum verò tendit lienem versus, laxis & mollis, expers doloris. Bubonocelen esse non falsus suspicor, intestino ileo propendente, à peritonæi ruptura. Cæterum quod sursum per rupturam intestina revoluta sint, admiratione non caret, nisi hac parte hypochondriorum musculos abdominis dilatatos vel præter naturam teneros dicamus. Hac parte dilatari vel rumpi peritonæum, & sursum transmittere viscera, nusquam meminisse proditum, Scrotum prorsus sanum. Siquidem verò peritonæum ad superiora dilatatum fuit, periculo magno vacare prædixi, nec facile deorsum per inguina & scrotum perruptura intestina propter peritonæi ea parte crassitiem & robur. Interim vinculo

constringendum tumorem suasi & Emplastro adstringente inhibendum illius incrementum.

HIST. LII.

Rabies Animalium.

Galenus l. 6. de locis Aff. c. 5. solum canem inter omnia animalia rabie corripi scribit. At *Avicennas* fen. 6. 4. tr. 4. c. 6. vulpes addit, mustelas, simias, lupos & mulos. Battus apud *Theocritum* Idyl. 4. Persuaserit, credo, Milo lupis ut statim fiant rabidi. Πείσαι τοι μίλων καὶ τῶς λύκες αὐτίκα λυσσῆν. *Aristoteles* l. 8. Hist. An. de camelis quoq; & equis testatur. De equis rabiosis tradit *Vegetius* l. 2. Mulomed. c. 5. quos sæpissimè patria nostra fert. *J. Palmarius* de Mors. can. c. 1. fues & lupos rabidos vidit. *Oppianus* l. 2. de Pisc. v. 509. Xiphiaë pisci arido cane exorto idem canit evenire. Quid pro excusando *Galeno* produci possit; vide *Valleriolam* l. 3. Obs. Med. 3. in Explanatione. *Hier. Montuum* Pract. part. 4. c. 13. In pago Sælandiæ nostræ Blistrup Anno 1654 æstate ferventissima fues plurimi rabie correpti, ne occurrentes homines læderent, occi-

cisi

cisi sunt. Eadem tempestate non pauci homines delirarunt. Inprimis verò delirium illos invasit rusticos, qui fervente sole in campis sub dio dormiverant, quod retulit ibidem Ecclesiæ Pastor Dn. Henricus Christiæ, apud quem diverteram. Ad inusitatam equorum rabiem referimus inquietudinem à calidiore sanguine commotam, quum nonnunquam adeò inquietantur in equili, ut loco stare nesciant, hinniantq; & variè torqueantur, imò jubæ quasi plica Polonica involvantur. Vulgus nostrum Incubum credit, & consilio hippiatrico subvenit. Abscindunt jubam implicatam aëriq; expositam palo affigunt, transplantatione ista morbum levaturi. Quod *Galenus* l. d. de rabidis canibus refert, tantam fieri in ipsis humorum corruptionem, ut illorum sputum, si humanum corpus contigerit, rabiem excitare possit; idem de aliis dici potest animalibus, quæ morfu rabiem imprimunt. De Gallo gallinaceo verbo referam. Colitor in hortis Nariis in Italia correptus improvise insultu à veteri Gallo gallinaceo, rostro atroci, ac rubris pennis, morfu in sinistra manu, sanguineis guttis profluentibus visus. A prima vulneris die ringens ore inventus, nec igne nec ferri

ullis præfidiis juvantibus, pugnacis galli instar decumbens, tertio die exspiravit. Vidit id *Everhardus Vorstius* Clarissimus deinde Leidæ Doctor, sicut ex schedis illius mihi retulit filius & doctrina & fama & dignitate Patri par *Adolfus Vorstius*. Hujus conflictus quoq; mentionem facit *Baccius* l. de Venenis, & si vera de Basilisco veterum fama, in hoc gallo redivivus putatur.

HIST. LIII.

Spiritus Vitrioli damna.

QUUM Neapoli degerem, solenni morte, sed epidemica, decessit Antistes Religiosus, qui cum sitis urgentis depellendæ gratia vinum spiritu chalcanti, consilio Medici urbis exercitati, dilutum, ut sapore grato & refrigerante temperaretur, gargarismi loco sumisset, brevi post ad plures abiit, excoriatione in gulâ abortâ. Eadem

passa virgo apud *Tulpium* l. 3. Obs. c. 43.

Quo temperamento aquæ misceatur in usum ægrotantium docet *Angelus Sala*

Append. ad *Spagiric. Thesaur.*

sect. 2, n. 1.

HIST.

HIST LIV.

Ad dentium dolores remedium.

TOT remedia ad sedandos dentium dolores prostant, quot homines. Nemo est, qui huic symptomati non possit suo consilio subvenire. Sed quia dispar mortalium Natura & causæ doloris diversæ, varius quoq; medicamentorum est eventus, ut quod uni profuit, alteri prodesse non possit. Quam nuper excavatus dens inferioris maxillæ postremus impense doleret, varia pro sedando dolore obtundendoq; sensu nervuli externis injuriis patentis applicavi, quæ vel ratio vel visitantium amicorum consilium suggestit, & quæ aliis proficua expertus fueram me sublevare non poterant, nempe oleum Garyophyllorum, vitrioli, sp. vini, Nicotiana, decoctum hyssopi, salviæ, lac, Theriaca, semen staphisagriæ, mastix & sexcenta alia communi usu probata. Ex unico alumine inveni solatium, quod ignitâ scutellâ fustum in pulverem redigi, cumq; nuce moschata, & mellis sufficienti quantitate in mortario in linimenti formam permiscui, quo per vices partem dolentem inunxi non vano

successu, sopiti enim dolores, & nox quieta
 fuit. Sed induciæ sunt, nullum enim cer-
 tius præstantiusq; remedium excavati ca-
 riei, exesi dentis est, quam ut à perito chi-
 rurgo per dentiducum eruatur, nam hoc
 pacto materia ad effluxum aditum reperit,
 iudice *Cratone* apud *Scholtzium* l. 2. Consil.
 Med. 30. Difficile tamen adducor, ut huic
 operationi me subiciam. Terrent me ve-
 stigia, vidi enim cui pars maxillæ cum den-
 te eximeretur. Et *Herophilus* & *Heracli-
 des Tarentinus* mori quosdam detractio-
 dentis memoraverunt, apud *C. Aurelianum*
 l. 2. Chronic. c. 4. cujus consilio illi tamen
 dentes auferri debent, qui sint faciles, vel
 mobilitate laxati, vel quibus sufficiat plum-
 bei ferramenti conamen. Digitus tum ne-
 gocium conficiet, quod nostris Chirurgis
 haud infrequens, & de annosa muliere
Arelatense annotat *Valleriola* l. 5. Obs. Med.
 3. quæ dentem putridum solo digito appre-
 hensum evulsi. Sunt circumforanei non-
 nulli, qui sine instrumentorum ope promit-
 tant extractionem, sola medicamenti ali-
 cujus inunctione, qua solutus vinculis suis
 dens levi tactu excidat. Hujus eventus cer-
 titudinem non rarò videas, & id per ranun-
 culum viridem fieri fando accipi. Alij
 exu-

exuviis serpentum id tribuunt, nonnulli lacti tithymali cum farina. *Hartmannus* in *Prax. Chym.* pulverem lacerti aquatici, & dentem ex mortui maxilla affert. *Pyrethrum* in aceto coctum laudat *Capivaccus* l. 1. c. 52. Sed rectè monet medicamenta talia non è toto dentem evellere, in causa tantum esse, ut facile deinde extrahi queat. Imo *Paschalius* l. 1. *Cur. Morb.* c. 23. non dubitat nobis persuadere, majori dolore evelli medicamentis, quam instrumentis.

HIST. LV.

Oedemofarca cruris.

CUM animi gratia circa festum visitationis 1658. ad fontes nostros S. Helenæ reviserem, inter alios qui salutis recuperandæ ergo illuc confluerant, vidi Virum florentis ætatis, cui crus dextrum in vastissimam molem excreverat, ut amphoræ similis videretur quam cruri. *Oedemofarca* hoc tumoris genus vocat *M. Aur. Severinus* l. 4. de Abscess. c. 6. veteribus ignotum, cujus ibidem subjunxit figuram. Per-similis illi erat nostri hominis tumor, nisi quod æqualis à genu ad pedem extremum pro-

protenderetur, quasi farcimen vidisset crassissimum. Frustra illi limpida Helenæ aqua fluxit, cui calida emollientia magis ex usu forent, nisi malum per longas moras invaluisset. Adde huic tumorem brachij Antoniaë Janinæ apud *Fabricium Hildanum* Cent. 4. Obs. Chir. 69.

HIST. LVI.

Exanthemata magna sed benigna.

ANno 1658 vere & æstate multos Hafniæ febris continua invasit, nonnunquam cum delirio, in aliis sine delirio, cum corporis totius lassitudine, in qua exanthemata eruperunt lata, protuberantia, colore rubro vel pallidiori, in manibus solis vel reliquo corpore efflorescentia, quæ octavum diem rarò transgrediebantur, & cum pruritu evanuerunt. Secta initio vena profuit in plethoricis, deinde Alexipharmaca & sudorifera cum successu optato tentata. Periculo vacabant, paucissimisq; fatalia fuere, ex sanguine enim bilioso calidoq; ebulliente, sive vitio aëris, sive exercitatione nimia, enata videbantur.

HIST.

HIST. LVII.

*Calculorum in vesica observatio
& magnitudo.*

IN Sicilia calculo torquebatur Nepos Consultissimi Carboneij J. C. Patavini Primarij, Amici nostri, de quo quum mitterent Medici siculi Patavium, ut super hoc affectu consilium inirent Patavini, tam accuratam morbi historiam confecerunt, ut & numerum calculorum & magnitudinem in vesica contentorum expresserint, quasi oculis inspexissent, nempe tres esse calculos, duos oculi, tertium ovi magnitudine. Nolens verò æger Medicis sectionem suadentibus obsequi, post paulò mortuus est. In aperto cadavere totidem calculi eadem reperti magnitudine, qua præfagierant Siculi, quod laudatus mihi Carboneijus narravit. Artificium autem reticuit, quod per syringam, seu melotidem, ut vocat *Celius Aur.* l. 5. Chron. c. 4. divinati. Aliàs fallunt calculi signa nonnunquam etiam exercitatissimos, de quo legendæ dissertationes hujus argumenti scriptæ à *Salmasio* & *Bererovicio*. Neapoli Monachus calculo laborare putabatur, & pro tali cura-

raba-

rabatur. At in dissecto mortuo nullus calculus deprehensus, sola urinæ acrimonia dolores causante, sicut testis mihi fuit ibidem Cl. Vir D. *Antonius Santorellus*.

Propter vesicæ capacitatem grandiores calculi hic concresecunt, de quibus pleni sunt passim libri. Ovi strutij magnitudine ex vesica militis servi exemit calculum D. *Jacobus Franciscus Kotzebue* Medicus Eruditissimus, amicus cui multum debeo. Unciarum 18 octuagenario extractum notat *P. Borellus* Cent. 2. Obs. 22. In vitriario Bremensi 1571. repertum calculum ferè trium librarum ex autographo Chronic. Bremensis scribit *Mich. Watsonius* in Syn. Phil. Contempl. Phys. p. 2. f. 3. c. 2. §. 5. & calculum 20 Unciarum 1646 ex corpore M. Joh. Sauberti. Singularem nuper è vesica calculum præviis cruciatibus excrevit Vir Clarissimus M. *Petrus Spormannus* Historiarum P. P. Collega noster meliore fortuna dignus, fragariæ fructu haud absmilem figura & magnitudine, cum pedunculo, quo parti alicui videretur adhæsisse.

HIST. LVIII.

Tremor capitis à mictu sanguineo.

Qua-

QVadrimus puer Nobilis, post diarrhæam & mictum cruentum in capitis artuumq; tremorem incidit, cætera sanus vividiq; coloris. Evacuationibus nimis debilitatum fuerat caput, motus quidem principium, sed humiditatum ferax, ut necdum hac ætate voces proferre possit. Consulti suavisimus inunctionem nuchæ ex aq. salviæ in qua castoreum sit solutum, & pro linguæ motu expediendo salviæ præscripsimus succo herbarum Cephalicarum tingendam partiq; affectæ affricandam. Novi pauperem virum sexagenarium, cui involuntariè tremunt membra omnia ob debilitatos fame & frigore artus nervosq;. Dives alius ejusdem quoq; ætatis, eodem tremore concutitur, siue nimio sanguine repleto cerebro, quo post crebras evacuationes adhuc abundat, siue nimis comotationibus quibus junior amicorum in gratiam humanissimus Vir indulsit.

HIST. LIX.

Vulnera circa umbilicum lethalia.

ANcilla Sartoris Hafniensis Anno 1654. die 2 April. à matrefamilias læsa, injuriasq; ultura, filiolum trium annorum unicum,

cum, ipsius sartoris cultro aggrediebatur, tripliciq; in abdomine vulnere faucivavit. Primum vulnus à dextra umbilici parte inflictum, alterum supra eundem, tertium à sinistris ejusdem penetravit. Priora duo exilia, tertium amplius. Advocatus Chirurgus ora vulnereum confuit. Tertio die deliravit, apertisq; futuris sicca labia erant sine ullo pure aut sanguine, unde paucos post dies finiit vitam tenellam. Præter liquida nihil interea assumpsit, nam sitiebat, quæ statim tamen revomuit. Ex læsa per vulnus umbilicali vena adolescentem subito expirasse observavit *Hildanus Cent. 1. Obs. Chir. 53*. Architectum Pauli III. Pontificis Romani ex vulnere inter umbilicum & os ventriculi inflictò sequenti die mortuum narrat *A. Lusitanus Cent. 1. Curat. 61*, quia in dissecto cadavere stomachi infima pars incisa conspiciebatur, quam in nostro puero quoq; læsam facile divinamus. An umbilicus abscissus vel ruptus subito mortem inferat, quod Ægyptiorum supplicio permoti *Laurentius, Sperlingius* aliq; Doctissimi Viri crediderunt, disputavimus

in *Anatome Reformatæ*

l. 1. c. 37.

HIST.

HIST. LX.

Grata medicina pro pueris & delicatulis.

SI vel pueris vel nauseabundis aliis exhibenda est medicina purgans, in jusculo vel cerevisia vel vino coquantur folia senæ, mechoacan &c. cum gratis corrigentibus, deinde propinetur jusculum cum aliis cibis in prandio, vel cerevisiæ panis exiguum pro jentaculo incoquatur. Idem decipiendi modus succedet, si in aceto eadem infundantur, & ex eo aceto in cœna acetarium conficiatur. Pro condiendis acetariis infusionem habet *Tilemannus* Sect. 1. Mat. Med. Epulis incoquit folia senæ & polypodium *Botallus* de Lue. Vener. c. 20. In defectu verò foliorum senæ, quem interceptis bello commerciis his annis in Pharmacopoliis nostris experimur, vel panem marsium ex pulv. mecoachannæ Uncia una, amygdal. Unciis tribus, & sacchari Unciis totidem pro pueris cum *Cratone* apud *Scholzium* l. 2. Conf. Med. 26, conficiemus; vel pro aliis melancholico succo turgentibus, foliis senæ substituemus colutheam vesicariam in hortis nostris copiosius florentem, quod

I

nostris

nostris suasi, & felicem successum expertus sum. Quomodo hæc à sena differat, singulari de sena opusculo post alios Mizaldus exposuit.

HIST. LXI.

Epilepsia ex Renibus & vesica.

Referebat nobis Medicus Patavij Princeps *Benedictus Sylvaticus* Eques, vidisse se in Austria Principem Epilepsiâ laborantem ex Renum affectione cum vesicæ calculo. Hocq; ipsi malum fuisse hæreditarium narravit, à Matre calculosa contractum, quæ Epilepticis convulsionibus sæpe correpta, tabida tandem obiit. Ex *Toxite* memorabili exemplo similem Epilepsiam mulieris adducit *Schenckius* l. 1. *Obt. Med.* 195.

HIST. LXII.

Icterus ex Colica.

Colico dolore cruciabatur Consultissimus Vir D. *Johannes Muller* Regius Professor, Amicus & Collega noster conjunctissimus, cui mitigando, quod forte ad
manus

manus erat, sudoriferum sumpsit, quo, bile ad exteriora provocato, icterum sibi advocavit inscius; Sedato ita intestinorum dolore, per biliosorum humorum ad extrema μετασσειν, fœdum cutis colorem blandis cholagogis facilè delevi & extersi. Subinde & iponte naturæ critico motu bilis, colici doloris causa, ad externam cutem protruditur, abscessu universali, cujus non pauca exempla memini. De viis legendus musteus *Castrensis* liber, Quæ ex Quibus. Adfui juvenulæ, cui instantibus mensibus, sed non prodeuntibus, icterus toto corpore erupit.

HIST. LXIII.

Tumor brachij verminosus.

DE ulcere verminoso *Forestus* l. 7. Obs. Chir. 10. tractat, & *Scolzius* Consil. 320. In Cimbriâ nostra non ita pridem Matronæ Nobili ingentes in artubus exortu cruciatus, qui ad mortem usq; comitabantur, interea brachij dextri tumor erupit, vermibus scatens, cujus rei & historiæ raræ uberiolem descriptionem mihi & publico procuravit Vir genere & Virtute

Illustris Dn. *Ericus Rosencrantz* Toparchia in Rosenholm, Daniæ Nobilitatis decus, quam hic atrexam.

Nobilis Matrona quædam è Glambeccorum familia oriunda in Jutia prope Hottersnesium habitans, satis benè valens, licet sexagenaria, Anno 1657 circa vesperam ingentem ab humero dextro ad cubitum usq; sensit pruritus, quem neq; scalpendo neq; linteis absterforiis sedare potuit, ut insequentem noctem insomnem planè duxerit, accedente tumore rubicundo dolorifico, totum ferè brachium occupante. Huic malo ut obviam iret Nobilissima Matrona, summo statim mane Hottersnesio accersit Chirurgum Christophorum, qui inspecto brachio, ex tumore pulsante & molli judicat ingentem adesse puris copiam, ideoq; apertionem suadet, quam etiam ægra doloribus valdè exagitata admisit statim. Itaq; sectione institutâ cum ingenti foetidæ ac purulentæ materiæ copiâ vermes ultra XX, digiti longitudine prorumpunt, qui universum brachium ab humero ad cubitum usq; ita exederant, ut præter cutem, venas & tendines extremæ manus, cum ossibus nihil ex muscolosa carne esset reliquum. Vomicâ apertâ pruritus dolo-

dolorifici illico cessare, & ægra melius se habere cœpit, ita ut Chirurgum, postquam mundificantibus & glutinantibus usus esset, & eidem reliquisset idonea posthac adhibenda medicamenta, domum libenter remitteret. Illa nihil ulterioris mali suspiciens, commodè satis valens, bono animo erat, spe certâ freta naturam beneficam carne nova repleturam quod putredo absumerat. Aliquot diebus post Chirurgi discessum, primò stuporem manus dextræ levem integro die cum difficili articularum motu sensit, circa vesperam verò fuscum quendam colorem in totâ manu advertit. Interea tamen benè valebat, & more solito, ulceris curam gerebat. Ad somnum se circa noctem componens, quietè dormivit, sed mane expergefacta, integram manum cum cubito sine omni prorsus dolore deciduam apud se in lecto reperit. Territa illa Chirurgum supra nominatum denuò advocari jubet, qui nihil aliud agendum existimabat, quam ut, quod adhuc in brachio putridi residuum esset, removeret, cætera ut vulnus tractabat. Successit ei ex voto quidem suscepta curatio, sed dubium an viri-um prostratione, an senectute confecta, post aliquot menses fatis concessit.

rupti in matrona humores videntur, ut ex tanta putredine aliud sperare nemo poterit.

HIST. LXIV.

Antimonio viso purgatio secuta.

STudiosus Academiae Hafniensis tristi vultu & animo, de violentis manibus sibi inferendis consilium iniit. Prius tamen de hoc conscientiae casu consuluit D. *Christianum Ostenfeld* Med. Professore Regium, Affinem nostrum & Collegam per dilectum, qui nervosis argumentis hominem in viam reducere allaborans, promisit se arte medica succos melancholicos, malorum cogitationum autores, eliminaturum. Interea infusum Antimonii parat, & con tubernali illius tradit, ut summo mane exhauriatur. Viso infuso, patiens dictum factum nausea orta rogat ut amoveatur medicamentum, statimq; tanta humorum colluvies *ἄνω & κάτω* expurgatur, ut brevi post sanus salvusq; Medico suo gratias hilari vultu & exporrecta fronte ageret. Sæpe enim ad medicamentorum praesentiam ægris alvus concitatur, sive atomis per aërem diffu-

diffusis, corpusq; intransibus, sive terrore & medicaminis aversione. Historias quorundam, quibus solo odore purgantium alvus turbatur, vide apud *Th. Erastum* disp. de Propr. Medic. c. 60. Reticere non possum Pharmacopœi peregrini ignorantiam, qui regulum Antimonij in globulorum formam reductum & inter alia in Pharmacopœâ aliò transferendâ suo vitro inclusum, pro globulis bombardi habuit, adeoq; ad Officinam non spectantia, & per errorem vel jocum ibi reposita, rejicienda judicavit, quem falsè non sine causa præsentis irrisimus.

HIST. LXV.

Stigmata singularia.

Rusticum in pago Sundby novi, cui dextra faciei pars tota semper rubet, velut erisypelate obseffa, sinistra parte pallida. Connatum id sibi refert, & à matre contractum. Aliæ Nobilissimæ Virgini manus prope integra sinistra eodem rubore semper perfusa cernitur, ad collum usq; protenso. Nævis hisce ferè feminæ solæ inuruntur, rarò mares. Vidi Matronam Nobilem quæ utero gerens, imaginatione

fixa ad quodvis objectum commota n̄vos foetui imprimi, si femellas gestat, quæ semper stigmata sive in fronte, sive pectore, sive cruribus ostentant, secus si masculos conceperit.

HIST. LXVI.

Vitri devorati damna.

Militem amicum habui, qui masticatum vitrum sine detrimento faucium & ventriculi deglutiret. Infelicem ramen successum expertus est alius Heduccus, cui idem tentanti & aliàs assueto majusculum vitri frustulum infimo œsophago inhæsit, cui eruendo nec vomitoria, nec alia subsidia profuere. Tandem vibebatur sua sponte deorsum protrusum. Inde post trimestre convulsionibus Epilepticis sæpius miserè fuit divexatus. Nota est de Lazaro vitri vorace historia, qui innoxie vitro vescebatur, quia nullum ex edulijs gustum sentiit, quarta nervorum conjugatione non ad linguam, sed occipitium reflexa, observante Columbo l. 15. *Anat.* & Marcello Donato l. 4. *Hist Med. Mir. c. 1.* De alijs *Hildanus C. 6. Obs. 35.* consulatur. Non nocere frustula deglutita, quia cibus immista descendunt,

dunt , sententia est *Casp. Hofmanni* Germanorum Doctissimi.

HIST. LXVII.

*Ex Anserino sterno de hyeme
presagium.*

Mense Augusto festum erat anserum apud Romanos , in observati Capitolij memoriam. Inter Christianos festum S. Martini Mense Novembri magna religione celebratur. Inprimis assis anseribus omnium etiam pauperrimorum mensæ instruuntur. Cujus moris originem quidam inde repetunt, quod hanc pœnam anseres luant, qui S. Martinum strepitu suo prodiderunt ; alij quod nimio esu carnis anserinæ mortis sibi causam acciverit Martinus. Certè incerta omnia sunt. Nam Martinum Episcopum strepitu anserum proditum , vel anserina carne ad nauseam saturatum , nusquam meminit in vita ejus *Sulpicius Severus*, intimus illius amicus , sed Epistola tertia ad Bassulam Socrum suam fide bona refert, quum Condatensem Diœcesin visiteret , vi februm per aliquot dies tentatum , non tamen à DEI opere cessasse , donec flagitantem divinis operibus spiritum cœlo redde-

ret. Dum hæc sacra Martinalia celebrantur, anseresq; assi mensis inferuntur, ex sterno diligentius considerato carneq; denudato de hyemis instantis vehementia & diurnitate conjecturam facit vulgus. In protuberante enim pectoris osse observant, si majori sua parte os transluceat, & ex copia pellucidi hyemem divinant asperiozem. Si verò obscuris partibus pellucidæ hinc inde interferantur, instabilem hyemem præfagiunt. Ab inclyto Viro interrogatus in cœna quid de augurio hoc sentirem, respondi, instabile esse iudicium, quia variant sterni anserum, nec similia facile in multis invenias. Differentiam verò in osse pectoris, ex qua hyemis fata metimur, ex densitate vel tenuitate ossis dependere, densius os visum sistere, tenuius transmittere, pro ætate deniq; anserum vel tenuiora vel densiora fieri. Dubium tamen est, cur idem os una parte densius sit, altera tenuius, nisi à carniū varietate subsidium imploremus. Variat & in hominibus sternum, & in singulis subjectis tenuius est qua cartilagineum, & crassius qua parte in os consolidatum est. Sternum anserinum seu spina sterni emittens duplici constat tabella, (quæ in cygnis & gruibus manifestam cavitatem inclu-

cludit) per quam laxiorem venæ decurrunt, cruorque colligitur, qui ruborem ostendit. In pellucida parte ob tenuitatem ossis vasa excluduntur. Hinc verò quid pro hyeme conficiemus? Unde pectoris anserini ossei cum hac tempestate consensus? Cur reliquis ossibus idem præsagium denegatur, alijsq; avibus aquaticis? Ado variare inter se conjecturas, alijs obscuram ossis partem pro hyeme explicantibus, alijs aliam. Quomodo veteres Aquilonares populi augurium ceperint, exponit *Olaus Magnus* l. 19. Hist. Septentr. c. 10: nempe si clarum est os pectoris anserini esis carnibus, hyemem rigidam futuram; si spissum & opacum, nivem plurimam, hyememqve tepidam sequuturam. Monet præterea ante solstitium hyemale Aquilonares augurium illud cepisse. Nostri mores ad festum S. Martini adstringunt, quod tum anseres saginati frequentius esitentur.

HIST. LXVIII.

Ventriculi & faciei consensus.

PUero annorum septem quotiens oneratus ventriculus vomitu expurgatur, totiens

tiens in genis oriuntur tubercula sangvinea, quæ diu remanent antequam evanescant. A vehementi conatu vomituri-um excandescere faciem & rubore perfundi, mirum non est, quia motu concitato corporis, premuntur vasa & sanguine vultus tumer, qui solito cursu redeunte laxatisq; viis sanguini; colorem nativum recipit. Oppido rarum accidit, quod permanentia tubercula, vel erysipelas excitentur.

HIST. LXIX.

Jalappæ damnum.

COpiarum præfecto Chirurgus medicinam purgantem exhibiturus, radicis Jalappæ Drachmam integram dedit in pulverem comminutam. Ultra septuagies inde illi alvus soluta & vehementer commota fuit, ut extremum spiritum videretur per inferius guttur redditurus, nisi adstringentibus & roborantibus maturè ipsi fuisset consultum. Uterq; vota nuncupavit, hic nunquam se tale medicamentum propinaturum, ille nunquam à Chirurgo sumpturum. Utroq; digna fuit pœnitentia. Integra drachma, nisi robustis, absq; corri-
gen-

gentibus vix exhibetur. *Fonsæca* quidem Consult. 57. tom. 1. ex drachma una cum dimidia bene purgatus est, sed gravissimus dolor colicus invasit. Rectè in pulvere potius exhiberi propter vim resinæ purgatricem, monet Cl. *Joh. Schröderus* l. 4. Pharm. Med. Chym. Class. 3. In nostris officinis usitatus est pulvis ex *Jalappa* compositus, quem in *Dispensatorio Hafniensi* signavimus. Ejus hæc forma:

R. Pulv. Rad. Jalap. resinos. Drachm.
Decem.

Crem. Tart.

Tart. Vitriol. ana Drachm. tres,

Res. Jalap.

Scammon. ana Drachm. unam.

Ol. Anisi scrupulum unum,

M. f. Pulvis.

PALATO gratus pulvis, blandè & ex voto sursum subinde deorsumq; serosos biliososq; humores exturbat, si pro cujusq; robore & ætate à granis decem & quinque ad mediam Drachmam offeratur.

HIST. LXX.

Meningum perforatio lethalis.

Quæ

QVæ symptomata meninges læsas sequantur, tradit *Celsus* l. 5. c. 26. *Ægineta*, *Berengarius* l. de fract. cran. c. 3. qui de earundem quoq; periculo c. 13. prolixius differit. Membranam subtilem, quippe cerebro innexam, sine cerebro non posse lædi *Galenus* l. 4. de Præf. ex Puls. c. 9, autor est, & vix id fieri posse consentit *Aquapendens* l. 2. de Vuln. c. 13. nam externa tam arctè cerebro nectitur, ut sine labore Professoris periti non possit separari. Vix autem separatur pia mater ab interioribus cerebri gyris ventriculisq; quæ investit. De hac igitur verus est *Galenus*. In vrbe nostra 1658. novitius Chirurgus gladio subtili per os frontis vulneratur, punctura per membranam duram & piam penetrante, vix cerebrum attingente, quod ex dissecto cadavere comparuit. Quarto tamen die sine ulla membranarum inflammatione è vivis excessit.

HIST. LXXI.

Habitus Medici in Pestilentia.

H*ippocrates* l. de dec. Hab. ornatum in Medico requirit haud curiosum, nec diffu-

diffluentem aut superfluum, sed l. de *Offic. Med.* vestem decenter compositam, explicatam, æqualem in cubitis & humeris. At si contagiosa lues præsentem vel Medicum vel Chirurghum postulet, potius secura vestis eligenda, quam quæ ad cultus venustatem comparatur. Chirurghos in Galliis meminisse sævientem lue vestem singularem induisse, non ex panno vel lana confutam, cui veneni semina facile inhærent, sed ex lino compresso & æquali simplicem & glabram, quam deponunt ab ægrorum infectorum cura redeuntes. Idem artificium æmulantur Itali, & in nuperâ pestilentia Romana quæ A. c. 1656 urbem aliasq; vicinas devastavit, singulari habitu Medicos succinctos accepimus, quod ex figura ad nos transmissa liquet. Quis olim Medici habitus fuerit, ex antiquitate eruditissimus *Jo. Henr. Meibomius* in *Jusjur.* c. 4. n. 33. seqq. illustravit. Pileus libertatis est insigne, qui *Æsculapio* quoq; in nummis antiquis conceditur, & in sinistris baculus, non nodosus, quali forma visitur in ædibus *Farnesianis Romæ*, & causam ex artis difficultate repetit *Festus*, sed simplex, confidentiam artis notat, & indicium est commercij cum infectis, quo signo omnes qui cum infectis con-

sue-

suescunt, insigniri vult *Diemerbroeckius* l. 2. de Peste c. 3. Vultui larva cera induc̄ta prætenditur, & universo capiti, ne capilli *μύσματα* imbibant. *Æsculapius* quidem barba densa & fruticosa depingitur, quam ei tamen *Dionysius* ademit, teste *Cicerone* & *Val. Maximo*, quia Pater ejus *Apollo* imberbis fuit. Utilior hæc Medicis barbæ criniumq; jactura, ne færidi ægrorum halitus inhæreant. Deniq; paropia oculos muniunt, & nasus rostro longius protenso involvitur, ut alexipharmaca & bene olentia contineantur, & à Medico suspirio attrahantur. Damnat odores hos in Medicis *Rod. à Castro* l. 3. Med. Polit. c. 4. partim quod mulieribus sint ingrati, partim quod ad luxum femineum spectent: Cæterum venia hic dignus est Medicus, qui sibi de necessariis prospicit, ut diutius aliorum necessitati superfit. De Quinto Medico Romano refert *Galenus* l. 6. Hipp. Epidem. comm. 4. quod à prandio divitem quendam hominem vini odorem vehementer spirans visitaverit: Æger itaq; cum capitis dolore magnam febrim habens, atq; ideo vini odorem exhalantem ægrè ferens *Quintum*, ut longius aliquanto recederet, oravit, quoniam vinum immoderatus redolens ipsum
 con-

contristaret. At Quintus, odorem ut æquo animo ferret, præcepit; nam & se quoq; ægrotum ex febre male olentem sustinere dicebat. Habitu igitur hoc necessario & tuto magis quam decenti muniti Medici infectos invisunt, & Chirurghi securè bubones tractant, & exanthematibus fœdum corpus palpant, siq; eminentia hæc senserint, singultu superveniente, certum exitium prædicant, quod perpetuum mortis fuisse signum in pestilentia nostra magna An. 1619, Chirurgus in urbe ad curandos infectos conductus, mihi asseveravit.

HIST. LXXII.

Lignum Fossile.

Lignum fossile nostrâ ætate in Umbria Aquaspartæ inventum Cedro Mauritico simile, de quo librum nuper edidit Romæ *Franciscus Stellus* A. C. 1641, figuris exornatum. Quænam laudati Viri de modo generationis sit sententia paucis exponam, quia paucorum manibus teritur. Nascitur ex creta, quæ sensim in lignum vertitur ignis subterranei & aquæ sulfureæ adminiculo. Igne aucto in carbonem tran-

K

sit,

fit, vel in materiam lateri similem. Neq; ex femine neq; ex radice nasci id probat, quod venis in longitudinem non altitudinē variet. Pondere suo aquis mergitur. Latera ejus coloris mustellini venis destituuntur, solis interdum punctis candicantibus distincta, & recens eruta in assulas arcuantur. Igni admotum uritur, sed lente & tetro fumo, secus ubi adoleverit, non facile absumitur. Cortex interdum fragilis, aliquando durissimus & asper partim ligneus, partim cretaceus, dura medulla. Terram quoq; fossilis hujus matricem inde constat, quod gleba ei adhærens humida à cœnaculo post aliquot menses tota fuerit lignea. Resinam mittit hoc metallophyton candidam mastichi similem, vel thuri, metalli quoq; filamenta quædam habet, itemq; capillamenta. Non esse arborem petrefactam observavit *Perschius* ut testatur in ejus *Vita Gassendus*. *Varia* frustra tam cruda quam affabre in varias formas cistasq; torta & elaborata mecum Româ dono Equitis Illustrissimi *Cassiani à Putco* asportavi. In Islandia lignum quoq; fossile eruitur, sed nigrum & adusti coloris. Admiratione non caret quod ex scopulis & rupibus ibidem excindatur, ubi nulla potest esse suspicio, arbores unquam crevisse.

Igitur

Igitur vero fit simile ex eadem, qua saxum, materia conflare, sed molliore, quæ calore subterraneo adusta fuit. Plura de hoc ligno annotat celeberrimus noster *Olaus Wormius* l. 2. Mus. c. 16. monetq; ex Islandorum relatione, pulverem contra tineas tueri vestes, lignumq; ipsum spasmo prodesse.

HIST. LXXIII.

Solstitij signa.

Magna in solstitiis est rerum omnium, Minprimis ægrorum mutatio, unde libenter à medicamentis hoc tempore Medici abstinent, ne duplici onere & motu natura succumbat. Momentum autem ipsum, quo sol vel in cancrum vel capricornum ingreditur invenire supra mathematicorum hætenus solertiam fuit, quanquam huic actui solenni destinarint XI vel XII diem decembris styli veteris, pro solstitio hyberno, & XII Junij pro æstivo, etiam ex *Hippocratis* Astrologia Medica, quam subjungam stilo Gregoriano accommodatam, Medicoq; utilem:

Ver incipit	} 21 Mart.
Æquinoctium vernum	

K 2

Æstas.

Æstas.	}	3 Maij.
Plejadum ortus		
Orion oritur		9 Junij.
Solstitium		22 Junij.
Procion oritur		19 Julij.
Canis oriri incipit		27 Junij.
Canicula oritur		30 Julij.
Autumnus	}	5 Septembr.
Arcturi exortus		
Æquinoctium Autumnale		23 Sept.
Hyems	}	24 Novembr.
Pleiadum occasus		
Solstitium hyemale		22 Decembr.

Signa solstitij habet *Plinius* l. 18. c. 28. quæ vera sunt, si laxè interpretemur. Vulgus nostrum propriis indiciis rarò se falli credit. Nam ipso momento Solstitij butyrum in tonnis vel vase quocunq;, à marginibus suis recedit, quibus alias in vase firmiter adhæret. Tam hoc certum credunt, & indubitatum, ut negantes irrideant, abstineantq; mulierculæ nostræ, hoc viso signo, à linteorum lotionem, quod tum citius corrumpi putent. Alia habent experimenta, quorum necdum veritatem exploravi. Quod protuli, quivis experiatur, ut pro usu Medico, certius de solstitio statuatur, ubi verum invenerit.

HIST.

HIST. LXXIV.

Vertigo monstrosa.

Mulier quædam Patavina 1645, jam ab annis octo vertigine laborat, sed levi, quæ tum demum illam corripit, quum in templum ad sacra celebranda venit, statim tamen cessat. Aliæ mulieri melancholicæ adfui, quæ per quinque annos vertiginem sentit à sinistro pede ascendentem, cum vago & intenso calore totius, capitis dolore & cordis palpitatione.

HIST. LXXV.

Manus ferè resecta.

Inter militem & fabrum ferrarium Fidericiburgi ortæ rixæ. Junior miles fabro seniori manum dextram ferè totam gladio acuto amputavit, sectis per medium carpi ossibus, ut manus cute sola adhæret, ossibus, ligamentis, vasisq; resectis. Subitò advocatus Chirurgus Petrus, adhuc recentem recentiq; vulnere cruentam manum constringit, suoq; adaptat loco, & ligamentis firmiter nectit. Coalescere dissectæ partes longo post tempore, manusq; sanata quidem sed præter levem

motiunculam digitorum, ad alios usus remansit inutilis, nempe per residuam cutis portiunculam nervuli remanserant, unde exilis motus potuit dimanare & alia vitæ subsidia.

HIST. LXXVI.

Phthifici Anatome.

PHthificus ex Nosocomio allatus Leidæ secabatur, ventre concidente, emaciatis artubus, prorsus tabidus. Viscera interiora, lien, hepar, cor, à naturali facie nihil receferant, ut sani esse hominis jurasses. Pulmo sinister intèger, sed costis adhærens. Dexter verò pulmo contrectatus fœtorem emittit, & materiam purulentam, prope diaphragma enim ingens latebat apostema in pulmonis infimo lobo, quo manu sectoris disrupto, maxima puris fœtidi effluxit copia. Vivum qui inviserant, pus quidem per sputum observaverant ex puisse, sed parcius & sine insigni graveolentia, nondum enim ruptum fuerat apostema.

HIST. LXXVII.

Aquæ salsæ edulcoratio.

In

IN longis peregrinationibus nautæ ex dulcium aquarum defectu multa incommoda patiuntur, quæ experti sunt etiam ex classe Regia circa exitum Anni 1657 ex mari Balthico reduces, qui aquâ marinâ in cibis coquendis & potu usi fuerant. In urbium maritimarum, inter quas nostra est, obsidione, aquæductibus ab hoste dirutis, subinde marina aqua defectum fortunæ supplet. Igitur ex publico commodo foret, si aqua marina edulcorari, sive sal ab aqua separari posset. Tres modi occurrunt, quibus huic necessitati sufficimus, vel enim per coctionem, vel percolationem, vel præcipitationem à liquore suo falsæ partes divelluntur. In prioribus naturam habemus Ducem, in postremo Chemicorum artem, quæ quanquam vel spiritu Tartari vel aliis hujus census vi quadam ad fundum propellant sal, tamen tenuioris fortunæ hominibus & in itinere, hujus mediij copia plerunq; denegatur. Gratis nos natura manuducit & pro indigentia copiosè instruit. Quemadmodum in universo fontes aquarum dulcium ex mari per montium, terrarumq; anfractus vel coctione seu destillatione quadam, quomodo fontes velut ex vaporibus emergere opi-

nantur quidam vel percolatione producuntur; ita simili artificio naturam imitari possumus. Terna decoctione crassiores aquæ marinæ partes separari, tenuesq; remanere dulces prodidit *Cassius Medicus Problem. 64.* In longis quoq; ad Indos peregrinationibus instrumenta destillatoria in navibus habent, quibus ex marina aquam dulcem eliciunt. *Fioravanius l. 5. De secretis Rational. c. 79.* quomodo in magna copia destillari possit, docet. Quomodo verò ex sale in aqua dissoluto aqua dulcis extrahi possit, describit *Blasius Vigenarius l. 2. de Igne & sale pag. 238. seq.* Sed testatur de his aquis *Mandeslovius l. 2. Itin. Orient. c. 14,* ad cibos coquendos commodas, ad potum verò esse ingratas, quia sapor ambustus, diversusq; est ab aqua communi. Accedit quod ad hujusmodi operationes operosas, & instrumenta subinde deficient & carbonum lignorumq; copia, quorum defectum & obsessi & navigantes non rarò sentiunt. Per arenas percolari falsedinem aquarum, effossis in littore puteis docemur. In littore sinus maris, qui Roëskildiam nostram alluit, fons aquæ dulcis erumpit, undiq; marina aqua circumlambente. Muranæ quoq; Venetiis similis fons extat, qui cum mari
Medi-

Mediterraneo fluxum habet & refluxum. De aliis à mare remotiorib⁹ res nota est. *Plinius* l. 4. Epist. ult: fons oritur in monte, per saxa decurrit, excipitur cœnatiuncula manufacta. Hujus mira natura. Ter in die stas auctibus ac diminutionibus crescit decrescitq;. An quæ oceani natura, fonti quoq;. Ita in Insula Melitensi dulcissimæ aquæ scaturiunt, quas ex mari profluere singulari observatione didicit *J. F. Abela* l. 1. de Malt. Notit. 12. Hoc naturæ in percolanda falsa aqua artificium, seqvutus, tres pluresve manicas Hippocratis, pro necessitate & navis commodo, modo majores, modo minores ex tela rariori confice, & arenâ benè siccâ & mundatâ impletas eo ordine dispone, ut una alteri immineat. Hinc marina aqua arenæ infundatur, donec sensim per tres manicas guttatimq; stillando, falsedinem deponat, dulcisq; excipiat. Per terram in decem vel 20 vasis sibi invicem superpositis idem experimentum factum refert *Verulamius* Cent. 1. Hist. Nat. Exp. 2. Sed verè animadvertit differentiam inter terram & arenam, quod omnis terra speciem quandam salis nitrosi contineat, cujus arena plerumq; (nisi calcinetur) est expers, nec terram tam exquisitè percolare

K 5

posse,

posse, quam arenam. *Georg. Fournier* l. 3. Hydrograph. c. 31. aquam marinam in alembico deponere quidem falsedinem, sed si 15 diebus continuis bibatur, necessario sequi fluxum alvi. Ibidem & l. 9. c. 26. ollam cera obturatam in profundum maris demissam post paulo extrahi aquam dulcem, quia in cera sal maris relictum fuit. *Plinius* testis est l. 5. hist. c. 31. tubo coriis facto usq; à vado extrahi in Arcadia dulcem aquam, quem modum explicat & figura illustrat. *Amicus noster magnus Isaac Vossius* in eruditissimis observationibus ad l. 2. Pomp. Melæ c. 7. v. 33. qui omnino legendus.

HIST. LXXVIII.

Fœtus mortui signa.

IN Consultatione pro muliere gravidâ, ubi dubitabatur an fœtus mortuus vel vivus esset, experimentum fieri iussit *Jo. Dom. Sala*, Doctor noster, manu aqua frigida madida, ventriq; impositâ. Quo facto fœtus deprehendebatur vivus, ob motum, quo noxium sibi ex impositâ manu frigus evitare conabatur. Quod aliàs quoq; observasse me memini. Aliud experimentum, an

an mulier gravida sit, fœtumq; vivum gestet, Rosa nobili seu alia moneta aurea capitur. Ignitum aurum in vino lymphato extinguitur, quo hausto, gravida manu supra ventrem posita sentiet fœtum moveri, si in vivis sit. Tutò his similibusq; non fidendum. Subinde enim fœtus, licet vivat & benè valeat, ante partus horam non movetur, quod pinguiusculis feminis notavi accidisse. Aliæ 28, vel 30 hebdomade, aliæ medio gestationis tempore, aliæ 8, 12, 14, 15, &c. hebdomade moventis se fœtus indicia sumunt. Singulorum exempla inter nostras feminas occurrunt, ut apud nos fallat Hippocratica supputatio.

HIST. LXXIX.

*Maritus pro uxore puerpera
dolens & decumbens.*

LAurentius portitor arcis Fridericiburgensis plusculis abhinc annis, singularem cum uxore consensum aluit. Quotiescunq; instante partus momento uxori utero dolores exoriebantur, ille quoq; magnos dolores & cruciatus sentiebat, ut mirè hinc inde se torqueret, Superstitio vulgi mentes obse-

obsedit, maritum participem fore puerperæ dolorum, si tunica puerperæ imponatur lecto mariti. Novi & ego conjuges, si mulier gravida primis mensibus nauseabunda vomitet, vomere & maritum. Tibareni olim post uxorum partum, tanquam puerperæ essent, ipsi in lecto cubabant, quibus uxores ægræ ministrabant, quod prodidit *Scholias* Apollonij Rhodij lib. 2. sect. 31. ex Nymphodori testimonio, & post illum *Celius Rhodiginus* l. 18. Lect. Antiq. c. 30. *Joh. Hartungus* 1. Decad. c. de Ritibus. In Brasilia Viros quoq; decumbere & curare cuticulam, puerperas verò res familiares statim curare, refert *Guil. Pifo* l. 1. Med. Bras. p. 7. In Anglia usitatum, ut Vir iisdem symptomatis afficiatur, quibus ipsa mulier prægnas solet, ut *Primerosius* l. 2. de Vulgi Error. c. 13. narrat, sed irridet. Si quidem vera sunt quæ adduximus, ratio in utriusque consensu quærenda. Consensum amor arguit, qui tam efficax ut uno patiente, alter condoleat. Augetur consensus ex utriusque temperamento simili, quod arctius inter conjuges vinculum nectit. Hinc jam ratio patet, cur uxore affl. & a, maritus in dolorum consensum trahitur, quemadmodum uterini fratres unoq; sanguine cre-

ti,

ti, etiam locis diffiti, simul variolis, aliisque malignis morbis sæpe corripiuntur.

HIST LXXX.

Ossis sacri dolor à vermibus.

Puerperæ Sælandicæ ex abortu exorti dolores intensissimi in sinistro Ischio & osse sacro, qui miserè feminam annuo ferè spacio excruciarunt. Nihil reliquit intentatum, nec in consulendis Medicis Urbis operam pepercit maritus. Luxatum os sacrum in puerperio quidam eruditè suspicabantur, sed diligenter à me & Chirurgo pertentata visaque parte, æqualia omnia apparebant. Uteri ligamenta in difficili partu laxata, quæ ad os Ischij & crus pertingunt, utrumq; loco motum aliarum exemplo conjiciebam, sed obstetrix omnia rectè se habere fidem faciebat. Igitur in materia acri vellicante periostium Ischij & Ossis sacri culpam quærebam, cui tamen eliciendæ mitigandæq; nulla remedia seu externa seu interna profuerunt. Ita in hyemem sequentis anni 1658 miseram doloribusque afflictam vitam in lecto traxit, qua mora decubitus exulcerata ossis sacri cutis ver-

vermiculos copiosos produxit, sicq; cruciatibus confecta, esse desit.

HIST. LXXXI.

Oris & Podicis consensus.

EX Physiognomorum observationibus inferiorum cum superioribus manifestus est consensus, singulisque faciei partibus certæ ex inferioribus respondent, naso genitale membrum, genis nates &c. cujus rationem indagat *Lud. Septalius* l. de Nævis, & nuper accuratius *Dn. de la Chambre* libro singulari. Quum hunc curioso oculo evolverem, commodum consilij gratia ad me venit uxor cerevisiarj *Fridericiburgensis* cum filia quadrima & filiolo bimulo. Quadrimæ filiæ circa labium dextrum in angulo enata erat excrescentia carnea rotunda, dura, pisi magnitudine, per medium, osculi instar, divisa, externè rubicunda, candida interius, quæ ad oris labiorumve motum vel aperiebatur vel claudebatur: circa anum quatuor persimilia tubercula gestabat non sine molesto attritu, in circumferentia sphincteris sita, sed majora, quæ ut excinderentur autor sui. Filiolo univ-

niverſa bucca ſeu utrumque labium achoribus obſidebatur, qui anno vertente non potuerunt exſiccari. Præmiſſis interioribus, locum affectum ſulphure, creta cum butyro in unguenti formam mixtis inunximus, & exſiccante pulvere ſubvenimus.

HIST. LXXXII.

Cantharidum uſus internus.

Damna Cantharidum intra corpus aſſumptarum deſcribunt Dioſc. l. 6. c. 1. *Æginetha* l. 5. c. 31. *Ceſus* l. 5. c. 27. *Scribonius Comp.* 189. *Smerius* l. 10. *Miſc. Med.* pag. 547. *Botallus* de *Ægr. mun.* t. 58. *Salmuth* Cent. 3. *Obſ.* 23. aliq; & pro venenatis paſſim traducuntur. *Fabricius Hildanus* longo uſu artis exercitatus, Cent. 6. *Obſ. Chir.* 98, fatetur in morbis internis nullam de illis ſe habere experientiam, nec eas unquam exhibere voluiſſe, cum malignitatem earum in viro viderit. *Paulus* tamen l. 7. lit. c. nonnullos refert etiam medicamentis urinam provocantibus momentum ex ipsis admittum exhibuiſſe. de quodam ſuorum præceptorum idem teſtatur *Galenus* l. 11. *Simpl. Med. Facult.* & alibi
4. de

4. de Rat. Vict. acut. in hydrope olim exhibitas. *Rhases* 10. Continent. in cura lapidis commendat, *Fallopium* de Compos. Medicam. c. 13. *Pascualus* l. 1. Cur. Morb. c. 47. aliq; In suppressione lotii intus per syringam mittit *Capivaccus* l. 3. c. 30. qui internum etiam usum in Ascite c. 19. concedit, sed certis conditionibus. Inprimis advertendum ut integræ cantharides sumantur, quod etiam fecit *Galenus* l. 11. Simpli. c. Med. Fac. quia extrema, quæ refecantur ubi erosio fieri debet, sunt alexipharmaca ventris, *Galeno* etiam fatente l. 2. de Antid. c. 7. sed contraria experientia repugnante *Henr. ab Heer* Obs. Spad. 9. Fine igitur suo excidit *Fallopium*, qui l. de Ulcerib. c. 50. integras sumit in vesicatoriis suis. Proximè cavendum, ut parva copia seu dosi exhibeantur, aliis permixtæ, ut illa quidem velut manu ad vesicam ducant, rodere tamen nequeant, consilio *Galenii* l. 3. simpl. c. 23. Tandem præparandas esse urgent, ne noceant. Nonnulli forma pulveris, alii trochiscorum, admixtis aliis corrigentibus, præparant. Tutissimum per infusionem modum aperiam. Scrupulus unus Cantharidum in pulverem redactus, infundatur unciis tribus vel quatuor vini *Rhenani*, vel spiritus

ritus vini, stetq; in infusione per aliquot dies, deinde per chartam bibulam filtretur, ut ex substantia Cantharidum nihil admisceatur. Ex colato liquore cochlear unum septem aliis seu vini seu cerevisiæ admisceatur, & ex hoc mixto primo die unum, altero duo cochlearia, & sic deinceps propinentur. In gonorrhæa virulenta, lotii suppressione & calculo, felicem hujus præparatæ potio- nis eventum expertus est D. Jac. Fr. Kotzbue Vir Medica eruditione & experientia in- clytus, cui mecum hoc lector debet.

HIST. LXXXIII.

Cretagallis gallinaceis adversa.

CUM admiratione vidimus gallum gal-
linaceum, etiam cristas sæpissimè eri-
gentem, cretam reformidasse. Lineis tribus
in mensa cretâ à capite signatis, gallus in
mensa positus, etiam appposito grano, move-
re se non audet, sed timidus, anhelanti si-
milis capiteq; demisso & contractis pedi-
bus delitescit, quasi vinculo constrictus. An
lineis à capite productis id adscribendum,
an odio cretæ, dicere non possum. Circu-
lum unicornu circumductum atanea ve-
L nena-

nenata non transfilit, & serpens castoreo formatum circulum, naturali odio Castorei, averfatur. Non id figuræ, fed alexipharmacotribuunt. In Creta fimile alexipharmacorum terriculamentum latet, quemadmodum in Terra Lemnia, feu figillata, quia & hæc Melitæ ad candorem vergit. *Constantinus* Cæfar l. 13. *Geopon.* c. 10. de formicis ex Paxamo narrat; non attingere acervum fructuum fi eum circumfcripferis creta: nec invadere vas melitæum, etiamfi operculo careat, fi ejus ambitum alio vafe candido coronaveris, aut circumfcripferis alba terra. *P. Vegetii* l. 3. *Veterin.* c. 82. eft secretum, ne mus araneus animal mordeat, ut ipfum animal vivum, feu mus, de creta circumdetur, quæ cum induraverit, fufpendatur in collum. Pro fuperftitiofis multa traducimus, antiquis notata, quorum tamen veritatem diligens obfervatio vindicat. *A. Kircherus* l. 2. *Art. Magn.* p. 1. c. 10. imaginationi id assignat, & in ligatis gallinis tantum expertus eft.

HIST. LXXXIV.

Ægilopis curatio.

EX defluxione capitis ad canthum oculi finiftri internum tumor enatus Catharinæ

rinæ juvenulæ filia honestissimorum Hel-
singoræ Parentum, quo primum presso, fe-
rum ex oculis fluxit, postea perforato, ut vi-
debatur, ad nares usque offe, purulenta per
nares beneque cocta materia effluxit, quæ
sua sponte quoque subinde prodiit. Dispa-
ruit idem tumor post puris evacuationem,
donec novæ materiæ affluxus accelerare-
tur. Anxii parentes nihil non pro salute fi-
liæ tentarunt, nosque ad curæ partes amicè
vocarunt. Caput Cephalicis pilulis prius
expurgavimus. Mox ad humiditatis de-
pluentis exsiccationem collyrium inunxi-
mus. Omnia sine ferro prius experturi, ne
venusta virgunculæ facies deformaretur,
evacuato pure, ad partis compressionem Ca-
taplasma ex farin. filig. volat. Rad. Conso-
lid. Maj. Althææ, Fl. chamomill. Summ.
abfinth. sem. fœniculi, lini, Bolo Armeno,
imposuimus, & emplastra adstringentia,
quibus tamen operam lusimus, quia diffi-
culter parti læsæ adhærebant, & si quando
forte magno labore diutius subsisterent, cir-
ca oculos dolorem ruboremque excitarunt.
Consensu demum Parentum, cauterium
potentiale ea nasi parti applicavimus, qua
nullum à musculo oculi orbiculari pericu-
lum. Post escharæ casum caro in fundo a-

deò luxuriavit , ut præcipitato aliquoties inhibere fuerimus coacti , sæpiusque ea carne crescente , causticis repetitis , curatio fuit retardata. Tandem exsiccantibus in auxilium advocatis, osq; mundantibus, sed sine ferro aut igne , ab *Aegineta* l. 6. c. 22. & *Celfo* l. 7. c. 7. præscriptis, quum per nares nihil puris vel seri prodiret, carne sanâ opletum fuisse ossis cariosi foramen, animadvertimus, fistulamq; obturatam, unde vulnus consolidatum cicatrice subtili inductâ, & juvencula per DEi gratiam sana rediit, facie nullis maculis fædatâ.

HIST. LXXXV.

Furor Uterinus.

Nobilis femina sanguinea, nuper nupta, hilari semper animo & fronte, marito longâ ægritudine decumbente, furore uterino perculsa, incondito sono inclamabat maritum, sororem, aliosq; notos, & vix sex hominibus robustis potuit contineri, quin in publicum furiosa prodiret. Desinebat idem furor parvâ interposita morâ in lacrymas. Inducias longas denegabat fervens juvenculæ sanguis, quem tamen

men.

men apertâ venâ imminuere nequivimus, quod tamdiu quietâ non posset contineri. Igitur ut quies malo necessaria provocaretur, sine morâ dedimus redeunte paroxysmo, variis artibus deceptæ, laudani Opiati grana duo in Amygdalato dissoluta. Sensim vi medicamenti & clamandi finem fecit, & somnus procuratus, sed brevis, unde imminente vespera ejusdem diei lecto surrexit, immemor omnium quæ acta fuerant.

HIST. LXXXVI.

Callus manuum eminentis.

CAlli seu clavi in pedibus generationem à vesicis ex attritione ortis, & deinde exsiccatis eleganter deducit *Fallopianus* de Tum. particul. c. 37. Quarum vesicularum numerosiore ortu & frequentiore induratione, pars post partem induratur & excrefcit gravioribus operibus assuetis, etiam in vola manus digitisq;. Hippiatro nostro adeò calli in dextræ manus digitis eminent, ut nucis juglandis exprimant magnitudinem, & tumoris speciem insolitam æmulentur.

HIST. LXXXVII.

Puella ex cane nata.

A Pud Saxonem nostrum l. 10. Hist. Dan. narratur Ursus in agro Suetico virginem rapuisse & compressisse, quæ ex Urso gravida filium enixa sit, cui à parente Ursi nomen impositum. Dæmoni id adscribit *Delrio* l. 2. disq. Mag. quæst. 14. Sed rectius *Stephanius* noster Not. ad Saxon. non Ursus sed Ursi seu Biornonis nomine insidiatorem & raptorem fuisse. *Sabellicus* tamen l. 7. Enn. 9. sub Martino IV illustrem feminam ursum peperisse refert, eo quod statuas & picturas urforum frequentius conspexisset. Certè facilior à vero Urso & animali alio raptus & imprægnatio sequeretur, quam à Dæmone, ex carne spiritu & corporeis membris destituto. Rudior verò hic æmplexus, pulchra præsertim renitente puella. Amare puellas & efferatam Ursorum rabiem speciosarum mulierum imperio cedere, ab Incolis Norwegiæ accipi, ubi frequentes sunt Ursi. Simias virginibus insidiari, vulgò notum. Nec id mirum, si quidem humanam speciem præ se ferunt, & non paucis sunt in deliciis. Pro vero mihi nar-

narratum fuit in Aula ducis Montmoranci in Gallia ex cane filiam natam cuidam feminæ, (quæ cum cane Melitensi in lecto lufitare consueverat,) eleganti forma & matri similiorem quam Patri, nam nihil caninum præ se ferebat, nisi quod in lecto se volutaverit. Mater cum cane rogo adjudicati. Filia verò Viro nupsit, qui cum inter domestica litigia canem ipsi patrem exprobrasset, ad mortem compulit. Cane patre natum Attilam scribit in Cantilenis *Roccus Arminensis*, de quo plura notavi in *Obs. de Unicornu* c. 2. Romæ sub Alexandro Pontifice mulier ex canis concubitu semicanem enixa est, apud *Jo. Langium* l. 2. *Epist. Med.* 9. Fidem meam superat quod scribit *Mandestous* in *Itin. Ind.* feminas Macasseranas cum pueris parere quoq; crocodilos.

HIST. LXXXVIII.

Mares in utero dextro non semper gestari.

UT plurimum veræ sunt sententiæ *Hippocratis* in *Aphorismis*, non semper, ipso fatente *Galeno* in 6. *Aph.* 58. Quo sensu accipiendus quoq; *Aphorismus* 48. sect.

L 4

5. ma-

5. mares dextra uteri parte, foeminas sinistra gestari, quod ipse indicat voce *μᾶλλον*. Cui assentitur *Galenus* in Commento & alibi apud *Stobaeum* serm. 99. Dextrae partis caloricum *Galenus* id defert *Theophilus* l. 5. de Fabr. Hum. corp. quo ipse *Hippocrates* respexit l. 2. Epidem. sect. 6. n. 21. Alteram rationem à muliebri femine repetit *Galenus*, sed rectius ipse *Hippocrates* l. 6. Epid. s. 4. n. 24. ab Hirci testiculo dextro, qui alibi de Nat. Pueri verius causam affert ex genitura crassiori validioriq; quæ finum quencunq; uteri subierit, in eo marem procreat. Prior sententia occasionem aliis dedit, ut crederent pro signo maris concepti perpetuò esse motum in dextris. Cujus signi fallaciam, in Uxore mea suavissima *Elisa Christophoriana* hæcenus, ut alias præteream, deprehendi. Uterum secundo gestabat 1651, & in dextro plerumq; tumorem, motumq; embryonis sentiebat, stupebatq; crus dextrum, enixa tamen est filiam *Margaretham*, natu secundam. Quum reliquos filiolos *Casparum*, *Christophorum* & *Thomam*, & tertiam filiulam *Annam Margaretham* subsequenter annis ordine suo gestaret, & in dextris & sinistris tumor motusq; se prodidit, sed mamma dextra lacte prima

prima turgebat. Exemplis aliis enarrandis supersedeo, unius *Brasavoli* in Aph. consensu contentus. Testatur ille, uxorem suam feminas in dextra, masculos in sinistro gestasse, & quum aliquando simul masculum & feminam peperisset, apparuisse emissa prius femina hypochondrium dextrum inanitum, tumidum verò adhuc sinistrum, in quo residebat mas.

HIST. LXXXIX.

Asperæ Arteriæ vulnus.

PUella in oppido Sora vicino plusculis abhinc annis melancholica cultro sibi jugulum resecauit, membranula prope œsophagum adhuc integra. Fortunæ imputabatur, quod intermedium ligamentum carneum, illæsis annulis cartilagineis, fuerit vulneratum. E vestigio igitur advocatus, qui in vicinia erat, Chirurgus olim Regius Salomon Gutfeldt, consuit subtili filo dissectam fistulam spiritalem, & divulsæ cutis labia fibulis adstrinxit, inclinatoq; ad pectus mento consolidationem moliebatur. Postridie inquieta puella fibulas dirupit, unde emplastro adstrictorio vulnus coarctatum,

L 5

tum,

tum, caputq; arctius pectori alligatum, vinculo per inferiora implicato, ut sine alio labore brevi convaluerit. simile vulnus arteriæ curavit *Tulpius* l. 1. Obs. c. 50. In angina aliisque suffocationibus aperiri arteriam asperam, iterumq; claudi, quanquam *Aretæus* l. 1. de curat. acut. c. 7. & *Aurelianus* l. 2. acut. c. 4. damnent, tamen posterioribus innotuit. Sine periculo fieri probat *Fonseca* Consult. 22. tom. 1. *Sanctorius* comm. in 1. Fen. d. 3. c. 3. t. 9. etiam infantibus. *Ranchinus* Sect. 3. in *Guid. Apost. Quæst. chir.* 11. Nunquam hanc Chirurgiam administravit *Aquapendens*, ut in *Chir. operationibus* fatetur. Sed bis feliciter Parisiis in usum revocavit *Renatus Moreus* Regius Doctor magnæ famæ & eruditionis, sicut testatur in *Epist. ad me scripta de Laryngotomia*. Cautiones annotant *Ægineta* l. 6. c. 33. *Aquapendens* l. d. Et operationis modum fusius exponunt. Quibus nuperè accesserunt *Nic. Fontanus* Not. ad *Seb. Astrucium* de *Morb. Puer.* *Joh. Scultetus* *Armam. Chirurg.* Tab. 34. *Fridericus Monavius* l. de *Bronchotome* c. 8. & 12.

HIST. XC.

Lotium nigrum esu uvarum.

Illustris Comes Germanus in Gallia vindemiarum tempore maturis uvis iusto liberalius indulgens incidit in insignem lithothymiam, cum lotio nigro, ut etiam vox penè interciperetur, cum insigni quoq; totius æstu. Quia mors in procinctu videbatur, nec aliud ad manus esset, pulverem Bezoarticum exhibuit comes itineris Medicinæ orgiis initiatus, unde sudore provocato, mox ad vires sanitatemq; rediit, quod ipse nuper mihi significavit. Malignitatem & symptomatum vehementia indicat, & curatio. Forſan venenatæ aranæ uvas infecerant, vel succus uvarum diureticus in Viro splenetico nigram urinam provocavit, quam ab assumptis ita excerni probat *Actuarius* l. 1. de jud. Urin. c. 20. Neq; semper sinistri esse ominis demonstrant contra *Galen*i iudicium *Zacutus* lib. 2. Med. Princip. Hist. 132. *Rhodus* noster Cent. 3. Obs. Medicinal. 31. *Steph. Rod. Castrensis* Exercit. Med. de Urin. nigra, & Expos. in ægr. 3. & ante hos ipse *Hippocrates* in historia Herophontis l. 1. Epid. sect. 3. ægrot. 3. & *Nicodemi* l. 3. Epid. s. 3. ægr. 10.

HIST.

HIST. XCI.

Calculus in Apostemate.

Nobilissimæ in Dania mulieri fluxus in sinistra maxilla superiore valdè dolorosum apothema excitavit, quo maturo tandem & rupto, calculus nucem minorem æquans prodiit, quem adhuc in rei memoriam servat, moxq; sedatis doloribus ulcus fuit percuratum. *Arculanus* in Com. ad Avic. cum M. Benedicto vidit Veronæ in Apostemate inguinis mulieris cujusdam lapidestres ad quantitatem castaneæ. *Fallopianus* quoq; lapidem in apostemate invenit, *Kentmannus*, *Paræus* aliq; quos ad testimonium citat Jo. Georg. *Schenckius* l. de Lithogenesis c. 4. & 17. Ex atheromate lapidem Neapoli exemit M. A. *Severinus*, quem ibidem vidi. In tumore humeri *Borellus* Cent. 1. Obs. 87. & basi maxillæ Cent. 2. Obs. 17. eosdem reperit.

HIST. XCII.

Suturarum in cranio laxitas.

Mobiles sunt futuræ in infantibus, & iis qui Hydrocephale tumidum caput gerunt. In adultioribus ferè cum cranii
ossi-

ossibus immobiles futuræ caput distingunt, nisi in craniis longâ sub terra morâ exsiccatis. *Galenus* l. 13. *Meth. Med. c. 22.* restatur, vidisse se in iis quibus rasum caput fuerat, inter mandendum, commissionis ossium in coronali sutura manifestum motum, sic ut facile apparuerit, hominibus illis laxam fuisse ossium capitis compositionem. Ex contusione quoque mobilia ossa observavi. In Cephalalgia sæpius loco moventur. *Fouberius* c. 9. de *Att. cap. separationem* suturarum semel vidit in fronte puellæ, cui unius lateris os alterius superabat latitudinem, post diutinam in infantia cephalalgiam. Quod in vidua defuncti *Claudii Mechelburg* 1622 quoque animadvertit *C. Bartholinus*, Parens noster, & in *Theodoro Hildensi Fabricius Hildanus* Cent. 2. *Obs. Chir. 7.* In *Hibernia* frequenter futuræ in adultis, modò coronalis, modo sagittalis, dissolvuntur, sequiturque dolor capitis ob solutionem meningis, quod me monuit *cl. Vir D. Bootius*, curam quoque facilem illis esse, utraque enim manu apposta in situm reduci, caputque deinde fasciâ arctè ligari. De modis, quibus juncturarum distantiae in ossibus capitis firmentur, legendus est *Hippocrates* l. de *Offic. Med. fin.*

HIST.

HIST. XCIII.

Sudor statuarum.

STatuae apud antiquos sudasse leguntur. Rationem reddit *Theophrastus* l. 5. *Hist. Plant.* c. 10. quia ex cedro conficiebantur, cujus materies nata est humorem emittere. Nihil frequentius in Italia imaginibus Sanctorum vel sudantibus vel lacrymantibus. Quid causae illis subsit, meum non est inquirere. Sangvine sudare rarius auditum. *Fridericiburgi* defuncto Augustissimo Rege Danorum Divo *Christiano IV*, in aedibus *Johannis Petraei* effigies *Friderici I.* Regis *Daniae* parieti affixa sanguineas guttulas in auribus & naso monstrabat. Res miraculi loco visa & multis superstitiosis portentosa. Vidi ipsemet cum plurimis Viris generosis & spectatis. Guttulae sub pinna narium propendebant & lobo aurium, quae primo rubicundae, tractu aliquot dierum pallebant, donec evanescerent. Diligenter inquirebam an in superiori aedium contignatione aliquid esset suspensum, ex quo similis liquor posset destillare, vel an pictor aliquis in musaeo pernoctasset, vel num ancilla hospitium expurgatura scopis aliquid aspersisset. Singula strenue pernegabat hospes,

spes, sed religiosum Pastorem postremum ibi divertisse, qui summo mane ostentum primus observaverat. De muscilionibus & culicibus sangvisugis, qui non rarò maculis sangvineis vestes inficiunt, nulla hic suspicio, partim quod rariores hoc loco sint, partim quod nusquam alibi sui vestigia reliquerint. Quum eodem hospitio Regiis impensis Magnus *Salmasius*, Daniam cum familia transiens exciperetur, ostentum narraui, qui dubius nec approbare facile, nec damnare visa poterat. Mihi quoque ad credendum portenta obstinatus esse solet animus, hisce tamen oculis visa negare non possum, quæcunque tandem subsit causa occultior. Exciderant hæc memoriæ, nisi temporum mutationes revocassent.

HIST. XCIV.

Vomitus Lacerti.

IUvencula puella Rustici trium annorum spacio lacertos in ventre aluit, non sine torminibus ingentibus. Tandem unicum lacertum evomuit, ex quo in morbi sui cognitionem devenit, & in consilium adhibito *Tancredo Lelio*, felici olim urbis nostræ Medi-

Medico, decoctis amariusculis & potionibus contra reliquorum vim pugnavit, quod ex schedis Viri laudati apud Episcopum Arhusiensem Vigilantissimum M. *Johannem Brochmannum*, excerpti. Miles quidam Basileæ post crebra ventris tormina, adhibitis purgantibus, ossa lacertorum similia excrevit, cum pelle & filorum compage, ibidem à me visa apud D. *Felicem Plate-rum* Junio-rem, Publicum Naturalis scientiæ Professore-rem. Plura de his alibi diximus.

HIST. XCV.

Ovum duplici cortice.

Duditatum diu fuit, an ovi cortex ab aëre induresceret, sicut *Aristoteli* & *Plinio* visum. *Aquapendens* postea in illorum sententiam ivit, quanquam fateatur se ovum duro cortice obductum in gallina reperisse, idemque mulieres quotidie experiri, dum extra abdomen digitis ovi duritiem pertentant, ut cognoscant an gallina mox sit editura ovum. *Marsilius Cagnatus* l. 1. Var. Obser. c. 9. contra *Aristotelem* *Plinium*q; strenue pugnat, quia intra alvum ipsarum
 ayium

avium quæ mox parituræ sunt, duro putamine reperiuntur, & gallinarii tangendo discernunt mollesne sint an jam obduruerint cortices. Fregit præterea in cujusdam ventre ovum, eaque dissecta apparuerunt putaminis fragmenta omnino illis similia, quæ naturaliter emergunt. Certè *Harvejus* felix naturæ secretarius de Gen. Animal. Exerc. II. compertum habet, ovum in utero ferè semper duro cortice obduci, unde fidenter asserit, intus in utero ex materia oblata non aliter quam reliquæ ovi partes à formatrice ejus facultate plasmani. Confirmat ex eo sententiam, quod viderit ovum perexiguum centeninum crustatectum intra aliud gallinæ ovum majus perfectum & cortice circumcirca obductum, contineri, quod Serenissimo Regi Carolo præbuit. Simile ovum, non centeninum, sed oblongius grandiusque intra duos cortices, invicem discretos, duosque clausum nuper vidi inter rariora Clementissimi nostri Dn. *Friderici Tertii*, Patris Patriæ. Observavit idem *Albertus Magnus*, & *Sigismundus Schnitzerus*, sicut testatur *Leonhard. Doldius*. Epist. 256. in Cist. Med. *Hornungi*, ubi dubitat an ovum integrum cum cortice alteri innatum fuerit & non adhæsi quodam connatum.

M

In

In ovo Regis Augustissimi exterior cortex prorsus liber est ab interiori, nullaque parte adhærens. Mart. Scoockius Diss. de Ovo & Pull. §. 63. ut Aristotelem defendat, album ovi circumfusum priori testæ vice æris fuisse dicit. Sed album ovi, intra gallinam, frigidum dicere non potest. Et cur non alias ovi partes indurat? Addo, si cortex ab externo aëre frigido concreveret, à calore rursus emolliretur, quod nunquam observamus. Eadem durities cocto crudoque, recenti & veteri inest. Rem pro cortice conficit ovum aliud in Musæo laudato nunquam satis laudandi Regis nostri, quod in utero gallinæ lapideam duritiem in Norwegia contraxit, ex fide dignissimorum testimonium.

HIST. XCVI.

Pulmo innoxie vulneratus.

MOnspeli qvum naturæ gratia substerem, Nobilem novi militiæ deditum, cui thorax transverso vulnere gladii perfossus erat, læsis pulmonibus, quod ex symptomatibus suspicati sumus, curatus ille
tamen

tamen fuit feliciter. Alius miles ibidem in Castello, sub sinistra mamma penetrante vulnere in Cavitationem pertusus, tam altè respirabat, ut admota candela exstingveretur; sectâ tamen brachii sinistri venâ rediit tandem cum liberâ respiratione sanitas. Plura ejus notæ exempla in patria quoque memini. Nempe vulnerati pulmones curari possunt, nisi majora vasa lædantur. Subinde tamen debilitato viscere facilius deinde morbi hac parte excipiuntur. Horum vulnerum curationem pertexunt *Forestus* l. 6. Obs. Chir. 4. *Hildanus* Cent. 2. Obs. Chir. 32. *Tulpius* l. 2. Obs. c. 17. *N. Fontanus* l. 1. Resp. & Cur. Medicin. p. 11.

HIST. XCVII.

Ad sanguinis fluxum singularia.

AD Dyfenteriam & quemcunq; sanguinis fluxum certa experientiâ se nobis commendavit talus porcinus calcinatus. Certis verbis sine superstitione prolatis hæmorrhagiam narium vidi compressam, quæ nolo signare, ne his favere videar, aut præcium statuere. A qua tamen curatione Me-

pici antiqui non abhorruerunt. Quam rectè, alii judicent. Pro arcano remedio mihi Nobilis Polonus revelavit, muscum ex tegula, quem aceto imbutum vertici capitis imponi suavit. Nihil præstantius radice zizaniæ, qua miraculi instar hæmorrhagia sistitur. Ex signatura in fluxu rubro prodest rubra faba in vino cocta. Ad album mulierum fluxum eadem signaturâ conferre fertur cutis aselli ficci siccata & in pulverem comminuta, refert quippe madida hæc recentis piscis cuticula mucum, cui albus fluxus assimilatur.

HIST. XCVIII.

Felis per os pariens.

UTero hæctenus videntur merito ejus addicti omnes. Non tamen solus foetum concipit sed perficit, idq; apta capacitate ad eum continendum & excludendum. Nihil embryoni præter locum & calorem contribuit. In semine enim generationis latet principium, quod se exferit quocunq; cujuscunq; loci calore adju-

adjutum. Ita semina herbarum non in terra tantum, sed etiam in tabulato, parietibus arboribusq; subinde decidua germinant, sed felicius ad florem perveniunt in terræ gremio. Par in animalibus ratio, quibus uterus commodus fuit quia commodius & recipit semen & exinde formatum fœtum felicius continet & excludit. In quacunq; tamen cavitate corporis, ubi vasorum confluxus, embryo efformatur. De Humano fœtu autor est *Salmuth* Cent. 3. Obs. 94. ex nefando congressu conceptum, per os fuisse editum, sed digiti tantum longitudine, quia diurnioris moræ impatiens est ventriculus ob continuum motum & assumptorum impedimenta, quæ non æquè sinunt claudi, sicut uterus à conceptu clauditur. De historiæ nefandæ veritate dubitare non ausim, quia testatur *Salmuth* se ex literis Joannis Komeleri, in Consulis illius civitatis, ubi hæc acta, ædibus tum degentis, ut oculati & fide digni testis, ad Gothofredum Hoffmannum affinem & compatrem suum datis, hæc descripsisse. Multa quotidie eveniunt, quæ damnare quidem possumus, sed credere debe-

debemus. Quid fidem remoratur? Vasa ventriculi pro nutritione & aliquali augmento sufficiunt. Suis tunicis in ventriculo tumores anomali includuntur, tophi ex pilis crustâ muniuntur, vermium globuli folliculis adstringuntur, calculi tunicâ sua ibidem adhærent, quorum passim exempla prostant, & nos complura ipsi vidimus. Quis negabit erranti alieno hoc loco foetui membranam, qua involutus domicilio isto per tempus frueretur. Non certè ab utero membrana foetum cingens, sed à femine in fermentatione genitali nascitur. Quod in homine observavit *Salmuth*, frequentius in felibus canibusque contingit, sed rarius creditur, quia rarius curiosè observatur. De cane quidam non ita pridem foeta mihi amicus narravit, sed quia idoneis testibus destituitur, silentio involvam, donec certior fama certius aliquid persuaserit. De fele verò simile mihi suggestit exemplum frater charissimus *M. Albertus Bartholinus*, quæ gravida in prædio Fridericiburgensi, stupentib⁹ qui aderant, suos Catellos evomit, & ita experavit. Devoratos antea vel projectos ex ventre, nemo adstantium curiosorum

forum observavit, qui sanctè rem actam & juramento obfirmare parati sunt. Quam quidem ego illis necessitatem non imponam. Credat enim ista qui volet. Quod si tardior aliis sit futura ad credendum mens, parum intererit. Liberæ hic sunt voluntates, nec tyrannidem observationum exercemus. Neque tamen ideò exhibilandi, qui visa referunt vel audita, & ex relatis, si à fide dignis profiscantur, liberè & curiosè de causa rario- rum solliciti sunt. Igitur eadem hic ratio quærenda, quam in tutoris uxore imperita affert *Salmuthus*, ut ventriculus uteri vices suppleat, membranas generet, alimentum per vasa sanguinea vel proximum chylum suggerat, & tamdiu foveat calore suo & hospitio, donec quacunq; accedente vi & necessario conatu expellat.

HIST. XCIX.

Venæ consolidatæ signum.

Post phlebotomiam vena cutisque obducta modo tardius, modo citius con-

M 4

foli.

solidatur, pro varia cutis venæque siccitate vulneris amplitudine & vinculi laxitate. Sunt qui primo statim die expedito brachiorum motu utantur, alii vix post octavum convalescunt. Clausum esse vulnus, obductamque cicatricem teneram, ex sternutamento conjiciunt nonnulli. An natura id fiat conscia & consueta, à curiosis apud me quæsitum est. In plurimis deficit experimenti veritas, & difficile dictu est, cur venarum cutisque extremæ consensu sternutamentum oriatur. Est quidem inter cerebri membranas, in sternutatione vellicatas, & venarum tunicas affinitas, sed cur vellicantur illæ, hisce coëuntibus? Nempe in vulneris conglutinatione membranæ contrahuntur, ut firmiter copulentur, ita contractæ, propter membranarum cerebri continuitatem, has trahunt & vellicant. Quia igitur motu sternutamenti corpus concutitur, instar brevis Epilepsiæ, sicut vocat *Fernelius*, vulneris indicatur consolidatio sanguine suppresso. Extremæ cutis, etiam inferiorum partium, cum capite esse conspirationem quandam, titillatio docet, ex qua risus. Forsan sternutatio ex cerebro, sanguinis evacuatione debili, concitatur, hu-
mo-

morumq; motu, quemadmodum non paucos vidi post amplexus venereos perpetuo sternutasse. Sternutamentum olim pro augurio habebatur, teste *Aristotele* l. 1. *Hist. Animal.* c. 9. quod solus flatus haberetur facer. Imò crepitus ventris auspiciū faciebat, si credimus *Catoni*. Vide *Scaligerum* l. 1. *Lectio.* Aufon. c. 25.

HIST. C.

Cancris in mammis exulcerati excisio.

Generosa Matrona *Elisabetha Lunge*, Gannorum circiter 46. temperamento melancholico, quod post obitum Illustris mariti *Palæmonis Rosæcrantzij*, incrementum ceperat, anno 1656 in mamma dextra tumorem advertit prope papillam, exilem primo, deinde indies grandescentem cum signis affuturi cancri, quia substiterant menses. Advocatis mecum in consilium *D. Paulo Moth* & *D. Henrico Fuien*, quia a-

versa-

versabatur manum Chirurghi, omni ope
 tumoris incrementum inhibuimus. Me-
 lancholicum succum uino medicato & pi-
 lulis successivè deglutiendis educere tenta-
 vimus, inprimis subsistentes menses revo-
 cavimus, qui prompti fluxerunt exhibitis
 pilulis ex hiera simplici, cum extractis A-
 garici, Castorei, Aristolochiæ longæ, sabi-
 næ, Myrrha rubra, oleo destillato succini,
 & cinamomi, quarum salutarem effectum
 sæpe sumus experti. Quotiens verò ex vo-
 to mensium fluxus successit, totiens immi-
 nutum observavit tumorem, ut prorsus
 subinde absentem speraverit. Abiit hoc
 consilio instructa ad nobile in Lalandia
 prædium, ubi secundum præscriptam me-
 thodum valetudini suæ excubavit. Anno
 proximè insequenti, aucto ex obitu filiæ
 mærore, & publica patriæ bonorumq;
 calamitate, in detetius vergere sanitas tu-
 morq; cœpit, & quanquam Medici ibi
 præsentis operâ uteretur, in hibernere tamen
 non potuit, quin cancer exulceraretur,
 miriq; cruciatus, ut solet, excitarentur.
 Tædio igitur miseræ vitæ & metu pejo-
 rum Hafniam æstare 1658 repetiit, nosq;
 denuò pro salute consuluit. Nulla nisi
 inse-

in sectione spes supererat, quia universam mammam carcinoma occuparat, & exulcerato cancro quotidiana lentaq; mors imminebat. Accuratè carcinoma contrectantes, vidimus sine magno periculo sectionem fieri posse, quia mobile erat nec profundum adeò ut costis adhæreret, nisi una parte prope sternum, cæterum cum mamma excindi posse totum. Qua spe animata, quia mori malebat sub manibus operantium, quam quotidiana vitæ supplicia trahere, nostræ Chirurgiq; curæ se submissura, animo intrepido & ad mortalitatem composito, operationem urfit. Dum cuncta à *D. Mothio* & me cum *Philippo Hacquard* Chirurgo Regio dexterrimo ad rem necessaria præparantur, ipsa per Presbyterum cum DEO in gratiam rediit. Convenimus die 16 Junij, præparatisq; adstringentibus varij generis, igne quoq; in secreto cubiculo parato, ægram in aperto lecto culcitris linteisq; involutam, bono animo esse jussimus, præmissisq; cum Presbytero ad DEUM precibus, opus aggredimur. Chirurgus sinistra manu universum carcinoma apprehendit, dextrâ culttrum latum & acutum celerrimè circumducit,

ducit, à sterno exorsus, ubi tumoris pars adhæsit, & ad latus profundius adacto, brevi tribus incisuris integram mammam cum carcinomate exemit. Ut conspectior esset tumor, brachium ægræ dextrum sursum ab astantibus elevabatur, ut à pectorali musculo separaretur, nec brachij motus vitaretur. Sunt qui huiusmodi carcinomata vinculo prius constringunt, perforatisq; filis per acum apprehendunt, quem operationis modum *Hildanus* in *Centuriis* sequitur, & *Scultetus* *Armam. Chirurg.* Tab. 38, depingit: Sed dolores accersunt, ægrosq; excruciant. Alij marsupio includunt, antequam rescant. *Aquapendens*, in *Operat. Chirurg.* qui nunquam tale molitus est, tamen si cancer sit mobilis forcipe apprehendi jubet.

Aliis in usu est instrumentum percommodum, quo torcularis instar comprehendunt includuntque tumorem, promptiusq; elevatum rescindunt; sed quia carcinoma hoc grandius vastiusque fuit, negleximus. Pertulit constanti sed suspiriis pleno animo operationem ægra. Sanguinem ubertim ex mammariis vasis fluentem, interpositâ morâ stitimus, ut ex parte affecta cruor lutulentus

lentus & melancholicus prorsus exprimeretur, consilio *Galen* l. 14. Meth. Med. Tum vulnus amplum illis impositis curatum fuit, quæ sanguinem sistunt, arctisq; ligaturis repressus cruor, ut ad ignem confugere opus non fuerit. Ne materia ad partem nova deflueret, superiori brachio defensivum circumdatum. Deinde digestivis usi sumus, quibus pedetentim vulnus spacio sex hebdomadum ferè clausum, cutisque inducta. Supererat glandulæ vestigium in sterno, ubi radices egerat carcinoma, quod augmentum minabatur. Caeteriis potentialibus inutilia resecta, vulnusque mundatum, sed penitus illud ulcusculum claudi non potuit, quia ob consuetum naturæ affluxum dolores metuebantur, unde maluit ipsa ægra hoc loco pro fontanella in posterum uti: Ita feliciter DEO benedicente Nobilissima Matrona carcinomate liberata, piis in templo precibus ante decessum meum vota Numini exsolvit. Cæterum hyeme molesta insequente, obsessa urbe, cum carbonibus fossilibus insvetis fornax caleret, catarrhe oboorto suffocatam audio.

Eadem

Eadem hæc ætate eandem operationis aleam subiere alii felici successu. In sinistra papilla Consultissimi Viri D. *Henrici Ernstii* Juris in Academia Regia Sorana Antecessoris, Amici nostri magni, excreverat occultus tumor, qui cancrum minabatur, jamq; ad nucis juglandis magnitudinem extra pectus procellerat. Masculo animo & imperterritito ejusdem Chirurgi cultro se subjecit, pristinaeque sanitati, sanitate dignissimus, est restitutus.

Netrix in vico balneatorum miserrimã erat, multorumque misericordiam excitavit. Nullas dolorum inducias largiebatur exulcerata profundius cancro mamma dextra, tumore ad brachium ferè pertingente. Cuncta prosperè sub Chirurgi laudati manu cesserunt. Vulnere tamen percurato, sæpe de doloribus circa hanc partem conquerebatur. Circa finem curationis quum vix pateret vulnus, instantibus mensibus hac via effluxit sanguis, donec exhibitis remediis consuetum cursum repeteret. Obiit tandem & hæc netrix, non ex vulnere, cujus felix successerat eventus, sed ossium abscessibus.

Utri-

Utriusque excisam mammam cancrsam accuratius libuit scrutari. Primæ tumor universam ferè mammam infecerat, musculos tamen pectorales non pertransiit, unde glandulosum corpus solum fuit resectum, cui magna pingvedinis, undique dispersæ, portio adhærebat. Radix unica erat in sterno glandulosa, ossi pectoris impacta, ex qua tumor universus, velut pedunculo, dependebat. Nullæ venæ apparebant, sed omnia erant intarcta duriuscula materia, velut in aliis tumoribus adenosis. Exulceratio non admodum profunda, ex putredine orta, quæ totum pectus invasisset, nisi culter intercessisset. Alterius netricis mamma nihil ab hac differebat, si tumoris materiam consideres, profundius tamen invaserat, unde muscoli pectoralis particula una exsecta. Radices quinque notabantur glandulosæ, diverso à reliquo tumore colore. Ita feliciter & ex voto nostro ter una æstate cancer resectus fuit, quem adeò formidant plerique, ut mortem miseram lentamque eligere ament, quam uno Chirurghi periti ictu se subdicere. Infortunata exempla plurimos terrent, quæ vel Chirurgorum timiditati adscribenda, vel supervenientibus symptoma-

ptomatis. Sed extra periculum sunt, si cætera rectè se habeant. Et si symptomata fortuitò supervenientia remoram benè cogitatis injicere debeant, jam sanè ab ulcerib⁹ omnibus manum abstinēbimus. Diligenter verò distinguenda sunt illa quæ necessariò operationibus hujusmodi superveniunt, ab illis quæ ex accidenti incidunt. Verbo dicam: Ubi cætera conclamata sunt, præstat dubiam experiri fortunam, quam sine spe desperare.

TH. BAR-

THOMÆ BARTHOLINI

Historiarum Anatomicarum & Medicarum Rariorum

CENTURIA VI.

HISTORIA I.

Glossopetrarum Melitensium Usus Medicus.

Qvum ad Insulam Melitam A. C. 1644. ex Sicilia me curiositas ferret, perq; mensem detineret, quod præcipuum erat diligenter conquisi glossopetras mecumq; asportavi, minerae suæ seu glebæ faxeæ inclusas, & exinde liberatas, omnium generum, magnorum parvorumq; ferratorum & lævium, candidorum & nigrorum, de quibus ibidem Dissertationem conscripsi, & singula

N

accu-

accuratius examinavi quæ ad elegantissimum hoc Naturæ artificium spectant. In præsentī igitur labore isto supersedebo, nec in sententiarum diversitate occupabor, an serpentum sint linguæ, ut credunt incolæ, in lapideam duritiem conversæ vi Apostolicæ maledictionis; an ab ipsa formatrice Natura in saxeo solo productæ sint ex lapidea concretionē, quemadmodum sua sponte lapides alij in terra producuntur, quod *Gesnerus* inclinât & *Boethius*; an ad telorum fulmineorum classē sint referendæ cum *Plinio*; an verò sint piscium, præsertim *Lamiarum*, dentes, quorum similitudinē exactè referunt, qui in continenti remanserunt post diluvia universalia vel particularia, quod credunt *Casalpinus* l. 1. de Metall. c. 44. *Poterius* in Pharm. spagy. *Academicus* *Ardens* *Ethereus* in Thesaur. gemm. c. 36. & variis argumentis demonstrat *Fabius Columna* in App. l. de Purpur: an deniq; cum Magno nostro *Wormio* sect. 1. Mus. c. 10. sit statuendum, duum esse generum, unum quod ex Lamiâ dentibus petrificatis ortum trahit, alterum quod figurâ & colore aliquantulum discrepat & in mediterraneis reperitur, quod majus est, & lapis sui generis à Naturâ hac figurâ dotatus. De his

his sententiam tuli in dicta Dissertatione Melitensi. *Joh. Fr. Habela* l. 1. de Malt. Descript. c. 12. crescere in saxo scribit, in quo initio generantur parvæ, deinde temporis tractu augeri velut in seminario. De usu Medico, reliquis omissis, pauca subtexam, quia publicæ utilitati hanc operam dicavi.

Plinius l. 37. c. 10. lenocinanti necessariam glossopetram scripsit, & irridet, cum ventos ea comprimi narretur. Contrarius *Solinus* c. 37. magos ex ea lunareis motus excitare prodidit, quod ab ingenio ejus & fingendi libidine prodiisse *Cl. Salmasius* in Exerc. Plinianis affirmat, quanquam Solinum sequutus sit *Camillus Leonardus* l. 2. de lapid. Si fides veteri Msto *Dalechampij*, apud Plinium non ventos, sed ventrem comprimit. simili *supprimendi* phrasi etiam utitur *Scribonius Compos.* 192. & rei veritatem aliæ terræ sigillatæ ossaq; sicciora comprobant. Singulare venenorum esse alexipharmacum, communi famâ Melitæ est pervulgatum, omnibusq; morbis malignitate aliqua suspectis adversari, quod à nativâ Insulæ gleba traxit, quam Divo Paulo hic hospitanti referunt acceptam. Narrant enim sanctum Apostolum in hanc insulam nau-

fragio expulsum, non solum omne venenum viperis ademisse, sed universæ terræ vim alexipharmacam impressisse, illi præsertim, quam suo contubernio consecraverat. Specus est D. Pauli, vulgo grotta D. S. Paulo dicta, quæ à civitate nova munitissima la Valetta, octo leucis Italicis distat, in qua pernoctabat Paulus quum per tres integros menses Melitæ Evangelium tanta animi vocisq; claritate annunciaret, ut à vicinis insulis, præsertim Gaulo, vulgo la Gozze, exaudiretur. In rei memoriam fieri ritus in hoc specu adhuc celebrantur. Invisi specum, vidiq; terram alexipharmacam subflavam, quæ nunquam hæctenus imminuta cernitur, quanquam quotidie exinde in usus mortalium eruantur particulae. Ipse quoq; cum comitibus copiam ejusdem terræ ex specu mecum asportavi. Hanc terram, tantarum contra venena morbosq; malignos virium, in varias formas aptant coqvuntq; incolæ, vasa inde conficiunt candicantia, imagines, tabellas, nummos, quæ aliis terris sigillat's nulla parte cedunt. Singulorum in musæo meo exempla extant. Syracusis mihi narravit quidam à serpente læsus, applicato hujus terræ sabulo, quod forte in vicino navigio erat,

erat, se perfanatum. Ipsi Melitenses de viribus terræ & glossopetrarum publica scheda, ibidem A. C. 1643. impressa, quam mecum attuli, testantur, omni veneno resistere, à morsibus venenatis non tantum defendere, sed & demorsos curare, aliisque morbis mederi, hac ratione, ut linguæ collo aut brachio appendantur, parum dictæ terræ vino aut aquæ mistum bibatur, vel liquor solus post linguarum infusionem: Vasis ex hac terra confectis si vinum vel aqua infundatur, atque ubi vim illorum absorberint, bibantur, multos morbos curare. Vice terræ sigillatæ plurimis exhibui insigni cum fructu, quibus malignitas per sudorem debebat eliminari. Ethereus ille Academicus Ardens virtutem glossopetrarum similem proclamat bolo & ebóri calcinato, quia imbiberunt virtutem prædictorum bolorum insulæ Melitensis, vel quod data hæc illis sit vis occulta, ut ebóri, cornu &c. Unde commendat in febribus malignis, variolis, lumbricis infantum, magis quam lapidem Bezoar, quod experientia sibi affirmat compertum. *Michael Heberer* de Bretten lib. 3. Ægypt. servit. c. 16. vidit glossopetras Magnatum scyphis inditas & insertas, ut à potu venenorum essent

immunes. Præsente veneno in mensa sudare dicuntur, & madore veneficium prodere, quod negat à se unquam deprehensum *Boëthius* l. 2. de Lapid. c. 168. At *Gesnerus* de fig. Lapid. c. 14. & post eum *Calceolarius* in Musæo Veron: lævitati potius quam alicui specificæ qualitati id attribuit, cum non desint quam plurimi alij lapides, qui & læves & præduri facillime ad vaporem sudent. Auro & argento inclusas vidi pro fascino arcendo & loco amuleti appensas. Vidi Melitæ glosopetram apud *Jo. Fr. Habelam*, Ordinis Hierosolymitani Vice-Cancellarium, ex terra erutam antiquam, cui plumbeus circulus annexus indicium præbebat vel auribus olim vel collo appensam. Puerorum collo suspensas glosopetras dentitionem juvare prodidit *Rondeletius* l. 32. c. 10. & puerorum pavores arcere, confici præterea dentifricia, quæ etiam ignita duritiem servant, & pulvis asperitate dentes dealbat. Glosopetram in manu parturientis retentam donec incalescat partum juvare ab amico accepi. Memini in Belgio glosopetrâ leviter inflictâ vulnuscula in Epilepticis paroxysmis, singulari appropriato remedio, pueris profuisse. Glosopetræ in pulverem redactæ & in aqua
exhi-

exhibitæ febris malignæ remedium Melitæ perhibentur, apostematibusq; utiles censentur. Panormi pulvis ille confectiones cordiales ingreditur, & testatur laudatus *Abela*, medicos Siculos hoc pulvere uti *le-lō* Bezoar. De glossopetris Burdigalensibus ita ad *Cl. Jo. de Laet* perscripsit amicus: Si quis incommodum aliquod patiat in ore ortum ab aliquo cibo impuro, aut asperitate vel acrimonia humorum influentium, indendo horum lapidum unum aquæ fontanæ, excitabit ille statim bullas in aqua: ubi autem istæ resederunt, aqua illa gargarisanda est, & os bis terve colluendum, atq; ita inflammatio sedabitur & pustulæ siccabuntur & incommodum tolletur viginti quatuor horarum spacio &c. Ego experimenti veritatem confirmo, quia omni terræ medicatæ, armenæ, lemnia, melitensi, sicut aliis calcinatis rebus, ea est vis bullas in aqua concitandi, & siccandi. Ea autem terra imprægnatas glossopetras scimus, & à natura artificiosè quasi calcinatas, sicut in Unicornu fossili, Rosmari dentibus, alijsq; ossium generibus idem experimur.

Monet verò schedula Melitensis, ut per fide dignos veri dentes ex Melitâ transportentur, ne fraus ulla contingat ab imposto-

ribus. Quibus autem signis legitimi dignoscantur à supposititiis, tradit *Academicus* Italus: quod non esse debeant dentes recentes marinorum monstrorum, in trianguli formam tornati, albi & solidi quemadmodum alij dentes & ossa, quia hi nullius sunt valoris. Neq; sint diuturnitate temporis, aut frigiditate loci in ossæam duritiem conversi toti, quia his exilis inest virtus; Sed eligantur mediæ duritiei, & teneri & à Natura calcinati, qui una cum cortice splendido & lævi, dentibus nostris facile rumpuntur, & masticantur, id quod etiam experimentum est Eboris bene calcinati, quanquam non sentiatur sapor ille aut odor cordialis, sicut evenit in masticatione eboris, boli, terræ lemnæ & Bezoar occidentalis. Sunt aliæ concrectiones lapideæ molliores formam glossopetrarum æmulantes, quas tamen pro veris haud accipimus. In Sicilia prope Messanensia mœnia tales complures eruiunt, sed deest exterior splendor, unde à Natura ex tophacea materia in istam figuram effictas certum est, & si ignem experiantur in calcem abeunt, glossopetræ contra, qua ossæa, in carbonem, quod advertit *Fab. Columna*. Cinericias præfert

Abe-

Abela, easq; ad dolores colicos, febres malignas, petechias &c, commendat.

HIST. II.

Dysenterici Anatome.

Accuratissimus *A. Falcoburgius*, quem in Anatome ducem habui, Leidæ hominem evisceravit, quem Dysenteria miserum abstulerat. In intestinis, colo præsertim & recto, apostemata hinc inde conspiciantur, quorum quædam rupta erant, & eo loci lacera intestina patebant. In mesenterio glandulæ quamplures tumidæ maturo pomo similes, quibus apertis tale pus fætidum expuebatur, quale in Dysenterico adhuc superstite effluxerat. Purulentis his tuberculis scatebant intestina mulieris Hafniensis primariæ, prioribus annis Dysenteria extinctæ, cui ne clyster quidem, ob puris contranitentis copiam, intrudi poterat. Libram unam vel alteram materiæ purulentæ in recto intestino cadaveris puellæ Lugdunensis invenit *Jo. de Lamoniere* de flux. Dylient. c. 7. Ex erosis continuam saniem effundi vidit *Benivenius* Obs. c. 96. In involucris coacervatam obser-

N 5

vavit

vavit *Hollerius* l. 1. c. 43. & ita putridam notat *Platerus* l. 3. Obs, ut ob summum foetorem internam intestinorum faciem inspicere non licuerit.

HIST. III.

Dolor capitis à vermibus.

ANcilla quædam in Cimbria nostra diu capitis doloribus enervata, quum forte reclinato capite rhedæ incumberet, alius autem ipsâ insciâ baculo fortius rhedam percuteret, statim fractum cranium dissiit, innumerabilibus vermiculis prodeuntibus. Alia quoq; diuturno capitis dolore tentata, cum pavementum heri sui scopis purgaret, & forte fortuna quidam januam opinione citius in caput ejus aperiret, eandem mortis aleam subiit. In Scania rustica femina caput sæpe dolebat, dolore totiens remittente, quotiens vermes caudâ bifidâ, colore albo, magnitudine grani siliginis, per aures exhibant. Hanc Pærens purgantibus caput, sternutatoriis & odoramentis viva animalia enecantibus pristinae sanitati restituit. *Ronsseus* Epist. Medic. 10. juvenulam novit quæ rejecto per nares verme millepedi non

non abſimili, à diuturno capitis dolore eſt reſtituta.

HIST. IV.

Motus poſt mortem.

REmanent non raro in demortuis particulis ſpirituum vaporumq; reliquiæ, quibus ad tremulum motum incitantur. Utrumq; comparuit in cadavere Virginis Nobilis grandævæ, apud nos non ita pridem fato functæ. Poſtquam extremum ſpiritum edidiſſet, officioſa mulier Cauponarij oculorum ſupercilia claudebat, dumq; operi huic religione conſuetâ accingitur, ingens ex ore ſonitus prodit, quem ructum credo ex vaporibus in ventriculo concludiſis ex hypochondriaco affectu emergentem. Poſtea in ferali menſa funus adornatur, conſuunturq; à mulieribus amicis ſeu præficiſis ſepulchralia lintea. Inter quas occupationes ſupercilia aperit cadaver, interturbatq; ſuſceptas mulierum operas improviſa terroriſq; plena oculorum apertio, quam illæ nescio cui miraculo, ego ſpirituum reliquiis adſcribo, vel ciliis rigentibus, ſerius clauſis.

HIST.

HIST, V.

*Tuberculum in cornea post
ophthalmiam.*

Civi Hafniensi sinister oculus post ablata Chalazia dextræ palpebræ inflammatus. In tantum verò crevit ophthalmia, ut de visu periclitaretur. Magno molimine tentata omnia, venæ sectio, pilulæ Cephalicæ, cucurbitulæ, collyria, vesicatoria, fontanella in nucha, quibus tandem sedata inflammatio, & junctus tumor subsedit, visusq; postliminiò rediit, sed in cornea relictum est tuberculum album, iridem inferiore parte obvelans, & crystallinum humorem ibidem obscurans, sed sine manifesto visus nocumento. At gutta serena a'iquid incommodi minatur, quam ab interna causa, sine ullo cataractæ indicio, aut tuberculi culpa, imminere observavimus. Phlyctænas in cornea variolæ relinqvunt, unde deformitas & cæcitas, de cujus curatione nuper egit eruditè eruditus *Alexander Deodatus* in *Valetudin.*

HIST.

HIST. VI.

Encanthis oculi.

N Neapoli cum hospite meo *M. A. Severino* Capuccinum invisi, qui ex ungue malè curato Encanthiden in angulo dextri oculi incurrerat, unde claudebatur ferè tumida palpebra versus exteriorem angulum. Inversâ palpebrâ callus instar unguis apparebat. *Severinus* loco hamuli apud *Celsum* l. 7. c. 7. acum bis trajecit cum filo, & à quatuor angulis filo apprehendit ne glisceret, *Ætium* tetr. 2. Serm. 3. c. 62. sequutus. Deinde eorundem consilio novacula circumcisum excidit, cavitque, monitu *Celsi*, ne quid abscinderetur ex ipso, h. e. angulo seu palpebra. Exsecta portio carnem callosam referebat. Mox imposito albumine ovi & frigidâ inflammationem prohibuit. Postridie loco *Cadmiaë*, pulverem *Tutiaë* asperfit.

HIST. VII.

*Vinum in petechiali febre
salutare.*

Vini usum damnat *Galenus* l. 1. ad *Glaucon*, c. 14. in febribus, præsertim ardentibus.

dentibus & cum delirio. In utramque partem hoc argumentum ventilat *Fr. Antonius Caserta* quæst 15. l. de Nat. & Us. Vinor. Pro vino acriter pugnat validis rationibus *Helmontius* de Febr. c. 12. §. 7. ut etiam pe-
 fti concedat. *P. Poterius* l. 2. de Febr. c. 28. in febribus malignis, & ipso contagio vini usum tutum judicat, præsertim oligophori, quod variis argumentis & cautionibus fusius deducit *Maur. Tirellus* lib. 2. de Hist. Vin. & Febr. Invitis Medicis in petechiali febre vino convaluit *Cæsar Crivellatus*, ut fatetur c. 22. de Us. Vin. in Acut. In hanc rem nonnulla affert *Rhodius* noster Cent. 2. Obs. Med. 16 Breviter nuper observata referam. Petechiali febre A. 1659. populariter in urbe nostra grassante, eo devenerat servus ArchiEpiscopi nostri vigilantissimi *D. Johannis Suanningi*, ut nulla spe superstite de vita esset conclamatum. Ille verò mortis candidatus, qui mori se intelligebat, misso ad Episcopum nuncio, supplex vini haustum expetit ante fatalem horam, quod illi illicò concessum fuit largiore, quam expecterat, mensura. Post haustum vini Rhenani in sudorem solutus, quievit, & judicata est cum salute febris, quanquam aliquoties ob diætæ vitium recidivam postea passus
 sit

fit, innoxie tamen. Similia exempla plura apud nos memoriae occurrunt.

HIST. VIII.

Cranij caries ex ulcere.

Erosum acuto humore capitis os *Benedicti* *Enius* Obs. Med. c. 18. observavit. Inter rara vidit *Aquapendens* Operat. Chir. de Gumm. puerum, cui ex dura cerebri membrana humor quidam acris & pravus per os exibat & ipsum cranium perforabat multis hinc inde foraminibus tum majoribus tum minoribus. Ex lue sphaclatū cerebrum detexit *Botallus* l. de Lue. Ven. c. 16. no. 17. Hafniæ ulcus caput hominis invaserat in parte ejus dextra, quod malignitate sua ad cranium usque, sine tamen luis suspitione, serpsit, ut incredibilibus doloribus capitis mors lenta successerit. Cranium defuncti accuratius consideravi. Os sincipitis dextrum à sagittali sutura ad temporalem profundè caries corruptit, excavata prima lamina & secunda transparente. Ex serpente carie reliquæ partes externæ utriusq; bregmatis asperæ & inæquales sensibus occurrunt. Foraminula multa sunt per via, præsertim

fertim ubi venæ transire solent. Prope lambdoideam caries bregmata separavit, & manifestiora foramina hiant. Secundum cranii longitudinem diffunditur caries, salvis ossibus temporum, quod in cranii cavitate clarius apparet. Nam os infinitis porulis ab osse occipitis ad cristam, quasi acu diligenter pictum, cernitur. Obliterata ferè sunt futuræ sagittalis & coronalis, quamquam in homine necdum senium prospiciente, ut mirum non sit quod internis injuriis expositus fuerit, propter impeditum vaporum exitum. Contrarius videtur *Celsus* l. 8. c. 1. quem ad concordiam revocant *Fallopianus*, *Columbus*, & *Riolanus*. Per transennam noto, textum *Celsi* ita emendatum esse à *P. Pawio* in Codice, qui penes me est: *Et id caput firmissimum atque à dolore tutissimum est ex cæteris, quo futura pauciores sunt, eoque capitis valetudo commodior est.* Putat ibidem in margine *Celsum* scripsisse, adeoque non à dolore.

HIST. IX.

Arborum externum concrementum.

Obduci externè arboribus nutrimentum *Theophrastus* l. 5. Hist. Plant. c. 3. ex nodis

nodis probat, aliisque argumentis. De lapide vel re simili affirmat occultari tandem amplexu auctioris obductæ seu περιφύσεως, si arbori inculcetur. Vidi cornua Cervina arbori eo modo innata, & maxillam equinam ab arbore arctissimè obductam, ut exinde nequeant extrahi, quæ in Augusto Regis nostri Clementissimi Dn. FRIDERICI III, Musæo suspenduntur. Externè nutrimentum ex radicibus diffundi, annosæ arbores mihi persuaserunt, quas vidi solo cortice superstite, foliis virere. Eo igitur nutrimento externè affluente & indurato, tegitur quidquid arboribus appenditur tandemque occultatur, quod in oleastro, qui Megaris in foro stabat, evenisse accepit *Theophrastus*, in quo percisso repertæ sunt ocreæ, & alia quædam Attici ritus. Nempe veteri Græcorum superstitione oleastro dona votiva, vestes &c. affigebantur. *Virgilius* l. 12. *Æneid.*

— nautis olim venerabile lignum :
 Servati ex undis ubi figere dona solebant
 Laurenti divo; & votas suspendere
 vestes.

Inscribuntur arborum corticibus à vulgo nomina, quæ temporis diuturnitate succo arboris obducuntur. Vidi talium lignorum
 O plura

plura genera, quibus per medium forte discissis, literarum notæ integræ adhuc insculptæ conspiciebantur, multisq; miraculi loco habitæ, quum vera causa ex *Theophrasto* pateat.

HIST. X.

Fungus palpebræ inferioris.

Fungos in singulis corporis partibus extuberare posse variis exemplis comprobatur *Hildanus* Cent. 2. Obs. 36. & *Sennertus* ad *Hildan.* Obs. 35. De cerebro res est omnibus confessa, ejusq; membranarum læsione, de quo *Paræus* l. 9. Operat. Chir. c. 19. *Fo. Langius* l. 1. Epist. Méd. 6. *Schenckius* l. 1. Obs. de Cap. *Cornarius* Embl. 71. ad l. 4. *Dioscor. Jo. Phil. Ingrassias* de Tum. p. n. tract. 1. c. 1. p. 313. 314, qui generationis modum fusius exponit. Ego nuperis annis in vulnerato majores fungos observavi. De externis egimus Cent. 3. Hist. 40. Post variolas per universum corpus fungos erupisse vidit *P. Borellus* Cent. 1. Obs. 34. Aurium fungos alibi *Hildanus* Cent. 3. Obs. 1. describit, meminitq; horum *Tertullianus* l. de spectacul. c. 10. quem *Mercurialis* l. 6. Var.

Var. Lect. c. 14. illustrat & emendat. Maxillæ fungus Cent. 3. Hist. 53, extat, & apud Sennertum, & gulæ apud M. A. Severinum l. de Noviss. Abscess. c. 11. qui in abdomine quoq; hydropici copiosos repperit c. 2. in Mort. observat. §. 2. Prope umbilicum alibi mihi occurrebat fungus, & Hildano Cent. 2. Obs. 62. Ex vulva excisum notat Zacutus l. 3. Prax. adm. Obs. 75. Amplissimus Tulpius l. 3. c. 33. & Celsus l. 6. c. 18. ulceris in ano fungum referentis curationem tradit. In pede insignis Neapoli fuit fungus, accuratius nobis descriptus Cent. 2. Hist. 5. Ne longior sim, hisce diebus cum Chirurgo nostro Martino Sixio puellulam semestrem ex vicina Insula Amagria ad nos delatam inspeximus, cui fungus sinistrae palpebræ inferiori accreverat. Quum primum obstetricis manus evaserat, vix caput aciculæ æquavit, jam verò prunum mediocre superat, rotundus, colore intensè rubente, basi latiore. Primo constrictionem, qua nihil proficiente sectionem suasi, ne oculus auctior clauderet, ita tamen ut palpebræ quantum fieri potest ratio habeatur. Urit Hippocrates l. de Vid. acie, & carnem inferiore parte leviter resecat, sed cartilaginem vitat. Quanquam levior palpebræ

bræ inferioris sit jactura, cujus impotentiam superior supplet, nisi circularis musculi læsione in damni consortium trahatur: ramen leviter illa contusa Joannem Beckler Epilepticum sustulisse refert *Jo. Mathaus Quæst. Med. 27.* Sed nostræ puellæ fungus sola adstrictione & vinculo contabuit, ut ad sectionem devenire non debuerimus.

HIST. XI.

Pullities Danica.

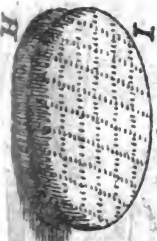
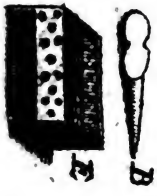
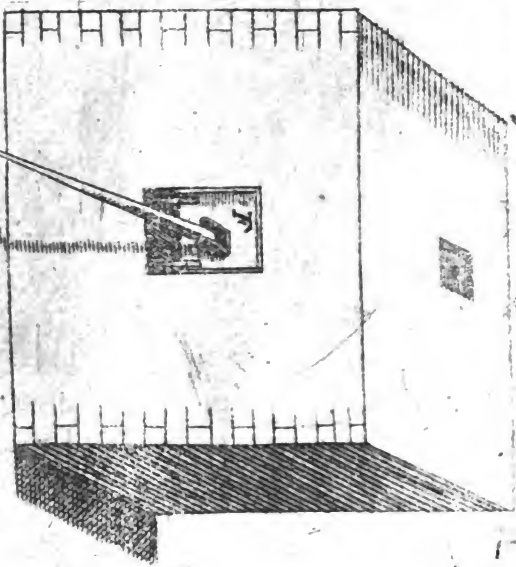
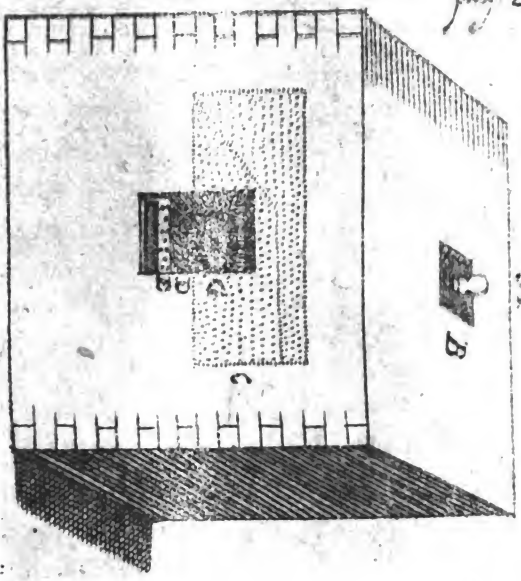
PUllos ex ovis in sterquilinio excludendi modus *Cent. 3. Hist. ult. nobis notatus fuit.* Similem modum in stercore gallinaceo describit *Constantinus Cesar l. 14. Geop. c. 8.* & cum aliis in Ægypto usitatum tradit *Aristoteles l. 6. hist. Animal. c. 2. §. 23.* *Ac nihilo quidem secius sponte sua in terra, quam avium incubatu, perficiuntur. Quemadmodum in Ægypto defodiunt in fimo terra obruto. Et Syracusis prodidere potatores quandam ovis sub stria humo stratis, tandiu potare, nunquam operâ intermissâ solitum esse dum ova excluderentur. Jam verd etiam indita in vasis tepidis eo concocta sunt, ut exirent sponte pulli. Præter triplicem hunc modum, alium per*

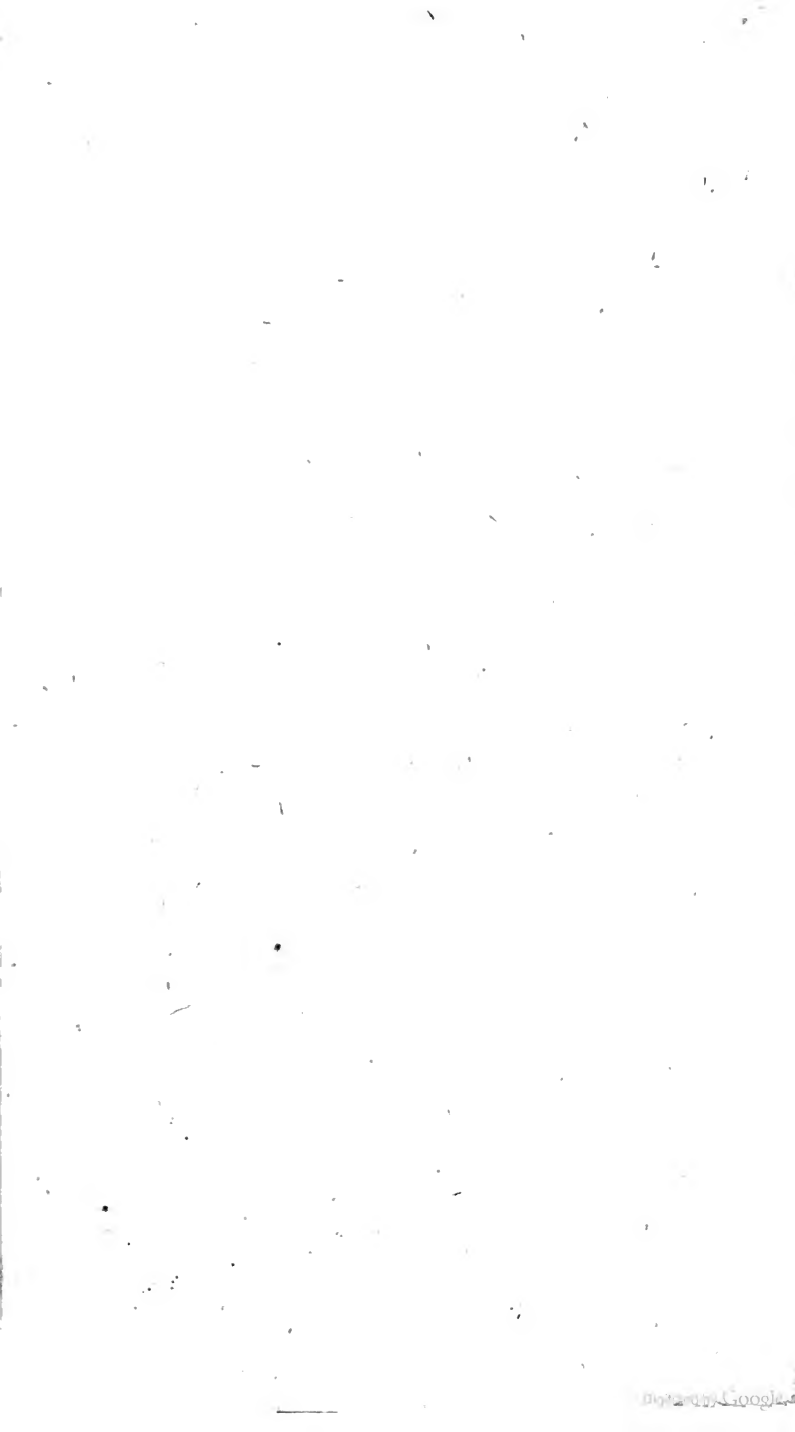
per furnos Ægyptii excogitarunt. De quibus furnis ita *αὐλόπλης* Bellonius l. 2. Obs. 31: Per universam Ægyptum, pulli gallinacei à matre excludi non solent, sed fornaces artificiosè, ut vidimus, exstructas habent, in quibus tria aut quatuor ovorum millia reponunt, quarum calorem ita temperare norunt, ut omnia ova simul excludantur. Hi furni communes sunt plurimis Rusticis, qui è diversis locis sua ova inferentes istie excludi curant. Elegans naturæ artificium imitatus est Rex Daniæ gloriosissimus Divus CHRISTIANUS IV, exstructis in villario Fridericiburgensi furnis, in quibus majori compendio & facilitate ova innumera excluduntur. Sex furni una contignatione exstructi visuntur, à vulgaribus furnis quibus panes coqvuntur, nihil differentes, nisi quod ante os furnorum focus peculiaris ex laminis ferreis cum craticula extet, cui carbones rari & minuti inclusi calorem blandum furnis communicant. In furnis singulis cophinus est planus, pulvinari mollibus plumis farcto stratus, quadraginta aut quinquaginta ova continens. Vetula stipendio conductra, curatrix est, ova quam recentissima conquisita explorat, plena sint ac utilia nec ne, quod facile animadvertit, si con-

tra lumen vel candelam teneantur, utilia deinde ad numerum quinquagenarium, singulis furnis imponit, focum lentum accendit, ova quotidie bis terve vertit, ut æqualiter concalescant, ad quadragesimum ferme diem, quo pippientes pulli excutuntur. Non omnia tamen ova pullos emittunt, sed vix decimum quodque. Nec ad justam magnitudinem unquam perveniunt pulli, ob tenerrimam corpusculi constitutionem. Exclufi pulli capis pectore deplumatis educandi committuntur, & scamnis in tepido loco immittuntur, antequam aëri patulo exponantur. Edules pulli mensæ Regiæ imponebantur, præsertim si quando curiosos Principes literatosque Viros mensa sua dignaretur Rex Serenissimus. Placuit omnibus furnorum artificium, & multis parasangis Ægyptios post se relinqvunt, ut ingenuè mihi & Rhodio nostro testabatur *Jo. Vesslingius*, qui quinquennium Cairi in Ægypto moratus, furnos Ægyptiacos accuratori diligentia expendit. Unde cum exhortatione ejusdem Rhodii Pullitiem Ægyptiacam meditaretur, quam tamen morte præventus non absolvit, delineationem furnorum Danicorum ante fata desideravit, quam ab *Olao Wormio*, patriæ nostræ ornamento, facilis

Fig. 219

Furnus Danicus prior.

cilis impetravit, hic oculis curiosorum sub-
jiciendam. Singula fabricam concernen-
ria literis signatis explicabuntur, ex laudati
Wormii præscripto.

Furnus Danicus Prior :

- A. Furni aperti icon.
- B. Ventilabrum cum suo epistomio ligneo,
quo calor dirigi ac moderari solet.
- C. Furni interior capacitas.
- D. Os quadratum, cui applicatur craticu-
la ænea
- E. minutis carbonibus repleta, ac demum
ostio clauditur ligneo, interiore parte
lamina ænea obducto, fulcroque vo-
lubili sustentato, per literam
- F. notato ; ita tamen ut pedibus quasi duo-
bus ferreis innixum viam præbeat
aëri carbonibus ventilandis sufficien-
ti. In ipsa cavitate furni visitur
- G. orbis ligneus, cujus centrum axe do-
tatur, ut commodè circumrotari pos-
sit, ubi singula ova lustrare, vertere ac
tractare debet custos. Hinc
- H. pulvinar ex panno bombicino molli-
bus farctum plumis insternitur, cui
ova excludenda imponuntur, ac de-
mum

I altero simili teguntur.

K Eundem furnum clausum & exclusioni aptum designat.

De Furno Danico altero.

ALia via idem artificium aggressus est Rex Augustissimus, sed dispari felicitate & successu. Furnus tamen operosior est, duplici constans concameratione, cujus furni secundi hic typus, hæc explicatio.

- a. Foramen cineribus eximendis destinatum.
- β. Focus cum craticula, qui æneo clauditur ostiolo.
- γ. Os primæ concamerationis, in qua orbis, pulvinaria, & ova, ut in primo furno.
- δ. Secunda concameratio primam cingens, in qua calor ex foco undiq; primam cingit.
- ε. Foramina per quæ calor ex foco in secundæ concamerationis ambitum transmittitur.
- ζ. interstitium, in quo calor continetur.
- η. Ventilabrum, quo calor dirigitur, ab avversâ furni parte situm.

Altitu-

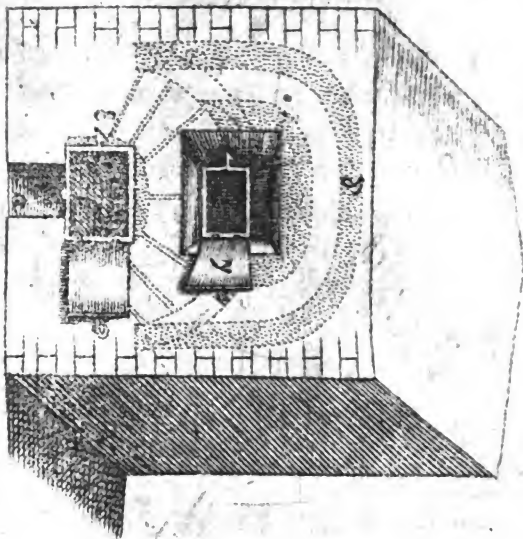
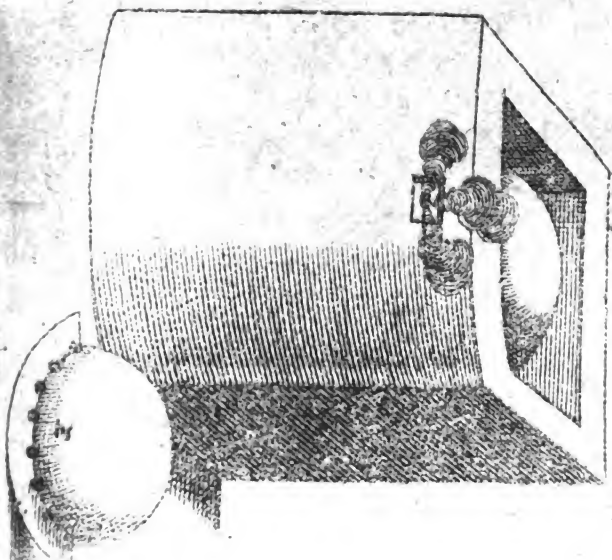

Figura della...

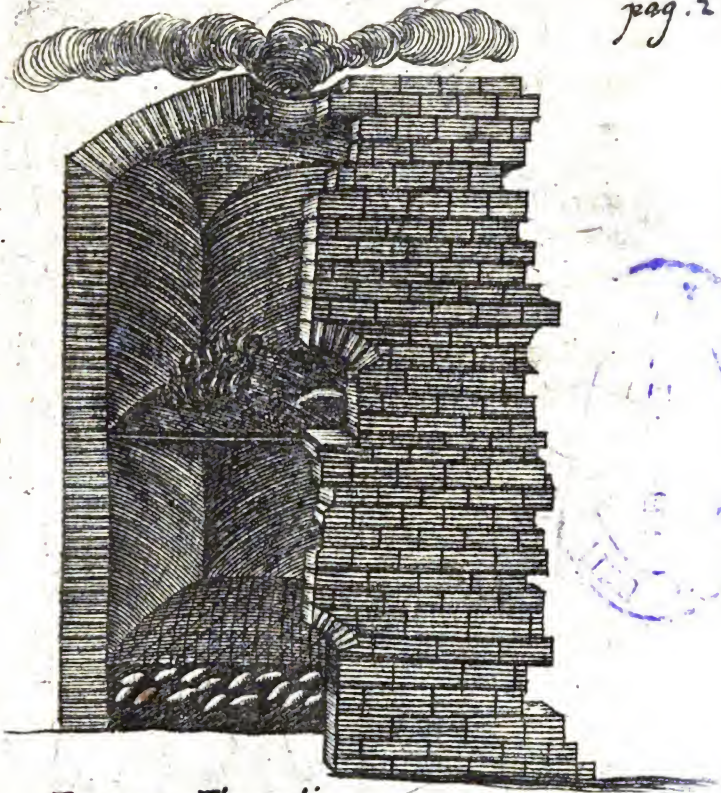
Altitudo totius fabricæ, pedum circiter novem est, latitudo & profunditas 5. pulvinar in diametro 2½ tenet. Elegantissimos furnos non semel his oculis lustravi, & maximum maximi Regis ingenium admiratus sum. Post illius Excessum villicorum negligentia diruti, vix jam sui vestigium reliquerunt. Ex naufragis frustis in rei memoriam ego pulvinar unum Musæo meo intuli.

Eandem pullitiem æmulatus est Magnus Dux Hetruriæ FERDINANDUS II Mediceus, Princeps ad exemplum Principum natus, operisq; Cairo conductis non ita pridem ad Ægyptiorum similitudinem furnos erexit vastos & capaces quinq; mille ovorum, cum stercore bovino, supposito igne. Malè initio cessit opus peregrinis artificibus, ut testatur *Jo. Nardus* ad Vellingium. Nec enim tam accuratam habuerunt ignis rationem, quin pars magna ovorum sit corrupta, imprimis mutata statione ad frigidam circa festum Paschatos Anni 1644. Ægyptij enim artifices pro aëris intemperie frigida corrigenda, ignis quantitatem auxerunt, cujus vitio decem mille ova combusta. Postea verò justo tempore exclusa sunt tria millia, & feliciter

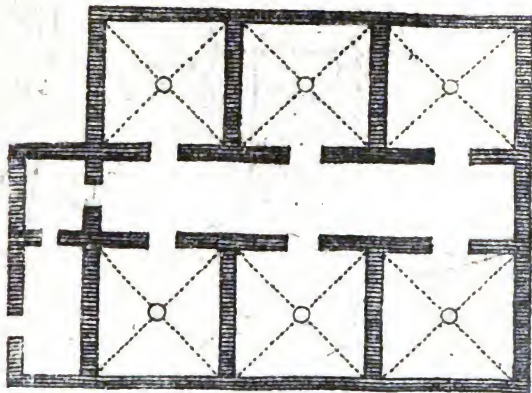
cessit negocium commodiore anni tempore. Unde accuratius expensis observatisq; omnibus in Etruria ex voto semper successfulurum opus judicarunt artifices, excepta hyeme, & prima veris parte. Furnos hos Florentinos Ægyptiis simillimos affirmavit *Cl. Vessingius*, qui ægrè à *Nardio* illorum delineationem, mox hic apponendam, impetravit; quia pictores ignis magni calorem & loci fœtorem subterfugerunt. Ne fides mea sit in his suspecta, ex quibus furnorum nostrorum descriptiones mutuatus sum, subjungam Epistolas hujus argumenti magnorum Virorum, mihiq; dum vixerunt, amicissimorum.

*Cl. Excellentissimoq; Viro D. Olao
Wormio Regio Medicinæ Pro-
fessori S.*

VEssingius noster quinquennium Cairi moratus exhortatione mea Pullitiam Ægyptiam meditatur pereruditam. Singulari cura eam Magnus Hetruriæ Dux operis inde conductis æmulatus accuratam furni delineationem indulsit, quam ille Ægyptiæ simillimam affirmat. Eundem Augusti-

Furnus Florentinus.

gustissimi Regis nostri conatum intellexi. Si quod ejus vestigium, rem totam plenius quæso, explica. Quis furni modulus, quæ foci materia, quæ nationis ac turbæ cura, quisnam eventus. Totum quod fuerit, grata diligentia vestrae debet posteritas, quam honestis tibi hæctenus devinxisti laboribus, &c. Patavij III. Non. August. Clō Ioc XLIV.

Jo. Rhodius.

Cl. Joh. Rhodio.

GRatum mihi fuit, quod intelligam quidpiam à me profectum, tibi quod usui esse possit, securum te volo, nihil unquam antiquius, quam amicis gratificari. Non miror Bartholinum segniorem jam in respondendo, siquidem intelligam ipsum Amstelodami lecto affixum, nec quicquam interea temporis huc ad amicos literarum dedisse. Quod Celsum tuum liberè à suspicionibus, etiam meis, vindicaveris, rem te dignam præstitisti, ac eo fine provocasti occasionem ut præberem nihil omittendi, quod eo spectaret. Quocunque modo id feceris, mihi gratum, cum unicæ veritati addi-

addictum, ab omni partium studio & maledictis alienum te semper sim expertus. Fibulæ meæ mittō iconem, quæ ærugine obducta, parum distat ab ea quam loco quarto inter Menetrios proposuisti, saccus minor aliquanto est, & acus receptaculum latius ad quadratum accedens. Jungo stylum seu graphium, quod etiam æreum, ejus planè longitudinis & figuræ quam pictura ostendit. Apex exarandis, caput delendis notis videtur deputatum; hinc ventre protuberat Rhomboideo ferme, ut digitis præmentibus sit subsidio. Argumentum Veslingio vestro suppeditasti verè elegans & curiosum, in quo si occupatur ea cura, qua in reliquis suis Ægyptiacis, immortalem vel hoc solo, sibi polliceri valet nominis famam. Serenissimi Regis nostri conatus in hoc genere quod concernit, quid de iis mihi constat, brevibus referam. Anno M.DCXL mense Augusto Fridrichsburgum vocatus eram, aulicis quibusdam Dysenteria Epidemica laborantibus ut consulere; accidit die quadam, mensæ Regiæ hospes dum accumberem, inter reliqua fercula pulli galinacei ut apponerentur. Ex me tum quærere Maj. Regia, an quo pacto exclusi essent hi pulli, scirem? Ego gallinæ incubatū, regessi.

gessi. Nequaquam respondit, sed in furnis peculiaribus ad morem Ægyptiacum, cumq; me Ægyptum in Daniam translata mirari animadverteret; quo tibi major sit rei fides, inquit, mox à prandio in villam meam, ubi excluduntur, deducendum curabo, quo oculis cuncta accuratius usurpare valeas. Quod & factum. Eo ubi veni, comitatus filiabus Regiis, Concionatore aulico, aliisque nonnullis, inveni in conclavi ad id deputato, sex furnos ad id deputatos, quorum figura nihil fermè distabat à vulgaribus in quibus panes coqvunt, nisi quod ante os focus peculiaris ex laminis ferreis cum craticula esset exstructus, cui carbones rari & minuti inclusi, calorem blandum toti structuræ suppeditantes, manum enim alveo immittenti mitissimus occurrebat. In furno cophinus erat planus, pulvinari mollibus plumis gallinaceis farcto, stratus, quadraginta aut quinquaginta circiter ova continens. Adstabat vetula stipendio conducta, omnium moderatrix. Hæc quum de tota excludendi ratione à me interrogaretur; respondit, se primo ova gallinacea quam recentissima aliunde conquisita, per candelam explorare, fœcunda an essent, quæq; melioris notæ depræhendebat ad

numerum fermè quinquagenarium fimu
 uni furno imponere, focum deinde lentum
 qualem vidimus accendere, eumq; ne ex-
 stinguatur diligenter curare, ova quotidie
 bis vel ter vertare ad quadragesimum fer-
 mè diem, prodire pippientes pullos, quam-
 vis raros, adeò ut quandoq; vix decimum
 ovum exspectationi respondeat. Exclusos
 demum capis pectore deplumatis (quos
 eum in finem alit) educandos committere,
 qui suo officio strenuè defungi solent. Hæc
 tota est operis Lithurgia. Dum curiosius
 singula lustrò, peto facultatem mihi conce-
 di unum aut alterum ex ovis quæ per qua-
 tuordecim circiter dies fur no erant inclusa,
 frangendi & examinandi, ut ductum artis
 Naturam imitantis certius explorarem.
 Renuit vetula; sed iussa à comitibus bina
 tandem obtulit. Alterum dum frangerem
 plane putridum deprehendi, in altero evi-
 dentia satis alitis lineamenta, oculorum im-
 primis & totius capitis. In area quindecim
 ejusmodi pullos, diversorum colorum sub
 disciplina caponum vidi, ad columbinam
 circiter magnitudinem educatos. Retulit
 verò Maj. Regia, se à vetula hac aliisq; per-
 suasum, ad justam magnitudinem ob tener-
 rimam corporis constitutionem vix perve-
 nire

nire posse. Quocirca ubi externi Principes aut Legati lautius in aula excipiuntur, ad culinam tensim deferuntur, ut de iis differendi advenis detur occasio melior. Non quæstus aut lucri causa, hæc instituta pullatio. Decies enim pluries constat ordinariâ Naturæ; Sed quia Serenissimo Regi placuit in veritatem artificij Ægyptiaci inquirere, ac ipsa hunc modum invenit, eo haud parum delectari solet. Hæc sunt quæ de Danico artificio tibi narranda habui, si alicujus usus Clarissimo Vellingio esse possint, gaudebo me symbolam qualemcunq; tam præclaris ausibus contulisse. Vale. Hafniæ XVII Cal. Oct. Anno M DC XLIV.

T. Olaus Worm.

HIST. XII.

Pulmonis Abscessus sponte ruptus.

Centurio Bohemus, mihi notus, abscessum in pectore diu circumtulit, qui adeo bronchia compresserat, ut non nisi cum sibilo difficilem vocem proferret. Passim remedia morbo quæsit, sed pectoralia, expe-

expectorantia, & quidquid denique lingi poterat, nihil profuere. Pertæsus omnium, vivendi tamen desiderio flagrans, quum pandiculatione insigni brachiis sursum elatis in lecto conquereretur sano corde mortem sibi tandem imminere, præter spem in pectore abscessus ruprusest, magnâ puris copia per os expurgatâ, sanitatem ægris quaesitam suspiriis recuperavit. Pandiculatione ista motuque brachiorum muscoli pectorales compresserunt thoracem, maturumque abscessum latentem compressu suo aperuerunt.

HIST. XIII.

Cerebri abscessus per nares oculosque purgatus.

HOratius Augenius l. 8. Epist. 1. homini cuiusdam in montibus, quem expiraturum antea prædixerat, maximo naturæ impetu facto per nares auresque, affatim libras quatuor plus minus, puris albi vacuatas conspexit, sicque vitæ fuisse restitutum. Ante plusculos annos Generosus Heros Oligerus Rosacrantzius, Vir Divinus, quocumque veniret, & se verteret, foetorem naribus occur-

curfantem sentiebat, de quo sæpe multumq; apud Parentem nostrum, quem sibi amicum delegerat, conquerebatur, alijs nihil foetidi adesse asseverantibus. Tandem per nares sensim octo dierum spacio fluebat foetida flavaque materia, rupti abscessus certo indicio, & summo ægri summi levamine. Alia Matrona Nobilis catarrhosis fluxionibus supra fidem subjecta, Medicis in illa curanda operam oleumque perdentibus, naturæ benignitate convaluit, quæ per alterum oculum, planè exturbatum, magnam puris copiam morbumque ipsum protrusit. Anni exinde viginti ætati accesserunt, quibus incolumis, si podagram excipias, vitæ reliquum transegit. Extra situm orbitamque in catarrhis protrusos oculos in Avo Senecæ clarissimo observavi, & uxore barbitonforis. Quid oculi ante faciem secundum naturam eminentes significant, videatur *Adamantius Sophista* l. 1. *Physiognom.* c. 8.

HIST. XIV.

Vomica pectoris in duello rupta.

MUltis infortunium salutis causa fuit, & Mex transverso sæpe successit sanitas
 P qvum

quum timeretur mors. *Plinio* si credimus,
 Phaleræus quidam vomicæ morbo à Medi-
 cis deploratus, quum mortem in acie quæ-
 reret, vulnerato pectore invenit medici-
 nam. Filius civis Hafniensis primarii vo-
 micam diu in pectore gestavit, quanquam
 ignotam, unde in spirandi difficultatem &
 atrophiam incidit ut vix ossibus hæreret.
 Forte Lugduni ad confluentem Rhodani &
 Araris in duello vulneratur, gladio prope
 sternon inter costas penetrante. Hoc vul-
 nere vomica latens feliciter aperitur, cujus
 pure defluente repletus thorax vix læso
 spiritum concedebat. Consilio demum Me-
 dicorum peritissimorum, inter quos eminent
D. Gras, difficultas omnis & spiritus & vitæ
 sublata fuit, aperto enim sicut in Empy-
 maticis latere inter consuetas costas, quum
 confertim magna copia evacuatam esset
 pus, sensim ad se rediit, procuratoque vul-
 nere utroque & convaluit, & macie ante
 confectus, sublato nempe interno pectoris
 abscessu, habituosior factus, beneque valens
 in patriam reversus, illi debuit sanita-
 tem, à quo læsus crede-
 batur,

HIST.

HIST. XV.

*Globulus sclopeti in faucibus
relictus.*

Milles legionis strenui & invicti animi Uldarici Christiani Gyldenlow, in obfidione Hafniensi, sclopeto per maxillam superiorem transfixus, partem labiorum, dentesque aliquot, cum insigni hæmorrhagia amittit. Nullum delitescens vel ex-euntis globuli usquam apparuit vestigium, nec tamen fauces penetrasse observatum fuit. Interea per Chirurgum nostrum peritum Ad. Danielelem Aspach curatur vulnus summâ diligentia, crebrisq; hæmorrhagiis occursum. Circa amygdalarum regionem tumor externè se aliquando prodidit, cum insigni dolore, qui sensim disparuit, quum metu carotidum locum tumentem ferro aperire Chirurgus subterfugeret. Integræ ut videbatur sanitati restitutus, quum in urbis obsessæ mœniis, quod strenuum militem decet, exsequeretur, postq; magnos labores somno parumper indulgeret, sponte globulus prodit & exspuitur, qui semestri spacio intra faucium anfractus delituerat. Per semestre quoq; globulus in

cerebro delituit apud *Hildanum* Cent. I. Obs. 2. Sed illæsis membranis. Per biennium & menses duos aureum nummum in Isthmo faucium civis Augustani hæsisse narrat *Hechstetterus* Decad. 6. Obs. Med. Cas. 10. sine impedimento, sed qua parte, ipse Anatomicis exercitatis relinquit excutiendum. In nostro homine amygdalis inhæsisse globulum, magna veri specie suspicamur.

HIST. XVI.

Mors ex nimio potu.

GAllus quidam, cujus nomini parco, cum nativâ imbecillitate, curisq; in proprium commodum & imprecationibus tabesceret, prævisa moriendi necessitate, omnia vinorum genera sibi afferri curavit, & strenuè ex singulis bibit, sed inter hos bibendi conatus & concertationes, scypho nondum ab ore remoto, animam bibulam querulamq; efflavit bibo. Alius Flander Neapoli in hospitio nostro ex sanguine multo ad fauces delato post gonorrhæam & generosi vini potum suffocatus est. Ita optimarum rerum etiam suus esse debet modus.

HIST.

HIST. XVII.

Tabaci virtus in Hydrope.

Optimus in urbe nostra Vir ex hyemis prægressæ injuriis & sedentaria vita Asciten contraxit, abdomine in ingentem molem elevato, pedibus tumidis, scroto & præputio valdè distentis. Circa solstitium æstivum, forte tabaci fumum cum amicis per fistulam hausit. Exinde successit vomitus, soluta alvus, serum copiosè aliquot dierum intervallo expurgatum, sensimq; & abdomen detumuit, & pedes, scrotumq; ad pristinum statum rediere. *Dodonæus* ejusdem tabaci usum in Hydrope illustrat exemplo, laudatq; *Neander* in Tabacol. Et *Magnenus* de Tabac. Exercit. 14. sed in ætate forti & juvenili.

HIST. XVIII.

Dolor pedum in parturientibus.

Propter uteri vincula ad crura protensa, non mirum est, si in gravidis crus doleat. Credunt maris esse signum, si crus dextrum, feminae, si sinistrum doleat, quia dex-

træ uteri parti maximè incubans foetus sexus potioris, dextra uteri ligamenta extendit. Ligamenta verò ista, ultra medium femur rarò protenduntur. Hinc rara mihi videtur puerpera rustica apud nostros, quæ non ita pridem ipso pariendi tempore, tantos in calcaneo persentiit dolores, ut veros parturientium dolores præ his spreverit, obstetricisq; & adstantium mulierum curam diverterit, quæ per calcaneum proditurum fatum suspicabantur. Forsan rarò naturæ ludentis exemplo, vinculorum uteri fines in hac puerpera longius fuerunt protensi. Alia nobilis puerpera mihi fatebatur, nullo symptomate se molestius affligi, quam ingenti pedum extremorum fervore. Fervor à calido sanguine ex utroq; vasorum genere hic concurrente & per puerperij labores alterato. Dolorem autem incredibilem idem etiam conatus in pedibus commotis & contranitentibus potuit excitare. Maximus sane in calcaneo & pedum planta doloris sensus ob ligamentorum copiam nervorumq; concursum, quod in pestilentia expertus est *Hildanus*. Cent. 4. Obs. 86. Pro maximo tormento erat plantarum pedis percussio inter milites Polonos, quo in patria nostra crudeliter non pau-

paucos, inducta gangræna, torserunt nuper. Ex levi calcanei vulnere Marcus Sobiratus Avenione septimo die occubuit, apud Fr. *Valleriolam* l. 3. Enarrat. 8. Unde patet, cur varias persequutiones Christo ejusq; affeculis inferendas à Satana, per calcanei morsum exprimat sacer Historicus *Gen. 3, 15.*

HIST. XIX.

Tumor ventriculi carnosus.

Vitium primæ coctionis, non emendari in sequentibus, Medicorum consensu jactatum est proverbium. Hinc si ventriculus, corporis ille coqvus, ab opere læsus desistat, impediri corporis nutritionem, & induci atrophiam. Aliter gallinæ in ædibus nostris evenit. Tumor carnosus ingens ventriculum membranofum occupat, ut pondere suo gressum fere impediret, caputque ad terram deprimeret, magnitudinæ mali granati; adeò tamen sana erat & pingvis, ut resecto jugulo culinæ adjudicata cum capone pingui potuerit certare. Nempe ventriculus alter carnosus robustior, facile ingluviei defectum supplebat, præsertim

quum pellicula hæc ingluviei inepta pronuncietur ad coquendum cibum P. *Castello* l. I. Emeric. c. 4. In alia gallina atheroma ventriculo secundo adnatum ad atrophiam perduxerat.

HIST. XX.

Epilepsia ex vermibus.

IUvenis XXII annorum in urbe nostra convolutionibus sæpe, sed haud magno conatu, comprehensus, quum pro redimenda salute variis frustra adhibitis, tandem inter medicamenta suasu Medici misceret vermes pellentia, demum in causæ notitiam pervenit. Prodiere confertim Ascarides qui per tormina antea se satis prodiderant. Hinc contra vermes pugnatum, & meliore cursu reliqua curatio processit.

HIST. XXI.

Exulceratio stomachi.

CUM aliquando Vir incomparabilis *Oli-gerus Rosacrantzius*, Regni Daniæ Senator & literatorum magnus quondam Mæcenas, ab imperito Medico purgantem medici-

dicinam hausisset, cui ad accelerandam evacuationem, acria quædam & erodentia fuerant permista; tantus dolor ventriculi ortus est, ut trium hebdomadum spacio per os nihil ferè sine immani loci exulcerati dolore assumere potuerit, & fame pene encaretur. Medicis aliis in cassum laborantibus, tandem, quod propria ratio & experientia suggestit, usus est tragacantho cum aqua florum Roris marini misto, cujus fragranti tenacitate ulcus consolidatum, & multos postea annos Vir summus vixit incolumis, quod de eo testatur in schedis suis *Casp. Bartholinus*; Parens noster memoriæ æternæ.

HIST. XXII.

Scapulæ divulsio.

Scapulæ os in dorso, cui insternitur, libere, sine ulla articulatione, fluctuat. Hinc sine damno in tergum brachia flectuntur. Musculis tamen, qui vel ad homoplatas, vel ad brachium spectant, & ligamentis, laxius alligantur claviculis, humero & dorso. Divulsionem raram scapulæ à dorso A. 1659 observavi. In navi classis

Regiæ apprehenso fune fortius se continuit
 Cl. Vir D. *Simon Paulli*, amicus noster magnus, ad urbem obsessam rediturus. Statim circa clavículas & collum sensit inflammationem, qua per sectam venam extincta, difficilem & dolorosum brachii dextri motum est expertus, præsertim circa deltoidis insertionem, ubi moto brachio dolores insurgent. Quum mihi amico dolentes partes nudato corpore concederet lustrandas, comperi, utroque brachio ad anteriora æquali forma & situ extenso, scapulam dextram extare & à dorso nonnihil divulsam, cæteris omnibus sanis. Compressâ verò scapulâ & per manum adstantium arctius dorso applicatâ, sine ullo dolore brachium pro arbitrio movebatur. Hinc spleniis, emplastro adstringente, ligaturisque accuratis per Chirurgum Sixium scapulam constrinximus, ut divulla pars loco suo redderetur, quod feliciter ægro nobisq; decem & quatuor dierum in lecto quiete & in dorsum decubitu successit. De dissolutione scapulæ in jumentis differit P. *Vegetius* l. 2. Veterin. c. 44.

HIST.

HIST. XXIII.

Convulsio ex lue Venerea.

QVum Zacharias Bononiensis, cujus valetudini cum Magno Job. Dem. Sala inter tui, à mala prioris anni gummatis curatione Patavium reversus, curationem repetens febre perseverante & gummate cruris amplificato, externa remedia cum successu recepisset, escharam nempe & abrasionem, interna quoque pro luis reliquiis, decoctum & sublimatum dulce, à XX diebus deinde à medicamentis abstinuit, & requievit, plaga omnia felicia promittente & febre fere absente. Sed mox indicia convulsionis in ore apparuerunt, quæ tum inunctionibus sublevata credebatur, postridie tamen aucta, quum os prope clausum liquoris parum admitteret, postea crevit, ut nec aperire os posset, nec deglutire, quia compressis musculis comprimitur & œsophagus. Difficilis aderat motus capitis & totius corporis in alterutrum latus. Difficultas quoq; urinæ comitabatur non nisi magno & gemebundo conatu reddendæ, quæ mala tamen non erat. Convulsio hæc tendinum aperientium & moventium os esse

esse videbatur, quia os non movebatur, chordæ plenæ manifestò tensæ cernebantur. In musculis quoq; œsophagi deglutientibus minoribus majoribusq; universum œsophagum ambientibus, convulsio erat. Ex siccitate ortam prægressa febris, decoctum, & sicca diætâ indicabant. Pro repletionem tamen plura militabant, quia catarrhum sentiit copiosè confluentem, & tendines tumidi apparebant. Remedia à Consultantibus Medicis Patavinis præscripta non enumerabo, quia ex causarum enumeratione per se sunt manifesta.

HIST. XXIV.

Pulsatio per universum corpus.

VIr quidam Veronensis mediæ ætatis, temperamento melancholicus, de dolore abdominis conquerens, pulsationem per universum ferè corpus Patavij sentiit, cum dolore, tumentibus venis varicosis, quos effectus cordis & virium languor sequutus. Varices tortuosi in pedibus & inguine lati, subinde majores minoresve. Me præsentem de morbo initum consilium, visumq; ibidem Medicinæ Proceribus, affectum

ctum esse hypochondriacum, quia in abdomine rugitus erat, non tamen melancholicum, quia nulla in cerebro functionum læsio, nec tumor in abdomine, nec φλόγῳσι illa aliàs usitata: esse tamen rudimentum melancholiæ hypochondriacæ, & nisi varices supervenissent, citius melancholiam irruisse.

HIST. XXV.

Unguentum Torchillianum.

Recte Celsus l. 4. c.4. & 6. remedia quæ idoneos authores ex populo habent, quamvis in monumentis medicorum non legerit, suo tamen operi inseruit, quæ nihil periculi habere possunt. Inter vulgus nostrum celebre & decantatum est unguentum Tochilli Rustici Cimbri, quo feliciter utuntur in vulneribus recentibus & inveteratis, in nervorum resolutione & quam plurimis aliis affectibus, ut huc tanquam ad sacram anchoram confugiant. Quanquam ex lege artis confectum non sit, contemnenda tamen neutiquam est plebeji hominis experientia, quandoq; olitor est opportuna loquutus: Ut ad plures unguentum per-

perveniat, non gravabor plebejam hic compositionem signare.

Recipe Balsamitæ seu Salviæ part. IV, Millefolii part. III. quæ colligantur exeunte mense Mayo, vel aliàs pro tempestatis varietate. Minutim incisa simul coquantur per horas duas in vase, cum butyri Majalis lib. viij pond. civil. filtrentur, & colatura iterum igni imponatur, admixtis sævi cervini libra una, & sævi hircini lib. I. ceræ lib. sem. resinæ Pini quartar. terebinthinæ lib. I. sem. coquantur omnia invicem donec dissoluta sint, deinde ab igne remotis addendum tantum æruginis minutim contrusi, ut viridi colore tingantur, immiscendæ quoque olei spicæ Unciæ duæ, & ita omnia invicem permisceantur & agitentur donec refrigescant.

Aliud ejusdem unguentum ad membrorum dolores, fracturas ossium, luxationes, aliosque externos morbos, qui integra & illæsa cute molesti sunt, miris à vulgo encomiis laudatur, cujus hæc est conficiendi ratio. Recipe absinthii marini viridis, quod in fossis antiquis urbis Hafniensis reperitur, quartarium vasis, Consolidæ majoris tantundem, quæ 14 diebus ante festum S. Johannis colligantur. Minutim concisa co-

quan-

quantur per horas duas in butyri majalis lib. X. & colentur, colatura super novum ignem reponatur cum sævi cervini lib. II. axungiaë Taxi potta una, ceræ lib. sem. terebinthinæ lib. II. & sem. donec hæc liquefiant, deinde ab igne remotis addantur olei Juniperini Vnciæ quatuor, & invicem agitentur donec refrigescant.

HIST. XXVI.

Prognostica ex Pustulis.

PRobè memini Avum meum Maternum D. Thomam Finckium, de clarissimi nominis viro D. Petro Severino, qui pestilentia in urbe nostra grassante, XXVIII Julij Clæ Idæi obiit, narrare solitum, comparuisse ante morbi maligni invasionem in sani adhuc, ut putabatur, supercilio exanthema subobscurum, ex quo ipse sibi præmaturum fatum intra paucos dies prædixit. *Rob. Capellutius* l. de Cur. Apost. Pestif. alios refert mortuos peste, qui post aures vel juxta oculum dextrum vel sinistrum nigredinem quandam ad lentis similitudinem habebant. Invenio similia prognostica in libro *Hippocratis* de Pustulis, hæctenus necdum

dum edito, si quidem nomen non mentia-
tur author. Ex suis thesauris mihi hunc
amicè concessit Polyhistor *Jacobus Golius*,
Leidensium decus, quum olim linguæ Ara-
bicæ fundamenta nobis instillaret. Ex A-
rabica lingua latinitate donatum non invi-
debo posteritati.

HIPPOCRATIS Liber De *Pustulis*.

IN nomine DEI. Hic est liber *Hippocratis*,
qui inventus est in sepulchro ejus. Expli-
cavit eum *Bachiri* Præfectus. Fando acce-
pimus, quod ille morti vicinus jusserit, ut
hic liber capsulæ eburneæ involutus se cum
in sepulchro sepeliretur, ne uli immo-
tesceret. Cæsar verò desiderio flagrans vi-
dere sepulchrum *Hippocratis*, ne periret, re-
novare & pulchrius ædificari, siq; corpus
ejus integrum reperiretur, sibi afferri jussit.
Effosso sepulchro inventa ibidem capsula
ex ebore cum hac epistola, quam attule-
runt Cæsari, qui illâ visâ, tradidit lateri ejus
inhærenti Secretario.

Incepit *Hippocrates* & dixit; si erit in fa-
cie ægrotantis apostema, nec manus sinistra
super

super pectus deposita poterit tangere, scias quod ipse morietur post 23 dies, inprimis si ab initio morbi per nares rhoncos duxerit.

Dixit *Hippocrates*, si erit in ambobus genibus aegrotantis apostema valdè magnum, scias quod ipse morietur post octo dies, præsertim si à principio morbi largius sudaverit.

Dixit *Hippocrates*, si erit super venam colli soporiferam pustula parva instar cineris, fac sciat moriturum istum ægrum post dies quinquaginta duos, cujus signum erit, quod ipse multum sitiet.

Dixit *Hippocrates*, si fuerit super linguam pustula parva similis gramini, quod vocatur musca canis, aut semini Alcherva, scias quod socius morbi morietur ipso illo die statim, cujus signum hoc erit, quod ipse desiderat in morbi principio cibum naturæ suæ calidum.

Dixit *Hippocrates*, si erit super digitum aliquem pustula parva nigra, quasi minimum pisum, & doluerit, scias quod socius morbi morietur post duos dies à morbo, cujus signum hoc erit, quod corporis lassitudo in principio morbi adsit.

Dixit *Hippocrates*, si erit super pollicem manus sinistrae aut sinistri pedis pustula

Q

mor-

morbosa quasi faba coloris obscuri indolens, scias quod ægrotus morietur sexto die à principio morbi, & signum hoc erit, quod variè mutetur morbus à primo principio.

Dixit *Hippocrates*, si erit in digito medio dextri pedis pustula, ejus coloris quo colore argentarius detergit, scias quod socius morbi hujus morietur post dies duodecim, & signum hoc erit, quod ipse in morbi principio appetat res valde acres.

Dixit *Hippocrates*, si erunt ungues digiti obscuro colore & in fronte pustula sanguinea, scias quod socius morbi morietur post IV dies à principio morbi, & signum hoc erit, quod in morbi principio multum sternutet & oscitet.

Dixit *Hippocrates*, si erit in pollice pedis pruritus frequens, & erit color colli obscurus valdè, scias quod socius hujus morietur in die quinto à morbo ejus, antequam Sol occidat, & signum hoc, quod ipse mingat in principio morbi multum & sæpe.

Dixit *Hippocrates*, si erunt super palpebras ægrotantis tres pustulæ, una ex illis nigra, altera obscura, tertia rufa, scias quod socius hujus morbi morietur circa decimum septimum diem à morbi principio, cujus signum hoc erit, quod multum sputet in morbi principio. Di-

Dixit *Hippocrates*, si erit super palpebram alterius oculi pustula, sicut nux, non dura obscuri coloris, scias quod socius ejus morietur post duos dies à morbi ejus principio, & signum hoc erit, quod in principio morbi somnolentus valde sit.

Dixit *Hippocrates*, si fluxerit è naribus ægrotantis sanguis ad rufum vergens, & apparuerint in manu dextra pustulæ albæ indolentes, scias quod socius istius morietur tertio die à morbo, & signum hoc erit, quod initio morbi nullum cibum appetat.

Dixit *Hippocrates*, si apparuerit in femore sinistro ægrotantis rubedo intensa indolens longitudine trium digitorum, scias quod socius ejus morietur post 25 dies à morbo ejus, & signum hoc erit, quod ipse scalpit in principio scalpendo vehementer, & pro cibo olus appetit.

Dixit *Hippocrates*, si erit post aurem sinistram pustula nigra, scias quod socius ejus morietur vigesimo quarto die à morbo ejus, & signum hoc erit, quod in principio morbi potum aquæ frigidæ magno desiderio expetat.

Dixit *Hippocrates*, si fuerit post aurem sinistram pustula dura alba quasi ciceris unius,

Q 2

dies

dies à principio morbi ejus, ista hora qua apparuit illa pustula, & signum hoc, quod multum mingat in principio morbi.

Dixit *Hippocrates*, si erit post aurem dextram pustula rubra instar ignis fervens magnitudine fabæ, scis quod socius ejus morietur septimo die à morbo, & signum hoc quod ipse in morbi principio multum vomat.

Dixit *Hippocrates*, si erit sub mento pustula rubra instar fabæ Ægyptiacæ, scis quod socius ejus morietur circa LII diem, & signum hoc, quod ipse à morbi principio ex ore pituitam copiosam rejiciat.

Dixit *Hippocrates*, si accidat quibusdam hominibus dolor vehemens in glande penis, tumque apparuerit in cubito pustula obscuro colore, scis quod ipse morietur die quinto à morbo ejus, & signum hoc quod in principio morbi vinum bibere expectat.

Dixit *Hippocrates*, si fuerit supra latus dextrum pustula non dolens obscuri coloris, scis quod socius ejus morietur septimo die à principio morbi ejus ante solis ortum, & signum istud, quod ipse erit multum oscitans.

Dixit *Hippocrates*, si fuerit in alis sinistris
pustu-

pustula obscura instar ossis Cydonij mali, scis quod socius ejus morietur quindecimo die à morbo ejus, & signum hoc quod in principio morbi ipsum gravis somnus invadat.

Dixit *Hippocrates*, si fuerint in calce pustulæ plurimæ nigræ, scis quod ægrotans morietur die XXVIII à principio illius morbi, & signum hoc, quod expetat aërem frigidum in morbi principio, & valdè appetat cibum frigidum.

Dixit *Hippocrates*, si fuerit supra sinistra tempora pustula rufa, scis quod socius morbi hujus morietur quarto die à morbo, & signum hoc, quod accidat ei in principio morbi ejus pruritus magnus in oculis, ut non possit à fricatione desistere.

Dixit *Hippocrates*, si fuerit in medio capitis apostema instar juglandis, nigrum, non dolens & molle, scis quod socius morbi hujus morietur quadragesimo die ex morbo ejus, & signum hoc est, quod in principio morbi, ejus color mutetur.

Dixit *Hippocrates*, si fuerit in pectore apostema nigrum, ovi magnitudine, scis quod socius ejus morietur post tres menses ex morbo ejus, & signum istud quod initio morbi appetat melones, accidatq; disuria.

Q 3

Dixit

Dixit *Hippocrates*, si fuerit sub collo pustula & in palpebra inferiori sinistri oculi pustula alba, scis quod socius hic morbi morietur undecimo die ex morbo ejus, & signum illud, quod in morbi principio appetat ingenti desiderio cibum dulcem seu condita.

Impletus est Liber *Hippocratis* Excellentis doctrinæ, qui inventus fuit in sepulchro ejus, & Laus DEO multa, sicut ipse meretur, viginti quinque demonstrationibus.

Nolo de Authore disputare, quem non credo esse *Hippocratem*, cujus seculo Cæsaris nomen ignorabatur, quanquam harum Prædictionum quamplura extent vestigia in legitimis *Hippocratis* operibus. Arabes quidem accurati fuerunt in Græcorum voluminibus conservandis, quod ex desideratis libris *Galeni* ultimis Anatomicarum Administrationum, quos Arabicè Mstos apud me ejusdem *Golij* favore seruo, videre est; verum ingeniosi quoque fuerunt in subornandis nominibus ad majorem librorum auctoritatem. Idem Arabes felices fuerunt in exanthematibus, illorumque prædictionibus, quod ex hoc quod damus specimine liquet, ex Arabum Medicis consuto. Propter

pter argumenti affinitatem subjungam Prognostica de signis mortalibus, quæ *Isaaco* Israelitæ rectè adscripserim, à *Constantino* Africano *Cassaniense* Monacho cum aliis in latium transcripta. Extat ejusdem codex manu exaratus Bibliothecæ olim *Rantzovianæ*, in Bibliotheca Doctissimi Medici *D. Joh. Ebelingi*, amici nostri *Roëskildiaë*, ubi hanc particulam cum aliis contuli, unde facile utriusq; genius innotescet, & ex eodem cum prioribus fonte profluxisse apparebit. Non verò mihi, sed interpreti, ejusq; amanuensi, imputabit Lector, si quando vel sensus obscurior, vel dictio Latinas aures offendat. Ita autem ille:

Ut has valetudines nullum habeant remedium, nullum quærant auctorem Medicinæ, cum hæc signa videris:

Capitis dolor aut tumor si fuerit in facie, si subito nascitur sine ullo dolore, & si in sinistra manu & in pectore supra scriptus fuerit tumor, & si nares sibi assidue scalpet, **XXIII** die morietur. Freneticus, si amba genua rossa facta fuerint, solide ipsa die morietur.

Oris vicia si fuerint natæ & buccæ (cum inflatione), & collo venæ quæ sunt, exten-

ten-

tensæ fuerint, & papulas super ipsas venas satis rubea vel alba nata fuerit vel somnus tardus fuerit & lavacrum desideraverit vel vaporem calidum, L, II die morietur.

Passio hæc evenit illis qui satis calide amant lavare. Una cui in causa fuit, si sub lingua ei papula apparuerit sicut est pediculus porcinus & lavacrum sive vaporem desideraverit, in ipsa passione morietur.

Febrientibus acutè si inter duos digitos manu tumor niger in modum herui visus fuerit, & si dolor erit ab initio ægritudinis & lavacrum desideraverit, III die morietur.

Stomachus cui dolurit, acutè februerit, si in dextro pede pustula ei nata fuerit acerrima & nullum desiderium habuerit, XXII die morietur.

Peripleumonico si ungues de pollice manus nigrescunt & in fronte papula sanguinea nata fuerit & sternutaverit frequenter, VII die morietur.

Epar cui doluerit, si in collo ei natæ fuerint papulæ IV junctæ unius coloris & pollice pedes ei prutitus fuerit, & urina veluti sanguinea exierit, intra septem dies morietur.

Coleribus quis laboraverit, si juxta umbili-

bilicum ei natæ fuerint tres papulæ in modum ciceris, una rubea, alba alia, tertia sublivida, eadem die morietur.

Ventris dolore si quis fuerit tortus, & insuper cilium ejus papula in modum avellanæ similans in supercilio, intra septem dies morietur.

Splenetico si papulæ multæ in sinistra manu natæ fuerint & per nares sanguis quasi spumofus fluxerit, XII die morietur.

Sciæ dolor cum fuerit, si in sinistra parte rubor spissus sit sine dolore, & olera cocta desideraverit, XXV die morietur.

Dissentericis si post aurem sinistram papula in modum hervi nata fuerit, & sitis frequens fuerit, XXI die morietur, vel si ei singultus se fecerit.

Iterantis causis qui laborant, si papula dura nata ei fuerit, albo colore & urina ei abundans fuerit, XX die morietur.

Sania ex quacunq; causa excreantibus, si maculæ ei natæ fuerint sicut solet per omne corpus in modum fabæ Ægyptiacæ, ipsa die morietur.

Intestina cadens si cui doluerit, quod Medici radicem dicunt, & dexter cubitus

Q 5

ei

ei lividus fuerit factus, & vinum satis desideraverit, quinta die morietur.

Vesicæ dolor cui fuerit, si sub axilla sinistra papula marimatiari nascitur ei & quasi videatur graviter dormire, XV die morietur.

Urinæ difficultas cui fuerit, si in sinistram aurem papulæ in modum lenticulæ multæ natæ fuerint, & in ipsa ægritudine oculos sibi fortiter fricaverit, XI die morietur.

Emorrhoidas habentes si in plantas ejus pustulas multas nigro colore suffusas habuerit, XXIX die morietur.

Sanguinem rejicientibus si in gutture eis ut ordiola nata fuerint vel de ore ei saliva in mento descenderit, XX die morietur.

Pustulas habentes aut vulnera aut fistulas aut ateromata, vel qualibet apostema si supra cervicem, aut super umbilicum aut juxta cor, vel mamillam papulæ in modum lenticulæ ei natæ fuerint, & dulcem cibum desideraverint, XI die morietur.

HIST.

HIST. XXVII.

Smilax aspera pro Carbunculis.

Folia fructusq; smilacis asperæ epota venenorum antidota vocat *Dioscorides* l. 4. c. 144. Rusticas mulieres, de eo securas, infantibus præbere tradit *Ant. Lodovicus* l. 4. de Occult. Propr. c. 13. Succum acinorum laudat *Plinius* l. 24. c. 10. Alia verò est smilax apud *Æginetham* l. 5. c. 49. quæ præcipitem mortem affert, seu ὄξυν θάνατον, ut in Codice meo emendavit propria manu *Cornarius*, optimè de literis nostris meritis. *Galeno* quoq; l. 7. simpl. Med. Facult. venenosæ est facultatis. Illa est *ἑιπαυλικάκρος* *Theophrasto* l. 3. Hist. Plant. c. 18. arbores scandens *Plinio* l. d. radicemq; salsa parillam mittit, de qua disputant *Matthiolus* in *Diosc.* *Falopius* l. de Morb. Gall. P. *Alpinus* de Plant. Ægypt. c. 43. *Dodonæus*; nuperq; *P. Castellus*, expurgandis venenis peropportuna. Hæc Romanorum *Taxus* est, autore *Paulo Æginetha*, jam laudato. Ex vino coctos flores smilacis istius, contra venena commendat *Jo. Leonicerus* Schol. in *Dioscor.* qui tamen cum lupulo confundit, quam rectè, ipse viderit. *Amatus Lusitanus* in
Dio-

Diosc. feminas Hispanicas aquam ex floribus elicere odoriferam prodidit. Pro Carbunculis secretum habent remedium ex foliis asperæ smilacis Rustici Neapolitani, quod mihi retulit *Jos. Donzellus* Neapolitanus Podalirius. Si parti affectæ folium ea facie applicetur, quæ lævis est & glabra, statim ex tumore peccantem materiam educet. Quod si partem rugosiorē & candidiorem invertas, ad interiora humorem repelles.

HIST. XXVIII.

Ira Podagricis utilis.

Quod usu evenire solet illis, qui aliqua parte corporis dolentes, si major dolor alibi oriatur, minorem non sentiunt; id podagrico accidit, qui alias præ dolorum vehementia vincit pedibus, si forte servo malè res imperatas curanti irasceretur, quasi expeditus illi esset gressus, sublato quo nitrebat scipione, servum veloci cursu persequeretur, sed regredi non valens, ab aliis sublevatus postea fuit. Alius præ calculi tortura, arthritide alias excruciat, præ dolorum impatientia promptè se transferebat quo vellet. Quodvis subinde malum vincit

cit ira, quia aliò divertitur sensus, & non raro excitatis spiritibus commotisq; mala causa discutitur. Croesi filio muto id feliciter successit apud *Herodotum*. De Paralytico, cive Arelanse & consobrino suo convulso per iram metumq; sanatis similia exempla recitat *Valleriola* l. 2. Obs. 4. causasq; fusius ibidem persequitur. *H. Heyden* Discurs. 3. convulsos vidit seu contractos & ambulandi impotentia desides repentina & vehementissima ira concitatos, derepente se erexisse & hostem fugacem insecutos, quia sanguine spiritibusq; cum magno impetu ad crura translatis, impactus illis humor attenuatus fuit & dissipatus. Nimio gaudio expeditum motum redditum arthritico *Antonius Fayus* ad *Hildanum* Cent. I. Obs. 79. scripsit.

HIST. XXIX.

Febres malignæ ex vermibus.

GRassabantur febres malignæ petechiales in obsidione. Hafniensi 1659 intra & extra muros. Multi, qui de dolore ventriculi conquerebantur, concitato vomitu, vermes spithamam longos revomuerunt,

runt, & febre extincta ad sanorum consortium redierunt, quod sæpe quoq; in Nosodochiis sibi commissis observavit Exercitatus Medicus, & nulli secundus Chymicus *D. Abasverus Payngk.* De verme admirando è dextra nare Nobilis Viri Cæsennatensis post febrem acutam rejecto, legendæ Disputationes tres apud *Vincentium Alfarium Crucium* Cent. 3. de Quæst. per Epist.

HIST. XXX.

Polypus sponte emunctus.

Matthias quadrigarius Soceri & Consulis urbis Amplissimi, magno cætera naso præditus, polypum in naribus fovit, qui, homini laboribus assueto, valdè molestus, quum apprehensum emungeret, compimeretq; sponte per os prodiit. Caro erat spongiosa & rubicunda, magnitudine & figura pyri, cum caule, quo radicis instar naso in hæserat.

HIST. XXXI.

Pregnantis Symptomata.

Nobilissima Femina Germana, curæ meæ subjecta, quotiens uterum gerit, quam

quam singulis annis tumentem habet, totiens primis mensibus vel lienis obstructione & dolore, vel ophthalmiâ laborat, cum sternutatione singulis diebus repetente. Hinc pro sedanda oculorum inflammatione advocatus, non dubitavi prægnantem errhinis & sternutatoriis sublevare, quibus sine damno assuevit. Tertio mense cum molestior insurgeret ophthalmia, vesicatoriis aliisque collyriis nihil juvantibus, vena illi secta fuit, sed manu parca ad Uncias quatuor vel quinque, quam oculorum pristinus vigor sequutus, & integra ad partus tempus tantitas.

HIST. XXXII.

Naphtha in genu.

PResbyterum Neapolitanum cum hospite meo Cl. Severino invisi, cui Naphtha capitis magnitudine in dextro genu erat adnata, sed mox suppurantibus & levi apertione imminuta ad pugni exilitatem. Febrem comitem habuit, mox cessantem, & in carpo exiguam quoque naphtham ad incrementum nullius momenti perductam. Noluit sectionem aut ustionem, quam suavis-

mus,

mus, sed à Chymico oleum sulphuris accepit, pro emollienda & absumenda heterogenea carne.

HIST. XXXIII.

Asini caro ad lepram.

NEapoli cum subsisterem narravit mihi *Marius Schipanus*, summus ibidem Medicorum, Senio & eruditione venerandus, Principem Neapolitanum *Caraffam* procurandam lepra vesci solitum carne Asini pulli. Alij carnem Asininam elephantiasin credunt provocare, inter quos *Ballonius* l. 2. *Ephem.* p. 187. Et *Avicenna* fen. 3. 4. tr. 3. c. 1. plurimos *Alexandriæ* leprosos fuisse ait, quia ex *Galeno* l. 1. *Fac Alim. carnibus Asinorum* vescebantur. Non dubium est, quin durioris sit hæc caro coctionis, ipso *Galeno* fatente l. 3. de *Fac. Alim.* At pullo- rum caro melior molliorq; quam ideo per alvum citius secedere *Hippocrates* l. 2. de *Vict. Rat.* prodidit. Hac ratione forsan lepram curat, vel tenaci alimento malam labem contractam emendat. Nam & phthi- sicis asinina caro medetur, teste *Plinio* l. 18. c. 17. Vide alia de hoc argumento apud

Bru-

Bruyerinum l. 13. de Re cib. c. 20. *Lud. Nonnium* l. 2. de Re cib. c. 10. *P. Castellanus* l. 3. de Es. Carn. c. 9. *Tb. Reinesium* l. 2. Var. Lect. c. 18.

HIST. XXXIV.

Sanguineus vetulæ fluxus.

Nuper admodum me consilij gratia accessit vidua Pastoris religiosi, annos nata 82, robusta & vegeta, sed nimio sanguinis fluxu anxia. Olim illi ante annum quinquagesimum subistere menses. Interea sana vixit, donec anno ætatis 77, præter spem fluxus mensium repeteret. Fluit verò sanguis parcè & guttatim per biduum, quo non parum vetulæ vires franguntur, postea per biduum cessat, beneq; valet, & easdem vices redeundi ad hoc tempus servavit. Vitæ suæ & sanitati timet, quia hujus fluxus occasione mater, quum annum centesimum superasset, occubuit. Ego bono illam jussi esse animo, quia ex moderato isto fluxu salus ejus dependeret, & vita, sanguine enim adhuc abundat, tantaq; illius prioribus annis fuit copia, ut ter fœtus mortuos ediderit. Matrem verò annis gra-

R

vem

vem naturæ legibus succubuisse, si vel maximè fluxu isto caruisset. Ut interim petitioni faverem, præmissis lenientibus, & sudoriferis ob serum quo sanguis ad fluxum dilutior redditur, adstringentem pulverem & corroborantem ex terra sigillata, cornu cervi &c. concessi. Ad annum 78 matronæ fluxisse refert *Hildanus* Cent. 2. Obs. 61. Talis fuit ἀίμορροῖσα *Matth.* 9, 20. de qua videndi *Guil. Aderus* De Morb. Evang. Enarr. 12. *Maxim. Sandæus* l. 2. Theol. Medic. comm. 32. aliq;

HIST. XXXV.

De Tarantula.

TArantulam Apulam vivam habuit Romæ *Henricus Corvinus* Pharmacopœus urbis peritissimus, araneam majusculam magnitudine superantem, sed formâ simili, nigris maculis distinctam. Hanc a cu in tergo confossam Dn. *Thullierio* Christianissimi Regis Gallorum olim Romæ, tandem Septentrionis legato, misit. Similem Messanæ vidi apud *Petrum Castellum* summum Gymnasij istius Doctorem, & amicū nostrum. Venenum ejus calidius, unde

de saltationem efficit, si quos momorderit. Id Monacho Capucino Romæ evenit, qui ab illa morsus, lætus semper erat, & ignarus ante artis gladiatoriaë, eo tamen paroxysmo etiam magistros in arte vincere videbatur. Saltus Viti dicitur, nec aliud est, me iudice, quam sui generis convulsio, quam venenum induxit. De cura ejus per musicam vide *Ant. Lodovicum* de Occult. Propriet. c. 41. *Sennertum* l. 1. Prax. part. 2. c. 17. *Kircherum* De Art. Magnetica, *Sam. Hasenrefferum* de Cutis Affect. & quæ nos De *Paralyticis* N. T. commentati olim sumus. Rustici Romani puncturam curant scarificatione pedum & manuum, quod tamen auxiliij genus cuidam morso in cervice non profuit, unde laudatus *Castellus* Theriaca aliisq; sudorem promovit & sanitati demorsos restituit. Cucurbitulâ affixa ad extrahendum venenum, & scarificatâ parte fragor seu tinnitus auditur, quod non ab aëre sed veneno deducit *Panarolus* Pentec. 5. Obs. 44.

HIST. XXXVI.

Auris nativa occlusio.

Octennem puerum novi Religiosi Parentis filium bonæ indolis, cui sinistra

R. 2.

auris

auris ab ipsa nativitate clausa est & carne obturata sine ullo foramine pervio, non malè tamen audit, sed doloribus capitis frequentius vexatur.

HIST. XXXVII.

Coryza singularis.

Continua coryza affligit nares integerrimi Viri D. Pauli Moth, Archiatri Regij, ætatis ingravescens, ut per nares impeditâ viâ difficilis illi sit & somnus & spiratio. Obstructionis narium peculiaris causa & ratio est. Quotiescunq; molestior est affectus, per narium cavitatem prolabitur vesicula oblonga, rotunda, candida, sero plena, quod exsudat. Ea verò vesicula membranosa sæpe in medio narium subsistit, sæpe extra nares propendet, levi digitorum impulsu sursum ad caput retruditur, naresq; deserit, sed circa os ethmoides & olfactum & spirationem impedit. Evacuatur subinde exstillante sero, & liberior reddit olfactus. Ex pulvere sternutatorio sæpe amicorum hortatu hujus coryzæ quæsit levamen, sed quia majores in naribus obstructions nimiam tractione catarrhi ori-

ren-

rentur, ab illo destitit, unumq; dormienti remedium est, in opposito latere obstructæ naris decubitus. Facillimum foret vesicam pendulam forfice amputare, si de membranulæ natura & origine constaret. Ad varias conjecturas mentem torfi. An processus mammillares? Per Epilepsiam ad nares protrusos autor est *Erastus*, & recipiendis excrementis cerebri destinantur à *Whartono* l. de Adenographia. Sed quomodo ossis ethmoidei foraminula permeabunt, nisi præter naturam cribrum hoc dilatetur amplius? At quid de olfactu dicendum? Ut in quavis coryza, ita & hic propendentibus vesiculis, cessat odoratus, qui illis evacuatis redit. Taceo processus facile rumpi posse nimio sero distentos. Polypi principium quo minus credamus, facit substantiæ diversitas & mobilitas. An duræ matris productio vel laxatio? Id sine insigni doloris sensu haud fieret, quo tamen caret *Vir* optimus. An vasorum lymphaticorum progenies? Nec color abludit, nec contentus liquor, nisi alia subsit causa. Forfan idem cum polypo generationis modus. Observante enim *Riolano* l. 4. *Anthrop.* c. 6. in cellulis osseis spongiosis carunculæ exiles continentur, quas vidit prolongatas & ad

imas nares prolapsas, sponte verò adstringentibus medicamentis supernè revelli. Vesciculas membranosas sine dubio, loco caruncularum in hoc corpore natura efformavit, quæ sero ex catarrhoso cerebro defluente intumescant.

HIST. XXXVIII.

Ilei coalitus causa obstipati ventris.

IN schedis suis annotavit *Casp. Bartholinus*, desideratissimus noster Parens, mulierem Germanam Patavij, robustam & corpulentam, nonnihil pinguem, sexagenariam, nil excrevisse per alvum spacio novem dierum, nec tamen clysterem admittere voluisse, incidisse tandem in febrem malignam cum vomitu bilioso, & transacto biduo obiisse. Aperto cadavere, pulmones ferè putridos, Epur parum Scirrhosum & inflammatum, ventriculi tunicam interiorem inflammata, intestinum Ileum in medio gangrænâ obsessum & putridum, ut inopinato contactu disruptum sit, universam partem supra ilei gangrænâ interiore tunica inflammata, ut supra modum venæ mese-

meseraicæ essent turgidæ, partem verò ilei inferiorem totam coaluisse, ut nihil hac via pertransire potuerit. In dysenteria coaluisse intestina, & ex alvo suppressa subsequutam mortem vidit quoq; *Jo. Rhodius* noster Cent. 2. Obs. 77. 82. De recto intestino idem observavit *Marc. Donatus* l. 2. Hist. Med. Mirab. c. 10.

HIST. XXXIX.

Monstrum sine brachiis.

Pulcherrimis Parentibus deformis proles nata *Haffniæ* meâ memoriâ. Carebat brachiis, quorum locum solus digitus supplebat. Pedes sine digitorum discrimine solidi & carnosi. Oculi ex fronte eminebant. Statim à nativitate natum monstrum morte & terrâ expiabatur.

HIST. XL.

Ossa mollia.

Vel nativa imbecillitate, vel morbo succedente, ossa à solita duritie nonnunquam deflectunt. Prioris exemplum habet

R 4

Fore-

Foreftus l. 17. *Obfer.* 15, de filio A Leida de Renes, qui natus eft cum brachio dextro à cubito ufq; ad humerum non tantum refoluto, fed omnino offe non coagulato, ut brachium inftar lori in omnem partem flexile flaccidumq; concideret. Naturæ confultiffimus *Olaus Wormius* quum olim in patria Academia nobis fceleton demonftraret, testabatur fe vidiffe puellam in Nofodochio Arhufiensi, quæ pedes, crura & femora obtinuerat in quamyis partem flexibilia, cartilaginibus offium vices fuppletibus, ut incedere non poffet, fed ope manuum, natibusq; quocunq; vellet, perreptaret, valdè ingeniofa, & tunc temporis XXX annorum. Similem novit *Hollerius* *Obf.* 7. Vi morbi nimiâ humiditate emollita offa inftar ceræ obferuavit *Fernelius* l. 2. de *Abd. Rer. Cauf.* c. 9. Alij in Elephantiafi idem notant. Imaginariam mollitiem defcribit *Tulpius Medicorum fplendor* l. 1. *Obfer.* c. 18.

HIST. XLI,

Dejectio cruenta falutaris.

Nobilis Danus conquerebatur de inappetentia & ftomachi fubverfione. *Initio*

tio aliquoties bilem viridem evomuit, & circa dorsum dolorem contudentem sentit. Urina erat crocea, & colore subrubeo ex flavo languescente indusium tingebat, faciesq; ad flavedinem declinabat. Reperitis ex Electuario de succo Rosarum & Diaphœnico purgationibus meliusculè post XII dierum lapsum habere visus est, & cibum appetere. Sed nimiam fiduciam aëri commissus & ambulando nimium defatigatus, quia hepatis & venarum mesaraicarum laborabat obstructionibus, recidivam passus est. Consultus *Tancredus Lolius*, exercitatus urbis nostræ pridem Medicus, ter exhibuit Decoctum radicum Asparagi, unde per alvum quater sanguinem excrevit, & egregiè convaluit. Ab hæmorrhoidibus promanasse id suadere videbatur, quod nulla ventris tormina sensisset. Novi & ego unum alterumve in obstructionibus mesenterij largius cruorem per aliquot dies sine torminibus dejicere & valde sublevari, quanquam initio fluxus sibi à dysenteria metuant, sive is ex hæmorrhoidibus internis, sive aliis vasis mesenterij se exonerantibus profluat.

HIST. XLII.

Venæ sectionis tempus in Tertiana.

CONSULUNT non pauci ut primo quoq; tempore in Tertiana intermittente secetur vena, potiusq; ante secundum paroxysmum quam postea, quia subesse metum credunt, ne febris neglecta in continuam degeneret, & vires interea decrescant. Sed nimis hic properandum non est, quia minus periculi, & fervens bilis prioribus diebus leniter evacuada. Cavendum igitur in Tertianis, ne primo insultu, aut post primum statim paroxysmum sectio venæ instituat, differt enim tum sanguis nihil à sano, & postea V. S. iteranda erit ubi ad universam sanguinis massam diffusa fuerit intemperies calida, quod iis non ita commodum accidit, qui vel plethorâ nullâ onerantur, vel debiliores sunt. Observatum id in febre Tertiana paucis ab hinc annis in urbe nostra sæviente, primis statim venæsectionibus emissum sanguinem sanorum similem apparuisse, nullo ægrorum emolumento, post secundum verò vel tertium insultum saluti fuisse. Ante tertium paroxysmum

xyismum in Tertiana incidi venam, verat quoq; *Fr. Joel* tom. 5. Oper. Sect. 2. Trahunt huc nonnulli invitum *Galenum* l. 11. Meth. c. 5; Sed, quanquam ex Methodicorum sententia loqui videatur, nihil post tertium de vena secanda affert, sed de nutrimento, sicut optimè quoq; advertit *Balloonius* l. 2. Ephem.

HIST. XLIII.

Caput tumidum fustibus.

AD scœnificium extra urbem nostram prodierat sagittarius Nobilis cujusdam anno qui hunc præcessit. Rustici verò camporum domini & scœni possessores prædam ulturi tam splendide & cordatè fustibus & bidentibus hominem exceperunt, ut semi mortuus ad suburbium Hafniense à sociis sit reportatus. Et quia per noctis ingruentis tenebras urbis portæ clausæ Chirurgorum operam denegaverant, Symptomata per noctem ita invaluerunt ut summo mane advocatus ex urbe Chirurgus Wilhelmus ipsum omnis sensus, loquelæ & rationis expertem cum capite tumido & tuberoso offenderet. Tot malorum causas investigaturus,

turus, vestigia quidem fustium varia per universum corpus invenit, sed vulnus nullum, nisi exile prope futuram sagittalem. Igitur hoc vulnus, cum reliquo capite, collo & pectore, quæ partes injurias colonorum præ aliis exceperant, oleo rosaceo tepido procuravit, & sacculos ex cephalicis capiti imposuit. Tertio die facies prætumida, frons, nasus & palpebræ vesiculis refertæ, quæ subsequituræ gangrænæ indicia esse solent. His forcipe apertis & linimento Ægyptiaco inunctis, cum necdum symptomata remitterent, sectio in parte capitis vulnerata, consilio D. Mothi, fuit instituta. Nocte sequenti quies rediit somnusq;, mane verò aliqua loquendi & rationis potestas, cujus antea usu caruerat. Septimo die dilatato per Chirurgum vulnere pus copiosius cœpit manare, & sic deinceps cum perfecta loquela & ratione sanitas præter omnium spem fuit reducta.

HIST. XLIV.

Puer caudatus.

Parens noster, cujus sanctam colimus memoriam, puerum in Fionia natum retulit

tulit caudam habuisse, ex productis auctisq; numero ossibus cartilaginibusq; coccygis ossis. Alibi in India nasci homines cauda villosa pernicitatis eximiae, scribit *Plinius* l. 7. c. 2. Et in regno Lambri homines inveniri refert *Paulus Venerus* l. 5. Itin. c. 18, qui caudas habent ut canes longitudinis unius palmi, eosq; non in civitatibus, sed montibus habitare. Sed monstris illa verius annumeranda, sicut narrat *Cardanus* l. 18. De subtil. p. m. 646. in saltu Hamesbergio Misniae anno salutis M D XXXI inventum monstrum humanum, subflavum, barbatum, dorsi summa parte & sylvestri crurum, quae illi humana erant, & brachiorum solum pilosum, pronum & caudatum. *Fortunius Licetus* l. 1. de Monstr. c. 13. cum *Alberto Magno* feras has de Simiarum genere fuisse existimat; in aliis vero monstrifis partibus quomodo cauda excrescere possit, docet l. 2. de Monstr. c. 83. Optat *Arnobius* l. 5. adv. Gentes, videre patris illius DEorum Jovis ex parte postica caudam. Quare homo ordinaria naturae lege careat caudâ, secus ac alia animalia, demonstrat *Aristoteles* in Problematibus. In Insula Bornea Indiae Orientalis nasci hodie genus quoddam hominum caudatum

tum

tum bona fide retulit redux Chirurgus Cl. Harvejo de Gen. Anim. Exerc. 5. è quibus ægrè captam virginem ipse vidit cum caudâ carnosâ, cralsâ, spithamæ longitudine intra clunes reflexa, qua anum & pudenda operiebat.

HIST. XLV.

De Potu post medicamentum.

FRigidam aquam post sumptum medicamentum purgans, statim superbibendam, quorundam fuit sententia, de qua extant disceptationes *Jo. Bapt. Sylvatici & Phil. Ingrassia*. Idem in septentrione introducere non ita pridem conatus est *Petrus Bourdelotius*, ingeniosus Medicus Parisiensis & felix opinionum novarum propugnator, quod exinde augeri promoveriq; medicamenti vim crederet, & impediri medicamentorum malignitatem. In amici sententiam consentire vel eo nomine non potui, quod apud Boreales nostros non ita ferveat ventriculus, ut sumpto medicamento opus sit refrigerio, potius calidum potum ivaderemus, quem solemus post horam unam vel alteram exhibere si segnior sit medicinae

næ virtus. Alia medicinæ faciendæ ratio apud Gallos, Italos, Græcos, calidos ficosq;, alia apud Germanos, Danos, Svecos, quorum calorem humor, præfertim Scorbuticus, temperat. Quanquam & Marsilius Landrianus Episcopus ob potum gelidum intempestivum, dum purgaretur, ægrota- rit, apud *Andr. Argolum* l. de Decub. Ægr. p. m. 126. In calido igitur siccoq; ventriculo frigidæ potus forsan opportunus, ut diluatur medicamentum, & fluxile reddatur. In his tamen satius esset medicamenta ipsa fluida propinare, quam dura. Est & alia causa, cur medicamentis durioribus sumptis, potio debeat superaddi, nempe ut vis eorum per se universalium, ad certam desideratamq; partem quasi manu ducatur. Quo consilio electivè purgantibus superbibatur aqua hirundinum, si caput expurgare stet sententia, & ita in cæteris, quod Medicum magnæ experientiæ factitasse apud nos memini.

HIST. XLVI.

Conchæ Anatiferæ Majores.

DE conchis hisce varia tradunt & commentantur Authores, in primis Re-
rum

rum Britannicarum scriptores. Non vacat singulos excutere. Videndi de his *Lobelius* fin. *Observ. F. Licetus* l. 3. de spont. viv. ort. c. 47. *Mich. Majerus* l. de Volucr. arbor. c. 3. *Sennertus* Hypomnem. 2. c. 8. *Wormius* l. 3. Mus. c. 7. Omnes unius generis tantum meminerunt, quod minus, per algam adhæret annosis carinis vel aliis lignis, ex quibus primum exordium & nutrimentum attrahit. Hæ conchæ minores triquetrae sunt, foris laeves, colore ex albo cœruleæ. *C. Hofmannus* rubram concham seu sanguineam dicit l. 2. Var. Lect. c. 29, ut Philosophum explicet. Quatuor ut plurimum valvis constant, duabus minoribus totidemq; majoribus, algæ connascuntur, qua parte separantur, apertæ ostendunt pennicularum avium rudimenta. Mihi aliud genus majus ad manus est, quod Viro Eruditissimo *D. Otthoni Sperlingio* refero acceptum. Quum ex Norwegia ad urbem nostram tenderet, in mari Norwagico copiosè fluitantes has conchas vidit, & secum ad nos detulit, quas nusquam descriptas inveni. Majores sunt conchæ, binis pleræq; valvulis compressæ, quas in acuta parte connectit tertia appendix incurva & concava, cui similem in minoribus quoq; vidi, aliis

aliis neglectam & omiffam. Foris ftriatae, obliquis ftriis. Subftantia tenuis, ut capfulae meae inclufae, fint emollitae. Ternae plerunq; conchae fociantur, adhærentq; rotundae matrici albæ & molliori, quafi fpongiofae, qua vel pro ligamento vel nutrimento utuntur. Ad hunc orbem, unaqvæq; concha pedunculum mittit. Intus eadem rudimenta reconduntur, quæ avium in minoribus creduntur effe pennae, unde Anates Scotici, Gallis *macreuse*, oriantur. Ea omnium Doctorem est fententia. Mihi femper vifae funt conchae fui generis, non aviû feraces fed fui generis vel infectorû vel vermiculorû, ficut pro concharum aliarum varietate varia animalcula recondi obfervamus, in buccinis cancellos, in balanis & tubulis vermiculos. Rudimenta interiora vix referre poffunt avium pennas. Univerfam concham replent, ut pro capite reliquoq; corpore partum fuperfit. Quod caput effe debet, rotunda est portio quafi mufcae majoris. Certè pennae avium in ovis fuis parciore cernuntur, & in exclusis magis excrescunt. Quantum accuratori oculo & microfcopio affequi potui, videntur potius cancelli cujufdam vel araneorum pedes, fubtili lanugine eleganter & certo ordine

S

diftin-

distincti, hirsuti, ut sicut in buccinis, ita & in his conchis non Anates, sed cancellos sui generis enasci sit vero similis. Veros inde prodire anates pro commento quoq; habet *Clusius* in *Auct. Exotic.* partim quia nemo sit inventus qui ausus fuerit asserere se vidisse vivam & omnibus modis absolutam avem ex massa illa testacea evasisse; (quam avis anati similis in Musæo Imperati nobis Neapoli cum conchis monstrata sit.) Partim quod navigationes Batavorum ad novam Zemblam & fretum Nassovicum testentur, illas aves, quas ex conchyliis prodidisse alii credunt, in scopulis incubuisse suis ovis. Nec *Harvejus* l. de *Gen. Anim.* pro vera propriæ gentis narrationem admittit. In opinione antea præconcepta exinde confirmor, quod inter Musæi arcana servem conchas minores algæ connexas, inter quas una concha prægnans aliam ex se profert & valvis apertis excludit, quo iudicio perfectæ suiq; generis conchæ se tueri possunt, quæ alias ejusdem speciei conchas generant. Utriusq; generis conchas in subjecta tabella sculptor expressit.

Figur-

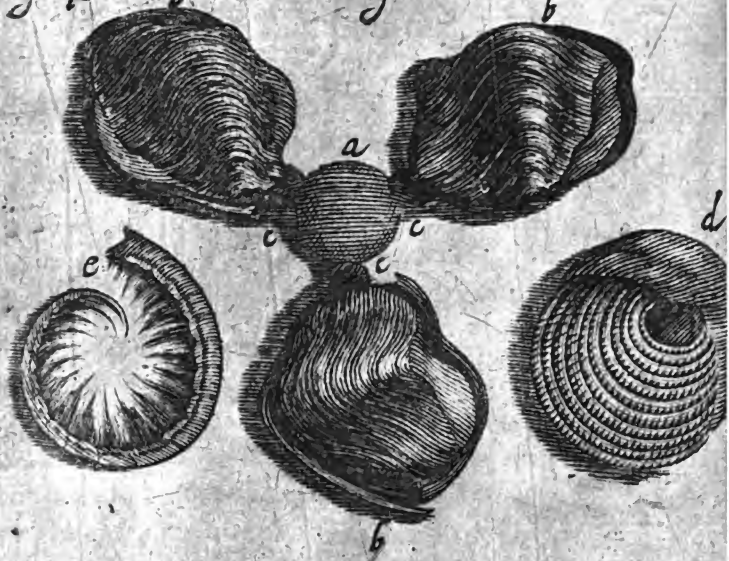

Fig. 2.

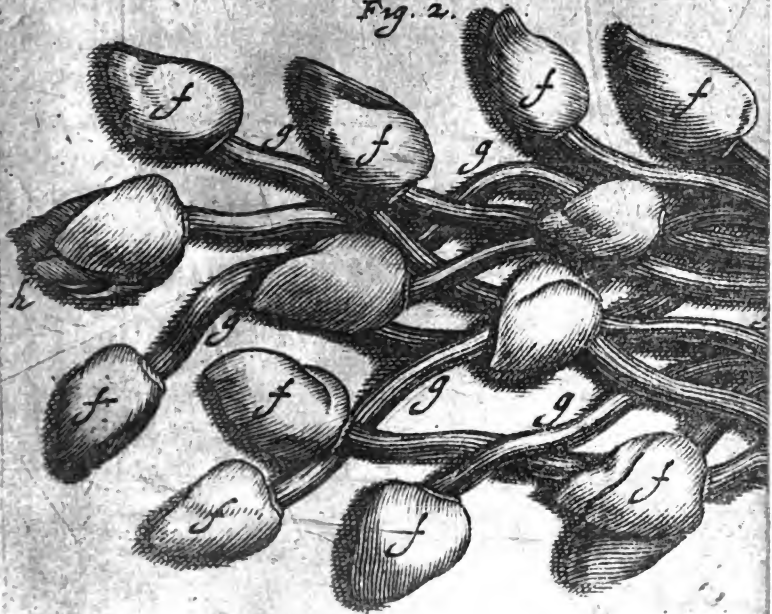

Figura I. Conchas anatiferas majores representat.

- a. Centrum.
- bbb. Ipsæ conchæ tres clausæ.
- ccc. Vas umbilicale.
- d. Concha aperta.
- e. Pennarum una, ea magnitudine & forma, qua per microscopium observavimus.

Figura II. Vulgares conchas minores indicat.

- ffff &c. Ipsæ conchæ minores.
- ggg. &c. Vasa earundem umbilicalia.
- h. Concha prægnans.

HIST. XLVII.

*Mammariorum & Epigastriorum
Vasorum consensus.*

Variat in his vasis Natura. Nonnunquam conjunguntur mutuis osculis. Sæpius tamen divisa observavi. De quo alibi actum. Insignis utriusq; vasis consensus in hernioso studioso eluxit, qui quotiens arctius vinculum pro Hernia in ab domine

stringeret, totiens dextra mamma in tumorem magnum attollebatur, qui molestus, non prius detumuit, quam laxaretur vinculum.

HIST. XLVIII.

Curatio morborum per mensurationem.

INter vulgus nostrum familiaris est affectus, quem Mœtsoet vocant, ad quem omnes pene morbos suos revocant. Si nomenclaturam inspiciamus, morbum uteri denotat, quem pro ventriculo passim confundunt & utriq; sexui communem volunt. Ignorantiæ verò Anatomes adscribenda partium non toleranda confusio. Inappetentiam intelligunt, quocunq; ventriculi vitio ortam, sive in morbis sive post morbos, & exinde emergentem atrophiam. Vulgus tam in curatione morbi hujus, quam cognitione errat. Pro curanda affectione ea remedium advocant ab omni ratione alienum, & verè superstitiosum, quod velut ad sacram anchoram confugiunt. Methodus ista vulgi in corporis mensuratione consistit. Filum sumunt ejus longitudinis

dinis qua corpus ægri est, & metiuntur illo corpus, expanso secundum longitudinem à capite ad calcem, & secundum latitudinem ab utraq; manu. Si filum utriusq; amplitudini respondet, sanitatem prædicunt, sin deficiat in hoc vel illo mensuræ modo, illius partis morbum prænunciant, cujus est defectus. Hinc conceptis verbis, velut exorcismo, sacris tamen & devotis, morbum aggrediuntur & gesticulationes addunt. Digna non sunt, quæ hic apponantur. Quanquam enim sacra sint verba quæ proferunt, tamen exigua est verborum in curandis corporis affectibus vis, quam etiam Annales sacri ignorant. Invenio hujus mensurationis sparsa alibi vestigia. *Constantini Caesaris* l. 19. *Geopon.* c. 2. est consilium, ut canis humida arundine à capite usq; ad caudam mensuretur, ne fugiat. *Bellonius* l. 1. *Obs.* c. 52. Syderocapsæ vidit superstitiosum hoc remedium. Turca enim quidam, Judæum splene laborantem curare volens, ejus mensuram supra alvum excepit charta, quam ad novellam juglandem deferens, ex ipsius cortice tantundem excidit, quanta erat splenis chartacea mensura: deinde obmurmuratis plurimis verbis atq; ceremoniis quibusdam peractis, ad

Judæum regressus, corticem ejus alvo imposuit; deinde filo trajectum è camino suspendit, Judæo affirmans ejus malum diminutum iri, prout cortex exsiccaretur. Ad transplantationem hæc referenda, de quibus olim egimus, & alia post paulò addentur. Cephalalgiae species, apud Bavaros das *Haupthör* dicta, superstitiosa creditur, unde certis ceremoniis mensuratur caput & circumligatur, teste *Wolfgango Hæfero* tom. I. Med. Loc. commun. l. I. c. 3. Circumligatio verò superstitiosa non est, nam compresso capite sedantur non rarò dolores capitis. Et in hystericis nihil ligaturâ utilis, quam superstitiosis mensuræ ritibus auxerunt aniculæ plebejæ.

HIST XLIX.

Monstrum Triceps.

PUBLICA fama ad nos pertulit, natum in urbe Silesiæ Drachenberg A. C. 1652, die 22 Aprilis, monstrum horrendum capite triplici, cujus pater fertur sutor, nomine Johannis Stein, mater verò Catharina. Medium caput lupinum erat, lingua exserta sursum spectans, Dextrum rubicundum, sineq;

sineq; cute cruentum, humano quidem simile, sed sceleto similis. In sinistro facies humana clarius emicuit, sed occipiti & reliquo capiti adnata erat carnea massa rotunda & dura, qua sursum elata, in fronte officula cernebantur, velut in coronis thori, eminentia. Medium caput naturali consuetoq; loco situm, dextrum verò sinistrumq; sui lateris axillæ inhærebat, vultibus ad se conversis invicem. Manus cute denudatæ visebantur cruentæ, & hinc inde crucis signaturæ rubicundæ pectori femoribusq; adpersæ. Præsente urbis Senatu, fertur vae inclamasse, futuras mortes prædixisse & cœli tempestates, moxq; expirasse.

HIST. L.

Suffocationis uteri remedium.

PRiapus & cervi & tauri iusto æstus tempore exsectus singulare secretumq; in suffocatione uteri & colica remedium subministrat. Pro Hysterica ita procedendum. In ipso paroxysmo pulveris quantum cultri apex capit in cerevisia calente vel aqua appropriata exhibe bibendum. Nisi fallit experientia, brevi sedabitur affectus. Ad

præcautionem, novem orbiculi exinde abscindendi, & terni globuli suo linteo involuti imponantur pоторio scypho, ex quo per hebdomadas ter bibat ægra, ab alio potu interea abstinens. Eo remedij genere quamplurimæ desperatæ sanitatis, & colicâ passione miser è excruciatu ad se redierunt. Certo enim tempore animalibus œstro percitis, magnus æstuansq; fervor membro genitali imprimitur, quo calore affectus dicti, à flatib⁹ & frigida intemperie orti, sedantur, Sive quod stipticitate sua sanguinem figant & cohibeant, sive quod diaphoresin promoveant, idq; ex novis de Hysterica passione principiis, quæ nuper Exercitatione nova c. 5. ingeniosus *Highmorus* induxit. Ingentem huic priapo calorem superesse, Veterinariorum experimento discimus. Si enim tauri ad coitum torpescunt, caudam cervinam urunt & conterunt, vinoq; lævigatâ pudendum tauri atq; testiculos unguunt, & confestim vel ad insaniam usq; pruriet taurus in venerem, nec finem libidini faciet quam oleo inungatur. Quod non in tauris duntaxat, sed cæteris quoq; animalibus, ipsoq; hominum genere similiter usu venire posse testantur. De pudendo taurino colico dolori appropriato legendus *Zacutus*

l. 2. Prax. adm. Obs. 24. Rosmari membri
virtutes nos descripsimus Cent. 2. Hist. 43.

HIST. LI.

Manus ignem perferens.

SAxo noster l. 10. c. 65. memorat Regni
Daniae incolas ad fidem Christianam
per Dominum Poppium conversos innoxie
ignitam chirothecam attrectantem, eoq;
medio postea lites omnes sublatas. De quo
miraculo, quod *Ordelum* vocarunt nostri,
alij fidem faciunt, citati *Stephano* Not. in
Saxon. Magnus noster *Wormius* l. 1. Mo-
num. Danic. c. 11. fusius ex patriae antiqui-
tatis morem hunc persequitur, & quan-
do desierit *Jo. Loccenius* l. 2. Antiq. Suec.
Gothic. c. 7. eruditè exponit. *Sophocles* in
Antigone docet, innocentiae quoq; olim in-
dicium fuisse igniti ferri contactum: Omit-
to Græca:

In hoc parati tangere ardentis fumus
Massas, per ignes ire, jurare aut DEos,
Nos hujus esse nec reos, nec conscios:

Candente lamina viduam Comitum Muti-
nensis coram Otthone Tertio mariti inno-
centiam comprobasse, Annales referunt.

Antiquorum testimonia congeffit *Fr. Fure-*
rius ad Epist. Ivonis Episcopi Carnutensis
 74. *Hugo Grotius* Annot. ad l. i. de Verit.
 Rel. & Hier. *Jordanus* de div. in Morb. c. 26.
 qui hanc ἀναίσθησιαν in sanctis Patrum te-
 stimonio confirmat. Miracula antiquorum
 non damno, quibus vel DEus vel Dæmon
 interfuit. Circumforaneos tamen vidi, qui
 fufum plumbum, inunctâ prius clam ma-
 nu, exciperent innoxie. Alij althea, por-
 tulaca, mercuriali se muniunt, sive causa
 ex frigiditate, sive lentore, sive ex occulto
 principio dependeat, de quo disputant *Co-*
stæus de univ. stirp. natur. l. i. c. 25. l. 2.
 c. 24. *Fo. Rud, Camerarius* Cent. 10. Mem.
 Med. partic. 94. Alios novi quibus ob cu-
 tem manus callosam molestum non est igni-
 tos carbones contrectare, sicut nonnulli ob
 eandem causam ferventissima juscula sor-
 bent. Duæ illæ Æthiopiæ apud *P. Servi-*
um l. de Ungu. Arm. quæ carbones igneos
 attrectare, gestare, continere & propemo-
 dum extinguere poterant, laboribus sine
 dubio crassum manibus callum induxerant.
Busbequius Epist. 4. de Turca sacerdote
 scribit, quod manum injecerit ferro quod
 in foculo ad eum usum accenso candens
 erat factum, idq; ori quoq; insertum
 omnem

omnem in partem aliquamdiu verſaſſe; non ſine ſalivæ ſtridore. Putat tamen aliquo medicamento ſibi os adverſus ignis violentiam præmuniviſſe, nam in foro Veneto vidit circulatorẽ, plumbum igne liquefactum contræctãſſe eoq; ſine offeñſã tanquam manuſ lavãſſe.

HIST. LII.

*Moschatus odor Crocodili, piſcis,
Hominum.*

AUtor eſt *Ful. Caſ. Scaliger* Comm. in *Ariſt. Hiſt. Anim.* l. 2. c. 118. multos eſſe in America & India Crocodilos, qui paſſim eſitentur vitulinæ carniſ ſapore, at quæ moſchum redoleat. De ovis ejuſdem, & adipe genitalium verum moſchum redolente ex Anonymo Auẽtore de Rebus *Hiſpaniolæ* teſtatur *Jo. Euseb. Nierenbergius* l. 12. *Hiſt. Nat.* c. 5. Addit idem, juxta Crocodilorum fauces inveniri glandulas fabarum magnitudine, moſchum ſuaviſſimè ſpirantes, quæ febres ſedant & extingunt: hicq; odorem ſui emittere moſcho vel caſtoreo redolentiorẽ. Ex *Fr. Ximene* hoc repetit *Jo. de Laet* l. 5. *Ind. Occid. Deſcript.*

c. 4. Duos præterea folliculos siliquarum instar fragrantissimo moscho refertos inter posteriores pedes Crocodili Jamaici publico gazophylacio Oxoniensi prope splendendam Bibliothecam Bodlejanam nuperis annis à Generali Angliæ Protectoris dono dati, quum evisceraretur repertos, ex Capitanei Lichtfootij literis mihi retulit P. Schumacherus, ingenio & eruditione ætatem supergressus. Testes siccatos moschum redolere ex Cl. *Veslingio* rescivit *Rhodius* ad Scrib. Comp. 14.

In Lombardia inventus pridem piscis tanta odoris suavitate, ut Zibethum referret, manusq; tangentium & quævis vicina odore fragrantem inficeret, qui mortuo pisce evanuit. In dissecti piscis vesica ater humor repertus, velut loliginis succus, quo velut atramento scriptorio usus est in libro satis vasto describendo P. *Abrianus* Soc. Jesu, Romæ amicus. Ex hominum corporibus odorem fragrantem emanasse historiæ testantur. De Alexandro Magno notum est, ejusq; cadavere, quod etiam de Leonardo Donato Principe Venetiarum refert in ejus vita *Andreas Maurocenus*

pag. 39.

HIST.

HIST. LIII.

Transplantatio morborum in animalia.

PLuscula exempla supra contulimus Cent. 3. Obs. 66. de mira morborum transplantatione, quæ ut confirmentur alia superaddam. *Constantinus Cæsar* eandem laudat l. 13. *Geoponic.* c. 9. & l. 15. c. 1. ubi *Apuleji* & *Democriti* experientias recitat. *Apulejus* ait, si quem ictu Scorpio impetierit, in caudam conversus asino insideat, pro eo asinum ipsum dolere & pedere. *Democritus* etiam asserit, si ictus à Scorpione statim nunciat asino, Scorpio percussit me, eum haud amplius laboraturum, dolore nempe ipso in asinum transiliente. Transplantationis imprimis capaces sunt canes, quia calor illis robustus, quo ex corpore alieno facile attrahitur noxia materia. In catello Milesio Avi nostri *Materni*, quem jam alit in ædibus suis Avunculus meus suspiciendus *M. Jacobus Finckius* *Phys. P. P.* & *Academiæ nostræ Senior*, evidentius hæc patuit trahendi facultas. Colico dolore torquebatur Avunculus. Canis ventri impositus quum incaluisse, urgebat exitum, vomuit

muit vehementer, & tormina Colica A-
 yunculi remiserunt. Ancilla ejusdem in
 dolore dentium eundem canem genis ap-
 posuit, sensitq; levamen, sed canis dolorum
 impatientia hinc inde curfitare & latrare.
 Idem expertus est scriba in colli tumore.
 Podagram mire levari testatur *P. Borellus*
Cent. 3. Observ. Phys. Med. 28, si catelli
 cum podagrigo recumbant, morbum enim
 canes contrahere ut vix incedere queant,
 ægro levato. In infirmioribus & tenerio-
 ribus animalibus citius succedere credit
 idem. Ego verò duarum causarum hic con-
 cursum desidero. Attrahentis animalis ca-
 lorem, & morboſi corporis effluvia, nisi
 tertiam addere placuerit, occultam anima-
 lium potentiam, quæ pro individuorum
 varietate est diversa, sæpius tamen illis ani-
 malibus fortius inest, quæ cottidiana con-
 ſuetudine & ciborum similitudine homi-
 nibus ſociantur. De Maſſilienſibus ſcribit
Servius in *Virgil.* quotiens peſtilentia labo-
 rabant, unum ex pauperibus ſe obtuliſſe a-
 lendum anno integro publicis & puriori-
 bus cibus. Hunc poſtea ornatum verbenis
 & veſtibus ſacris circumductum per totam
 civitatem cum exſecrationibus, ut in ipſum
 reciderent mala civitatis, & ſic projectum.

Hart-

Hartmannus in Pract. Chymiât. author est, ovum cum urina ægri coctum formicis expositum curare Atrophiam & febrem. *Jo. Agricola* tr. 5. Chir. Parv. fæcibus ægri, loco incantato applicitis, & mox in vesica suilla fumo expositis, per triduum ægrum restituit. Pro Quartana hoc habet *Fr. Joel* Tom. 5. Sect. 2. remedium, ut urina patientis in paroxysmo reddita & cum farinæ q. s. subacta, & in massam redacta & in cli-bano panis modo cocta, famelico cani, masculino quidem si masculus est æger, & femellæ si femina, exhibeatur comedendaq; præbeatur, idq; ter aut quater reiteretur, patientem enim ita liberari à febre, sed laboraturum canem.

HIST. LIV.

Pulvis pro dentibus.

SCorbutico vacillabant dentes, quasi sedibus suis moti, gingivarum carne nimium luxuriante, ut dentes ferè obruerentur, tegerenturq; vitio stomachi quoq; nigricantes. Omnibus hisce deformitatibus tollendis, commodè & ex voto ægri non unius, sequentem pulverem dentifricium mun-

mundandis dentibus, firmandisq; & putridis scorbuti vitiis corrigendis peropportu-
num destinavi :

R. Fol. Aquileg.

Cort. rad. Cappar.

Sem. Cochlear. ana Unciam semis.

Rad. Ireos

Aluminis usti ana drachm. tres.

Mandibul. Lucij piscis,

Corall. alb.

Cornu Cervi usti an. Drachm. duas.

Pulverizentur subtilissimè, & irrorentur
cum ol. caryophyll. q. s. m. f. *Pulvis* in
scatula.

HIST. LV.

Ventriculus in thorace situs.

Vulnerato diaphragmate in thoracis ca-
vitatem prorupisse ventriculum vidit
Parcus. Similem historiam ad *Fabricium Hil-*
danum perscripsit *Cl. Sennertus*, *Obs. Chir.*
Cent. 2. Obs. 33. de *Henrico Buscherho-*
vio, cui propter vulnus diaphragmatis,
ventriculus totus adscenderat in sinistram
thoracis latus, & cor cum capsula de sede
sua

fua depulerat in dextrum latus. Apud *Riverium* Cent. 4. Obs. 67. dextri pulmonis deficientis locum occupaverat ventriculus per naturam. Mira res, sed nec exemplo carens. Studioso enim cuidam *Andreae von Bergen* *Sufato-Westphalo*, hic situs ventriculi erat naturalis à prima conformatione, de cuius morbo & rara viscerum constitutione Celeberrima Academia *Lipsiensis* in Programmate ibidem edito VIII Cal. April. 1659. hanc descriptionem signavit, quam transmisit *Jacobus Henricus Paulli* magni Patris haud degener filius, discipulus olim meus, & Anatomes studio aptus, qui sectionem cadaveris instituit: Antecedenti obstructiones quasdam senserat, ex quibus summa ventriculi debilitas ob denegatam excrementorum ejectionem, & varia symptomata, graves singultus & infiniti propemodum vomitus exorti, quibus ita viribus fuit fractus, ut in lectum conjiceretur. Quamvis autem remedijs tum internis, tum externis huic malo itum fuerit obviam, effectu tamen suo caruerunt, praesertim cum ventriculus, quicquid recepisset, statim eiceret. Nocte tandem proximum diem solis antecedente vomitus τὸν παρασίτην sic affligerunt, ut per os & nares

T

ma-

materia cruenta certatim eruperit, ipsumq; præcluso penitus exitu, suffocaverit.

Abdomine aperto, quum moles pinguedinis, tres transversos digitos ei instrata impedimento esset, quò minus ad consuetam ventriculi sedem, quæ est sub diaphragmate inter Epar & lienem, pervenire liceret, placuit prius aperire Thoracem. Vix remotum erat sternon, ubi in sinistro latere corpus quoddam glandulosum se nobis in conspectum daret, quod primo quidem intuitu pro Pulmone depravato habebatur, sed mox Omentum esse, ac sub eo latitare ventriculum, cunctis qui præsto aderant, obstupescens, deprehensum est. Ad pleniorum hujus præternaturalis ventriculi situs cognitionem, sejungebantur intestina à Mesenterio, cum quibus ita comparatum erat: Duodenum cum portiuncula substrati Pancreatis è Thorace proveniens, per peculiare foramen (in sinistro itidem latere, amplum & nerveo circulo circumscriptum) Diaphragma perreptabat, cumq; reliquis intestinis continuatum erat usq; ad colon, quod ex abdomine per dictum foramen in Thoracem transiens, ibidem cum Omento, cui firmiter erat annexum, ventriculi fundum in duas quasi partes dividebat,

bat, ac rursus miro anfractu deorsum tendens, atq; eadem viâ, ex eodem diaphragmatis rediens foramine, intestinum rectum, longum satis ac gracile, & conspicuis rectis transversisq; præditum fibris constituebat. Epar insolitæ crassitie ac magnitudinis, ut scilicet spacium deficiente ventriculo expleret, diaphragmati erat annatum. Ipse autem ventriculus in thorace, cætera liber, inferiori parte, ligamentis aliquot membranosis diaphragmati & pleuræ circa costas spurias adhærebat, superiori claviculas ferè attingebat, sinistrumq; latus planè occupaverat, ita ut vix minimæ sinistri Pulmonis particulæ locus superesset, Cor verò de sede sua in dextrum latus depulerat, & dexter pulmo cordi cedens sub eodem spinæ dorsi adiacebat. Oesophagus ad diaphragma progrediens os ventriculi nonnihil deprimebat, ut non longe à Pyloro dissideret. Exsecto demum ventriculo cum annexis partibus, lienem qui principio nullibi apparebat, in propria capsula, quam duplicatura diaphragmatis in sinistro latere formaverat, invenimus, sanum aliàs, sed lividum & exilem, ac per vas breve ventriculo conjunctum. Diaphragma totum erat carnosum. Postremo etiam liberum materiæ ex

ventriculo patere exitum, eandemq; ex intestinis, ob hiatum relaxati Pylori pleno impetu remeare posse advertimus, qui quum incideretur, ingens vis scaturientis materiæ exinde profluxit, unde ab opere desistendum fuit, neq; temporis ratio ferebat nos sectioni diutius immorari.

HIST. LVI.

De Ave Paradisiaca.

DE Manucodiatis fusè egerunt *Gesnerus*, *Aldrovandus*, *Nierenbergius*, *Jonstonus*, sed omnes in eo falluntur, quod apodes credant. Primus *Pigafeta* pedes adtruxit, & post eum *Clusius* in *Auctar. Exotic.* Ego cum pedibus elegantes aves possideo, quarum unam Clarissimo nostro *Wormio* submisi, diligenter postea ab eodem viro desiderato descriptam & delineatam l. 3. Musæi c. 17. De filis binis ex dorso excreescentibus ea commentantur authores, quæ mihi non placent. Sutorio filo haud plane dissimilia apud *Gesnerum* l. 3. de Avib. *Guilandinus* dixit, & eum insequuti *Aldrovandus* l. 12. *Ornithol.* c. 21. *Beslerus* in *Gazophyl. Rer. Natural.* neq; exactè rotunda nec perfectè angu-

angulata, sed figura inter quadratum & rotundum media. Setis equinis comparat *Clusius*. Si oculo accurato videantur, pennæ sunt avis, quæ prope dorsum in exortu plumas habent longiores, postea sensim decurtatas, ut vix compareant, sunt tamen & ibidem curtæ per totam pennæ longitudinem & visu & tactu conspicuæ. Singulare est in avium Paradisiacarum Rege, quem describit & depingit *Clusius* in Auctar. p. 362. & *Nierenbergius* l. 10. Hist. Nat. c. 13. quod harum pinnarum seu pennarum, extremitates ad uncia longitudo in orbem convolutæ sint, ab uno duntaxat latere tenuissimis villis præditæ, pronâ parte coloris viridis saturi splendentis. Ut vel hinc ex pennarum genere esse constet. Vidi hunc Avium Regem splendidissimum, sed minorem, in Technicotheca Augusta maximi Regis nostri Dn. FRIDERICI TERTII, quo nihil elegantius. Hinc usus filorum ab auctoribus traditus vilescit. Nam quia pedes habent, filis non utuntur ut ramis arborum adhæreant, & ob pinna- rum densitatem molestior esset amplexus in femellis delicatioribus. Adhæc in omnibus, quas vidimus, fila illa propendent, nisi solos mares ad nos deferri dicamus.

HIST.

HIST. LVII.

Cancer capiti nocens.

Celebres sunt cancri marini in Medicina
 Cus. Illustriores tamen in Re Cibaria.
 Novitamen feminam haud vulgaris condi-
 tionis, quæ totiens capitis dolores experi-
 tur, quoties in cibis cancris marinis utitur.
 Externæ figuræ & internæ signaturæ si
 quid tribuendum, non malè capitis externi
 rotunditatem, & cerebri anfractus sinusq;
 cum membraniscancer rotundus marinus
 refert.

HIST. LVIII.

Felis antipathia.

TAm infensæ erant Nobili Dano feles,
 ut non visas quoque averfaretur. Forte
 ad cœnam opipare instructam ab amico vo-
 catur, & inter alia fercula in clausa parop-
 fide felis includitur. Nauseabat illi dictum
 factum stomachus, & sudore diffluens fe-
 lem alicubi delitescere divinavit. Aperta
 inde paropside visoque felis capite, tam
 excanduit, ut inflicta hospiti alapa, (erat
 enim

enim incredibili robore corporis , ut fer-
rum velut plumbum flecteret) morte jo-
cum compensarit. Alius Nobilis quum in
juventute antipathiâ feles ferre non posset,
in senectute adeò familiares habuit , ut sine
illis dormire non posset , adeò magnum
temperamentorum mutationem ætas in-
fert.

HIST. LIX.

Caro lateris ablata & restituta.

ABitinere Brasileensi ad nos redux Chi-
rurgus haud vulgaris experientiæ, &
jussu Regiò à nobis examinatus, sanctâ fi-
de asseveravit, ictu tormenti ablatam esse
naclero in navi, qua vehebatur, magnam
carnis portionem in sinistro hypochondrio,
ut hiatu manifesto viscera interiora illæsa
paterent ; se verò carne vervecinâ , quæ
forte ad manus erat, læsum locum reple-
visse , & hac Chirurgia Curtorum homi-
nem restituuisse. Mirum tale vulnus habet
P. Borellus Cent. 3. Obs. 20. nec absimile
Cl. Harvejus De Gen. Animal. sed dispar
utriusque medendi methodus.

HIST. LX.

Pediculus marinus.

Pediculus marinus describitur à Gesnero l. 4. Aquatil. & accuratius à Magno nostro *Wormio* l. 3. Mus. c. 2. ille videlicet qui in Islandico mari reperitur, sæpiusque ad nos per mercatores Islandicos adfertur. Meretur contemplationem venter pediculi, qui loco intestinorum substantiam continet cartilagineam, quæ exempta tandem in lapidis duritiem solidatur. Succinum prima fronte refert & colore & perspicuitate. Color enim in meis, quos Musæum habet, & citrinus & niger, & pallidus. Perspicuitas perit indurato corpore. Figura refert ipsum pediculum, incisuras habet quasdam, velut vestigia impressa amplexantium pedum. Ulus apud Islandos est ad felicem piscaturam, & si deglutiatur, ut voti compotem reddat illum, qui aliquid optaverit.

HIST. LXI.

Ex imaginatione natus.

Qvanta imaginationis in conceptione sit vis, experiebatur illa, quæ visa atten-

rentius Æthiopsis effigie in cubiculo appensa, foetum concepit ediditq; Æthiopsis coloris similem. Non ignorabat vim hujus Patriarcha Jacobus Gen. 30, 38. variegatis bacillis in potu ovium expositis, de quo, præter antiquos, videndus *Joh. de Mey Comm. Phys.* part. 1. §. 24. Idem artificium imitantur Mulomedici nostri, qui variis pro lubitu coloribus tabellam depictam ante oculos equarum detinent, quando ab equis ineuntur, ut tali pilo hinnulos edant, qualem quisq; desideraverit. Ita & præcipit *Constantinus Cæsar* l. 16. *Geopon.* c. 20. ut asinus infiliens aut equus, aut aliquod animal aliud, tali amiciatur stragulo, quali foetum volumus nasci colore tinctum: Siquidem qualis fuerit color operimenti, quo tegitur admissum animal, talis futurus est partus.

Sola verò imaginatione sine virili semine concipi & nasci infantem, supra naturæ ordinariæ legem est. Molam quidem in Virginibus ex imaginatione generari posse, exemplis probat *Horstius Pater Observat. Post.* p. 71. Ulterius verò processit imaginationis, si Dis placet, fertilitas. Nam in Galliis mulier quarto post mariti absentiam anno, solius imaginationis vi conce-

pisse fertur, filiumq; enixa hæredem bonorum paternorum, qui pro legitimo renunciatus fuit publica sententia Parlamenti Gratianopolitani, Medicorumq; nonnullorum Montispeffulanorum iudicio. Historia ipsa, quia prorsus nova & inusitata, gallico idiomate edita est Parisiis 1637. In gratiam illorum quibus latina placent, non gravabor ex gallico huc translata referre:

*Memorabilis Sententia Parlamenti
Gratianopolitani*

In causa Matrone cujusdam, quæ filium peperit sine viro quatuor post ejus absentiam annis, sine alterius viri consuetudine.

In causa Adriani de Montleon Domini de Forge & Charoli de Montleon, Domini de Bourglemont, camerarij Regij, accusatorum & autorum libelli supplicis 25 Octobris exhibiti, eo directi, ut filius Dnæ Magdalenæ d' Auvermont, uxoris Hieronymi Augusti de Montleon, Equitis, domini de Aiguemere, quem utero gestabat, spurius renunciaretur mariti prædicti, atq; ita ipsi legitimi hæredes pronunciantur & successores prædicti domini de Aiguemere. Et ab altera parte Magdalena de

de Auvermont citata, libellus supplex exhibitus à Claudio de Auvermont domino de Marfaigne, filij hujus Emanuelis, nempe jam nati, tutore, interveniente dicta domina de Auvermont cum Domino Gilberto Malmont, Advocato hujus curiæ, tanquam subrogato tutore & curatore dicti Emanuelis ab altera parte. Visis momentis sententiæ à qua appellatum est, item libello supplice dicti de la Forge & Bourglesmont, inter reliqua prætendente quod plus quam quatuor anni sint elapsi ex quo dictus dominus de Aiguemere uxorem suam dictam Magdalenam de Auvermont carnaliter cognoverit, siquidem dictus maritus Capitaneus fuerit sub Chiliarcha Grésensault. In defensionem dictæ d' Auvermont continebatur confessio ejus facta coram judicio Merlinot Graphiarij hujus curiæ, asserens quanquam verè dictus dominus d' Aiguemere non redierit ex Germania, nec ipsa eum viderit aut cognoverit carnaliter quatuor annis; nihilominus verissimum esse, quod dicta domina d' Auvermont sibi in somniis imaginata præsentiam & complexus mariti sui Dni d' Aiguemere, senserit eadem conceptionis & ingravidationis accidentia, quæ alias potuisset sentire ex vera mari-

mariti præsentia, affirmans post absentiam mariti sui, quatuor annorum spacio, nullum se habuisse commercium cum ullo Viro, nihilominus tamen concepisse dictum Emanuele, quod credit evenisse sola imaginationis virtute, quocirca restitutionem honoris cum expensis repetiit.

Visis præterea informationibus testium Dominae Elizabethæ Daubriche, uxoris Domini Ludovici de Pouranal, Domini de Boutange, Dominae Ludovicæ de Naccard, uxoris Caroli Daubert, Domini de Defuignes, Mariæ de Salles, viduæ Ludovici Grandfault, Equitis, Domini de Vernouf, & Germanæ d' Orgenal, viduæ defuncti Ludovici Daumont, Consiliarij quondam Regis, & Thesaurarij generalis in camera rationum hujus urbis; Et ex testimoniis inde emergentibus, quod tempore ordinario conceptionis, ante nativitatem dicti Emanuelis, eadem Domina d' Auvermont illis sit confessa quod habuerit eadem accidentia & signa graviditatis sine commercio ullius Viri, sed post fortem imaginationem concubitus cum marito, ventrem intumuisse. Idem testimonium ulterius confirmabat, quod similia pati possint feminæ, & sibi eadē contigisse, concepisseq; infantes, quos feli-

feliciter enixæ sunt, quod evenit ex certa conjunctione imaginaria cum maritis suis absentibus, sine vera copulatione carnali.

Visis etiam testimoniis Guilhelmæ Garniere, Lodovicæ d' Aittront, Petræ Chaufage & Mariæ Laumand, Matronarum & Obstetricum, idem confirmantibus & assentibus de facto fieri posse ea de quibus est quæstio; Et lectis etiam certificationibus & attestationibus Magistri Ludovici Sardiné, Petri Meraude, Jacobi Gassie, Hieronymi de Revisin & Leonardi de Belleval Medicorum Monspessulanorum: facta informatione de vita, moribus & communi fama Dominae d' Auvermont per Procuratorem Regium generalem, & his etiam coram auditis & juramento confirmatis:

Visa conclusione Procuratoris Regij, omnibus consideratis, curia respectum habens ad dictas affirmationes, certificationes & attestationes matronarum & Medicorum in præscripta propositione nominatorum, rejecit & hisce rejectas vult Dominorum de la Forge & Bourglesmond petitiones, judicans dictum Emanuelem esse & declarari filium legitimum & hæredem verû Domini de Aiguemere. Qua sen-
ten-

tentia, dicta curia injungit dictis Dominis de la Forge & Bourglesmont, ut prædictam Dominam d' Auvermont habeant pro femina honesta & pudica, hujusq; proclamationis formulas ad curiam mittant intra tres dies ab insinuata hac sententia, non obstante absentia dicti Domini d' Aiguemere ab illis allegata, aut aliis rebus propositis in contrarium per suprascriptos Dominos de la Forge & Bourglesmont, qui non tenebuntur ad expensas in causa principali, & ad appellationem, habito respectu ad utriusq; partis condiciones. Actum in Parlamento 13. Febr. 1637.

Sic post collationem Subsignavit

Robertin.

DE fide hujus relationis dubitavi semper, placuit tamen ueris inserere, ut grata varietate prodessem. Consului Montpelii amicos, inprimis *Petrum Sanchium* Medicinæ ibidem Regium Professore & amicum probatum, qui pro fabulâ habuit à nebulonibus conficta quaestus gratia. Consultus quoq; *D. Delord* Prof. Med. Montpelienfis à Nobili de Montrabbe Præsidente Primo Parlamenti Tholosani, ut judici-
um

um suum proferret de sententia Parlamenti Gratianopolitani, publico scripto suspectam reddidit hujus historiæ fidem, quia mulier sine femine virili concipere non potest, omnium Medicorum consensu, & sexus discrimen à Natura factum foret supervacaneum, si mulier sola ad generationem sufficeret. Ad authoritates Medicorum allegatorum, (quos tamen credo confictos) obstetricum, Matronarum & Parlamenti respondet, primò Medicos Juniores advocatos fuisse & sententiam rogatos, nequam Seniores. Deinde Obstetricum scientiam & professionem ad partum, non conceptum se extendere. Tertiò, Matronas amicas juvenculas facilè à seniore Matrona d' Auvermont persuasas & deceptas. Quartò, Parlamentum in Saturnalibus, ne defamaretur familia Aiguemeriana ipsaque Magdalena suspectæ redderetur pudicitiae, sententiam pro illa pronunciasse. Igitur pro legitimo non habendum Emanuelem, quia ex Constitutionibus Imperatorum undecimus mensis ad summum pro legitimo partus termino aestimetur. Rarò certè evenit, ut duodecimo, tertiodecimo, decimoquarto, sequentibusque mensibus legitimus naturalisque infans nascatur, de quibus

bus *Caranza* Hispanus Ictus de Part. Nat. & Leg. c. 15, (qui sine viro conceptionem nullam fieri demonstrat) *Arniseus*, alii que egerunt fusius. *Horat. Augenius* l. 2. de Hom. Part. c. 27. partus duorum annorum meminit. Ad quartum verò annum natiuitatis terminum extensum, nunquam meminimus. An imaginatio id possit, non docuit *Fienus*, & mirum nisi plures *Emanuelles* ex virginum somniis prodeant, sicut simile quid evenit *Tensæ* virgini *Veronensi* apud *Nicium Erythraum*. In *Siam* sues sine mare generant, teste *Mandefloo* in *Itin. Ind.* & in *Hispania* equæ vento concipiunt, si credimus nonnullis, quod tamen de conceptus celeritate rectius acceperis. Sine femine virili *Servatorem mundi* conceptum, *Spiritus Sancti* fuit opus, quod mortalium nemo imitari poterit, frustra in hanc miraculorum scenam prorumpente *Magdalena*.

HIST. LXII.

Gingivarum tumor ingens.

VEnustissimæ puellæ *Hafniensi* octenni dextra gingiva intumuit inferioris maxillæ,

xillæ, quæ incrementum indies cepit. Videbatur Scirrhusus tumor. Rectè verò æstimanti, non Epulis, nec Parulis, sed ipsius ossis erat apostema, quod tactu durum, maxillares dentes extrudit. Omnibus in casum tentatis, quod nec sectione nec cauteriis ullis cederet, tandem exinde tumor in illam excrevit magnitudinem, ut ingenti pondere extra os propenderet, viamque cibis interciperet, qui liquida forma per contorti oris latera debebant instillari. *Paracelsus* l. 7. c. 4. non absimilis tumor visus, ex carie ossis & carne in cartilagineam osseamque substantiam vetustate induratus. Meminit etiam ingentis tumoris scirrhusi in ore nati, & tandem ustione exempti *Amatus Lusitanus* Cent. 5. Curat. 99. Prorsus huic simile est tuberculum illius mulieris *Batavæ* in sinistra maxilla ubi genuini dentes oriri solent, quod sensim augetur in tantam molem extuberavit ut totam buccam distenderet, quasi *Cynico Spalmo* detentam, apud *Bald. Ronssseum* Epist. Medicinal. 7. Vide etiam *Hechstetterum* Decad. 6. Cas. 6. *Sennertum* de Morb. Colli. Alveolos dentium caries subinde occupat, ex gingivarum fistula. Omisit hoc *Aquapendens* in Operat. Ejus tamen *Patavij* exemplum apud *P. Marchettum*

V

habui.

habuimus in nobili Viro, cui primo dens erutus, deinde fistula ad os usque seu dentis alveolum excisa, tandem alveolus nudatus carne abradebatur.

HIST. LXIII.

De Verme Aquatico Norwegiæ.

Olaus Magnus l. 21. c. 37. Vermem in littoribus Norwegiæ describit glauci coloris, longitudine XL cubitorum & amplius, vix spissitudinem infantis brachij habentem, quem se vidisse testatur. Gesnerus de Aquat. eadem repetit. Multa etiamnuncnarrantur ab incolis Norwegiæ de verme inusitatae magnitudinis, qui in fluviis marisq; sinibus subinde conspicitur, magnamq; mutationem creditur portendere. De nuperrimo verme ibidem viso ex Dn. Nicolai Gramij, Pastoris Landensis in Norwegia literis XXVI Januar. 1656 scriptis hæc accepimus:

Ex Gulbrandi Hougsrud, & Olai Andreae relatione in eluvione præteriti Autumni, stupendæ magnitudinis vermis aquaticus visus est in lacu Spærilen qui creditur antea esse visus in Mios apud Waldos, & delitu-

lituisse interea in fluvio Bang. Sed ubi ad marginem hujus Bangi pervenisset, in siccum prorupit, emensusq; iter terrestre ad Spærilen usq;, ad quoscunq; aggeres allideret, videbatur quasi ingens navis malus pertransiret, obviæ arbores everisæ & tuguria quæcunq; transeunti occurrebant, ingenti sibilo & terribili boatu omnes terrebant. In Spærilen pleriq; pisces vel ab eo fugati vel devorati. Incolæ Odalenses adeò hoc monstro perterriti, non ausi sunt se committere Spærileno, ad solitas piscium capturas, & alia consueta lignorum mercimonia, quibus dediti sunt, imò nec ad littus quidem accedere. Autumno proximè elapso antequam glacie concrevissent aquæ, à plerisq; è longinquo visus est. Capitis magnitudo æquare videbatur ingens vas, corporis hinc inde ex fluvio extantis crassities amphoram vini, longitudo, quantum spectatores assequi potuerunt, tres abietes Norwegiæ proceras superabat.

Mercator in Atlante suo de hoc verme memoriæ prodidit: in lacu Norwegiæ *Mos* dicto, serpentem miræ magnitudinis interdum apparere, portendentem certam rerum mutationem; visum esse novissime Anno salutis clō Io XXII, altè eminentem

tem super aquas, in spiras convolutum, existimatum esse, quantum visu conjici potuit, cubitos 50 excedere, sequutam verò haud multo post Regis Christierni ejectionem.

HIST. LXIV.

Strumæ cancer & ossiculum.

Vir Nobilis inter primos Daniæ, per multos annos strumam in dextra colli parte gestavit, quæ per totam tandem genam, collum ejusdem lateris, & asperam arteriam diffusa in tantam molem accrevit ut os ad latus secum traheret, cibumq; obliquè in os instillare æger cogeretur. Tandem post magnas molestias ingentis ponderis A. C. 1659. in cancrum desit exulceratum, incredibilis fœtoris. Frustula strumæ partim per spontaneam putredinem deciderunt, partim cauteriis potentialibus sine ullo doloris sensu admotis resoluta, unde ferè strumæ deformitas sublata, sed, quod in cancro fieri solet, tanta feri copia effluxit, (forfan ex Lymphaticis vasis ex colli glandulis ad strumam propagatis & dilatatis) ut projectis viribus, & impedita deglutiendi respirandiq; propter asperæ arteriæ

com.

compressionem via, inter tanta tormenta & corporis fœtorem, brevi post vivendi finem Hafniæ fecerit. Inter frustula decidua repertum est os triangulare satis magnum, spongiosæ carni inhærens, & ab omnibus ossibus aliis liberum, quod per suppurationem à natura fuerat separatum, cujus testis mihi est *D. Paulus Moth*, amicorum primus. Sine dubio ex maxillæ osse deciduum. Nam & tale in ficu cancroso oculi invenit *Hildanus Cent. 1. Obs. 1.* quod ex cranio suspicabatur deductum.

HIST. LXV.

Ovi vis purgans, & corpori molesta.

Sorbilia ova in prandio sumpta, lubricam mihi à meridie alvum concitant. Alium amicum novi, quotiens alvum adstrictam aliisq; medicamentis inobedientem sentit, ovo sorbili blandissimè & satis copiosè purgatum. Observant eandem ovorum vim & exemplis probant *Jo. Manardus* teste *Brasavola c. 6. l. de Med. Purg. Marc. Donatus l. de Mechoac. Alex. Benedictus l. 19. c.*

33. de cur. morb. M. Aur. Severinus Trim.
Chir. c. 5. §. 2.

Joannis Strasardi Bruxellani pictoris con-
jux apud *Henr. Smetium* l. 10. Miscell Med.
ex ovorum frivorum esu in lipothymiam
ac convulsiones epilepticas decies aut sæpi-
us repetentes procidit. Collegæ nostro
M. Christiano Stenbucchio Professori Regio
Clarissimo spasmus est molestus quoties-
cunq; vel ovis forbilibus vescitur vel quo-
cunq; cibo alio, cui ova sunt immixta. Adeo
etiam utilissimarum rerum apud nonnullos
est aversio naturalis, & fastidium innatum.

HIST. LXVI.

*Clyster ex Tabaco, & pro eo instru-
mentum novum.*

Nicotianæ inesse vim *ἀνω* & *κατω* pur-
gandi, illi experiuntur, qui præter vo-
luntatem, subinde fumum deglutiunt. Idem
fumus si vitro cerevisia vel vino pleno in-
suffletur, similia operatur. Hinc ingenio-
sus quidam loco decocti pro clysteribus, fu-
mum ano immittere didicit, feliciterque al-
vum pigram proritavit in quibuscunque
affectibus, ubi enemate indigemus. Mo-
dum

dum mihi aperuit amantissimus frater D. *Erasmus Bartholinus*. Duæ fistulæ sive luteæ sive stannæ more sueto nicotianâ impleantur & accendantur, & latiora orificia sibi invicem obvertantur, tum extremitas angustior unius ano immittenda & per alteram extremitatem insufflandus ore fumus ut ad intestina vadat. Quo artificio unusquisq; ipse sibi enema injicere potest, nec magno opus est in decoctionibus apparatu, quum hoc fumo feliciter prompteque ad excretionem natura sollicitari videatur. Possent & aliorum pulverum fumi hoc modo injici, pro urgentium in intestinis affectuum necessitate.

Commodius instrumentum huic fumo per anum insufflando conficiunt ingeniosi Angli, quale secum nuper inde redux apportavit Vir Cl. D. *Henricus à Mönichen*, intimus noster amicus & Affinis, ad cuius normam pictor sequentem figuram expressit, quam literis signatis, clarius illustrabo:

a.a.a.a. Fistula concava ano immittenda, ex ebore.

b. Extremitas funiculi ex ebore, quæ fistulæ *aa* oblique inseritur, & pro arbitrio eximitur.

c.c.c.e Funiculus oblongus, flexilis, ex corio

rio Ruffico, intus cavus, similis fistulæ Indicis pro sugenda Nicotiana, longus, ut commodè in una parte admove-
 veri possit instrumentum, & altera po-
 dici inferi. Ut firmitus sit, nec concidat in se, æneis filis subtilioribus in gyrum hinc inde munitur.

d. Hic definit funiculus, qui firmissimè per ænea fila alligatur manubrio eburneo sequenti, cui continuatur Vasculi recipiendo tabaco destinati pars infima, quæ interius est perforata ut ad funiculum fumus descendere queat.

f. Vasculum ipsum ex ebore, amplum satis, ut ibi tanquam in promptuario consueto nicotiana contineatur & deinde accendatur. Interius undiq; obducitur bractea tenui, ne ignis noceat ebori, quæ libera est, ut eximi possit pro necessitate.

g. Vasculi orificium, cui imponitur

h. Operculi eburnei latior pars, illi accuratè respondens, è qua protenditur

i. i. Ejusdem operculi collum intus cavum.

k. Suprema operculi pars concava, foramine dotata, per quam apposito ore applicatisque buccis inflatur spiritus, & fumus descendit ex accenso tabaco vi spiritus propellentis. Quia

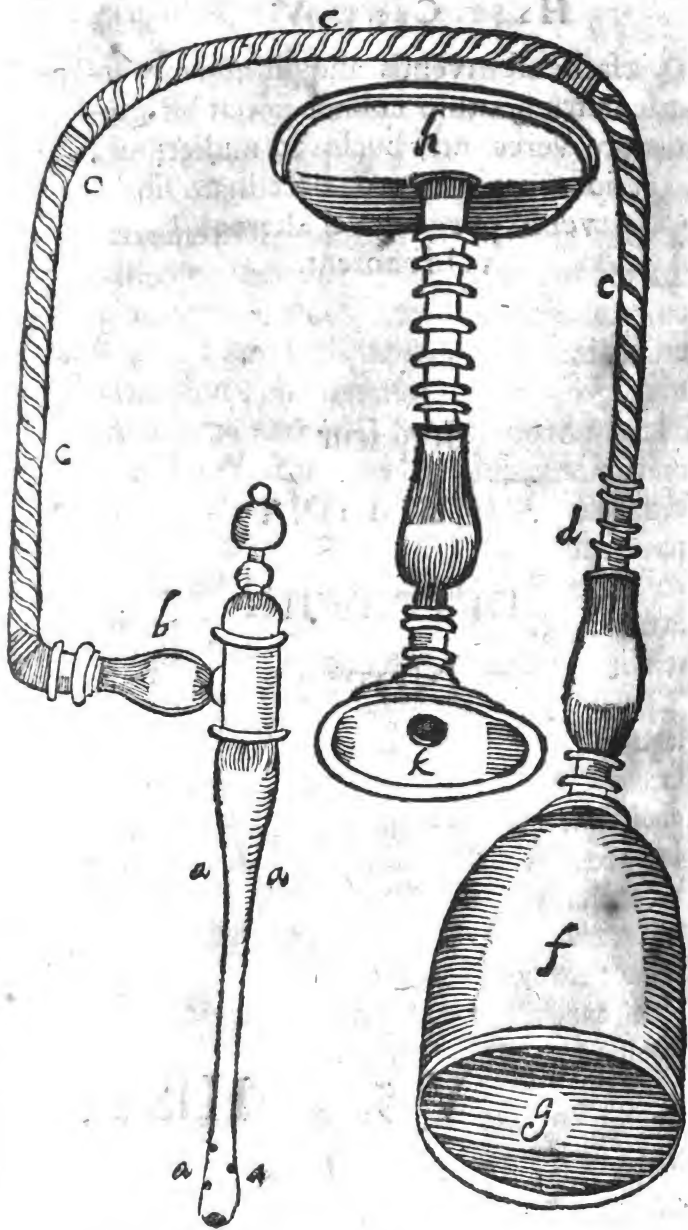
Quia facilè est inventis aliquid addere, si-
 mile instrumentum confici potest ad ute-
 rum pro verecundis puellis & mulieribus,
 ut ipsæ uterum pro necessitate sibi
 vel expurgent, vel alterent,
 vel roborent.

Sequitur

Figura ipsa
 Instrumenti
 Novi:

V 5

HIST.

HIST. LXVII.

Oleum contra vermes externum.

Difficulter ad medicamenta interna coguntur pueri propter saporis molestiam, in primis quæ lumbricos enecant, quia amara sunt. Modum cogendi tradit *Ægineta* l. 4. c. 57. per instrumenta, qui periculosus ob puerorum clamores & metum convulsionis, memini enim infantem intercepto spiritu ferè suffocatum. Hinc externis omni conatu insistitur blandius, quibus etiam mira subinde Empirici præstant. Nolo farraginem coacervare, quæ apud Auctores nostros prostat. Patavij in Monasterio S. Justinæ apud Monachos pro thesauro servatur oleum contra omnes cujuscunque speciei vermes, & omni ætati proficuum, quod *Michaeli Scoto* adscribit *Paulus Bogelardus* part. 2. c. 17. de ægrit. Infant. & nomine olei S. Benedicti descripsit *Decius Fortis* Comm. in Mesu. pag. 178. Ex schedâ *Benedicti Sylvatici* Medici Patavini Illustris, emendatum hic, *Rhodi* nostri beneficio, signabimus.

R. Me-

R. Medull. ossium Persic. amygdal. an.
 spic. hortens. alliorum, scalon. lumbrico-
 rum rubeorum ana lib. i. Rad. gentian. e-
 nulæ, dictamn. alb. fraxini, gram. herba
 imperial. Rad. Pœon. rad. major. (vel fol.
 ejusd.) ana Unciam unam. croci, cal. arom.
 caryophyll. aloës hepatic. galban. colo-
 cynth. nucis mosch. cinam. piper. longi,
 thuris, carpobalsam. vel balsami, corall. rub.
 an. Unc. quatuor. Theriac. elect. Unc. VI.
 menth. absinth. abrotan. Centaur. min. fol.
 Persic. porrorum ana M. I. Pilosell. pulegij
 rubei, (origani,) plantag. rutæ, (marrubij,)
 apij, fol. lauri, (thymi,) salviæ, chamædr.
 rorismar. Santolinæ, majoranæ, beton.
 cort. pomor. aurant. cort. granat. (acetoso-
 rum,) anethi, marrubij an. M. j. Sem. apij,
 portulacæ, raph. caulium, porr. fœnugr.
 (santonici,) cidonior. fœniculi, petas. (pi-
 losellæ,) lupinorum, squillæ, phaseoli rubei,
 orobi, an. Lib. i. C. C. (usti,) fell. taur. an.
 lib. sem. aceti albi fortissimi, aceti de succo
 Cidoneorum lib. ij. ol. mastich. petrolei,
 laurini, de spica ana Unc. sex. ol. comm.
 antiquiss. lib. XLV. Cum aliquam præ-
 dictarum herbarum, aut feminum, aut ra-
 dicum, aut corticum de die in diem invenc-
 ris, statim grosso modo incidas vel pista in
 mor-

mortario & simul cum speciebus etiam aliquantulum grossè tritis imponas in olea supradicta. Postea verò cum cuncta inveneris, in dicto oleo macerentur per XV dies, deinde bulliant lento igne vase clauso, cum dicto oleo communi per mediam horam vel ad consumptionem tertiæ partis. Postea coletur per pannum lineum grossum cum expressione. Servetur tandem in vase commodo probè obturato.

Ufus 1. Inungenda sunt tempora. 2. nuca colli. 3. nares intus. 4. Gulæ furcula, puteus. 5. stomachus. 6. Umbilicus. 7. Renes. 8. Pulsus brachiorum. Inter quamlibet unctionem cessabis per spacium unius Ave Mariæ. Hoc summopere observes ut prima unctio fiat à parte superiore, à temporibus gradatim descendendo, & sic videbis mirabilia. Singulis inunctionibus modicum accipies, & sedulò vas obturabis.

Alia descriptio paucis mutatis extat in Receptario Pharmacopœi S. Justinæ Patavij:

R. Medull. oss. Persicor. amygd. am. spicæ hortens. alij, Scaloniarum, lumbric. terræ an. Unc. Sex. gentianæ M. sem. diptamn. albi, Rad. frax. gramin. herb. Imperat. pœniæ,

oniae, moror. vel sol. ejus, croci, calam. arom.
 mat. caryophyll. alces, galbani; colocynth.
 Zinzib. nuc. mosch. cinam. macropiper.
 thuris, carpobals. corall. alb. an. Unc. du-
 as. Theriacæ el. Unc. VI. Menth. absinth.
 abrotan. centaur. min. fol. Persic. porro-
 rum, pilosellæ, puleg. rub. organ. plantag.
 rutæ, marrub. apij, fol. lauri, thymi, salviæ,
 chamædr. tanaceti, rorism. fantolinæ, ma-
 jor. betonic. cort. pomor. limon. aurantior,
 granator. acetosæ an. M. semis. sem. apij,
 portulacæ, raphani, caulium, plantag. por-
 ror. cyton. feniculi. petrosel. pilosellæ, lu-
 pinor. secalis, phaseol. rub. bacc. lauri an.
 Unc. sex. C. C. usti Unc. tres. fellis tauri
 Unc. sex. aceti albi fortissimi lib. ʒ. ol. ma-
 stich. petrolæi, laurini, de spicâ n. an. Unc.
 sex. olei vetustiss. si haberi potest lib. XXV.

Cum de die in diem aliquam prædicta-
 rum herbarum, aut aliorum ingredientium
 inveneris, incisis incidendis; contusis con-
 tundendis, in oleo misceantur. postea cum
 cuncta inveneris in dicto oleo mista mace-
 rentur in Sole per XV dies: deinde bulli-
 ant in B. M. per integrum diem sine in-
 termissione. Postea colentur cum express.
 adde in fine theriac. in aceto dissolut. &
 tan-

tandem misceantur ; mox obtura, & serva ad usum.

HIST LXVIII.

Suffocatio ex aquis.

CLeombrotus studio immortalitatis mortem in aquis elegit, teste *Cicerone* l. 1. *Tuscul. Quæst.* Facillima illa mors creditur, quia nullum doloris sensum infert, sicut probat *Petrus la Sena* c. 8. de iis qui aquis submerguntur. Mors tamen hæc ipsis Heroibus aliisque semper fuit formidanda. Unde *Ovidius* l. 2. de *Pont. Eleg.* ad Græcin :

Demite naufragium, mors mihi munus erit.

Ad effugiendam igitur ex aquis suffocationem, si fors eluctari concesserit, magno conatu hinc inde demisso capite elatisque pedibus est concutiendus æger, ut ex corpore hausta aqua tanquam ex dolio, effluat, seduloque cavendum ne lecto statim committatur, quo medio plurimos fere submersos, evasisse memini. Venetiis apud hospitem meam Germanus aurifaber ex aquis extractus, elatoque capite in lecto compositus eadem nocte subito exstinguebatur,

batur, suffocato à nimia humiditate calore nativo. De hoc argumento consulendi *Forestus* l. 6. *Obs. Chir.* 33. *Codronchius* libr. de subm. in *Aq. Hildanus*, aliiq;.

HIST. LXIX.

Scrotum putridum ablatum & restitutum.

A. C. 1658. mense Augusto inter alios captus est ab obsessis Hafniensibus miles Suecus Laurentius Dalbo, & in custodia sub sphæristerio asservatus. Mense Decembri, quia graviter decumbebat, ex custodia in melius urbis hospitium deportatus, in inguinibus bubones duos habebat, & scrotum totum sphacelo jam consumptum erat. Advocatus Medicus Experientissimus D. *Mothius*, per Chirurghum Regium, universum scrotum à testibus & vasis spermaticis sine omni dolore artificiosè liberavit. Testiculum dextrum à dextra parte jam quoq; gangræna invaserat. Interea primum sinister bubo, mox etiam dexter ad suppurationem pervenit, ex quibus tanta materiæ colluvies per aliquot menses promanavit, ut corporis impuritatem solo hoc signo propalaret.

Qvum

Quum igitur per aliquot inde menses frequenti purgatione evacuatum esset corpus, atque fluxus ille quotidie imminueretur, bubones cicatrice obducti, & natura nova carnis generatione testes, quos incorruptos servavit, involvit, & præter omnium spem, conclamatum ægrum, pancratice jam valentem, integritati suæ reddidit.

HIST. LXX.

Hernia post Colicam.

FLatus hypochondriaci Viro insigni, mihi que amico, colicique dolores sæpe molesti erant, quos tandem sopivit extinxitque umbilicus dilatatus, ut immunis exinde vixerit. Ne verò molestior hæc hernia ulterius serperet, vinculo & emplastris contra rupturam munivi laxatam partem.

HIST. LXXI.

Carcinomatis in abdomine sectio.

Religiosi Viri Hafniensis uxor honesta, juvenacula & sanguine florida, superioribus

X

ribus

ribus annis tumorem in dextro hypochondrio umbilicum versus advertit, qui cum ventre prægnantis indies cum dolore & tensione augebatur. Postquam onus uteri haud vitale deposuisset, sibi relictus tumor ad capitis infantilis amplitudinem excrevit, durus, inæqualis, sed mobilis. Dum circa hoc onerosum tuberculum manus Chirurgi occupatur, natura circa radicem hinc inde per circulum disrupta cute viam sectioni monstravit, qua neglecta occasione per medium hians copiosæ aquæ cruoriquæ effluentis aditum patefecit. Imminutus quidem tum tumor, sed labiis callosis & hiantibus spem curationis ulterioris, quanquam variis causticis Chirurgus extirpationem tentaret, elusit. Interea protracta longius curatione, post anni decursum iterum imprægnata, augebentis tumoris incommoda sentit. Post felicem partum curæ nostræ se subjecit, adscito in operis societatem D. *Paulo Mothio*, ut certior esset industriæ nostræ fides. Cancrum minabatur foetidus tumor, pugni magnitudine per medium quasi binis valvis patulus, doloribus molestus, & continuis cruentæ aquæ effluviis foetidis, ut ipsam se averfaretur, malueritq; quidvis experiri, quam inter has vitæ miseræ mole-

molestias diutius superesse. De ressecando
 tumore, quum nulla in causticis spes, deli-
 eratum inter nos fuit. Diligenter igitur
 artem affectam pertentavimus. Trans-
 ersum digitum ab umbilico distabat, &
 ersus hepatis regionem lata basi protende-
 atur, sed mobili, nulliq; parti altius affixus,
 nisi dextræ, hic enim quasi funiculus pro-
 undius infigebatur, quem radicem crede-
 amus. Ancipites consilii, quod ignotum
 esset, quo radix tenderet, an ad nobilem par-
 tem; an integra sine subjacentium partium
 mollium læsione extrahi & excindi possit,
 nimati tamen ab ægra, mortem potius
 quam dubiam vitam & cottidianas calami-
 ates serpentis carcinomatis eligente, &
 noniti à Galeno l. 10. Meth. Med. c. 10.
 atius esse aliquid nonnulla fiducia vel cum
 periculo facere, quam spe adempta certò
 perire, satiusq; esse multo, potentibus præ-
 sidiis pugnare, quam nihil agere; freti de-
 niq; prompta Chirurgi Philippi manu, di-
 em sextum Octobris 1659. operationi in-
 diximus, quo præparato prioribus diebus
 diligenter corpore, convenimus, resupi-
 namq; ægram in sella decubitoria colloca-
 vimus. Designato per atramentum circui-
 tu à sinistra parte incisionem exorsus alti-

X 2

usq;

usq; propter copiosam pinguedinem adaptato cultro, dextram vertus vulnus persequutus est, ut radicem extirparet, quæ abrupta nullum aliud sui vestigium reliquit, neq; ultra muscolum oblique descendentem progredi visa est. Ipse tumor membrana sua involutus pinguediniq; abdominis immerfus, totus extirpatus, per cuius tunicam venæ ex Epigastriis disseminabantur, quæ dextram vertus ampliores, ubi præcipua erat radix. Intra hanc membranam substantia gelatinæ frigore densatæ similis observabatur, qualem in aliis pleurisq; Carcinomatis vidimus, quasi loculis racematim distinctis. Singuli loculi sua pellicula tenuissima instar telæ aranearum involvebantur. Qua parte exulcerata fuerat, putredo viscebatur.

Absterfo cruore per futuram amplissimum vulnus constrictum, & turundis ex ol. Hypericonis tinctis cum Emplastro, per primam intentionem animus erat curare. Cæterum recedentibus nobis, largius sanguis fluxit, & inter suturas collectus, quo post aliquot dies putrido, suturas laxavimus, ut fœtori prospiceremus, absterfoq; vulnere per sp. Vini, digestivis institimus, fibulisq; ex emplastris adstringentibus vulneris

neris labra contraximus. Ita optime mulieri fuit consultum, cui per vices clysteribus obstinatam alvum sollicitavimus, quæ sine ullis symptomatis gravioribus septimo die procurato pure, sensim deinde consolidato vulnere intra sex hebdomadam decursum integrè convaluit. Nullæ in vulnere unquam radicum apparere reliquiæ, nisi quod semel elatiora in dextris venularum orificia se proderent, quibus tamen sana carne inductis, ex voto cuncta cessere. Consolidatâ plagâ, venter tumidus restitit, quem purgante medicamento ex Jalappa ad obsequium reduximus. Demum ut naturæ fluxum aliò diverteremus, fonticulum, quem in brachio dextro hæctenus gestaverat, renovare sumus aggressi, sicq; Deo fortunante feliciter finem difficillimæ huic & molestæ affectioni imposuimus. Carcinomatis, ut illustriora essent omnia, adjecimus iconem. Figura prima externum monstrat carcinoma, cum suis valvis, sicut ante sectionem corpus defædavit. Figura secunda idem carcinoma offert, sed excisum & inversum, ut interior substantia videatur, quæ hinc protuberans quasi racemi varum, gelatinâ concretâ vesiculas plenas denotat.

Fig. 1.

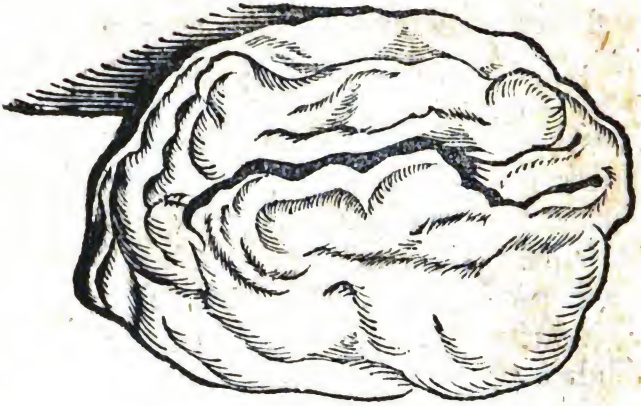
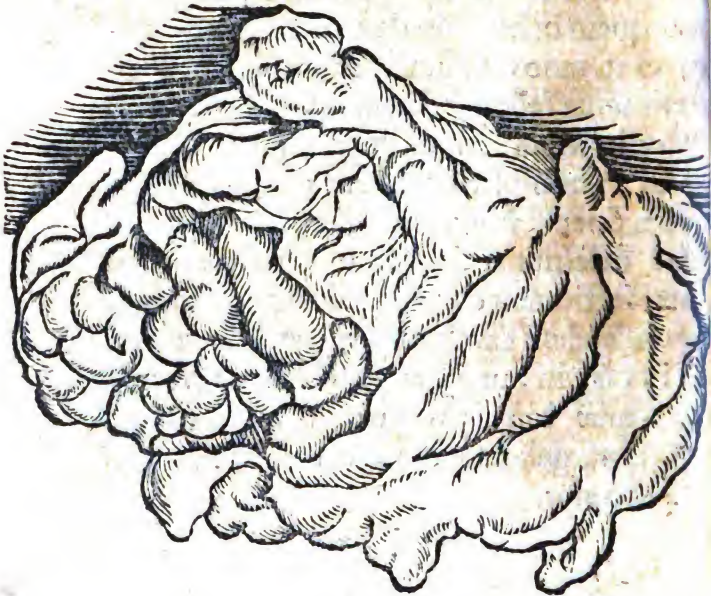

Fig. 2.

HIST. LXXII.

Erysipelatis remedia popularia.

Probatissimum vulgi remedium unum chartæ huic adsuam, quod nunquam fallere experientia inter nostros docuit. Urinam propriam melle subactam summo mane continuis tribus diebus assumunt, & exinde tutos se ab Erysipelate per vitam sciunt. Mel sanè humores calidos temperat & expurgat, urina verò vehiculi loco adhibita, sale suo abstergit bilem. Lithargyrium tritum inter duas petias externè erysipelati impositum, & dolorem mitigat & tollit erysipelas. Vidi effectum, & aliis autor fui ut uterentur, quia etiam *Crato* id probavit, & *Sala* in Append. Thesaur. Spag. Sect. 5. n. 5. Cavendum quidem in hujusmodi morbis, à refrigerantibus & adstringentibus, cæterum multorum felicem eventum usus comprobat, quorum rationes ignoramus. Rectè enim *Cælius Aurelianus* l. 3. acut. c. 16. *Hæc quæ vulgus per experimenta probata putat, longe aliena ab arte monstrantur.* Ne tamen nimia frigiditate noceat, tepor procuretur, & adstrictione leni ex parte affecta noxius humor expellitur, roboraturq;

turq; illa ne tam facile posthac affluxus alios admittat. Imò resolvendi si quidem potestate polleat lithargyrium, vanus metus.

HIST. LXXIII.

Scabiei remedium vile.

Nihil temere in medicina spernendum. Ex vilissimis remedium eruimus profuturum, quum ex eventu potius quam precio omnia sint æstimanda. Nihil vilius detritis calceis. Novi tamen puerum Melitensem toto corpore crustis sædis obstitum, qui adperso cinere combusti corij calceorum cum oleo rosaceo convaluit. *Galenus* l. xi. de simpl. Med. Facult. talem cinerem reficcatorium vocat, & pro ulceribus ambustis, & quæ vocantur intertrigines in fœminibus, quoque commendat. An ea potestas melanteriæ, quæ emplastrum Nigrum Traseæ Chirurgi ingreditur apud *Scribonium* Comp. 76?

HIST.

HIST. LXXIV.

Vulnus sub ala dextra.

Petrus Erasmus vespertinis horis XXIII
 Oct. 1659 à computatore cæsim acuto
 gladio sub ala dextra vulneratur, dum in sui
 defensionem brachium elevaret, qui gladi-
 us ad claviculam dextram impetum stitit.
 Propter subclavias & axillares venas larga
 hæmorrhagia insequuta, cruore tanquam
 ex arteriis cum impetu profiliente, nec nisi
 apposito digito vel turunda cohibito. Ensis
 pulmones intactos liquerat, per os tamen
 sanguinem copiosum expuit. Mane accer-
 situs mecum D. *Simon Paulli* rerum usu & e-
 ruditione clarus. Quietam noctem vidi-
 mus, & invenimus sine febre aut respiratio-
 nis difficultate, cruorem Chirurgi Adami
 operâ cohibitum, vulnusque ut dece-
 bat, deligatum. Circa claviculam dolor,
 & in abdomine propter musculorum ferra-
 torum consensum, tumorq; dextræ mam-
 mæ, qui post aliquot dies ad brachium
 translatus est, sed levi olei rosacei inuncti-
 one & emplastro diaphoretico levatus. Se-
 xto die tussicula sicca nescio quid portende-
 bat, quam tamen repressimus decocto hor-
 dei in aqua hyssopi, cum syr. de Erysimò,

de liquiritia &c. Nono die ex profundo vulnere, pus laudabile prodijt, quod sensim auctum copiâ suâ in admirationem nos rapuit, donec intra vertentem mensem sine ullis gravioribus symptomatis convalesceret, jamq; itineribus sit intentus.

HIST. LXXV.

Intestinorum ex vulnere prolapsus.

INter milites duos Regia stipendia priori bello Suecico Malmogiæ merentes, exorto duello, quum alter illorum in pugna sinistra uteretur, gladio lato cæsim abdomen alterius per transversum secabatur, ut intestina rupto peritonæo magna vi provolverentur. Vulnerati salus fuit, quod illæsa intestina deprehenderentur, unde Chirurgus diligenter abluta, intra abdomen digitis suis reposuit, fibulisque & emplastris abdomen patulum constrinxit, & ex voto hominem brevi ad militiam reduxit.

HIST.

HIST. LXXVI.

Datura Indorum.

Datura, apud Indos præsertim in Goa familiaris, Achantho similis est, teste *Garcia ab Horto* l. 1. Plant. c. 24. Fructum fert Stramoneæ haud absimilem, cujus speciem credit *Christ. à Costa* l. Aromat. P. *Alpinus* l. 2. Plant. Exotic. F. *Columna* Not. ad Hist. Mexic. p. 886. qui quinque ejus species describit. Fructus pomum refert, sed aculeatum & oblongum nucis juglandis magnitudine, seminibus exiguis refer-tum. Nam solani esse genus probat *Veslingius* Annot. ad Plant. Ægypt. Alp. At *Hyoscyami* speciem defendit *Jo. Torrentius* Not. ad Hist. Mex. l. 4. c. 18. l. 8. c. 28. quia narcoticam vim obtinet, & varia phantasmata inducit. Utuntur hoc semine Indicæ mulieres lascivæ, & fures, quemadmodum referunt oculati testes à *Costa*, *Garcias*, *Lindschottanus*, *Mandeflous*, aliique: illæ ad fallendos maritos, hi ad furtum. Mulieres Lusitanæ in Goa civitate opulentissima ut securius libidinem cum procis expleant fallantque etiam præsentis maritos, ex semine *Daturæ* recentive planta succum ex-pri-

primunt, vel siccata semina in pulverem redigunt, eaq; conditis vel cibo & potu mista astu quodam maritis exhibent. Varia ex assumpto semine patiuntur Viri, vel enim somno obruuntur profundissimo, vel fatui redduntur, sensibusque orbantur, ut videntes nihil videant, & cum ratione nihil intelligant. Ad 24. horas extenditur hic paroxysmus. Interea procos suos admittunt mulieres loci vitio lascivæ, & in præsentia mariti omnem libidinem explent; ubi satis Veneri indultum, excitatur demum Vir lotionem pedum frigidâ vel forti frictione, omniumque rerum, etiam visarum, nescius quasi ex somno meridiano expergiscitur. Ita illuditur maritus, insciusque Corneliorum familiæ adscribitur. Singulari quoque artificio eadem femina norunt Daturam præparare, ut ad certas horas, quamdiu illis commodum fuerit, operationem contrahat. Easdem technas fallaciasque servi furtivi heris suis adornant. P. *Alpinus* l. 2. de *Plant. Exotic.* c. 3. à medicis Arabibus & Ægyptijs audivit latrones stramonix longæ seminibus tritis uti ad mercatores ebrios reddendos, ut commodè ipsorum merces deprædentur.

Fru-

Fructum inter rariora non semel vidi. Planta ipsa in horto Regio Hafniensi colebatur, cum illi præesset Vir Naturæ peritissimus *D. Ottho Sperlingius*. Jamq; in privatorum hortis non invisâ. Hoc anno floruit in horto urbano soceri mei, Consulis Hafniensis Amplissimi. Patavij in horto aluit *Alpinus*, quam Daturam Contarenam vocavit ex primo stirpis raræ in Italia cultore *Nicolao Contareno*, Illustrissimo Senatore Veneto. Visebatur etiam nuperis annis in horto Gottorpiensi, sicut testatur Vir naturæ & artis curiosissimus *Adam Olearius*. Ex femine spiritus elicitur, qui cum ad manus nuper esset, placuit in brutis facere experimentum. Cani propinatus, temulentum videbatur reddere, unde capiti vaporibus suis infensum erit, sicut opium, cujus tamen frequentior usus Orientalibus minus exitiosus. Nolumus vitia feminarum Indicarum aut sequi, aut laudare. In usum potius trahamus, quo illæ abutuntur. Commodè illis exhibebimus, quibus ob gravis & dolorosæ operationis metum sensus sunt sopiendi vel obtundendi, in artuum amputatione, calculi extractione, aliisque.

HIST. LXXVII.

Surditas ex pane calido.

PAstor Cimbricus in aurium defluxionibus consilio amici panem calidum auri dolenti apponens, auditu privatur. Sine dubio panis calore nimio corrugavit & exsiccavit tympanum nervumq; *αἰκμασίον*. Consultum igitur calidis humectantia & discutientia miscere. Pro secreto habet *Prævotius* in select. Remed. crocum & Garyophillos cum succo Cyclaminis, quæ ego soleo aqua rosacea mista & trita ex bombace excipere & auribus immittere.

HIST. LXXVIII.

Epilepsia ex pede.

SCriba Holsatus XXV annorum, convulsionibus Epilepticis Hafniæ 1659, concutitur, ex pede sinistro elatis vaporibus, quod observarunt quoq; *Galenus* l. 3. Loc. Aff. c. 7. & *Fernelius* l. 2. de Morb. Venen. c. 15. *Tulpius* l. 4. Obs. c. 2. Huic scribæ ante insultum pes stupet, mox adscendentem ad genua vaporem sentit, quo, relictis genu-

genubus, altius adscendente, statim convulsus concidit, cum copiola circa os spuma. Consilio amicissimi nostri *D. Mothi*, arctius vinculo pedem infra genu constringit, quum stuporem perferentit, ut inhibeatur maligni vaporis adscensus, qua ligaturâ postea evasit epilepsiam, nisi quando negligentiam quadam omisit vinculum. Observavit autem diligenter vaporum cursum, quos si altius animadvertit repere, altius quoque vinculum aptavit, vel demisit.

HIST. LXXIX.

Puerperæ subitanea mors.

PRimipara juvenula Haffniensis necdum transactis purgationis hebdomadibus per varias ædium habitationes post cœnam animo commoto regrediens, subito concidit in culina & inter manus ancillarum mortua deprehenditur, nulla voce, nec suspirio audito, leviter tantum moto pede & spuma circa os comparente. Mihi hysterica videtur Epilepsia, quam facilem vocat *Hippocrates* in *Coac. Prænot*; huic tamen, convulsiones antea perpeffæ, lethalis, sive quod frigidum ærem per januas ute-

TUS

rus attraxerit, sicq; ad vitales partes purgamenta translata, unde confestim sæpe mortuas vidit *Cous* l. de Morb. Mul: sive quod ex animi commotione & lapsu Apoplexia imminentem Histericam Epilepsiam oppresserit.

HIST. LXXX.

Fontanellæ mutatio.

INter bicipitem & deltoidem dextri brachij, consueto loco, fontanellam ad divertendos catarrhos decunibentesq; humores femina haud infimæ apud nos conditionis sibi cauterio inprimi curavit, & cum sperato fructu diu gestavit. Mirum id accidit, quod sua sponte locum mutaverit, jamq; cum illam reviserem, post anni cursum, prope articulum cubiti interni se transtulerit, callosa quasi semita relicta, per quam protrusa fuit, quæ cicatricum multarum sunt vestigia. Mutationis causa ex deligatione repetenda, qua ad latus compressio globulo ulcus ampliatur, & deprimitur, parsq; post partem exulceratur, & consolidatur. Hinc diligenter prospiciendum, ut vinculum firmetur, ne lubricum sit ulceriq; laxet habenas.

Alij

Alij amico, Viro Clarissimo, brachium supra fontanellam intumuit, erysipelate phlegmonode dolorosum. Fluente verò ex ulcere cauterij sanguine puro, detumuit.

HIST. LXXXI.

Thoracis vulnus penetrans innoxium.

Petrus Ivari heriles iras multiplici vulnere IX Augusti cIo Ioc LIX Hafniæ & offensas expiat. In capite primum vulnus prope futuram sagittalem, alterum in bregmate ad digiti transversi latitudinem supra aurem sinistram; tertium quartumq; sincipiti inflictum. Periculo hæc omnia vacarunt, & spacio menstruo percurata. Thorax verò majores gladij injurias excepit. Penetravit hujus vulnus inter quintam & sextam costam lateris dextri antrorsum prope mammam, ad dorsum usq; inter quartam & quintam costam. Larga cruoris effusio, symptomata graviora impediit, quæ nulla sensit ad quartum usq; diem, quo levis tussicula invasit, sive humidi cubiculi vitio, sive naturali ad catharros propensione. Sedata eclegmatibus & pilulis cathar-

Y

ROS

ros à capite defluentes incrassantibus bidui spacio tussi. Alvus pigrior ex decubitu clystere non semel subducta, excrementis nullo unquam cruore tinctis sed prorsus sanis. Potionibus vulnerariis & diligenti vulnerum deligatione sensim pure laudabili confecto melius habuit, edendiq; cupiditate & somno redeunte, XII Octobris vulnera consolidata, stupentibus Medico præsentente D. *Mothio*, & Chirurgis Sixio & Philippo, quod periculosissima hæc vulnera sine ullo symptomate feliciter successerint. Vera autem conjectura existimarunt, nullum ex visceribus interioribus nobilioribus fuisse læsum. Miraculo vicinum, illæsis pulmonibus penetrasse gladium. Vero est simile in expiratione vulneratum, quod etiam sine damno observavit *Hildanus* Cent. 3. Obs. 36. Transversum vulnus per thoracem transiens sine interiorum læsione quoq; vidit *Forestus* l. 6. Obs. Chir. 17. Felicia hujusmodi vulnera sunt, & fortunæ imputanda. Noster tamen hic vulneratus, quamquam ex voto omnium, sit ex vulneribus sanatus, alia tussi & destillatione oborta ad plures abiit.

HIST. LXXXII.

Fungus Capitis.

Capitonem puerum in nundinis Amstelodamensibus vidit P. Schumacherus noster, in spem patriæ magno ingenio & indefessa diligentia surgens, Anno 1658. Puer erat septimestris a partu, statura justa, membris tamen jam tabe aliqua evanescentibus, sed caput erat fiscus reliqui corporis, cujus superior pars ab ipsis superciliis ad occiput usque circumquaque cum ipsis cranij ossibus ita intumuerat, ut fungum dejereres, tenui scapo suffultum, aut potius cucurbitam aliquam, nam nusquam dependebat, aut mole sua temporibus superciliisque imminebat, oculorum tantum pupillas aliquantum detorserat, & intra inferiores palpebras demerferat, sed æqualiter ubiq; extensum surgebat. περιφέρεια erat ulnæ unæ Brabanticæ cum quadrante. Digitis quantumvis leviuscule contrectatum cedebat illico. Mollities, non prorsus qualem habet suppuratum ulcus, nec qualem vesica modico vento inflata, sed inter hæc medij generis.

HIST. LXXXIII.

Fœtus mortui expulsio violenta.

VARIA in fœtu mortuo pellendo molitur Medici & Chirurghi, tam veteres, quam novitij, & internis & externis. Instrumentorum operam advocant *Paulus*, *Celsus*, *Albucasis*, *Aquapendens*, *Scultetus*, sed si averfas puerperarum voluntates invenerint, frustra erunt. Ubi igitur interna nihil proficiunt, & instrumenta refugiunt puerperæ, cæteraq; conclamata, ut mater conservetur, una compressio abdominis vehemens per adstantes auxilio erit. Novi in Gallia puerperas, quæ feliciter etiam vivos fœtus enituntur compressione externa manuum propriarum, qua blandè ad exitum propellunt embryonem, & ita sine aliarum mulierum auxilio brevi ipsæ negotium susceptum conficiunt. Fœtu verò mortuo, præfertim in partu ipso hærente, quum propter angustiam viarum, matrisq; imbecillitatem ex angustis eluctari non potest, ne sine spe misera puerpera relinquatur, impositus orbis ligneus vel stanneus super umbilicum fortissime manu Medici vel adstantium percutiatur. Ut remedij novitas sit conspectior

spectior, exemplo illustrabimus, cujus nobis testis est oculatus Vir intimiori amicitia & naturæ scientia probatus *D. Abafwerus Payngk.* Alexandriae in Insabria Dantiscana Uxor Centurionis robusta, nullo interno remedio propellere valuit foetum in angustiis materni sinus hærentem & mortuum, unde præsentem animarum curatore, Medicus Hispanus adferri sibi curavit orbiculum, qui mensæ insterni solet, eumq; umbilico parturientis impositum magno nisu manus percussit, ut & dolores clamore prodiderit puerpera, & dictum factum extruderetur foetus, salva matre & superstitite, sed larga hæmorrhagia, ob uteri conatus & dolores, insequente. Nullam hic rationem auxiliij inueniemus, nisi ex compressione abdominis forti, qua vi contenta excernuntur.

HIST. LXXXIV.

*Adiposa substantia ex hydatidibus
hydropicorum.*

Quinquagenariæ Matronæ honestissimæ 1660 œdematosus tumor in hydrope pedes inflarat, ut ambulandi esset

difficultas. Mox copiosis hydatidibus seu vesiculis sinister pes splendebat, & copiosa aqua nocte dieq; madebat, unde nonnihil ventris tumor subsedit, & liberior respiratio rediit. In pedibus verò copiosa aqua diffluentibus, id singulare observavimus, quod vesiculæ aquosæ ubi in hac vel illa parte satis fluxerant, subsiderent, & adiposa substantia flavescens remaneret, quæ cutem deturpabat. Abradebatur eadem levi conatu à Chirurgo nostro, sed non sine ægræ dolore, propter subjectam cutem patulam & vesiculis jam denudatam. Ut à vero non abluent Professorum recentiorum conjecturæ, in lymphâ nostrâ aliquid amplius latere, quam splendida fronte præ se ferat. Quo etiam conspirare gaudeo Virum Celeberrimum D. *Simonem Paulli*, Regium Medicum, Affinem & Amicum summum, in digressionem nupera de *Febris Malignis* text. 20. qui laudatus Vir curæ hujus hydropicæ mecum quoq; interfuit. Id notandum præterea, ultra ulnam nostram abdomen matronæ hujus constrictum, quamdiu pedes ubertim serum profuderunt. At solstitio hyberno, accedente mœrore ob obitum filiæ puerperæ, prostratis viribus sponte suppressus sinistri pedis fluxus, quamquam

quam in dextro quoq; eruperit, auctis tamen in ab domine aquis, brevi post placide frequentibus lipothymiis præcedentibus, copia aquarum pectus quoq; angustantium exspiravit. Ex aperto abdomine XXIV mensuræ nostræ aquarum pellucidarum extractæ haud malè olentium.

HIST. LXXXV.

Icterus ex vulnere sclopeti.

MIra subinde symptomata inducuntur ex vulneribus sclopetorum, quæ recenset *Fr. Plazzonus* lib. de Vuln. sclopet. De ictero tamen rarior observatio, quam in familiari colloquio mihi communicavit Illustrissimus Senator & pro pace Legatus *Schiring Rosenhan*, quum 1660 in castris evocatum summo officio me exciperet. Nempe in legione Principis Palatini, summi Exercitus Ducis, militi sclopeto ventriculus perforatus, statimq; icterus unversum corpus deturpavit, at globulus per intestinorum patulos anfractus descendens, per secessum redditus hominem sibi reddidit & sanitati. Dictu difficile est, quæ causa icterum concitarit. An à venenato globulo,

lo, quemadmodum morſu venenatorum animalium icterus inducitur? At cur non majora ſymptomata, aut gangrænam potius venenatus vapor excitavit? Si conjecturæ locus, per duodenum tranſiens globulus ſclopeti candens, ductus cholidochi terminos conſtrinxit & obſtruxit, quam obſtructionem in icteri generatione uno ore advocant Medicorum filij.

HIST. LXXXVI.

Capitis bovis ſylveſtris robur.

Corpora viventia adeo obfirmari poſſe & indurari, ut quemvis ic̄tum gladij & ſclopeti eludant, inter milites ſunt qui credant, paſſimq; jaſtantium exempla occurrunt. Vidi ipſe duos, qui globulos corporibus ſuis innoxie exceperunt. Unus Patavij Italus ab Helvetio minori ſclopo propius pectore excepit globum, læſis veſtimentis, ſed illæſa cute, nigraq; tantum macula notata. Accepto vulnere, concidit metu perterritus, preſbyterumq; advocavit, ut ante obitum peccatorum impetraret remiſſionem; ſed ubi depoſito metu ad ſe reverſus eſſet, invenit corpore illæſo, globum

bum in subligaculis latentem. Alter Germanus Chiliarcha generosissimus in exercitu Suecico, quum ad oppugnationem urbis Hafniensis strenue suos animaret, major tormenti ænei globus ex urbis mœniis coxam ejus percussit tanto impetu, ut ipse velut exanimis concideret, & ad vicinum oppidum deveheretur. Inspecto verò corpore nudo, nullum vulnus comparuit, sed subhuidam ex contusione maculam, ejus magnitudinis qua globulus tormenti fuerat, vidimus, & admirati sumus ne cuticulam quidem fuisse læsam. Alij multa spondent, ut homines dementent, & naturalem huic arti causam subesse conantur persuadere, quia & remedia naturalia, & sine superstitione fieri id argumento fit, quod verbis superstitiosis careat, ab aliis enim amicis etiam inscio obfirmatur corpus ut sit inviolabile. Inter naturalia media Doronici radicem laudant, quam credunt eo modo innoxios à vulnere homines præstare, qua rupicapras in rupibus à vertigine. Cæterum ut plurimum periaptis superstitiosis, carminibus, aliisque à natura remotis causis, induratur cutis, si quidem vera sunt, quæ apparent. Quid verò apum rex deglutitus? quid interula linea miris imaginibus distincta?

Damnant hæc aliaq; cordatiores, & spernunt. Artem hanc Passaviensem inauditam omnibus retrò seculis credit *H. Fordanus* l. de Eo quod Div. in Morb. c. 26. Invenio tamen antiquos nostros Cimbrostam corporis habuisse firmitatem ut ferro nullo cederent. De Baldero id testatur *Saxo* noster *Grammaticus* lib. 3. Hist. Dan. cujus eapropter firmitatem sacram appellat, & virgines sylvestres semideum crediderunt, arcano superum semine procreatum. Sed occulta arte id factum. Frygga enim referente *Edda* Mythologia 43. quam laudat citatq; *Stephanus* noster Not. ad Sax: jurejurando adigit omnia, ut Baldero parcerent; videlicet ignem, aquam, ferrum, ac omne metalli genus, lapides, terram, ligna, morbos, animalia, volucres, venena & serpentes. Quod ubi factum erat, experimentum rei Balderus & Asanna fecerunt, ut ille quidem velut scopus in foro consisteret, alij verò telis illum peterent, alij gladiis ferirent, alij lapidibus tunderent. At verò quicquid ingererent, nihil ipsi nocere potuit. Per naturam, nobis hæctenus notam, nulla arte seu cutis humana seu caro subjecta vivens ita indurari potest, ut vel ferrum vel globulos violenter immisos eludat, quamquam

quam multa sint naturæ manifesta, quæ nobis impossibilia videntur. Caput subinde tam firmum nonnulli acceperunt, ut externis injuriis sit inviolabile, idq; ossæ substantiæ firmitudine seu natura seu calore externo & frigore roborata. Unde Hispani, *Aloysio Cadamusto* teste, quem affert *Magnus Rolfinccius* l. 2. Dissert. Anat. c. 9. ducturi novos milites in Insulam D. Thomæ Augulam vicinaq; æquatori loca, id inprimis inculcabant, ne cum incolis conflictaturi, unquam ipsorum caput peterent, experientiâ docti protinus enses dissilire. Mirum narrabo, sed pro teste advocabo Virum Illustriss. & omni fide dignum Dn. Marvitiū, Ser. Elect. Brandenburgici Legatum ad Augustissimum Daniæ Regem. Bovi sylvestri, vulgò Uhrox, qui in Muscovia & Borussia frequens est, tam firma vivo est frons, ut grandioribus globulis bombardarum non potuerit Serenissimus Elector in venatione, frontem perfodere aut occidere; at demortui calvaria statim, etiam levioribus globulis, pertunditur. Quum id mihi Nobilissimus Vir inter Musæi mei ambulæra narraret, subiit animum admiratio, causamq; vel in cranio vel cute quæsi. In cranio vivo lentum humorem suspicabar obfir-

obfirmare os, quod exsiccum facilius diffilire in partes possit. De cute densa & mobili ut cogitarem Phocas effecit, qui in littoribus Islandiæ sub rupium antris dormiturus, ut ab insidiantium piscatorum fustibus tutum caput oculosq; muniat, cutem pilosam crassiusculam sed rugatam ex fronte demittit, oculosq; ea velat, unde, quia hac parte imbecilli maximè à piscatoribus fuste petitur, securè dormit, nec nisi excitatus occidi potest, quando nempe retracta cute, oculi & frons patent. His conjecturis tamdiu lectores pascam, donec ex cranij inspectione accurata, certioribus rationibus animum sciendi cupidum exfatiare possim. Eiusdem Legati relatione, pili ex media bovis fronte avulsi, moschi odorem spirant.

HIST. LXXXVII.

Vermes in ovo.

Qum in horto meo foderem ad aliquot vulnarum profunditatem, inveni ovum antiquum suo cortice obvelatum, sat magnum, quo rupto vermis prodiit crassus nigerq; pici instar, & post tot annorum lapsam

sum, vivus adhuc & se movens. Gallina-
ceum fuisse ovum nullus dubitavi, nec ulla
sui parte abludebat figura. Diutina verò
mora putredo fuit concepta, & exinde e-
natus vermis. Nisi in semine putrido vel
gallinae vel galli referenda malignitas. Di-
ligentissimus Philosophus *F. Licetus* lib. 2.
de Monstr. c. 87. gallinam domi aluit quin-
que digitos habentem in utroq; pede, quæ
post ova multa mediocria, pusillum edidit,
sine luteo, in cujus albumine serpens, ac ve-
luti vermis erat, in quem luteum mutatum
fuisse suspicabatur. *Aquapendens* quoq; in
ovi luteo vermem satis magnum inter co-
medendum deprehendit, quò mire commo-
tus, diu exinde ab ovorum consueto esu ab-
stinuit. Priori anno, quum exercitus Con-
fœderatus in Cimbria nostra hybernaret, in
cœna Chiliarchæ oblatum in ferculo ovum
sorbile, sed duriuscule coctum, quo dissecto
vermis ruber eximebatur. Passim similia
exempla referuntur. Serpentes si quando
ovo includantur, dubium non est quin gal-
linae angvium compressionem senserint. Te-
stata id est laudato *Liceto* famula Julia, quæ
dum apud suos degeret, non semel obser-
vavit gallinam ab aspide comprimi, cujus
ova fota, non pullos, sed parvos exclude-
rent

rent serpentes, eamq; diluculo egredi è domo ad radicem quercus, ibi crocitu maritum aspidem vocare, totam diem cum eo commorari, frequenter illi succumbere, ac non nisi fero ad tugurium regredi. Nec dubitandum, quin, ubi monstra in ovis reperiuntur, sive à gallis Indicis sive aliis avibus domesticis gallinæ comprimantur. De basilisco quæ veterum traditio operosè tradit, nihil addo, quia hoc argumentum expectamus à Ludovico Kepplerò magni illius Mathematici Johannis Keppleri filio fusè pariter & eruditè pertractatum. Basilisco similem pullum in ovo invenit Regiomonti, qui scribendi ipsi materiam suggestit. Ego basiliscos hinc inde in itinere vidi, sed vel arte fictos credidi, vel monstra fuisse. *Theophylactus Simocatus* in Natural. Quæst. XIV. cur ova Ibidum facillimè in Ægypto gignant serpentes basiliscos, hanc rationem reddit; quod delectetur hæc avis & victitet maleolentibus rebus, gaudeatq; inprimis venenatorum venationibus. Igitur siquidem gallinæ nostræ varias sordes devorant & inquinamenta ædium, & camporum, seminaq; insectorum, facillè inde in ovo peregrina corpora excrevant. Reptile corpus in ovo inventum & vermem lacertæ simi-

similem narrat *Jo. Pincierus* l. 3. *Ænigm.* 23. & propria & amicorum suorum fide. *Jo. Faber Lynceus* in *Not. ad Histor. Mexican.* p. 773. vix fidem apud aliquos reperturum, verissimum tamen narrat, Romæ duo in diversis ædibus ac temporibus cocta & aperta ova, durum unum, & alterum molle ac forbile, & in utroq; scorpionem repertum fuisse, in hoc vivum, in illo mortuum; habuit oculatos testes, etiam equestris ordinis in primo, in secundo verò familiares fermè suos. Miraculum vel magorum illusiones illi ovo subfuisse credo, quod aliquando in *Dioecesi Ultrajectina* vidit *Cl. Martinus Schoockius* *Dissert. de Ovo & Pullo* th. 133; vice enim albuminis ac vitelli, multas lini stupas continebat liquori per omnia aqueo innatantes; nisi & has stupas ab albuminis & vitelli corruptione deducamus. At temporis diurnitate sæpius ova exsiccantur, & nonnunquam planè absuntur. Credit vulgus supersticiosum pridie passionis, dominicæ coctum ovum per integrum anni decursum perdurare. In *Germania*, sicut mihi fidem fecit *Frid. Hammericus*, insignis ingenij & industriæ auditor, quovis tempore ad duritiem summam coctum ovum, & utroq; extremo resectum
supra

supra mensam in cubiculo suspendunt maliculae, donec vitream duritiem albumen contraxerit, ex quo deinde albumine, velut ex poculo, liquorem convenientem pueris epilepticis exhibent. Cæterum quod nostri horti ovum putredinem in se conceperit, humidioris terræ conditioni debuit.

HIST. LXXXVIII.

Fatuitas ex frigore.

TRes nobiles puellas procius in glacie torrentis in rheda hyeme intentâ circumducebat, sive amore juvenili, sive consuetolusu. Nimium verò jocus processit, totiesq; gyrum hunc repetiit, ut domum reversæ puellæ, velut extra se raptæ fatuæ viderentur, interrogatæ enim de aliis, de cepis responderunt, & heræ suæ negocia negligenter, & ad interrogata, nisi germanicè, nulli respondere voluerunt. Ad omnia negocia incapaces per 14. dies secreto cubiculo custodiebantur, & quanquam edendi bibendiq; esset cupido, ad se tamen non redierunt, quam pelle vervecinâ calente, nuper à vervece detracta, caput frigore stupidum foveretur, adeò verus est *Hippocrates* 5. Aph.

18: Frigidum inimicum ossibus, dentibus, nervis, *cerebro*, dorsali medullæ; calidum v. amicum. Similem spirituum fixationem, torporemq; expertus est nauta quidam noster ebrius, per glaciem minus firmam, navem adscendurus, dum enim vestigium fefellit, pedesq; frigidissima aqua immergeret, deinde eodem frigore fere congelatos, redeunte ad cerebrum ex calcaneis sanguine alterato, tam mutatus fuit ab illo, ut, qui calidissimus aliàs fuerat, & ad omnes actiones nativa facilitate promptissimus, jam memoriæ successerit læsio, & alia torporis insoliti stuporisq; signa sese prodiderint, quæ vix in melius annuo spacio emendare potuimus.

HIST. LXXXIX.

Pulmonibus vulneratis corporis tumor.

QUod Cent. 5. Hist. 12. monuimus, pulmonum vulnera plerumq; corporis intumescantiam comitari vel sequi, variam mihi de pulmonum usu suspicionem nonnunquam ingessit. Videre enim difficile est, quomodo inflatio ista corporis ex læsis pulmonibus oriatur, si solum sanguinem pul-

Z

pul-

pulmones recipiant. Igitur paradoxum aliquando mihi imaginabar, ut hoc phænomenon excusarem. Nempe flatibus abundat corpus, quibus etiam sanguis impletur & tumet. Hic verò per pulmones eructat suos flatus, quibus in respiratione inflantur. At si vulnerati pulmones non apti sint excipiendis flatibus & separandis, restitant hi in corpore, & in tumorem elevant. Hinc primo læsionis die, quia robustiores adhuc pulmones, plerunq; pars tantum corporis superior intumescit. Id evenit in Simone Ibsen in platea urbis nostræ 24 Julij 1660 vespertinis horis ab Auditore Belga punctim per pulmones vulnerato, cui primo die insequenti pectus intumuit, altero abdomen quoq;, tertio die, qui vitæ ultimus, universum corpus. Vulnus in cadavere à Chirurgis urbis deprehensum fuit tale. Gladius punctim inter quintam & sextam costam lateris sinistri penetraverat per diaphragma, quo vulnere ventriculus & pars aliorum viscerum & lienis portio in thoracis cavitatem pervenerant. Ventriculus ipse vulnerantis gladij injurias sentiit. Sinister pulmonis lobe perforatus, vulnere supra cor, ad rectum pulmonem pertranseunte & tertiam costam per-

fodiens.

fodiente. Forſan tamen tumet corpus, quia pulmonibus læſis circulatio ſeu motus ſanguinis tardatur, unde refrigeratur corpus, flatibusq; genitis intumeſcit.

HIST XC.

Monſtroſa caro capiti adnata.

DUæ monſtroſorum Infantum in Dania noſtra A. C. 1660. natorum hiftoriæ ad me pervenerunt. Suis quidem provinciis diſtincta ſunt monſtra, ſed in figura ferè conveniunt. Primum in Cimbricæ Diœceſi Ripenſi ad me detulit Epifcopus ibidem vigilantiffimus D. Petrus Kragelund, inſigni humanitate & eruditione inclytus. Alterius in Selandia noſtra nati deſcriptionem mihi communicavit Vir Cl. M. Martinus Cheitomæus Eccleſiaſtes Wentzlov. & Hylleſtedenſis, amicitia mihi & affinitate junctus. Elegans primi monſtri eſt figura, ſed in capite deformitas quædam notatur. A ſuperciliis enim ad verticem uſq; caro cruenta viſitur, figuram phaſeoli, ſeu renum humanorum exactè referens, convexa parte frontem ſpectante. Utrinq; ad tempora crinium cirrhi dependent. Tri-

bus suspiriis editis nuper natum exspiravit. Altera sequioris sexus in pago Bifferup, filia Christierni Ivari, magnitudine vix 20 hebdomadarum abortum æquabat. Oculi tamen juglandibus æquales, frons exigua & prope nulla, quam supernè instar cinnorum hinc inde tenelli cingebant capilli. Inprimis verò horrendum aspectu erat occiput, additamento carneo deforme, quod speciem corollarum referebat, quibus comæ defectum mulieres elegantiores resarciunt, intus cruore refertum. Os patulum utramq; Dentium seriem in gingivis ostendebat. Caro adnata materiam indicat ubertatem. Cætera ab ordinario naturæ cursu vix aberrant. Nam & pili tenelli tenera puerorum capita distinguunt, & dentes in alveolis delitescunt, qui in robustioribus ante nativitatem prodeunt, tumq; eloquentiam portendere creduntur. Religiosi tamen carneam molem, cirrhosq; pœnam & numinis iram significare, persuadere nobis conantur, ob similem mitram qua feminarum nostrarum capita ornantur, & pendulos cirrhos. Non negamus DEum etiam rebus naturalibus pro signis uti, ut in Iride; sed vel istum feminarum cultum DËo displicere magis quam alium, probari debet, vel

vel propter istum habitum, monstrorum causam naturalem non esse. Existimo n. imaginationem hæc monstra signare. Plerumq; enim lautioris fortunæ feminæ pendulos crines & tale capitis tegmen gestant, quibus prægnantes aliæ pauperiores, accuratius ex invidia cogitatione intenta, facile formatricem facultatem ad caput fœtus impellunt.

HIST. XCI.

Cerebrum Bovis lapidescens.

Actum est de cerebri nobilitate, si vera sunt quæ narrabo, sicut sunt verissima. Nimia humiditate subinde in lue Venerea diffluit, de qua *Horstius Pater* in *Observationibus*. Orphano *Amstelodamensi* apud *Fontanum* in *Resp. Med.* nullum erat cerebrum, sed sola membrana quæ aquam continebat. Subinde ad contrariam siccitatem vergit, & vel in lapillos per partes induratur, vel universum in petram immutatur & solidatur. In cerebro repertos lapides testantur *Kentmannus* l. de lapid. in corp. *Wierus* de Malef. Affect. c. 16. n. 2. *C Gemma* l. 1. *Cosm.* c. 6. *Hollerius* in *Schol'*

45. *Marc. Donatus* l. 4. *Hist. Mir. Med.* c. 30. *Lapidea materia crassa meningi adnata visa est & depicta* *Jf. Cattierio* *Obs.* 15. ad *P. Borell.* Sed rarissimis exemplis annumerandus est *Bos Suecicus*, qui superioribus annis mactatus elusit lanij securim ab ictu resilientem ob cerebrum universa sui substantia & mole in lapidem conversum. Ille bos in pascuis quidem cum aliis bobus incedebat, sed semper prono in terram capite, ut macie confectus tandem culinæ vulgari adjudicaretur. Cerebrum ipsum lapideum cum cranio adhuc fertur asservari in prædio *Comitis Oxenstiernij*, ubi hæc acta sunt, promisitq; mihi *Illustrissimus Legatus Sibenno Bielcke* quamprimum vel accuratam ejus iconem, vel cerebri frustulum. Cujus fide etiam historiæ veritas confirmatur, quippe qui ipse in *Cognati* sui prædio cerebrum vidit. Idem laudatus *Vir*, *Rerum naturalium* amantissimus scrupulum mihi exemit qui animo meo ante infederat. Quum enim prima ad nos fama rem novam & hæctenus inauditam deferret, dubitare cœpi & hinc inde cogitationes volvere, quo modo integer bovi remanserit motus ad horam usq; à lanione indictam, cerebro lapideo, suspicabarq; in vivi bovis cerebro indu-

indurato sinus patulos remansisse, per quos liberè spiritus animales ex arteriis nervisque commearent, alioqui bovi omnis fuisset motus dudum ademptus. Nec vana fuit conjectura. Testabatur enim mihi Illustris Bielckius, foraminula hinc inde in lapide nominato conspici dispersa & perforata, per quæ paleæ possint intrudi.

HIST. XCII.

Fœtus extra uterum in abdomine inventus.

Mirabilem casum Mussipontanum ad me misit Vir genere, eruditione & fama Clarissimus Jo. Dan. Horstius Archiater Darmstadianus excellentissimus, quem Gener ejus D. Laur. Straussius Vir itidem præclarus ab amico Gallo accepit, dignam certè quæ inter rarissima naturæ ostenta referatur. Mulier Mussipontana annum ætatis sexagesimum prætervecta, exili corpore & exigua admodum statura, jam pridem orbatâ conjugè (ex quo aliàs non semel prolem susceperat) sex prope lustris cælibem agebat vitam. Ast sexto Kalendarum Augusti cło Idc LIX, nescio quo abrepta impetu

sese è superiori cubiculi fenestra in subje-
 ctam planitiem horâ ante meridem sextâ
 egit præcipitem, cum vix ullum antea de-
 didisset prævium aut phantasiæ, aut rationis
 aberrantis argumentum. Ex tam violento
 casu graviter faucia, duas circiter post horas
 extincta est. Sed quoniam dum in vivis a-
 geret, non rarò apud Medicos conquesta
 fuerat, se lapideam utero gestare molem,
 (sentiebat enim tribus infra umbilicum di-
 gitis pondus & permolestum & grave, ex
 quo & injustæ alvi dejectiones, & invitus
 plerumque urinæ fluxus, immò & ipsius ani
 procidentia sequebatur) placuit extispicio-
 rem totam diligentius indagare: Itaque
 Dominus *Pillement*, Medicæ Facultatis De-
 canus, ac Primarius in Alma Universitate
 Pontinussana Professor, demortuæ cadaver
 secari iussit & resectis primum communibus
 abdominis integumentis, adactoque omen-
 tum usque scalpello, emerfit illic moles,
 quæ quadrimi infantis capiti magnitudine
 nihil cederet. Totam hanc molem natura
 in orbem ferè conglomeraverat, & durissi-
 mo involucro obtexerat, quod bubuli ven-
 triculi tunicas colore referret & crassitie.
 Bajulæ mulieris corpori quinque firmissi-
 mis retinaculis cohærebat & quatuor qui-
 dem

dem vincula ex totidem peritonæi lateribus orta, pendulam molem fulciebant, quantum verò eandem tenuioribus intestinis incumbentem, iisdem etiam tenacius annectebat. Ubi primum tegmen illud duriusculum immissa removit novacula, stabulans in mediò foetus facilè deprehensus decussatis in crucis formam brachiis, & utraque tibia communem aliis in utero situm retinente : illa tamen eadem membra, nullis distincta intervalis, ita cum reliquo corpore coaluerant, ut inspicientium aciem oculosq; propemodum subterfugerent ; quamvis nec hanc, nec alias hujusce corpusculi partes ulla in remancas aut mutilas ipsa-formatrix vis reliquerit. Nam cerebri veram germanamque substantiam utraque tunica, & obducta insuper cranij compago eaque durissima coercerat. Claudebantur etiam sub Epigastro & hypogastro reliqua viscera, ad vitæ operationes necessaria, cor nempe, pulmo, jecur, ventriculus, lien, renes, diaphragma, fellis folliculus, vesica, intestina ; nec defuit etiam uterus suis quoque omnibus numeris absolutus, quoque uno indicio infantis sexus innotuit. Jam aliquatenus lapidescere cœperat, vultu præsertim in gypseam quandam duritiem abeunte, nec ultra eam magnitudi-

nitudinem excreverat, quam juxta consue-
 tas naturæ leges semelstris foetus assequitur.
 Cæterum uterus ipse mulieris tam illæsus
 intactusque repertus est, quam qui maximè,
 nullo prorsus obductæ cicatricis vestigio.
 Si quidem vera sunt quæ narrantur, non
 possum aliud divinare, quam quod foetus
 hic primo fuerit in Tubis uteri conceptus.
 Nam *Marquardus* in *Empir. Pract.* vidit mo-
 lam in vasis spermaticis juxta uteri fundum
 genitam. Et *Riolanus* l. 2. *Anthrop.* c. 35.
 quatuor exempla refert foetuum ex Tubis
 uteri exsectorum, quæ digna sunt quæ ibi-
 dem relegantur ad hujus historiæ oppido
 raræ illustrationem. Semen verò virile ad
 Tubam uteri pervenire facile potest, sive
 per anfractuosa vasorum ductus, ut conji-
 cit *Riolanus*, sive per tunicam uteri patulam,
 hacq; parte, teste *Vesalio* l. 5. c. 15. tenuiorem.
 Quotidiè certè nobis inscientibus hæc di-
 verticula semen quærit, ut ibi præparetur.
 Hinc primo mense ex observatione *Harvei*,
 nihil ex semine in utero invenitur, quum
 revera immissum fuerit. Dubio procul in
 tubis tamdiu delitescit ut cum femineo co-
 puletur. At quando regressus denegatur à
 quacunque obstructione, in Tubis fit con-
 ceptus, quas dilatari posse, hydropica apud
Tulpi-

Tulpium l. 4. Obs. c. 44. fidem facit. At in his angustiis adultior fœtus comprehensus vel suffocatur secumque matrem in exitium trahit, quod exempla Riolaniana testantur, quando nempe membranæ Tubarum fortiores sunt, vel si tenuiores, vi perumpit tubas & in abdominis cavitatem amplio-rem devolvitur, quod in hac historia Mus-
sifontani fœtus evenisse suspicor. Ex utero conceptum fœtum perrupisse crederem, nisi author historiæ nobis persuaderet, uterum prorsus illæsum fuisse sine ullo cicatricis ve-
stigio, quod forsitan in tuba uteri observasset dissecutor, si hanc particulam examinasset. Facilius certè per tubam disruptam prodit infans, quam per uterum sua natura & am-
plio-rem & robustiorem. Ex hoc tamen rupto aliquando emerfit fœtus & in abdo-
men expulsus. *Hildanus* Cent. 1. Obs. 64. disse-
cavit aurificis uxorem, in qua matrix, erumpente infante lacerata, ejusque caput in lævam ventris capacitatem demissum. Ex eadem uteri ruptura fœtum nunc caput, nunc pedes, manusve, qua data via est, in abdomen exserere, nunc toto corpore ma-
ternis intestinis incumbere prodidit *Veslingus* Syntag. Anat. c. 7. Interdum foras per apostema ossæ fœtus particulæ pro-
rum-

rumipunt, vel per umbilicum quod vidit *Albucasis* l. 2. *Chir. c. 76.* & *Marcellus Donatus* l. 4. *Hist. Med. Mir. c. 22.* vel per intestinum rectum, quam viam annotavit *Marsilius Cagnatus* l. 4. *Var. Obs. c. 9.* *Jo. Langius* l. 2. *Epist. Med. 39.* Quomodo verò foetus Mussipontanus vinculis suis adaligatus deinde sit intestinis tenuibus & peritonæo, difficile non est illi divinare, qui in steatomatibus, atheromatibus aliisque anomalis tumoribus similia à Natura ad alieni corporis robur & nutritionem efformari vidit. Tandem cur post insolitam moram & insuetum carcerem in lapidis duritiem cœperit degenerari, manifestum est ex *Lithopædio Senensi.* Plura de historia hac Mussipontana ad Clarissimum *Horstium* scripsi, quæ in Centuriis nostris *Epistolarum Medicinalium* inveniet Lector.

HIST. XCIII.

Lapis in Corde Cervi.

Vetus refert de Malefic. Aff. c. 16. in corde Maximiliani secundi Imperatoris palpitatione cordis gravi frequenter affecti, inventos esse tres lapillos quantitate

te piforum. Alia exempla in hanc rem conferunt *Schenckius* l. 2. *Obs. Medic.* 195. *Zacutus* l. 1. *Prax. Adm. Obs.* 131. *Hollerius* l. 1. de *Morb. Inter.* c. 50. *C. Gemma* l. 1. *Cosm.* c. 6. p. 100. *Fo. Rhodius* Cent. 3. *Obs.* 4. Nuper ex Norwegia lapidem secum attulit Illustris Vir Dn. *Owenius Biclcke* Regni Norwegiæ Cancellari⁹, quem Regio Musæo subjestissimè dicavit, ex corde cervi exsectum, globosum, satis magnum & ponderosum. Quantum verò conjectura assequor, globulum plumbeum in corde excepit cervus, & crustam tractu temporis calore & humorum visciditate lapideam induxit, quemadmodum de Cervo narrat *Facotius* in *Coac. Hipp.* qui sagittam diu in corde servaverat. Ut id firmiter credam, pondus persuadet, quod plumbi est potius, quam lapidis. Ita *Borellus* Cent. 2. *Obs.* 61. lapidem à tormento bellico capiti illatum fuisse suspicatur, qui deinde magna omnium admiratione exivit.

HIST. XCIV.

Veneris immoderate damna.

TAM sua dulcedine juvenum animos capit Venus, ut satiari subinde non possint.

sint. Damna verò exinde huic haud con-
 temnenda, nisi modum seruent. Nimia
 enim Venus ventriculum refrigerat & ce-
 rebrum, cordis calorem exhaurit, vel
 incendit, & omnes in corpore humo-
 res turbat, unde nausea, ventriculi imbecil-
 litas, catharri, nervorum stupor tremorq;
 vires prostratae & syncope, deniq; febris à
 bile concitata. Ex statica rationem reddit
Sanctorius Sect. 6. Maxima in primo con-
 gressu cupitæ amicæ voluptas. Hinc de-
 linquitur læpius & gravius. Liburni mer-
 cator Belga desideratæ amicæ complexu
 primo tam avidè & insatiabiliter fruebatur,
 ut in sinu ipso expiraverit. Alius sponsus
 immoderatæ veneris primæ pœnam luit,
 perpetuâ nervorum imbecillitate. Terti-
 um novi, qui primo noctis conflictu cre-
 briore in febrem incidit acutam, cum viri-
 um defectu, ventriculi subversione, immo-
 derata siti, lypothymiis, delirio, insomniis,
 inquietudinibus, ut pœnè de novo sponso
 fuerit conclamatum. Solis verò cordiali-
 bus generosioribus & quiete hominem re-
 stitui, & cautius piscari monui. In primis
 igitur novis nuptis parcimonia commen-
 danda. Deinde ante nuptias corpora ex-
 purganda sunt, sic enim subsequens motus
 minus

minus damni inferet. Unusquisq; autem ex ratione sibi temperabit, & fræna libidini injiciet.

HIST. XCV.

Pix Arthriticis salutaris.

N Unquam tam iniqua fuit Natura, ut cuiq; regioni sua remedia denegarentur, quibus morbos incolarum profligarent. Domestica certè nobis sunt medicamenta quæ sola sine externorum commercio morbis nostris inquilinis medeantur. Sed semper majori fuce sese externa adornant, & nota patriæ bona inferiora judicantur. Hinc tanto mercatorum commodo, sed ægrorum dispendio, ex Indiis Balsama preciosa afferuntur, quibus ingens precium laudem conciliavit. Sed si domi quæramus, inveniemus quæ cum externis conferri possint, imò & anteponi. Argumentum hoc dignum eruditorum industriæ alibi nos tractavimus, & viam monstravit *Beverovicus* in ἀνταρκείᾳ Bataviæ. In rei fidem unum rusticorum nostrorum remediū proferam, quo arthriticos solent sublevare. *Pix* seu axungia Norwegica est vilissi-

liffima. Hac illinunt affectas manus à cubito ad digitorum extrema, & pedes à genibus ad summos pedum digitos, quotiescunq; arthritici dolores insurgunt, idq; spacio dierum quatuordecim. Tentantur tum non solum mitigari dolores articulorum, sed tophos ipsos resolvi excidente tartaro impacto, & vel in totum auferri molestum malum, vel inducias aliquot annorum dari, quibus elapsis, si recurrat affectus, repetunt eadem felicitate eodemq; modo picis inunctionem. In Insula nostra Samo inter rusticos pervulgatum remedij genus, narrante ejusdem Insulæ Præfecto Jano Brun, bonæ fidei Viro. Et aquæ exinde exstillatæ plus inesse virium alius me monuit. Facili & parabili in septentrione remedio prompta subest ratio. Resina enim hæc ex abiete pinguibusq; pini lignis per descensum eliquata, insignem vim resolvendi, emolliendiq; habet, ut etiam vulvæ durities, sedis tubercula discutiat, strumasq; rumpat apud *Dioscorid.* l. 1. cap. 95. Exterforium esse ac concoctorium discussoriumque, & tumores concoquere *Æginetha* l. 7. *Oribasius* l. 15. Collect. prodiderunt. Et ad duros tumores & inconcoctos concoquendos cataplasmatibus indunt *Galenus* l. 8.

De

De Simpl. Med. Facult. *Oribasius* l. 2. De Virt. Simplic. Balsamum suum sulphuris ad top hos articulorum emolliendos, leniendos, & discutiendos *Rulandus* Cent. 2. Curat. 92. mirè laudat. Cui substituunt jam *Agyrtæ* & pro Balsamo sulphuris ad nos deferunt sub sigillo, resinam pini ex sylvis Tyrolensibus, precio quidem illo inferiorem, ne utiquam virtute. Olei sulphuris utilitatem in arthriticis expertus est Amplifsimus *Tulpius*, *Medicinæ decus* lib. 4. Obs. c. 56. Veram Balsami Rulandini descriptionem ex communicatione *Quarrei* signavit *Prævotius* in Rem. select. quam pro commo- do Lectoris hic addo :

R. Florum Sulphuris ter sublimat. (nam una vice tantum sublimati difficilius solvuntur) Unc. 3.

Olei Rosati compl. Lib. Sem.
Vini Rubri opt. Unc. 4. circiter.

Macerentur per octiduum leni igne, atq; aliquoties agitentur : tum coquantur lento igne, & semper movendo, ad vini consumptionem. In colatura dissolve

Therebinthinæ clarissimæ Unc. 2. Sem.
& servetur ad usus.

HIST. XCVI.

Penis gangræna.

DUOS in patria novi, qui Indicas merces secum juvenes invexerunt, pœnam senes illâ corporis parte luerunt, quæ prima fuerat in expeditione. Primi supra sexagesimum annum nati penem gangræna invaserat, quem, quum nullâ remorâ progressus ejus inhiberi posset, totum ad abdomen usq; resecurit Regius noster Chirurgus, sanguinemq; ex voto sine igne stitit; sed eo truncato membro, ulterius tamen luis inveteratæ malignitas ad ingvina serpsit, mortisq; candidatum interemit. Alteri adhuc superstiti, cujus membrum eadem labe deturpavit, idem ominor, si delicatus esse perrexerit. Membri tamen infectam partem ante suasi ut præcideret, quam ad totum diffundatur. Nam consilio Celsi l. 7. c. 33. *nihil interest an satis tutum præsidium sit, quod unicum est.* Quod verò resecto priapo, fisti non potuerit gangræna, vel imputandum est luis malignitati, quæ etiam inter ipsam operationem tacitè serpit & inficit adjacentes partes, vel forsan, quia ignem seu candentia ferramenta & caustica actualia
nimia

nimia religione nostri timeant, quæ tamen in hoc casu inter prima præsidia commendant, & salutaria experti sunt *Jo. de Vigol.* 2. de Apostem. tr. 4. c. 8. *Aquapendens* in Oper. Chir. *Tulpius* lib. 4. Obs. c. 33. *Scultetus* Arm. Chirurg. Obs. 60. Dici enim non potest, quam feliciter putredinis malignæ reliquias ignis absumat, ut sola ustione Arabica in Nosocomio Incurabilium plurima gummata seu tophos venereos in cranio & tibia lue Venerea infectorum percurata Neapoli viderim apud *M. Aur. Severinum*, Chirurgum cordatum, qui ipse quoq; lib. 2. *Pyrotechn.* Chirurg. part. 1. c. 90. ferro utens & igne, multos se testatur servasse, quibus ad usq; pubem assiduâ putredine peredebatur penis. At cauterium actuale hoc in passu periculosum judicat *Fabricius Hildanus* Cent. 3. Obs. Chir. 88, tum quod meatum urinariû obstruat, tum etiam vesicæ & circum jacentium partium inflammationem facile excitet. Cæterum priori difficultati subveniet instrumentum seu syringa à *Parac.* l. 23. c. 9. & à *Jo. Sculteto* Tab. 12. Fig. 12. delineata, quæ canali urinario indii potest. Alteram averruncabunt injectiones frigidorum per Catheterem, & defensiva exteriora proposita à *Guidone de Cauliaco*

liaco tract. 4. doct. 2. c. 7. Nostris verò hominibus tantus ignitorum instrumentorum metus innatus, ut mori malint, quam hoc modo, ut credunt, comburi. Dum hæc ad prælum poscit Typographus, instituto huic inserviens exemplum Basileâ submittit Vir Clarissimus D. Georgius Segerus, amicus optimus, quod non gravabor publicè hic repetere: Præteriti anni 1659. die 10. Novembr. Basileæ Chirurgus Schwartz lithotomus & Oculista egregius, Civi cuidam & tubicini, annos jam 70 præter propter nato, membrum virile cancrosum planè & corruptum feliciter præsentate Cl. Platero circa radicem detruncavit, & cum ablatâ parte hæmorrhagia insignis futurata impediret, guttulâ una atq; alterâ olei glacialis antimonialis vasis immisâ sanguinem stitit, atq; brevi tempore ægrum restituit. Finita curatione bonus ille senex officio suo iterum fungi cœpit, multisq; risum commovit. Sed non diu duravit hæc felicitas. Nam ante mensem, & quod excurrit, in inguine dextro tumor cancrusus exortus, spatio brevi tantum nactus est incrementum, ut non tantum duorum pugnorum magnitudinem jam excedat, sed & apertus foeda ac putida eructet, spesq; in sola jam

Jam posita sit morte. Felicius gangræna imminens in milite nostrate est extincta, forsan quia ab igne inducta, de qua sequentem mihi historiam amicè obtulit, quum hæc scriberem Clarissimus Medicus D. *Johannes Nicolai Nascovius*.

In conflictu cum hoste ad portam Urbis Naxschouvianæ Septentrionalem vulnus in Scroto inter virgam & testiculos accipit Vir non vulgaris officij. Partem dextri testiculi attigerat globulus. Inde istius tumor magis magisque invalescebat. Totum verò scrotum lividum, nigrum & ad Gangrænam vergens. Ipsum quoque membrum, quo Viri sumus, adeò inflatum, ut vix amplius appareret. Chirurgus vulnus pro lethali habebat. Restitutus interim æger pristino vigori, officij partibus strenuè adhuc in Holsatia perfungitur.

HIST. XCVII.

Jaculum in Diaphragmate latens.

Pastoris in pago Cimbriæ nostræ Hundslund Dn. Severini Petri vacca tusfica diu vixit, & vitio pulmonum laborare credebatur, quod frequens hoc 1660

Aa 3

anno

anno inter pecora nostra malum fuit plurimis damnosum. At quum vertente anno ad usus culinarios mactaretur vacca, pulmones sine vitio inventi, sed in diaphragmate repertum ferri frustulum, digiti longitudine, jaculi formâ, angustum, & crustâ lapideâ obductum, quod tubere singulari diaphragmatis carnosî crassitiem ad tres digitos extenderat. Divinare nescio, qua via ferrum huc penetraverit. An deglutitum, an sagitta extrinsecus immissum? Quamcunq; enim eligamus viam, plenis oblita erit difficultatibus. Postrema tamen veræ est similior, quanquam cicatricis externæ vestigia rudior & incautior lanij manus neglexerit. Passim enim insolentiores Sarmatæ in exercitu Fœderatorum sagittis obvia animalia quæq; insectabantur, & carnosæ septi transversî parti facile infigi jaculum potuit. Naturæ verò studium admiramur, quæ quum nusquam infensam rem posset expellere, inducto quasi operculo muniverit, & annuo spacio pertulerit. In aliis tussientibus bobus eodem anno sæpius magno nostrorum damno mactatis, pulmones vel deficere observavimus & maxima sui parte absumptos, vel costis firmiter

mitter annexos. Ne porrò ea pestis jumenta inficiat tabesq; consumat, expertum ex Veterinariis nostris remedium producam, quod rarò fallere multæ anni hujus experientia, quarum quoq; sum testis, testantur.

Recipe Antimonij Unciam Unam, Sulphuris Unciam unam. Tere utrumq; perse, & cribro percola. Tum fume polentam contritam, & cerevisiam calidam, vel fontanam, & invicem omnia subige, ut fiat massa ovi gallinacei magnitudine, vel pulmentum. Bovi hæc per os diffunde capite benè elevato, donec deglutiverit. Æger bos vel vacca tussica vesperi domi continenda, ut nihil illa nocte comedat. Mane verò exhibeatur jejuno jumento prædictum remedium, nec eo die & nocte sequenti quidquam pabuli concedendum. Postridiè edat bibatq;. Junior bos media dosi contentus sit, sed vacca imprægnata ferè conceptum rejicit. Solet hæc medicina largius ventrem movere. Potest etiam sanis animalibus injici, ut à tabe & tussi præservet. Notandum verò, ut accurata lance expendantur doses pro singulis jumentis. Sulphur ad tussientes quoq; laudat *Vegetius* l. 3. Veter.

c. 68.

A a 4.

HIST.

HIST. XCVIII.

*Globulus bombardæ ex ore per
anum expurgatus.*

Mensis Junij Sexto decimo die A. C.
1659. plumbeus globulus vi majoris
bombardæ os ejusdam militis officialis in
obsidione Naschoviana ingreditur. Lin-
guam suo impetu tangit, contrahit, seriem
dentium inferioris maxillæ destruit, perq;
gulam demissus interjectis quinque dierum
intervallis, beneficio lenioris medica-
menti per alvum dejicitur. Elapsâ tri-
um septimanarum periodo, lingua fauces-
que divino auxilio ita restituuntur, ut
deglutire cibum, vocemq; ut antea ex-
pedite formare potuerit. Sanus etiam
nunc in Langlandia degit, artis operi inten-
tus. Curandi modum ac methodum unâ
cum ipso globulo oculis Serenissimæ Reg.
Majestatis devoto animi cultu submitit *D.*
Joannes Nicolai Naschovius, patriæ Medi-
cus pereruditus, amicus dilectus, cujus hu-
manitati hanc rei raræ historiam debeo.
Nempe obstaculo dentium globuli vis fra-
cta fuit, jam antea itineris longitudine eva-
nida, unde sine damno aut partium, quas
per-

pertransit, adustione, deglutitus & accedente medicamento irritatione propulsus.

HIST. XCIX.

*Frustum Ferri per lotium, crus,
dorsum redditum.*

UBiq; sibi natura viam in corpore humano sternit, humanis mentibus sensibusq; incognitam, qua alienas res sibiq; molestas expellat. Morborum crises mira loquuntur, nec minus improbo Marte injecta tela, globuli, enses. Temporum nostrorum est infelicitas quod larga horum nobis suggerantur exempla. In oppugnatione urbis nostræ miles stipendia Svecica merens, fugiente corpore excepit in epigastrio frustulum acuti ferri, ex illorum genere quibus bombardæ majores onerari solent, nostris Skraa. Saucius cum aliis numero quingentis ad civitatem vicinam Roeskildiam defertur, ut Chirurgorum ad id conductorum opera curaretur. En præter expectationem frustum illud acuti ferri per lotium excernitur, non sine ingentibus torminibus, quæ sensim remiserunt, & ho-

mo industria Chirurghi Cornelii artis suæ periti, brevi convaluit. Existimo vesicæ læsa penetrasse ad urethram ferrum, quia nulla patentior via patet. Vesicam autem læsam consolidari, contra *Hippocratis* sententiam, observarunt passim Medici, & nuperimè Amplissimus *Tulpius* l. 4. Obs. c. 29. Expeditissima hæc est ferri commeantis semita, quam libentius eligo. Occultas corporis ambages aliàs quærit natura, ubi manifestæ desunt, idq; ita prudenter moderatur, ne ulli parti nocumentum afferatur. Duobus exemplis naturæ industriam illustrabo pariter & laudabo. De femina Veneta mihi nuper ex Italia redux narravit D. *Henricus à Moynichen* Anatome & Chirurgia præclarus, acum deglutiente, quæ exinde quadriennio nil passa est, tandem tamen pungentem in cruris interna parte dolorem cum levi tumore obortum: Patrem Viri expeditissimi *Antonij Molinetti*, dignissimi in Theatro Patavino *Veslingij* Successoris, accitū primo die diachylon simplex admoventē, tertio die apicem acus cutem perforantem volvella extraxisse. Mirabilis est altera historia trium ferramentorum notandæ longitudinis ex insanientis dorso & abdomine extractorum, qui ante menses decem

cem ea voraverat, quam Vir Clarissimus *Jo. Cl. de la Courvee* fufius confignavit, caufasq; eruditè expofuit, in *Differtatione* hujus argumenti *Parifiis* edita 1648. Actam rei feriem in gratiam curiofi lectoris attexam, cæteris omiffis quæ ad illuftrandam hiftoriam poftèa à Viro laudato junguntur, quæ ex illo repetat, cui volupe: Diltat *Lutetiâ* leucas quatuor, vicus quidam, *Taverai* vocant, quo non ita pridem veni ægrum vifurus præfcriptisq; his quæ ad falutem videbantur de diverfis cum chirurgo, tum ad artem pertinentibus, tum etiam alienis placuit una fabulari, inter alia retulit *Pontizara* ex urbe proxima huc fe medicos aliàs contuliffe, ut oculati testes fierent rei novæ, & quæ mentis captum fuperat, adhæc cultri lamellam oftendit exefa acie, ac quafi ferrata, quam tres ante annos ex infanientis dorfo fe extraxiffe afferuit, eumq; adhuc vivere, imò abhinc ferrea quædam devoraffe, & abdomine perforato ea fponde eduxiffe testatus eft; hæfit animus dubia fide an jocaretur, an verum diceret, fed cum veriffimum subjunxerit, hominemq; vocari *Petrum Yuin*, *Roberti* filium loci incolæ, rogo ut ejus domum conducatur quo de toto negotio certior efferem; nec mora progredimur,

mur, utrumq; parentem domi reperimus, est enim struthiocamelus noster juvenis sextum circiter supra vigesimum ætatis annum agens viribus firmis & robusto corpore, aperto quo ferebar desiderio reposuit parens sic esse; forte fortuna mater annos ante quatuor cultellum offenderat, inferiori aciei parte deauratâ, manubrioq; eburneo, qui vix longitudine palmam excedebat, & latitudine digitum, hunc ut bellum non semel oculis designaverat insaniens, cum tandem subripuit; Sed veritus ne frater furtum detegens vi repeteret, ipsum unâ cum vagina multo filo circumducta devoravit; elapsis quibusdam diebus ano vaginam dejecit integram, sed solam cum vidit, quam cultro bene colligatam nunquam sine ipso sperabat exituram, non leuiter perterritus est, unde sollicitus rem totam aperit, conqueritur gemebundus districtum gladium se in ventre gerere, toti familiæ miserationem commovit, & sibi metum: Effluxerunt decem menses & facti memoria, cum ecce nausæa, vomitu, cardialgiâ, & punctorio dorsi dolore miser conflictari; accurrit Chirurgus venam tundit, & quid in parte posteriori tantum dolorem excitaret insuitus, ferreum videt emicans, clavum

yum credit infixum, nam liquefacto ebone pars ea erumpebat aculeata, quæ manubrio prius indita erat eburneo, summis itaq; digitis remprehendit, vi trahit, & foras non sine cruciatu extrahit, exclamat illicò mater ipsummet esse cultrum, quem à mensibus decem voraverat; obstupere singulivix fidem oculis habentes, stupet ipse Chirurgus, & quasi oblitus officij totus admiratione rapitur, eo vulnere ita graviter doluit insaniens, ut in summo vitæ periculo fuerit, nihil hominus tamen extra sex hebdomadas tota cura foeliciter absolvitur; redit ergo ad pristinum laborem quo fertur indefessus, nec amplius quidquam de vulnere conquestus est, sed ecce post unum aut alterum mensem dictu mirabile ferrum aliud è dextro Epigastrio emicat, ad quod eximendum Chirurgum vocari vetat, ei se violentas manus allaturum minitans, si accedat, summatim ipse ad digiti altitudinem id attrahit, sic attractum ne intrò recurret filo subligat, quod iterata vice, & pedetentim repetiit, donec ex toto extractum est; virga erat craticulæ digitos novem oblonga, quaeducta vulnus non alia manu vel arte sanatum est, quam medicamentis ab insaniente & medico sibi & Chirurgo ex-

excogitatis; Quinq; mensibus abhinc effluxis, si qua narranti fides, erupit è sinistro epigastrio summitas ferri, quod iterata vice & pedetentim ut prius attrahens, & subinde ligans intra dies octo totum extraxit, cochlidion erat ferreum semipede longius, vulnus autem similiter ut aliud præcedens, non arte alia sanatum est, quam propria manu, ac insani mente, qui proinde solitis operibus nunquam defecit. An hæc tria simul & semel voraverit, an primò cultellum & interjectis iisdem mensibus quasi de cultelli exitu sollicitus, ferrum ferro trudere cogitaret, incertum est; multa alia ferramenta deglutiit, quæ per meandros & intestinorum anfract⁹ conducibilia, facile dejecit, sed exesa & semiliquefacta, ut ea de quibus dictum est, quæ cum stomacho gereret, excrementa egerebat viridia, adeò ut facile liceret ferruginem deprehendere. Hæc audiens eo stupore perculsus sum quo nunc lector detineri potes, sed oculato testi cum major sit fides, quam auritis decem non mihi satis esse dixi, nisi & juvenem viderim, per compita modo divagatur respondit parens (erat enim dies festus) sed hic maneat & eum si invenero adducam, moræ impatiens itineri me jungo,

go,

go, unum cave addidit, ne te medicum vel Chirurgum dicas, quos odio habet plusquam Vatiniano, sed potius militem, nam de castris, obsidione urbium, aliisque rebus bellicis mira loquitur: viginti passus vix confeceramus, en lupus in fabula, hominem video quadrato corpore & fixo intuitu, redimus unà domum, jubet parens ut cicatrices ostendat, at ille succensens jam dudum mortem meam meditaris ô pessime, ecquid inquit, quæ gloriôsè recepisti vulnera ostentare vereris? num pudet, ah pudeat talem militem, lubenter ait ostendam, in castris enim quot & quæ passus sim non facillè crederes, & aperto sinu duas vidi, tertiq; cicatrices, alteram tribus digitis sub Xiphoide cartilaginea à dextro latere, alteram à sinistro paulo superius, posterius aliam inter nonam & decimam dorsi vertebram à latere dextro.

HIST. C.

Embryo prægnans.

Terrebit Lectores historiæ titulus. Certè ipse mihi non satis credo, dum hæc perituræ chartæ illino, quæ nulla unquam

quam ætas vidit vel audivit : Embryonem nempe alio embryone prægnantem fuisse. Indorum historiæ testantur bimulas puellas peperisse. Sed plus est quod refero, cui fidem omnis posteritas denegabit, & ego invitatus potui assensum præbere, nisi dignis testibus essem convictus, adeo multa in Naturæ ambitu monstrosa eduntur, seculumq; nostrum ferax est rerum à quotidiano usu abhorrentium. Ea tamen fide monstrosam imprægnationem referam, qua accepi, iudicium lectoribus æquis relicturus. Plusculis ab hinc annis in oppido Fioniaë nostræ Af-fuentzlöff in parochia Ulesloviana prope Neoburgum Matrona quædam Johanna uxor coloni Nicolai Petri parturientis dolores aliquot dies experta, parere nō potuit, quanquam binas obstetrices plebejas sibi præsententes habuerit. Unde tertiam ex vicinia majoris famæ & experientiæ, nomine Sisseliam, advocavit, quæ magna difficultate tantum tandem promovit, ut onere ventris prægnans levaretur & à morte vindicaretur, sed foetu mortuo sequioris sex⁹ excluso. Dum cadaver hujus ab obstetrice hac & matre puerperæ ablueretur & ad sepulturam præpararetur, mirantur tumidum foetus ventrem, in quo ad tactum videbatur quasi osse-

osseum quid delitescere, unde consilio inito, parvo cultello avia aperuit ventrem, & mirum dictu inventus in foetu alius foetus sexus feminini in loco consueto situs, perfectus omnibus membris, circiter spithamam longus, unguibus & pilis donatus ad morem foetus perfecti, & sicut prior foetus ex matre editus vivebat & caro ejus nigricabat, quemadmodum foetus mortui solent; ita hic minor foetus candicabat & carne sana praeditus erat, ut ex omnibus indiciis concluderet avia, vitalem fuisse. Nec deerant huic secundae, quibus in embryonis utero alligabatur. Haec sancta fide asseveravit & juramento confirmavit obstetrix Sisselia, nuper que actae rei seriem enarravit Sorae in praesentia Perillustris Praesidis Academiae Soranae Dn. *Georgii Rosacrantzii* rerum Medicarum valde periti, & Illustris Dn. *Hugonis Lutz* Regis Praefecti Anderschoviani, illorumque Conjugum Nobilissimarum, inprimis incomparabilis Matronae Dn. *Brigitte Tott*, Dominae de Turebye, eruditione judicio & morum gravitate sexum supergressae, quibus mentiri frustra non licuisset. Affirmavit eadem obstetrix trium postea liberorum matrem fuisse Johannam, serioque cavisse ne

ulli insolitus hic partus innotesceret, ut nec confessionario aperire voluerit, quæ causa fuit, quod hæctenus rei novitas oblitterata sit, quam ejusdem Nobilissimæ Matronæ *Brigitta Tott* beneficio, iterata obstetricis confessione teste Viro Reverendo Dn. *Petro Erasmo*, olim discipulo meo, nunc verò Ecclesiasse Thurebyense, nuper rescivi. Si meæ conjecturæ locus, existimo gemellas hic molitam esse naturam sed errore quodam alteram in alterius abdomen inductâ cuticulâ detrusam. Sed admirationem conjecturæ prætendo, aliis naturæ secreta rimandi traditurus occasionem. Idem enim erudito Lectori dictum velim, quod *Licinio Suræ* olim *Plinius* l. 4. Epist. ult. *Scrutare tu causas, potes enim, quæ tantum miraculum efficiunt.*
Mihi abunde est, si satis expressi, quod efficitur.

F I N I S.

IN-

INDEX HISTO- RIARUM.

Numerus primus Cen-
turiam, secundus Historiam
notat.

Diposa substantia ex hyda-
ditibus hydropicorū 6.84

Ægilopis curatio. 5.84.

Alvi pertinax obstructio. 5.40.

Anatome febricitantis Ducis. 5.4.

Anatome Phthifici. 5.7.

Ex Anserino sterno de hyeme præ-
sagium. 5.67.

Antimoniô visô purgatio secuta.
5.64.

Aquæ falsæ edulcoratio. 5.77.

Arborum externum concremen-
tum. 6.9.

Asini caro ad lepram. 6.33.

Asperæ Arteriæ vulnus. 5.89.

De Ave Paradisiaca. 6.56.

Auris nativa occlusio. 6.36.

INDEX.

B.

BUbonocele rara. 5. 51.

C.

CAlculorum in vesica observatio
& magnitudo. 5. 57.

Calculus in Apostemate. 5. 91.

Calculus magnus ex urethra disru-
pta. 5. 3.

Callus manuum eminens. 5. 86.

Cancer capiti nocens. 6. 57.

Cancris in mammis exulcerati ex-
cisio. 5. 100.

Cantharidum usus internus. 5. 82.

Capitis bovis sylvestris robur. 6. 86.

Caput tumidum fustibus. 6. 43.

Carcinomatis in abdomine sectio.
6. 71.

Caro lateris ablata & restituta.
6. 59.

Caudatus puer. 6. 44.

Cauteria potentialia tutissima. 5. 36.

Cere-

INDEX.

- Cerebri abcessus per nares oculosq;
purgatus. 6. 13.
Cerebrum Bovis lapidescens. 6. 91.
Civettæ fœminæ Anatome. 5. 49.
Clyster ex Tabaco, & pro eo instru-
mentum novum. 6. 66.
Colica lethalis post purgationem. 5. 23.
Conchæ Anatiferæ Majores. 6. 46.
Convulsio ex lue Venerea. 6. 23.
Convulsio oppositæ partis in capitis
vulnere. 6. 2.
Coryza singularis. 6. 37.
Costæ undecim in thorace. 5. 1.
Carnij caries ex ulcere. 6. 8.
Cranij robur. 5. 44.
Creta gallis gallinaceis adversa,
5. 38.

D.

- D**atura Indorum. 6. 76
Dejectio cruenta salutatis. 6. 41
Ad dentium dolores remedium
5. 54
Dia.

INDEX.

Diabetes in Sene.	5. 30
Dolor capitis à vermibus.	6. 3
Dolor pedum in parturientibus	6. 18
Dysenterici Anatome.	6. 2

E.

E lephanti docilitas.	5. 31
Embryo prægnans.	6. 100
Emplastra in Nucha.	5. 25
Encanthis oculi.	6. 6
Erysipelatis remedia popularia.	6. 72
Epilepsia ex pede.	6. 78
Epilepsia ex Renibus & vesica.	5. 61
Epilepsia ex vermibus.	6. 20.
Erisypeias post mensium fluxum.	5. 10.
Exanthemata magna sed benigna.	5. 56
Exulceratio stomachi.	6. 21

F.

F atuitas ex frigore.	6. 88
Febres malignæ ex vermib ⁹ .	6. 29
Felis	

INDEX.

Felis antipathia.	6. 58.
Felis per os pariens.	5. 98
Foetus extra uterum in abdomine inventus.	6. 92
Foetus mortui expulsio violenta.	
<i>Fibula veterum. 6, n. 220.</i>	6. 83.
Foetus mortui signa.	5. 78
Fons medicatus S. Helenæ.	5. 15
Fontanellæ mutatio.	6. 10
Frustrum ferri per lotium, crus, dor- sum redditum.	6. 99
Fungus Capitis.	6. 82
Fungus palpebræ inferioris.	6. 10
Furor uterinus.	5. 85

G.

G Angræna subitanea in pedis fractura.	5. 11
Gingivarum tumor ingens.	6. 62
Globulus bombardæ ex ore per a- num expurgatus.	6. 98.
Globulus sclopeti in faucibus reli- ctus.	6. 15
Glossopetrarum Melitensium Usus Medicus.	6. 1

INDEX.

Grata medicina pro pueris & delicatulis. 5. 60

Graphium vel *H.* 6. ii, 220.

HAbitus Medici in Pestilentia.

5. 71

Hernia post Colicam.

6. 70

Hydropica curata.

5. 46

I.

IAculum in diaphragmate latens

6. 97.

Jalappæ damnum.

5. 69.

Icterus ex Colica.

5. 62

Icterus ex vulnere sclopeti.

6. 85

Ilei coalitus causa obstipati ventris

6. 38

Ex imaginatione natus.

6. 61

Instrumentum pro ventriculo eluendo.

5. 26

Ad vomitum ciendum idem per commodum. Loro utebatur Scribonius comp. 180, ex corio. Papyri intortum librum substituit Nicander in Alexipharmacis. Ferrei instrumenti meminit Pollux l. 4. c. 25. De quibus erudi-

INDEX.

tus Rhodij nostri commentarius consulendus. In Anglia nuper inventus usus bacilli flexilis ex pinna balenæ, cum alligatis scopis, quo per gulam demisso & sursum deorsum moto ad vomitum concitatur repletus ventriculus. Nostris penna anserina has vi- ces supplet, cujus quoq; apud Oribasi- um [l. 8. Collect. c. 6.](#) mentio extat.

Intestinorum ex vulnere prolapsus.

[6. 75](#)

Intumescencia corporis vulneratô

jugulô.

[5. 12](#)

Intumescencia ex casu fortuito. [5. 13](#)

Ira Podagricis utilis.

[6. 28](#)

L.

Lapis in corde Cervi.

[6. 93](#)

Laryngis prolapsus.

[5. 29](#)

Lignum fossile.

[5. 72](#)

Loci in morbis mutatio.

[5. 45](#)

Longævitatatis exempla nupera, & causæ.

[5. 28.](#)

Lotium nigrum esu uvarum.

[5. 90](#)

B b 5

Mam-

INDEX.

M.

- M**ammariorum & Epigastriorum
Vasorum consensus. [6. 47](#)
- Manus ferè resecta. [5. 75](#)
- Manus ignem perferens. [6. 51](#)
- Maritus pro uxore puerpera dolens
& decumbens. [5. 79](#)
- Mares in utero dextro non semper
gestari. [5. 88](#)
- Martis Anatome. [5. 14](#)
- Meningum perforatio lethalis. [5. 70](#)
- Menstrua per vomitum. [5. 32](#)
- Menstruus fluxus in juvene. [5. 33](#)
- Monstrosa caro capiti adnata. [6. 90](#)
- Monstrum sine brachiis. [6. 39](#)
- Monstrum Triceps. [6. 49](#)
- Morbi An. 1657. grassantes. [5. 6](#)
- Morborum curatio per mensuratio-
nem. [6. 48](#)
- Morborum magicorum signa. [5. 35](#)
- Mors ex nimio potu. [6. 16](#)
- Moschatus odor Crocodili, piscis,
hominum. [6. 52](#)
- Motus post mortem. [6. 4](#)
- Na-

INDEX.

N.

N Aphtha in genu. 6. 32

O.

O Edemosarca cruris. 5. 55

Oleum contra vermes externum

6. 67

Oris & Podicis consensus. 5. 81

Ossa mollia. 6. 40

Osse temporum fractio, mors. 5. 5

Ossis sacri dolor à vermibus. 5. 80

Ovi vis purgans, & corpori molesta.

6. 65

Ovum duplici cortice. 5. 95

P.

Paralyfis pedum ex lapsu. 5. 8

A partu difficili mors. 5. 47

Pediculus marinus. 6. 60

Penis gangræna. 6. 96

Phthifici Anatome. 5. 67

Pili Ursini in puero. 5. 24

Pilorum ex tractione mors. 5. 34

Ex pipere remedia popularia. 5. 48

Pix

INDEX.

Pix Arthrit icis salutaris.	<u>9.95</u>
Polypus sponte emunctus.	<u>6.30</u>
De Potu post medicamentum.	<u>6.45</u>
Prægnantis Symptomata.	<u>6.31</u>
Prognostica ex Pustulis.	<u>6.26</u>
De Pustulis liber Hippocratis	ibid.
Pudendi muliebris monstrosa con- formatio.	<u>5.9</u>
Puella ex cane nata.	<u>5.87</u>
Puerperæ subitanea mors.	<u>6.79</u>
Pullities Danica.	<u>6.11</u>
Pulmo innoxie vulneratus.	<u>5.96</u>
Pulmonibus vulneratis corporis tumor.	<u>6.69</u>
Pulmonis Abscessus sponte ruptus.	<u>6.12</u>
Pulsatio per univcrsum corpus.	<u>6.24</u>
Pulsus observatio accurata.	<u>5.37</u>
Pulvis Febrifugus Peruvianus.	<u>5.50</u>
Pulvis pro dentibus.	<u>6.54</u>

Rabies

INDEX.

R.

- R** Abies animalium. 5. 52
Ruminantis hominis Anatome. 5. 16

S.

- S** Angvineus vetulæ fluxus. 6. 34
Ad Sangvinis fluxum singularia. 5. 97.
Scabiei remedium vile. 6. 73
Scapulæ divulsio. 6. 22
Scrotum putridum ablatum & restitutum. 6. 69
Secundarum Extractio. 5. 39
Smilax aspera pro Carbunculis. 6. 27
Solstitij signa. 5. 73
Sphaceli remedium. 5. 41
Spiritus Vitrioli damna. 5. 53
Stigmata singularia. 5. 65
Stranguria ex cantharidibus. 5. 21
Strumæ cancer & ossiculum. 6. 64
Sudor statuarum. 5. 93
Suffocatio ex aquis. 6. 68
Surdi-

INDEX,

- Surditas ex pane calido. [6. 77](#)
Suturarum in cranio laxitas. [5. 92](#)

T.

- T**Abaci virtus in Hydrope. [6. 17](#)
Tabes à spiritu vini. [5. 38](#)
De Tarantula. [6. 35](#)
Tartarus Cydoneorum. [5. 22](#)
Thoracis vulnus penetrans innoxium. [6. 81](#)
Tonsillarum exulceratio. [5. 18](#)
Transplantatio morborum in animalia. [6. 53](#)
Tremor capitis à mictu sanguineo. [5. 58](#)
Tuberculum in cornea post ophthalmiam. [6. 5](#)
Tumor brachii verminosus. [5. 63](#)
Tumor ventriculi carnosus. [6. 19](#)

V.

- V**Enæ consolidatæ signum. [5. 99.](#)
Venæ sectionis tempus in Tertianâ. [6. 42](#)
Vena

INDEX.

Vena sponte aperta.	5. 19
Veneris immoderatæ damna.	6. 94
Ventriculi & faciei consensus.	5. 68
Ventriculus in Thorace situs.	6. 55
De Verme Aquatico Norwegiæ.	6. 63
Vermes in ovo.	6. 87
Vermes in Variolis.	5. 20
Vertigo monstrosa.	5. 74
Vinum in petechiali febre salutare.	6. 7
Virgo Cornuta.	5. 27
Virgo X annorum nupta, & juvenis XII annô generans.	5. 17
Vitri devorati damna.	5. 66
Unguentum Torchillianum.	6. 25
Vomica pectoris in duello rupta.	6. 14
Vomitus Lacerti.	5. 94
Uteri clausi apertio.	5. 42
Uteri suffocationis <u>remedium.</u>	6. 50
Vul-	

INDEX.

Vulnera circa umbilicum lethalia.	5. 59
Vulnus sub ala dextra.	6. 74
Vulvæ clausæ spontanea curatio.	5. 43

JOANNIS RHODII
MANTISSA
ANATOMICA

ad

Thomam Bartholinum.

H A F N I Æ,

Typis HENRICI GÖDIANI,

clō Iōc LXI.

Impensis PETRI HAUBOLDI.

Clarissimo Excellentissimoq̄
Viro

THOMÆ BAR-
THOLINO

Regio Academiae Haf-
niensis Professori
Medico

Joannes Rhodius

ἑυπεράτειν.

Q*uæ necessitudinis jure pe-*
tisti aliquot lustris à me
summorum virorum ductu inter
humani corporis dissectiones
ἀξιολημνόμενευτα oculis observata fi-
delibus lubens mitto. Pauca
quidem isthæc, sed rariora, sine
verborum tumore, sine fuco.

Non

Non portenta, anguesq; volucres ac
pinnatos scribimus.

Homini amico ac familiari non est
mentiri meum.

*Eane cum vulgo eruditorum
putanda naturæ ludibria, quæ sa-
pientissimi verius conditoris, mi-
randa opificia prudentiores co-
gitent. Quicquid mereantur, de
iis constitues pro tua voluntate.
Cui veleo parendum censui, quod
nullum æque animum tuum,
quam de humano genere bene
merendi, studium occupet. Præ-
claris conatibus longa vitæ spa-
tia summus arbiter indulgeat
precor.*

Patavij Calend. Januariis Anni
CLO LXX.

JOANNIS RHODII MANTISSA ANA- TOMICA.

OBSERVATIO

I.

*Sutura Sagittalis in viro ad nasi radi-
cem protensa: etiam media: quan-
doque nulla.*

Exus varia usus a-
peruit discrimina
in corporis humani
structura, maxime-
que ossium compa-
ge. Inter quæ Ana-
tomici tradunt Suturam Cranii sa-
gittalem in feminis media tantum
fronte ad nasi radicem extendi. Ve-
rum Franciscus Plazzonus Anatomes
& Chirurgiæ primus Adriano Spi-
gelio collega datus, ipso ætatis flore
plurimorum expectationi ereptus,

in Theatro Patavino talem quoque in Viri cranio monstravit 26. Martii An. 1624, quam ætas nondum obliteraverat. Vidit & quandoque Vir eximius Antonius Molinettus Venetus celeberrimi Veslingij Succesor dignissimus: qui etiam 24. Jan. Anni 1655. cranium exhibuit ea destitutum; cujusmodi Baldi IC. apud Franciscanos Papiæ visitur: nec raro Petrus de Marchettis Eques utrique collega, Fabricii Bartoleti Professoris Mantuani, quoque opera Sceleton in Theatro Pisano positum conspexi, cujus hæc Sutura tantum est media. Adeo natura variat, neque certa sedes futurarum est, ut verè Celsus Lib. IIX. Cap. IV. monuit.

II.

Musculus labri superioris geminus.

Anno 1637. Febr. 5. Joannes Veslingius in juvene suspendioso musculum

sculum superius labrum elevantem ostendit geminum. Annon primum & secundum par : quorum illud Spiegelio attollens, hoc abducens?

III.

Idem Triplex.

Anno 1650. 8. Febr. Antonio Molinetto primam anatomen sollerter exhibente, in cadavere feminæ labii superioris musculi suspensorii tres apparuere parte dextra, origine distincti: qui communiter bini.

IV.

Venæ in prima spinæ vertebra.

Venam primæ in dorso vertebræ ad os Sacrum extensam in Tetano & Epilepsia tundere præcipit Guilielmus Rondeletius Methodi Curat. cap. XXXVII. cui subscribit Mercatus Prax. Lib. I. cap. XV. Hanc paucis notam quum anquirerem, A-

8 JOANNIS RHODII

drianus Spigelius Vir sanè diligentissimus Anno 1623. 10. Februar. privatim ostendit in juvene ob *furtum* strangulato bina primæ vertebræ foraminula, per quæ ejusmodi venæ in musculos dispergebantur.

V.

Novus Musculi Cucullaris insitus.

Anno 1651. 21. Januar. in viro à sexta cervicis vertebra musculi cucullaris appendix in supercilium scapulæ desinens comparuit.

VI.

Peculiaris Musculus Thoracis.

Anno 1628. 25. Jan. Mantuæ in cadavere juvenis robusti Fabricius Bartoletus novum reperit musculum seu processum carnosum inter musculum obliquè adscendentem & transversum, qui ab aliis distinctus utrumque connectebat.

VII. Mu-

VII.

Musculus Pectorali adnatus.

Anno 1626. 8. Febr. Hieronymus Sabionus mihi privatim ostendit exilem musculum digiti medii latitudine sternum versus pectorali adhærentem, & omninò separatum: ad roboris forsan incrementum.

VIII.

Thoracis cartilaginee ferme ossee.

Anno 1627 April. 19. Reverendo admodum Paulo Sansono Mediolanensi in cœnobio D. Antonii Quæsitore fidei anno ætatis octogesimo hydrope extincto cartilaginee thoracis propemodum ossee fuerunt. Cujus memini Centur. II. Obs. XLV. & Cent. III. Obs. IV.

IX.

Pleura adiposa.

Anno 1638. Januar. 21. Sectio-

A 5

nem

nem instituyente Joanne Vellingio, in corpore puellæ membrana, quæ costis incumbibat, pinguedinis quasi striis quibusdam interstinguebatur.

X.

Pulmones Costis affixi.

Anno 1625. 5. Januar. in cœnobio Capucinorum ab Hieronymo Sabiono ac Joanne Sculteto Ulmenfi Adriani Spigellii alumno Chirurgo pridem in Germania clari nominis, religiosi cujusdam anasarca defuncti cadavere aperto, pulmones utrinq; costis arctè adhærebant; cetera omnis vitii expertia.

XI.

Pulmonis lobi diversi.

Anni 1656. Febr. 2. in bajulo ve-
grandi apoplexia defuncto Antoni-
us Molinettus pecudum in modum
pulmonem in quatuor fibras divi-
sum.

MANTISSA ANATOMICA. II

sum offendit. Autor libelli de Anatomie apud Coum quinq; tradit. Quod majoris tutelæ causa naturam fecisse putat Joannes Veslingius Syntagm. Anat. cap. X. Nec siluit laudatæ memoriæ Gaspar Bartholinus Instit. Anat. Lib. II. cap. IX.

XII.

Cor geminum.

Franciscus Plazzonus cordis appendicem invenit alterius veluti rudimentum: cujus ectypon in theatro publico Anno 1622, & 1624. ostendit.

XIII.

Vena sine pari supplens rami intercostalis defectum.

An. 1628. Februarii 7. Mantuæ in publico theatro ingenioso pariter ac disertio Viro Fabricio Bartoletto humani corporis dissectionem peragente

agente vidi venam sine pari ad spatia inter costas ramos octo spargentem intercostalis rami loco, qui huic cadaveri deerat, e dextro venæ cavæ latere ortam.

XIV.

Vena sine pari procedens è cava.

Hoc ipso die venam sine pari è dextro venæ cavæ latere ortamprehendimus, sine valvula, quam istius venæ principio appositam tradidit Amatus Lusitanus Centur. 1. Cur. 52.

XV.

Vena sine pari nulla.

An. 1640. 26 Januarij Patavij in Publico theatro vena sine pari nulla exstabat in corpore virili: Sed utrinque à principio venæ subjugalis prodibat vena, cujus rami utrinq; in pleuram pertingebant.

XVI. Omen

XVI.

Omentum valde promissum.

Fabricius Bartoletus in histrione Bononiæ omentum ad os pubis protensum observavit. Cujusmodi à me mulieris Anno 1647. 11. Januar. in theatro Patavij conspectum.

XVII.

Omentum exile.

An. 1645. 20. Januar. In publica dissectione omentum rustico perexiguum, adipe destitutum.

XVIII.

Ventriculus ingens.

Adrianus Spigelius An. 1623. postremo Decembris in theatro Anatomico adfirmavit se ventriculum vidisse humanum tredecim librarum capacem.

XIX. In-

XIX.

Intestinum dorso alligatum.

An. 1627. 24. Januar. Hieronymo Sabiono secante corpus virile, sub Ilei finem in conspectum venit apophysis ligamento quodam præter consuetum naturæ modum dorso conjuncta.

XX.

Jecinoris Ligamentum peculiare.

An. 1627. 26. Jan. Pompejo Caimo Theoreticæ Medicinæ Professore primario in theatro Patavino post Adriani Spigelij & Plazzoni obitum consuetudine dudum antiquata corporis humani artificium exponente, dissecatore Hieronymo Sabiono Anatomes & Chirurgiæ Professore Patavino, jecur parte sinistra peculiari vinculo præter naturæ rationem septo transverso conjunctum erat.

Vidit etiam Adrianus Spigelius
por-

porrectum jecoris lobum hypochondrio sinistro peculiari ligamento annexum.

An. 1652. Januar. 31. in cadavere servi destinato usui publico jecur infidens lieni singulari ligamento adhærebat septo transverso.

XXI.

Venæ Cavæ descendentiſ conglutinatio.

An. 1625. Januar. 18. In cadavere mulieris hydropicæ principium venæ cavæ descendentiſ arctiſſimè coïluerat, ut ne ſpecillum quidem admitteret; haud dubie ab exulceratione à vermibus in ramo Iliaco reperiſ excitata.

XXII.

*Jecur Lampetræ rubrum, itemq;
Viride.*

Quum Johannes Hieronymus Bronzerius Medicus & Mathematicus inſignis plurima ex Galeni mente

te adversus Aristotelem de jecoris officio in theatro Anatomico disputasset, ad uberiolem veritatis investigationem An. 1624. 22. Maij domi suæ Lampetram exenteravit Adrian^o Spigelius, in qua jecur præter Conradi Gesneri sententiam erat rubrum: cujusmodi ter antea ab ipso visum. Tubulis respirationi dicatis respondebant pulmonum veluti lobi admodum fibrosi, & sanguine referti. Pericardium erat cartilagineum. Cetera ad Gesneri descriptionem.

In alia tamen minore Anno 1637. 3. Junij apud V. C. Joannem Dominicum Salam Medicinæ Professore Joanne Veslingio præsentem jecur omnino viride conspeximus. Pupillæ nigricantes satis magnæ latebant. Cor diu movebatur. Nihil in ceteris dissimile.

Diversi coloris causam expendit Bronzerius peculiari Disquisitione
de

de Principatu Jecoris & anatome Lampetræ, quam prope Pyrrhoni-
am equiti ampliffimo Pompejo Cai-
mo dicavit.

XXIII.

*Ductus felleus in duodenum im-
mersus.*

An. 1634. 31. Jan. Joanne Vef-
lingio præeunte in juvene valido
notare licuit porum biliarium Ana-
tomicis non jejuno ſed duodeno in-
teſtino infixum.

An. 1625. Januar. 18. ſtatæ ætatis
feminæ hydrope in valetudinario
ſublata ductus veſiculæ felleus in
duodenum ferebatur: Ipfæ vero
muco repleta quatuor condebat la-
pillos angulares virides & nigri-
cantes.

XXIV.

Vefica fellea ſine bile.

Anno 1652. 5. Martij Petro de
Marchettis Equite Anatomæ &
B Chi-

Chirurgiæ Professore sectionem celebrante in cadavere agrestis vesica fellea sine bile visa jecinore maximo.

XXV.

Vesicæ felleæ pinguedo.

An. 1637. 24. Jan. in theatro sub Joanne Veslingio vesica fellea mulieris penitus adipata erat.

XXVI.

Lien rubicundus.

An. 1624. 5. Febr. in theatro Juvenulæ duodecim annorum lien fuit maximus, non minus rubens quam Iecur. Ex quo perspectum est, viscus hoc non semper sanguine melancholico turgere.

XXVII.

Lien rotundus.

An. 1651. 28. Jan. in cadavere viri lien planè rotundus erat.

XXIV. Ra-

XXVIII.

Rami splenici in Emulgentem progressus.

Anno 1627. Fabricius Bartoletus Mantuæ ramum splenicum, priusquam in lienem infereretur, ramulum in emulgentem sinistram transmîsisse observavit. Cujus beneficio Melancholici quandoq; per urinas purgantur.

XXIX.

Vas breve unicum.

Mantuæ in hoc ipso corpore vas breve valdè amplum conspiciebatur: idq; unicum ex vena & arteria; quod plerunq; ex pluribus constructum venæ gastroëpiploicæ nonnunquam incumbit.

XXX.

Ductus Pancreatis geminus.

An. 1646. 15. Januar. in cadavere mulieris è valetudinario Patavino ductus Pancreatis manifestè geminus

nus in duodenum Intestinum migrabat. Anni sequentis Januario 24. in virili cadavere idem obvenit.

XXXI.

Venæ lacteæ evidentes.

Primi nominis Medicis Gaspari Afellij de his placita Joanni Vesslingio in dubium vocantibus An. 1634. 24. Jan. vena lactea canis aperta chylum fundebat albicantem lacte spissiore. Anno 1649. 23. Jan. in fœtu è ventriculo in pancreas plures poros lacteos tendere vidimus cum Vesslingio. Ejusdem anni Januar. 18. qua parte pancreas albæ lienis lineæ in hæret, multa lacteorum ductuum vestigia comparuere; etiam qua parte ventriculus lieni incumbit plures meatus lacteorum ramulorum. 3. Martij in satellite interfecto minoris digiti amplitudine elegans lacteorum meatuum plexus supra jecoris lobum ad septum transversum reperire videbatur. Hasce quoq; venas
Anto-

Antonius Molinettus offendit in muliere nuper extincta, cui foetum exsecuit.

XXXII.

Ren Unus.

An. 1623. 6. Mart. in cadavere muliebri Franciscus Plazzonus unum duntaxat renem invenit in medio ventre situm, tantæ molis ut initio feminam prægnantem putaret. Idem præsentem Viro maximo Benedicto Siluatico in Capucino urinæ suppressione extincto unum vidit renem sinistrum dextram versus, cujus Ureter calculo nucis avellanæ sive ovi columbini magnitudine obstruebatur. De quo is Cent. 3. Consil. 45.

An. 1625. 25. Augusti Adrianus Spigelius in Gallo febre maligna extincto Renem offendit istius feminæ persimilem. Renem unum magnitudine duos æquantem refert Garcias Lopez Var. Lect. Medic. Cap. 8. Vidit etiam renem unum

Balduinus Ronsæus Epist. Medic. I. & notavit Duretus in Enarrationem Cap. 47. Lib. 1. Holler. de morb. intern. itemq; Carolus Stephanus lib. 2. Dissect. part. corp. Hum. Cap. 15. Dominicus Panarolus Pentecost. 1. Observ. 3. solum dextrum observavit Reinerus Solenander Consil. 16. Sect. 5.

XXXIII.

Ren succenturiatus, à Rene divisus.

An. 1630. 4. Martij Hieronymus Sabionus in cadavere hominis robusti renem succenturiatum à rene cum vena emulgente separatum demonstravit.

XXXIV.

Renis dextri succenturiati furculus peculiaris.

An. 1649. Januar. 21, qui annus Vellingio vitæ fuit extremus, feminae furculus è vena cava reni dextro succenturiato innectebatur.

XXXV. Re-

XXXV.

Renum ac vasorum generationis opificium singulare.

An. 1637. 22. Jan. Joannes Veslingius in cadavere feminino præter communem naturæ structuram publicè præsentabat Renem dextrum, cui adnatus erat ren alter exilis vasa spermatica ferme attingens, eiq; non minus quam reni ipsi emulgentis arteriæ ramus inhærebat, ac præterea ex vena porta ramus in vasa præparantia ferebatur. Vasa verò spermatica testes versus admodum erant densa & dura, pituitæ plena. Ideoq; huic mulieri in valetudinario D. Francisci denatæ menses ultra bimestre tempus fuere suppressi.

XXXVI.

Renum conformatio peculiaris.

An. 1650. 27. Jan. turba spectatorum confertissima sub Antonio Molinetto in muliere è valetudinario D.

Francisci renes succenturiati parte sinistra fuere duplices, supra & infra: Sinistri ureteres gemini in communem desinebant ad vesicam: è fundo succenturiati inferioris ductus in testiculum ferebatur.

XXXVII.

Ren minimus.

Renem in quodam suspensio castaneæ vix æqualem Fabricius Bartoletus notavit.

XXXVIII.

Arteria Emulgens dextra gemina.

An. 1624. 5. Febr. Adriano Spigelio juvenulam tredecim annorum dissecanti gemina occurrit arteria emulgens dextra.

XXXIX.

Arteriæ Emulgentis rami quatuor.

An. 1638. 18. Jan. Joannes Veslingius
gius

gius in cadavere juvenulæ theatro frequenti monstravit arteriæ emulgentis in parte sinistra quatuor ramos, contra modum naturæ confectum.

XL.

Arteria mesenterica, & adiposa dextri lateris.

An. 1628. Febr. 3. Mantuæ Fabricio Bartoleto obuenit præter emulgentem arteriam communem in dextro latere arteria Mesenterica, & adiposa.

XLI.

Arteriæ adiposæ defectus.

An. 1649. 21. Januar. parte dextra mulieri arteria adiposa defuit.

XLII.

Arteriæ spermaticæ deficientes.

An. 1640. 28. Jan. in muliere nuper

per enixa partum, nullæ fuerunt arteriæ, sed venæ admodum conspicuæ.

XLIII.

Vasa præparantia ampla.

An. 1647. Jan. 27. in muliere vasa præparantia enormi magnitudine reperta.

XLIV.

Vasa præparantia peculiaria.

An. 1650. Jan. 31. in cadavere viri vasa præparantia è vena emulgente utrinq; originem ducebant.

XLV.

Vasa item deferentia.

An. 1627. Calend. Febr. Vasa deferentia Viri occurrebant, quibus præter communem structuræ modum parte dextra binæ erant venæ; altera e vena cava, altera ex e mulgente procedebat.

XLVI. Epi-

XLVI.

Epididymides desideratæ.

An. 1647. Jan. 26. in cadavere è valetudinario epididymides fuere nullæ.

XLVII.

Cremaſteres Mulierum.

An. 1623. Febr. 4. Adrianus Spiegelius in theatro anatomico monuit, bis in feminis à ſe obſervatos qui teſtes ſuſpendunt muſculos.

XLVIII.

Rami cæliaci arteria.

An. 1628. 31. Jan. Mantuæ offendit Fabricius Bartoletus in cadavere juvenis robuſti arteriam, quæ à ramo cæliaco in ventriculum tendente ad ſimam jecoris partem excurrebat. Arteria quoq; cæliaca major ſingularem heic tranſmiſit ramum in hepatis cavum, præter alium peculiarem.

XLIX. Hæ-

XLIX.

*Hæmorrhoidalis interna è ramo
splenico.*

In hoc etiam cadavere circa re-
ctum intestinum è ramo splenico
hæmorrhoidalis interna originem
ducebat, quæ secus è Mesenterico
prodit. Idem Anno 1647. Januar.
24. Patavij Joanne Veslingio Ana-
tomico in virili cadavere observare
licuit.

L.

*Novus Venæ gastroëpiploicæ
ductus.*

Anno 1650. 24. Januar. Antonio
Molinetto in cadavere femine è
valetudinario D. Francisci extenua-
tæ occurrit vena gastroepiploica
sinistra in ventriculi fundum immis-
sa, quæ neutiquam more consveto
cum dextra conjungebatur.

LI. Ar-

LI.

Arteria gastrica varicosa.

An. 1650. 26. Januar. Antonius Molinettus Arteriam gastricam in femina varicosam deprehendit.

LII.

Vesicæ expers corpus.

Aldrighetto de Aldrighettis celebri Professore Medico præsentente Petrus de Marchettis in cadavere nobilis Patavini nullam deprehendit vesicam; Sed ejus loco natura cavernulas quasdam seu alveolos constituerat.

LIII.

Lacunæ juxta pudendi Labia.

Binas juxta pudendi labia in mulieribus lacunas tradit Franciscus Plazzonus de Partibus Generationis Lib. 2. Cap. 6. Anno 1623. 18. Mart. studiosius mihi in eas inquirenti in
publi-

publica dissectione respondit eas in defunctis minus conspicuas: mox à concubitu in vivis tamen observatas, emanante salivali humore, qui maris pubem irrigat. Itaq; anni sequentis V. Martio in cadavere prægnantis rusticæ eas pervestigavit, ac immisso stilo exili perspicuè ostendit.

LIV.

Musculus pyramidalis deficiens.

An. 1649. 21. Jan. feminæ dextro-
versum nullus erat musculus pyramidalis.

An. 1654. Jan. 17. Antonio Molinetto munus exercente viro musculus pyramidalis parte dextra unus; sinistra nullus.

LV.

Musculi pyramidales nulli.

Anno 1654. Febr. 22. Petro de Marchettis corporis virilis historiam declarante, Musculi pyramidales omninò defuere.

LVI. Ve-

LVI.

Vena Communis.

Anno 1647. 12. Febr. in cadavere muliebri peculiare venæ basilicæ rami communem venam produxerunt.

LVII.

Manus musculo palmari destituta.

An. 1646. 31. Jan. in corpore femineo sinistræ manus musculus palmaris deerat.

LVIII.

Musculi Palmaris ortus rarior.

Anno 1656. Mense Febr. in bajulo Musculus palmaris tendine deficiente ex annulari ligamento initium ducebat.

LIX.

Pedis Musculi lumbricales bini.

Anno 1654. Jan. 24. Molinetto
ana-

anatomico in cadavere viri lumbricales pedis muscoli duo tantum sese obtulere, qui communiter sunt quatuor.

LX.

Musculus Pedi singularis.

An. 1649. 5. Febr. in cadavere feminæ tendo peculiaris à minori digito in metatarsum productus obvenit.

